

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

II ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

"АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ
СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ"

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

24 ТРАВНЯ 2024
м. Київ

Рекомендовано до опублікування та поширення через Інтернет вченою радою Київського інституту Національної гвардії України (протокол № 16 від 27.06.2024)

Актуальні проблеми теорії та практики службово-бойової діяльності складових сектору безпеки та оборони в сучасних умовах: матеріали II Всеукр. наук. практ. конф. (м. Київ, 24 травня 2024 року). Київ: Київський інститут Національної гвардії України, 2024. 367 с.

Збірник містить матеріали однойменної науково-практичної конференції, у якій взяли участь науковці, викладачі та здобувачі вищих навчальних закладів і наукових установ України.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та в освітньому процесі спеціалізованих та військових ЗВО, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності.

Матеріали опубліковано в авторській редакції.

За достовірність представлених матеріалів несуть відповідальність автори.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ кандидат наук з державного управління, Кізян Р. В.; кандидат юридичних наук, доц. Комісаров М. Л.; кандидат військових наук Власюк В. В.; кандидат юричних наук Градецький А. В.; кандидат технічних наук Бірюков О. І.; кандидат педагогічних наук Троцький Р. С.

© Автори, 2024

© КІНГУ, 2024

ВІТАЛЬНІ СЛОВА	15
МАРТИНЮК Андрій	

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПРОМОЖНОСТЕЙ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ.

БОБОШКО Богдан	
КОРОЛЬ Катерина	
ЕКОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ РЕЧОВИН ТА ЇХ НАСЛІДКИ ДЛЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	16
БОЧАРОВА Анастасія	
НАТОЧІЙ Анатолій	
ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ТА ПІДТРИМКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ	19
БОЧАРОВА Анастасія	
ТІНІН Дмитро	
ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ПОВНОЦІННОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	22
Веденеев ДМИТРО	
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ РОЗБУДОВИ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ	25
ВОЛОШКО Сергій	
ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	28
ГРИНЧУК О.В.	
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ СУБ'ЄКТАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ (БОЙОВИХ) ЗАВДАНЬ	30
ДЕЙКУН Олександр	
АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ	36
ДЕЙКУН Олександр	
ВИКОРИСТАННЯ ПІСТОЛЕТУ ФОРТ В ПОЛІЦІЇ	38
ДЕЙКУН Олександр	
ДОМЕДИЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО	40
ДЕЙКУН Олександр	
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО В РОБОТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	43
ДЕЙКУН Олександр	
УКРАЇНСЬКА МОВА В ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	45

ДУДУРИЧ Василь	
МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛ ОБОРОНИ ПІД ЧАС ВІДСІЧІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	48
ІЛЯЩЕТ Єлизавета	
СМІРНОВА Ірина	
ПРАВОСУДДЯ УКРАЇНИ	51
КОБА Олександр	
ЛОБУНОВ Денис	
ЗАХОДИ ПРИМУСУ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ ЯКІ МОЖЕ ВИКОРИСТОВУВАТИ НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ	53
КОБА Олександр	
ВІЙСЬКОВІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ	56
КОНДРАТЮК-АНТОНОВА Тетяна	
ЩОДО ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ НЕРІВНОСТІ ТА ДИСКРИМІНАЦІЇ У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	59
КОРОБКОВА Ольга	
КОРОЛЬ Катерина	
ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН В ТЕПЕРІШНИЙ ЧАС	62
КРАСОВСЬКИЙ Павло	
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	65
КУКАРИН Тимур	
ОСОБИСТА БЕЗПЕКА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА В СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	67
КУРИЛО Олег	
КОВАЛЕНКО Д.	
АСПЕКТ СУЧАСНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СУЧАСНОГО УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКАМИ	69
ЛАБУШНЯК Роман	
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РОБОТИ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОГО (НЕСЕКРЕТНОГО) ДІЛОВОДСТВА У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ	72
МЕЛЕНТІ С.О.,	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ АВІАЦІЙНОГО ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ ПОТРЕБ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	73
МОСКАЛЕВЕЦЬ С.В.,	
АНТИКРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ СЛУЖБОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	77
НЕТРЕБЕНКО Арсеній	
ПОЛУНІНА Лілія	
РОЛЬ КІБЕРБЕЗПЕКИ В СУЧАСНІЙ СТРАТЕГІЇ ОБОРОНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	80

ПАТРИКА Сергій	
ГОЛОВНЯ Сергій	
ШАРОФОСТ Сергій	
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ РЕМОНТУ ТЕХНІКИ	82
ПОЛТОРАКОВ Олексій	
РАХІМОВ Володимир	
ЩОДО ЧИННИКА «СТРАТЕГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ» В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ	84
ПРОКОПЧУК Петро	
ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗМІСТУ ПРАВОПОРЯДКУ У ХОДІ ВІДСІЧІ ЗБРОЙНОЇ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ З БОКУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ	87
РОМАШКО Олег	
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПОВСЯКДЕННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДРОЗДІЛІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	93
РУСАНІВСЬКИЙ Сергій	
ЗАПОРОЖІНОВ Олександр	
ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ» В ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ПРАКТИЦІ	96
СІРЕНКО Марія	
КОРОЛЬ Катерина	
ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО- БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ	100
СТАРОДУБЦЕВ Ростислав	
СМІРНОВА Ірина	
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО НА ЖИТЛО ТА ЙОГО ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ	103
ТАРУТА ДАНИЛ	
КОРОЛЬ Катерина	
РОЛЬ ОРГАНІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	105
ТИМОФЕЕВ Олександр	
КАЛІМАН Максим	
МІЖВІДОМЧА ВЗАЄМОДІЯ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ	108
ТРОЦЬКИЙ Руслан	
МЕХАНІЗМИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЮ ГВАРДІЄЮ УКРАЇНИ	111
УСОВА Дар'я	
КАЗНАЧЕСВ Дмитро	

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ БОЙОВОГО ТА ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ 114

ЧАЙКА Євген

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ: ПОТОЧНИЙ СТАН ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ 117

ЧОРНОПІЩУК Іван

МИСИК Анатолій

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ, ЯКІ ПОКЛАДЕНІ НА ОРГАНИ ТА ПІДРОЗДІЛИ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ 120

ШАРОФОСТ Сергій

ГОЛОВНЯ Сергій

ПАТРИКА Сергій

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖПРИКОРДОНСЛУЖБИ В РАМКАХ ОБ'ЄДНАНОЇ ЛОГІСТИКИ СИЛ ОБОРОНИ 123

СЕКЦІЯ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ.

АНДЕРСОН Герман

МАКУХ Дмитро

АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ БПЛА СУБ'ЄКТАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ ДЛЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ (СПЕЦІАЛЬНИХ) ЗАВДАНЬ 126

АХРАМЄЄВА Вікторія

КОРОЛЬ Катерина

УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ ПРИНЦИПІВ ТА ПІДХОДІВ 129

БУРЯК Алевтина

КОРОЛЬ Катерина

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ 132

ВАСИЛЬЄВ Микола

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ 134

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ВЛАСЮК Валерій

ЯСІНСЬКИЙ Володимир

**ПОКАЗНИКИ ТА КРИТЕРІЙ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ
МОЖЛИВОСТІ ВИКОНАТИ БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЮ
ОХОРОНОЮ ЩОДО НЕДОПУЩЕННЯ РАПТОВОГО НАПАДУ
ПРОТИВНИКА НА ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ** 137

ДАЦЬКОВ Антон

СІМЧУК Павло

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ
ПРИКОРДОННОГО ЗАГОНУ БРИГАДНОГО ТИПУ У ХОДІ БОЙОВОГО
ЗЛАГОДЖЕННЯ ПРИ ВИКОНАННІ ЗАВДАНЬ З ПЕРЕСЛІДУВАННЯ
ПРОТИВНИКА** 140

ЖУК Сергій

ФЕДОРЧУК Микола

**УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ З
УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО
ДОСВІДУ** 142

ЛЮТЕНКО Анна

КАЗНАЧЕСВ Дмитро

**ОСОБЛИВОСТІ ВІДПРАЦЮВАННЯ ТЕХНІКИ СТРІЛЬБИ ІЗ
ВДОСКОНАЛЕННЯМ СТАТИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ** 145

КОВАЛЬЧУК Максим

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ
УПРАВЛІННЯ ПРИКОРДОННОГО ЗАГОНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ ЗА РАХУНОК ПІДВИЩЕННЯ ЖИВУЧОСТІ ПУНКТІВ
УПРАВЛІННЯ** 148

КРУТІКОВ Павло

**УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ БІЛЬШ
ЕФЕКТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ БОЙОВОГО ДОСВІДУ ПІД ЧАС
ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ** 151

КРЯЧКО Олександр

**УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА
ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ** 153

ЛЕГЕНЧУК Сергій

**ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ РОЗВІДУВАЛЬНОГО ПОШУКУ
ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ** 156

ЛЮДЕРА Дмитро

**ОСОБЛИВОСТІ ІДЕОМОТОРНИХ ТРЕНУВАНЬ З ВОГНЕВОЇ
ПІДГОТОВКИ** 158

МЕДВІДЬ Михайло

ПЛАКСІН Андрій

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «РОЗВІДУВАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПІДРОЗДІЛАМИ НГУ»	161
МОСКАЛЕНКО Роман	
КОРОЛЬ Катерина	
НАСЛІДКИ ВІЙНИ ЩОДО ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ РЕЧОВИН ТА БОЄПРИПАСІВ	165
ПАЩЕНКО Віктор	
НЕСТЕРЕНКО Олексій	
ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ НОРМАТИВІВ ТА ВИМОГ НАТО ДО ФОРТИФІКАЦІЙНИХ СПОРУД В НОРМАТИВИ ТА ВИМОГИ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ УКРАЇНИ	168
ПАЩЕНКО Віктор	
НЕСТЕРЕНКО Олексій	
ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ АНАЛІЗУ ТА ПЕРЕГЛЯДУ ОПISУ ЗМІСТУ ТА УМОВ ВИКОНАННЯ НОРМАТИВІВ З БОЙОВОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН (ПІДРОЗДІЛІВ) НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	171
ПОЛЯКОВ Вадим	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ІМІТАЦІЇ БОЮ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	174
РЕПЕНКО Олександр	
КУРБАТОВ Артем	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ГАДЖЕТІВ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ	176
РОМАНЮК Роман	
ПІДХОДИ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ В ІНТЕРЕСАХ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ МОДЕЛІ ДИФУЗІЇ ІННОВАЦІЙ БАССА	179
СОВІНСЬКИЙ Сергій	
УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНИХ ПОЛЬОВИХ ЗАНЯТЬ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ	181
СТАРОДУЦБЦЕВ Ростислав	
ЗАВГОРОДНЯ Юлія	
УТВОРЕННЯ Й ІСТОРИЧНА ДОЛЯ ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОГО КНЯЗІВСТВА	189
СТАРОДУБЦЕВ Ростислав	
КРИВОПУСК Олександр	

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВНАСЛІДОК ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПРИГОДИ	192
СТАРОДУЦЬЦЕВ Ростислав	
ОПАЦЬКИЙ Роман	
ОСНОВНІ НАПРЯМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	195
СТАРОДУЦЬЦЕВ Ростислав	
ШЕНДАКОВА Катерина	
АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕАГУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ НА ВИПАДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	197
STASIUK Vasyi	
KYRYCHENKO Andrii	
FEATURES OF PSYCHOLOGICAL HELP IN THE ARMED FORCES OF GEORGIA	200
ЧАЙКОВСЬКА Олена	
ПІДБІР І РОЗСТАНОВКА ОСОБОВОГО СКЛАДУ В ОРГАНАХ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ	203
ШЕРЕМЕТ Катерина	
КОРОЛЬ Катерина	
ДОТРИМАННЯ ЗАКОННОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПРИ ЗАСТОСІВАННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ, А САМЕ ЗАСТОСУВАННЯ КАЙДАНОК	206
СЕКЦІЯ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БОЙОВОГО ТА ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ.	
АНДРУСЕНКО Сергій	
ЧИГАНОВ Олександр	
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МЕДИЧНОЇ ЕВАКУАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО ТА УКРАЇНИ	209
БЛЯЄВА Олена	
ДЕГТЯР Наталія	
ПОДОЙНИЦІН Валерій	
НАУКОВИЙ ОГЛЯД СТАНДАРТУ США NIJ 0101.07 «БАЛІСТИЧНА СТІЙКІСТЬ БРОНЕЖИЛЕТІВ»	213
ГРАДЕЦЬКИЙ Андрій	
ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОГО ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	215
ГРЕЧАНИЙ Вячеслав	
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ БЕЗПЕКИ В РАДІОМЕРЕЖАХ	

ЦИФРОВОГО УКХ-РАДІОЗВ'ЯЗКУ	218
ДАВИДОВСЬКИЙ Леонід	
БІСИК Сергій	
ГОЛУБ Віктор	
БАРАНОВСЬКИЙ Андрій	
САКОВЕЦЬ Василь	
ЗАПОБІГАННЯ МОЖЛИВИМ РИЗИКАМ ПРИ ВІДНОВЛЕННІ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ	220
КОЗИНЕЦЬ Сергій	
КОВАЛЕНКО Денис	
АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПІКАПІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВІЙНИ	223
КОНОНОШКО Владислав	
БОДИРЕНКО Дмитро	
ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНЬОЇ ЗБРОЇ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	226
КРИВОШЕЯ Данило	
БОДИРЄВ Дмитро	
ПІСТОЛЕТ МАКАРОВА	229
ЛАНОВИЙ Сергій	
ОБГРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВІДУВАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ ISTAR В РАЙОНАХ ВЕДЕННЯ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ (ФУНКЦІЇ "ПУНКТУ ISTAR" В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ)	232
ЛТИНСЬКИЙ Олексій	
НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НА ЕТАПІ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ЕВАКУАЦІЇ	235
МАНЖОС Олексій	
ПЕРМЯКОВ Дмитро	
РОЛЬ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ В ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ	236
НЕЧИПОРЕНКО Володимир	
СТОВБА Ілля	
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ	238
ПАРІЙ Сергій	
АНДРОСЮК Ігор	
ДОСВІД МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО	241
ПАРІЙ Сергій	
КАЛІМУЛІН Станіслав	
РОЛЬ І МІСЦЕ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ З РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ	245
ПАРІЙ Сергій	

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАТЬ ПОЧАТКУЮЧИХ ВИКЛАДАЧІВ ДИСЦИПЛІНИ «ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НГУ»	248
РЕКУНЕНКО Владислав	
КОРОЛЬ Катерина	
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ЯК СУБ'ЄКТ БОЙОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ	251
ТОЛСТОНОСОВ Димитрій	
БРИКОВСЬКИЙ Андрій	
ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА МЕДИЧНЕ ОСНАЩЕННЯ АПТЕЧКИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ	253
ТОЛСТОНОСОВ Димитрій	
ВИСЛОЦЬКИЙ Віталій	
ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	255
ТОЛСТОНОСОВ Димитрій	
МЕЛЬНИК ДАВИД	
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІКИ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	257
ТОЛСТОНОСОВ Димитрій	
ПАВЛУШКІН Павло	
ВАЖЛИВІСТЬ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ СТІЙКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ	261
ТОЛСТОНОСОВ Димитрій	
ПАСІЧНИК Станіслав	
ДОСВІД ВІЙНИ З ТЕРОРИЗМОМ В АФГАНІСТАНІ: ЛОГІСТИЧНИЙ АСПЕКТ	264
ТОЛСТОНОСОВ Димитрій	
ПЕРМЯКОВ Дмитро	
РОЗВИТОК БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ДЛЯ ПОТРЕБ РОЗВІДКИ	267
ТОЛСТОНОСОВ Димитрій	
ПУШКАРЬОВ Артем	
ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА МЕДИЧНЕ ОСНАЩЕННЯ АПТЕЧКИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ: ДОСВІД ВІЙНИ З РОСІЄЮ	270
ТОЛСТОНОСОВ Димитрій	
СОЛОПОНЕНКО Максим	
СПОСОБИ ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗМІНУВАННЯ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ	274
СЕКЦІЯ 4. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ СУБ'ЄКТАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ (БОЙОВИХ) ЗАВДАНЬ.	

АКСЬОНОВ Артем БОДИРЄВ Дмитро	УДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	276
БЕЗПАЛИЙ Сергій МАЗУР ІГОР	ОКРЕМІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ УКРАЇНИ	279
БІРЮКОВ Олексій ДОЛЯ Сергій	ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ПРОТИДІЇ БЕЗПЛОТНИМ ЛІТАЛЬНИМ АПАРАТАМ	282
ВЕЛИЧКО Роман	ВПРОВАДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ СТРІЛЬЦІВ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	284
ГАМАН Олександр	УЗАГАЛЬНЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЙОГО В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС	288
ДАНИЛЕВСЬКИЙ Андрій БІРУК Анатолій	ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ	290
ДАНИЛЬЧЕНКО Анастасія БОДИРЄВ Дмитро	НЕОБХІДНІСТЬ ДОТРИМАННЯ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ ЗІ ЗБРОЄЮ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО	292
ДАНИЛЬЧЕНКО Анастасія КАЗНАЧЄСВ Дмитро	ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАННЯ, ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВ ТА ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ	297
ДВІРНА Анастасія ЖУРАВЕЛЬ Олександр	ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	300
ДУНЯШЕНКО Олександр ЖБАНЧИК Андрій БАРДІН Євгеній	ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В СИСТЕМІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ – ЗАПОРУКА ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ	303
ЗАДОРОЖНИЙ Костянтин		

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ГРАНАТОМЕТІВ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІЧ ЧАС ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ	306
ЛЮТЕНКО Анна	
БОДИРЄВ Дмитро	
АСПЕКТИ ТА РОЛЬ ПРОВЕДЕННЯ СТРІЛЕЦЬКОЇ ПІДГОТОВКИ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	309
КОЗЛОВСЬКА Анастасія	
КАЗНАЧЕСВ Дмитро	
СИСТЕМА РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА	312
МАГМЕТ Тарас	
МИХАЙЛІЧЕНКО Володимир	
ОСНОВИ КОНТРСНАЙПЕРСЬКОЇ БОРОТЬБИ	315
МИХАЙЛІЧЕНКО Володимир	
МАГМЕТ Тарас	
ХАЦАЮК Олександр	
ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ УПОРІВ (ТРИПОРІВ) ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НГУ ПІД ЧАС БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ АВТОМАТИЧНОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ	318
МІРОШНІЧЕНКО Валерія	
БОДИРЄВ Дмитро	
ВАЖЛИВІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ З УРАХУВАННЯМ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ	320
МІРОШНІЧЕНКО Валерія	
БОДИРЄВ Дмитро	
ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	323
МІТІНА Марія	
БОДИРЄВ Дмитро	
МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ	326
МІТІНА Марія	
КАЗНАЧЕСВ Дмитро	
МУЛЬТИМЕДІЙНІ ПІДХОДИ У ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ	329
НІКОНЕНКО Андрій	
СЕМЕНОВ Микола	
АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ ТА ТРЕНАЖЕРІВ У ВОГНЕВІЙ ПІДГОТОВЦІ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ	332
ПОДРЄЗ Олександр	
БОДИРЄВ Дмитро	

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	335
ПРИСТИНСЬКИЙ Богдан	
КАЗНАЧЕСВ Дмитро	
ПРАВОВІ І ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦІЄЮ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ДЛЯ ЗУПИНКИ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ ШЛЯХОМ ЙОГО ПОШКОДЖЕННЯ	338
СИЧ Руслан	
БІЛЯВЕЦЬ Андрій	
АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВОГНЕВОЇ НАВЧЕНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ПРИКОРДОННОГО ВІДОМСТВА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	341
СОЛОМАТИН Микола	
БОДИРСЬВ Дмитро	
ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	344
СТАРОДУБЦЕВ Ростислав	
БОДИРСЬВ Дмитро	
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	347
СТАРОДУБЦЕВ Ростислав	
ЖУРАВЕЛЬ Олександр	
УДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ФІЗИЧНОГО ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ СИСТЕМИ МВС	350
ФЕДОРЧУК Микола	
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ СУБ'ЄКТАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ	352
ШЕПЕЛЕНКО Діана	
КАЗНАЧЕСВ Дмитро	
НЕДОСКОНАЛІСТЬ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	356
ШЛЯМАР Ігор	
СУЧАСНІ МЕТОДИ У ФОРМУВАННІ ПРИКЛАДНИХ ФІЗИЧНИХ НАВИЧОК ДЛЯ ВОЛОДІННЯ ЗБРОЄЮ ТА ЇЇ ЕФЕКТИВНИМ ВИКОРИСТАННЯМ	359
ШОВКУН Василь	
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	361
КТІТОРОВ Максим	
ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НГУ	363

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Від імені науково-педагогічного колективу Київського інституту Національної гвардії України радий вітати вас на II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми теорії та практики службово-бойової діяльності складових сектору безпеки та оборони в сучасних умовах», метою проведення якої є формування нового бачення розвитку наукових досліджень та розробок у сфері організації службово-бойової діяльності в Інституті.

Розуміючи багатоплановість цього пошуку, науковці Інституту створили фаховий дискусійний майданчик, на який запросили визнаних експертів у питаннях теорії та практики організації службово-бойової діяльності складових сектору безпеки та оборони нашої держави. Спільне обговорення й вивчення актуальних питань за кожним із запропонованих напрямів роботи конференції дозволить критично поглянути на проблемні питання: організації службово-бойової діяльності суб'єктами сектору безпеки та оборони при виконанні службово-бойових (бойових) завдань за призначенням; розвитку спроможностей суб'єктів сектору безпеки та оборони; системи підготовки та застосування суб'єктів сектору безпеки та оборони з урахуванням вивчення та впровадження бойового досвіду; бойового та логістичного забезпечення діяльності суб'єктів сектору безпеки і оборони; застосування сучасного озброєння та військової техніки суб'єктами сектору безпеки та оборони при виконанні службово-бойових (бойових) завдань за призначенням.

В підсумку роботи буде створена унікальна можливість, щодо вивчення та впровадження бойового досвіду, застосування складових сил оборони держави в освітній процес та подальшу практичну діяльність.

Україна щодня чинить гідний опір країні агресору, змушуючи увесь світ з повагою поглянути на українську військову, правоохоронну та безпекову школи. Українські захисники довели, що навіть зараз є місце пошуку інновацій, нових знань та вдосконаленню.

Впевнений, що кожна доповідь, кожне критичне зауваження дозволять зміцнити обороноздатність України на всіх напрямках, а сформовані за результатами конференції висновки – створити дієві алгоритми дій.

Плідної роботи, колеги! У пошуку – сила!

Слава Україні! Героям Слава!

З повагою

Т.в.о. начальника Київського інституту Національної гвардії України

полковник

Андрій МАРТИНЮК

**СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СПРОМОЖНОСТЕЙ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ**

***БОБОШКО Богдан Геннадійович,**
курсант 2 курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

***КОРОЛЬ Катерина Сергіївна,**
викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Старший лейтенант поліції*

**ЕКОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ РЕЧОВИН ТА
ЇХ НАСЛІДКИ ДЛЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

Війна між росією та Україною відзначається екстремальним використанням всіх можливих засобів військової техніки та озброєння, що призводить до серйозного забруднення та руйнування навколишнього середовища. Відмітними характеристиками бойових дій є утворення ударної хвилі та розповсюдження продуктів вибуху, що негативно впливає на екологію та здоров'я місцевого населення [5].

Основним джерелом забруднення під час вогневих операцій є продукти вибуху, які містять дрібнодисперсні частки та іони важких металів, що потрапляють у ґрунт разом із водою, а також уламки боєприпасів. Розповсюдження та вплив цих речовин на навколишнє середовище залежать від різних факторів, таких як швидкість вибухового перетворення, маса вибухової речовини снаряду та інші.

Вивчення хімічного складу використовуваних вибухових речовин показує, що під час горіння, вибуху та детонації утворюються токсичні та небезпечні продукти. Ці речовини можуть потрапляти в навколишнє середовище, спричиняючи серйозні наслідки для природи та здоров'я людей. Більшість забруднювачів, що виникають внаслідок воєнних дій, представлені газоподібними, розчинними або твердими дрібнодисперсними речовинами. Це створює складні умови для відновлення екологічної рівноваги та здоров'я екосистеми [4].

Разом з тим, різні типи бойових дій, такі як військові маневри, бойові операції, мінування територій та атаки на інфраструктуру, призводять до механічних, фізичних та хімічних впливів на природне середовище. Це створює серйозні виклики для відновлення екологічної стабільності та забезпечення

безпеки мешканців у зоні конфлікту. Внаслідок воєнних дій між Росією та Україною, територія зазнає серйозного зрушення в рельєфі та структурі ґрунтів, викликаного воронками вибухів та рухом військової техніки. Будівлі руйнуються, а поверхня забруднюється залишками бойової діяльності, що порушує баланс екосистем [1].

Руйнування рослинності, розшарування ґрунтового покриву, та втрата природного зволоження є типовими наслідками воєнного конфлікту. Це призводить до різкого зменшення біологічних популяцій та збільшення втрат біорізноманіття. Дослідження показують, що воєнні дії значно впливають на атмосферне повітря через забруднення хімічними речовинами під час вибухів, пожеж та руйнування об'єктів. Це створює серйозні проблеми для здоров'я населення та екології [3].

Визначені збитки від забруднення повітря досягають значних сум, що свідчить про серйозний вплив воєнних дій на довкілля. Спостереження показують, що агресія росії призводить до значних негативних наслідків як на території України, так і в міжнародному масштабі [4].

Використання вибухонебезпечних речовин відбувається у бойових діях, під час проведення підричних робіт або для демонстрації вибухової сили. Ці речовини, такі як тротил, пластичний вибухівка, амоніт, є надзвичайно потужними та можуть мати серйозні наслідки для навколишнього середовища. Основні аспекти їх екологічного впливу та наслідки для природи включають:

Вибухонебезпечні речовини викидають шкідливі гази та частки у повітря під час вибуху, що може спричинити забруднення атмосфери токсичними речовинами. Це може призвести до отруєння повітря, негативного впливу на здоров'я людей та тварин, а також до формування смогу [2].

Вибухи можуть створювати воронки, руйнуючи ґрунт та розкидаючи забруднені частки в ньому. Це може призвести до втрати родючості ґрунту та забруднення ґрунтових вод.

Вибухи можуть призводити до руйнування інфраструктури, такої як водогони, що може призвести до розливу небезпечних речовин у водоймища. Це може спричинити отруєння води та шкоду водним екосистемам. Пошкодження природних середовищ внаслідок вибухів може призвести до втрати життєвих місць для різноманітних видів рослин та тварин, що може вплинути на біорізноманіття регіону [3].

Отже, з усього вище викладеного, можна визначити, що використання вибухонебезпечних речовин має серйозні наслідки для навколишнього середовища. Ці наслідки охоплюють різні аспекти природи, включаючи повітря, ґрунт і водні ресурси. Вибухи спричиняють забруднення повітря шкідливими газами та частками, що негативно впливає на здоров'я людей і тварин, а також на екосистеми. Руйнування ґрунту та забруднення ґрунтових вод може призвести до втрати родючості та загрози джерелам питної води. Крім того, розлив вибухонебезпечних речовин у водоймища може спричинити великі збитки для водних екосистем та здоров'я мешканців. Пошкодження природних середовищ також може призвести до втрати біорізноманіття та вимирання видів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гунько Н. В., Н. В. Короткова. Екологічні аспекти оцінки впливу бойових дій на стан довкілля радіоактивно забруднених територій України. 2023р. 109-113с.
2. Дудар В. Пропозиції щодо управління землями, які забруднені вибуховими речовинами від вибухонебезпечних пережитків війни. *Grail of Science* № 37 2024р. 195-210с.
3. Кондратенко А. О. Вплив мінування на екологію України. Матеріали П'ятої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Євроінтеграція екологічної політики України». Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2023р. 248с.
4. Кузик А. Д., В. І. Товарянський. Вплив воєнних дій на лісові екосистеми України та їх післявоєнне відновлення. 2023р. 87-89с.
5. Чирук О. В., Ю. Є. Трегуб. Екоцид щодо земельних ресурсів внаслідок військових дій в Україні. 2023р. 87-89с.

БОЧАРОВА Анастасія Віталіївна,
здобувач вищої освіти 2-го курсу Навчально
наукового інституту права і підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
НАТОЧІЙ Анатолій,
старший викладач кафедри ТСП
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ТА ПІДТРИМКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

Війна та вирішення завдань забезпечення обороноздатності держави – специфічна сфера людської діяльності, що вимагає мобілізації і значного напруження фізичних та морально психологічних сил суспільства, держави та її збройних сил. Формування та підтримання відповідного духовного стану суспільства особового складу військ як у мирний час, так і в період воєнного протистояння неможливі без наявності у населення країни, його соціальних груп, збройних сил, військових колективів, конкретної особистості морально-психологічного потенціалу. Саме тому морально-психологічний фактор у сучасному збройному конфлікті набуває особливого значення, стає одним із головних для держави та її збройних сил.

На сьогоднішній день війна – це випробування матеріальних та психологічних сил народу, держави і її збройних можливостей, тому кожна держава підтримує свою обороноздатність на такому рівні, щоб гарантовано забезпечити надійний захист суспільства.[1]

Обороноздатність держави - здатність держави до захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту. Вона складається з матеріальних і духовних елементів та є сукупністю воєнного, економічного, соціального та морально-політичного потенціалу у сфері оборони та належних умов для його реалізації. [2]

Економічний потенціал - це сукупність наявних та доданих для мобілізації джерел та засобів країни, елементів потенціалу цілісної економічної системи держави, які можуть бути використані в інтересах суспільства і його захисту.

Соціальний потенціал - визначається рівнем добробуту суспільства, якістю освіти, охорони здоров'я, культури тощо.

Морально-психологічний потенціал - це сукупність духовних та психічних можливостей особового складу, що позначається на якості виконання ним своїх функціональних завдань та обов'язків у мирний та воєнний час.

Воєнний потенціал держави – це сукупність можливостей держави щодо забезпечення воєнної безпеки. Однією зі складових воєнної могутності є:

якість та кількість озброєння, ступінь укомплектованості особовим складом, і найголовніше - моральна готовність до збройного захисту нашої Батьківщини та здатність до подолання труднощів війни.

Таким чином, військово-професійний компонент морально-психологічного стану характеризує військово-професійну готовність особового складу а саме: ступінь змобілізованості, бойової майстерності, здатність і налаштованість військовослужбовців на ефективне та якісне виконання службових обов'язків.[1]

При такому підході морально-психологічне забезпечення передбачає організований, чітко спланований вплив на свідомість та елементи психіки особового складу – від моральних цінностей до елементарних вмінь і уявлень, що робить основні завдання не тільки більш цілеспрямованими, а й диференціює їх за способами реалізації.

Дослідження, проведені американськими воєнними соціологами, свідчать про залежність морально-психологічного стану від кількості санітарних втрат особового складу. Отримані результати підтверджують, що втрати на рівні від 40 % до 50 % спричиняють різке зниження морально-психологічного стану військовослужбовців, через що військова частина втрачає повну боєздатність, та загальний аналіз особливостей діяльності особистості в екстремальних умовах свідчить, про те що незалежно від інтенсивності фізичних та психологічних навантажень структурні зміни морально-психологічного стану особового складу є переважно негативними. [3] Доведено, що лише 25% військовослужбовців, які вперше беруть участь у бойових діях, адекватно реагують на бойову обстановку та в змозі вести активні бойові дії, а у решти відбувається дезорганізація психічної діяльності, у деяких випадках – аж до розвитку патологічних реактивних станів.[4]

На думку В.Місюри, причинами виникнення негативних психічних станів у військовослужбовців є психотравмуючі фактори, котрі умовно можна поєднати у п'ять груп:

1. Особистісні - обумовлені індивідуально-психологічними особливостями, сімейні, особистісні та службові переживання.
2. Фізіологічні – перевтома, захворювання, травми.
3. Соціальні – характеризують психологічні реакції особистості на її положення і роль у колективі.
4. Ситуативні – залежать від змін бойової обстановки.
5. Управлінські - призводять до травмування психіки військовослужбовців через недостатню психолого-педагогічну підготовку командирів.

Для зручності у практичній роботі, створення єдиного підходу до класифікації факторів, під впливом яких формується морально-психологічний стан особового складу перед боєм та у бойовій обстановці, М.Мартинів, С. Огнєв, М. Панін, П. Сергієчко запропонували поділити їх на три групи:

- 1) мотиваційно ціннісні – ставлення до виконання конкретного бойового

завдання;

2) військово професійні - фахова підготовка військовослужбовців до ведення конкретного виду бою;

3) психологічні - психологічна готовність до виконання бойового завдання, самопочуття військовослужбовців;

Однак, не зважаючи на всі ці фактори у процесі психологічного забезпечення військовослужбовців психологи обирають різноманітні методи та техніку, які не дозволяють погіршити психічне здоров'я військових, які беруть участь у бойових діях. До таких методів можуть належати психологічні тренінги, консультації та психологічна підтримка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України підручник : у 2 ч. Ч. 1. вид. 2-е, перероб. зі змін. Та допов./ Н. А. Агаєв, В. Г. Дикун, В. С. Чорний та ін.; за заг. ред. В. В. Стасюка./2020. 754 с.

2. ВР України, Закон "Про оборону України" від 06.12.1991 N 1932-XI.

3. Методичний поради́ник з питань морально-психологічного забезпечення для командирів військових частин (підрозділів) та військовослужбовців, які приймають участь в АТО / під заг. ред. В. І. Осьодло. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2015. 88 с.

4. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: підручник: у 2 ч. Ч. I. / В. М. Вилко, В. М. Грицюк, В. Г. Дикун та ін. ; за заг. ред. В. В. Стасюка. Київ : НАОУ, 2012. 464 с.

БОЧАРОВА Анастасія Віталіївна,
здобувач вищої освіти 2-го курсу
Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
ТІНІН Дмитро Геннадійович,
старший викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ПОВНОЦІННОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Особливості бойової діяльності вимагають постійної наявності у військовослужбовців високого рівня фізичної підготовленості, який забезпечує більш швидке оволодіння військовою спеціальністю, стійку повсякденну працездатність і резерви функціональних можливостей організму для дій у найнапруженіші моменти бою.

У сучасний час це явище пояснюється з погляду про перенесення підготовленості військовослужбовців. Переніс підготовленості – це одна з найбільш важливих та складних проблем теорії та практики фізичної культури взагалі та фізичної підготовки військових особливо. Під перенесенням у сенсі цього терміну тлумачиться літературними джерелами як вплив одного виду діяльності на іншу [1, С. 51]. У вузькому сенсі - це вплив систематичними фізичними заняттями на різні показники навчально-бойової та бойової видів діяльності. В даному контексті ефект фізичної підготовки, що полягав у морально-етичному, тактико-стратегічному, психологічному та фізичному вдосконаленні, а також у посиленні злагодженості особового складу, переноситься на специфічну військово-професійну діяльність.

За виконання організмом того чи іншого виду діяльності здійснюються різні складні рухи та дії, що супроводжуються м'язовими скороченнями, активізацією функцій діючих рухових структур, сенсорним контролем та керуючим впливом з боку центральної нервової системи людини [2, С. 89].

Разом з тим кожна робота задіює певні органи та системи, викликає специфічне поєднання взаємозв'язків у психічної та біологічної сферах організму, тобто формує своєрідну центрально периферичну освіту – функціональну систему характерну лише для даного виду діяльності. Під час занять фізичними вправами з'являються, народжуються та утворюються специфічні для них функціональні системи. Особливі функції в системі також утворюються і в різних видах навчально-бойової і бойової діяльності військовослужбовців.

У переважну більшість перенесення підготовленості військовослужбовців відбувається загалом. Спостерігати перенесення окремих її сторін у «чистому вигляді» майже неможливо. Однак у кожному виді діяльності можна виділити основну ланку, яка потребує переважного прояву тих чи інших показників. Це дає можливість більш глибоко усвідомити механізми перенесення стосовно окремих сторін підготовленості людини. Грамотні та щоденні заняття фізичними вправами позитивно впливають на появу, розвиток та збільшення основних фізичних якостей, на зміцнення та посилення опорно-рухового апарату організму людини.

На заняттях фізичною підготовкою досягається одна з основних цілей – це зміцнення та збільшення маси м'язів у людському організмі [1, С. 57]. Можна відзначити, що м'язова маса у фахівців військової сфери діяльності, повноцінно та щоденно займаються фізкультурою, становить 50-55% ваги тіла, а у щодня займаються фізичними вправами – 40-45%. В результаті цих фізичних впливів зміцнюється опорно-руховий апарат в організмі людини, і як наслідок зменшується ймовірність отримання різних травм, як у звичайних видах діяльності, так і у наближених до бойових.

У науці деякі вчені висловлюють, досліджують та доводять думку про те, що займаючись регулярно фізичною культурою це може вплинути і на антропометричні дані людини. Зокрема, на зростання та на його зовнішні дані, особливо це явно проявляється у молодих людей, що підростають і ростуть (формується зовні, у віці до 27 років). У зв'язку з формуванням та появою підвищеної м'язової маси в людському організмі і, як правило, зменшенням жирового прошарку, м'язи перетворюються на більш рельєфний вигляд, встановлюються постава, стройова стійка та виправлення. Статура людини стає більш статною і фізично розвиненою в хорошому розумінні цього слова.

Позитивно і плідно фізична підготовка надає свій вплив на військових фахівців не тільки фізичної сфери діяльності, а й у розумовій. Збільшення обсягу розумової діяльності у військовослужбовців різних спеціальностей має дуже важливе значення, так як у деяких військових спеціальностей це є основою їх виду діяльності і пов'язаний він насамперед із бойовою підготовкою [2, С. 27]. Бойова підготовка з права вважається однією з основних видів підготовки військовослужбовців, яка являє собою процес високоорганізований і має свій певний вектор діяльності у військовій сфері навчання та виховання фахівців, а також у злагодженні підрозділів у мирний та у воєнний час для виконання бойових та інших завдань відповідно до їх призначення. Однією з характеристик професійного стану військовослужбовців, як і різних військових формувань, є поняття «бойова готовність». У структурі боєготовності військ можна назвати такі невід'ємні компоненти: готовність особового складу до різних дій у своїй військовій сфері діяльності, готовність матеріально-технічних засобів та готовність організаційних форм. Під готовністю особового складу до різних дій у військовій сфері діяльності в буквальному сенсі розуміється сукупність окремих властивих тільки їм готовностей і необхідною (найважливішою

складовою), бойовою злагодженістю, спрацьованістю, укріпленістю для військових формувань.

Тут важливо звернути увагу на те, що професійний рівень бойової готовності військовослужбовців може бути забезпечений тільки за необхідної, своєчасної та достатньої підготовленості їх у всіх призначених їм сферах діяльності. При цьому слід зазначити, що жодний із вищезгаданих компонентів, навіть за максимального ступеня їх розвитку, не здатні компенсувати низький рівень розвитку за рахунок інших більш високих та розвинених компонентів. Фізична готовність – це такий стан військовослужбовця, який відповідає вимогам сучасного бою та дозволяє успішно виконувати бойові завдання стосовно його бойового призначення. Формування фізичної готовності військовослужбовців до подальшої бойової діяльності забезпечується під впливом всіх складових частин їх життєдіяльності при провідному значенні фізичної підготовки.

Підсумовуючи вищевикладене ми приходимо до висновку про те, що фізична підготовка дозволяє значно підвищити стійкість фізіологічних та психічних функцій організму людини для повноцінної професійної діяльності військовослужбовців та забезпечити в умовах фізичних навантажень та психічних напруг фізичну та розумову працездатність на високому та кваліфікованому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тінін Д. Удосконалення умов праці поліцейського в умовах сьогодення. The 15 th International scientific and practical conference “Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects”(August 14-16, 2022) MDPC Publishing, Berlin, Germany. 2022. 426 p. <https://reposit.unisport.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/4356/MODERN-SCIENTIFIC-RESEARCH-ACHIEVEMENTS-INNOVATIONS...-14-16.08.22%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0%20301.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=410>

2. Теорія і методика фізичного виховання/Методика фізичного виховання різних груп населення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту/Під ред. Т.Ю. Круцевич. К.: НУФВСУ «Олімпійська література», 2008. –Т-2. - С. 155 -319.

*ВЄДЄНЄЄВ Дмитро Валерійович,
доктор історичних наук, професор,
Національний університет оборони
України*

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ РОЗБУДОВИ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Вважається, що цілеспрямований розвиток системи стратегічних комунікацій (СТК) в Україні розпочався з 2014 р. – у межах виконання рішень Уельського саміту НАТО та з консультативною й матеріально-технічною допомогою Альянсу, включаючи запровадження загальнодержавного центру стратегічних комунікацій і ситуаційних центрів у складі центральних органів влади. Цілеспрямований розвиток системи СТК прискорився за Указом Президента України № 555/2015 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року “Про нову редакцію Воєнної доктрини України”». Відповідно, у зміст дефініції «стратегічні комунікації» вкладалося скоординоване й належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави.

Документи державної оборонної політики скеровували на створення системи стратегічних комунікацій спільними зусиллями МО, Збройних Сил та інших військових формувань України, правоохоронних органів і державних інституцій, причому пріоритетною метою визначалося забезпечення інформаційної безпеки України у воєнній сфері.

Одними із провідних причин включення стратегічних комунікацій у систему управління державою, стали необхідність застосування нових технологій для протидії зовнішнім інформаційним впливам на національний інформаційно-комунікаційний простір, захист самобутності культурної та політичної нації, забезпечення інформаційно-ментальної безпеки, що, зокрема, спричинило розробку Концепції стратегічних комунікацій МО та Збройних Сил України

Стратегічний оборонний бюлетень України визначив розвиток СТК одним з основних напрямів удосконалення системи управління силами оборони. У вересні 2015 р. Україна і НАТО підписали Дорожню карту Партнерства у сфері стратегічних комунікацій, що передбачала, зокрема, створення внутрішньовідомчих та міжвідомчих систем СТК, системи підготовки інструкторських кадрів та персоналу у галузі зв'язків з громадськістю в оборонних і безпекових структурах. В Україні відбулося творення певних центральних (координаційних) органів СТК та низки відомчих систем СТК. Властиво, що прискореного розвитку системи СТК набули у військових

формуваннях України. Відповідно, це супроводжувалося запровадженням профільних навчально-наукових структур.

Зокрема, в системі МО України, у межах реалізації «Дорожньої карти Партнерства у сфері стратегічних комунікацій» між РНБО України та Міжнародним секретаріатом НАТО (котра, зокрема, передбачала запровадження в освітній процес вищих військових навчальних закладів тематики стратегічних комунікацій), у структурі *Національного університету оборони* (НУО) створили (кінець 2018 р.) навчально-науковий центр стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони (у складі центру діяла і кафедра стратегічних комунікацій).

Підрозділ спеціалізувався на підготовці та підвищенні кваліфікації військовослужбовців, цивільного персоналу структур сектору безпеки і оборони держави з питань стратегічних комунікацій, зокрема, проводилися заняття зі стратегічних комунікацій на всіх рівнях вищої військової освіти – тактичному, оперативному, стратегічному; станом на лютий 2022 р. відбулося підвищення кваліфікації 4000 військовослужбовців та працівників ЗС України. Проводилися навчальні курси у рамках проєктів оборонної реформи «Стратегічні комунікації» та «Демократичний цивільний контроль» задля підготовки фахівців-лідерів за напрямком стратегічних комунікацій. Організовувалися тренінги зі стратегічних комунікацій на замовлення Апарату РНБО України, Служби зовнішньої розвідки України, Управління державної охорони України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної спеціальної служби транспорту, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України, Державної міграційної служби України, Державної компанії «Укрспецекспорт» тощо.

На базі згаданої структури створили (2023 р.) Інститут стратегічних комунікацій НУО, підрозділи якого за своєю спрямованістю охопили науково-педагогічною діяльністю основні напрями (структурні елементи) СТК в їх сучасному, усталеному у світі вигляді. Структуру Інституту утворюють кафедри: інформаційної боротьби; соціальної комунікації та публічної дипломатії; внутрішніх комунікацій; зв'язків з громадськістю, а також науково-дослідний відділ проблем розвитку та впровадження стратегічних комунікацій.

По суті, Інститут СТК НУО України перетворився на міжвідомчий науково-методичний та навчально-методичний центр в царині розвитку стратегічних комунікацій в Україні. Ним, зокрема, здійснюється підготовка та підвищення кваліфікації військовослужбовців та працівників структур сектору безпеки і оборони держави з питань стратегічних комунікацій; науково-методичне забезпечення процесу підготовки фахівців з питань стратегічних комунікацій у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти; узагальнення досвіду у сфері стратегічних комунікацій; налагодження співпраці з національними та міжнародними науково-дослідними аналітичними установами, організаціями, що здійснюють підготовку та дослідження з питань стратегічних комунікацій.

В *Національній академії Служби безпеки України* якісним науково-організаційним етапом стало створення (на базі заснованого ще у 2004 р.

Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки) у серпні 2021 р. Навчально-наукового інституту інформаційної безпеки та стратегічних комунікацій. Оригінальну структуру закладу утворюють центри – кібербезпеки та стратегічних комунікацій. Окрім кафедр, функціонує наукова лабораторія проактивного забезпечення страткому. Крім того, у листопаді 2016 р. в НА СБУ започаткували навчальний курс зі стратегічних комунікацій для співробітників СБ України.

У 2020 р. в Апараті командувача Національної гвардії України виникла служба стратегічних комунікацій Головного управління Національної гвардії України. В *Національній академії Національної гвардії України* створена у 2019 р. кафедра філології, перекладу та стратегічних комунікацій факультету №4 (гуманітарного, існує з 2006 р.), що здійснює підготовку офіцерів за спеціальністю «філологія» та освітньо-професійною програмою «Військовий переклад та основи стратегічних комунікацій».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кушнір В.О., Іжутова І.В. Історико-ретроспективний аналіз формування та розвитку системи стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України. *Військово-науковий вісник*. 2021. № 35. С.3–17.
2. Капштик О. В. Характеристика державних механізмів стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 17. С. 97–101.
3. Пилипчук В. Г., Компанцева Л. Ф., Кудінов С. С. та інші. Становлення і розвиток системи стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України: монографія. К.: АртЕк, 2018. 272 с.
4. Сивак Т.В. Стратегічні комунікації у системі публічного управління України : монографія. Київ: НАДУ, 2019. 338 с.
5. Соловйов С. Г. Основні характеристики стратегічних комунікацій. *Вісник Нац. ун-ту цивільного захисту України*. 2016. № 1.С. 168–170.
6. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій : практичний посібник / [Л. Компанцева, О. Заруба, С. Череватий, О. Акульшин]. Київ: ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.

*ВОЛОШКО Сергій Анатолійович,
доктор філософії Національної
академії Національної гвардії України*

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Протистояння з агресором триває. Оборона України і Європи від агресії російської федерації стала історичною місією українського народу, відбувається переосмислення підходів до формування системи оборони та безпеки нашої держави з точки зору забезпечення національної стійкості в умовах застосування гібридних методів ведення бойових дій. Збройні сили України разом із іншими складовими сил безпеки і оборони, в тому числі Національною гвардією України, вистояли і дають належну відсіч ворогові завдяки патріотизму, особистій відвазі та готовності до самопожертви кожного з військовослужбовців заради свободи всього українського народу.

Ефективність екстремальної діяльності військовослужбовців НГУ визначається не тільки професійними знаннями, вміннями та навичками, але і професійно важливими якостями, в числі яких – стресостійкість, яка являє собою компонент адаптивності особистості. Сучасна бойова діяльність пов'язана з великими фізичними та психічними навантаженнями, що знижують її успішність, дестабілізують психіку військовослужбовців, що негативно позначається на результатах виконання бойових завдань загалом.

Повне розуміння активної позиції Національної гвардії України та її підрозділів охоплює у своєчасному виконанні необхідних правових, економічних, технічних, матеріальних, інших можливостей, що впливають і забезпечують стресостійкість системи загалом та її військовослужбовців, окремо. Значна роль у забезпеченні стресостійкості належить самій створеній системі, у якій військовослужбовці проходять військову службу.

Забезпечення стресостійкості військовослужбовців НГУ реалізовується за допомогою створення у військових колективах підрозділів та військових частин НГУ сприятливої соціально-психологічній атмосфери, високого рівня стилю керівництва командирів (начальників), у підпорядкуванні яких перебувають військовослужбовців. Формування стресостійкості військовослужбовців слід розглядати як формування необхідного психічного стану шляхом поетапного педагогічного процесу. Етапи цього процесу найяскравіше виявляються в ході вирішення стресових ситуацій.

Особливої актуальності проблема розвитку стресостійкості набуває у зв'язку з соціальною, економічною, політичною та практичною значущістю забезпечення належного рівня стресостійкості у діяльності військовослужбовців. Від успішного вирішення цієї проблеми залежить загальна орієнтація практики у справі підготовки високопрофесійних військових спеціалістів, здатних

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СКЛАДОВИХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

продуктивно здійснювати діяльність в екстремальному просторі, підтримуючи при цьому доцільність поведінки та зберігаючи необхідний психофізичний стан.

У Збройних силах України триває активний процес вдосконалення організації, методичного забезпечення та створення (нарощування) відповідної навчально-матеріальної бази психологічної підготовки. Використання стандартів психологічної підготовки (СТІ 000Г.22Л “Психологічна підготовка (навчальний курс)”, СТІ 000А.22А “Психологічна підготовка (система індивідуальної підготовки)”, СТІ 000Г.22К(И)) “Психологічна підготовка (навчальний курс)”, тактичної публікації ТКП 1-160(31)03.01 “Методичні рекомендації з психологічної підготовки військовослужбовців ЗС України щодо формування стресостійкості до дій в умовах різкої зміни бойової обстановки” та військової публікації ВП 7-00(03).01.

Система профілактики та контролю стресостійкості у військовослужбовців, яка була розроблена та запропонована для використання, регламентована відповідними нормативно-правовими документами Міністра внутрішніх справ України та командувача Національною гвардією України.

Стресостійкість є сукупністю особистісних якостей, що дозволяють людині переносити значні інтелектуальні, вольові та емоційні навантаження (перевантаження), зумовлені особливостями професійної діяльності, без особливих шкідливих наслідків для діяльності оточення та свого здоров'я.

Стресостійкість – якість, яку можна розвивати (підвищувати) тренуванням (психотренінг), звичкою до щоденної напруженої праці. Основним шляхом виховання стресостійкості військовослужбовця представляється система систематичних вправ в обстановці небезпеки та ризику, в умовах навчань, занять, максимально наближених до бойових, які поєднуються зі спеціальними психологічними тренажами.

Таким чином, військовослужбовець, може в собі виховати ту якість, яка йому потрібна для успішної діяльності, а стрес-фактори, які є неодмінним компонентом такої діяльності, можуть позитивно вплинути на особистість та її вольову активність, спонукати розвивати необхідні для професійно-екстремальної діяльності якості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Забезпечення психологічної стійкості військовослужбовців в умовах бойових дій : метод. посіб. / О. М. Кокун, В. В. Клочков, В. М. Мороз, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська. – Київ-Одеса : Фенікс, 2022. – 128 с.
2. Приходько І.І. Система профілактики та контролю бойового стресу у військовослужбовців / І. І. Приходько. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Психологія. - 2018. - Вип.
3. Екстремальна та кризова психологія: термінологічний словник / За заг. ред. проф. О. В. Тімченка. Х. : ХНАДУ, НУЦЗУ, 2010. 291 с.
4. Алещенко В. І. Посттравматичний стрес військовослужбовців – учасників бойових дій: психологічний аналіз. Вісник Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Військово-спеціальні науки. 2015. № 1 (32). С. 5–10.

ГРИНЧУК О.В.,

*начальник управління взаємодії з іншими
правоохоронними органами України -
заступник начальника Головного
управління Військової служби
правопорядку Збройних Сил України*

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ СУБ'ЄКТАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ (БОЙОВИХ) ЗАВДАНЬ

Останніми роками наші військові активно освоюють та використовують новітнє озброєння для забезпечення національної безпеки та ведення ефективної оборони під час війни. Також Україна звертає увагу на модернізацію своїх військових сил, включаючи впровадження новітніх технологій у різноманітні сфери своєї діяльності. Важливим аспектом є вдосконалення військово-технічної бази та виробництво озброєння на державних підприємствах. Разом із тим, Україна укладає міжнародні угоди та співпрацює з провідними виробниками зброї для отримання доступу до сучасного озброєння та технологій країн партнерів, а також вдосконалює свою військово-промислову базу, зокрема зосереджуючись на виробництві та модернізації озброєнь власного виробництва. Розробка новітніх систем ракетного озброєння, бойових машин, безпілотників та високоточної артилерії стає пріоритетом для забезпечення відповіді на різноманітні загрози зі сторони агресора.

Одним із напрямків технологічного прориву являється розробка високоточних систем, які забезпечують точне ураження цілей та мінімізацію кола пошкоджень. Використання автоматизованих систем керування та навігації сприяє підвищенню швидкості та ефективності бойових дій.

Під час війни України з російською федерацією на сьогоднішній день випробовується дуже багато новітнього озброєння не тільки власного виробництва, але й країн партнерів. Наші військові отримали можливість випробовувати нові технології та озброєння в умовах реального бойового застосування. Це надає унікальний досвід та важливі дані для подальшого удосконалення та модифікації зразків озброєння та військової техніки.

Однією з ключових стратегій українських військ є поєднання внутрішніх розробок та закупівель іноземного озброєння. Це дозволяє не тільки забезпечити високий рівень безпеки, але й найкращі технічні рішення для ведення успішного наступу та оборони. Освоєння новітнього озброєння також вимагає розвитку нових військових доктрин та різноманітних тактичних рішень.

Українські військові вдосконалюють свої навички та стратегії використання різних видів техніки та озброєння до яких можна віднести

інтеграцію сучасних засобів зв'язку, розвідки та кібербезпеки, що відкриває нові можливості для ефективного управління та ведення військових операцій.

Україна продовжує працювати над забезпеченням своєї обороноздатності безпеки, вдосконалюючи та розширюючи свою військову потужність. Збільшення обсягів внутрішнього виробництва та активна міжнародна співпраця дозволяють українським військовим продовжувати розвивати та використовувати новітнє озброєння для забезпечення безпеки та стабільності в регіонах.

Штучний інтелект у сфері оборони. Значні успіхи із використанням ШІ досягнуто у галузі комп'ютерного зору, розпізнавання мови, обробки природної мови та робототехніки, що дозволяє людям взаємодіяти з інтелектуальними системами, тобто вводити дані, задавати питання та отримувати усні чи письмові відповіді, використовуючи природну мову, а не комп'ютерний код. Військові застосування штучного інтелекту можуть створити системи настільки спроможними, що вони змінять характер війни.

Технології великих даних. Великі об'єми даних є наслідком зростання кількості цифрових даних в інтернеті та кількості об'єктів, підключених до мережі. Масив даних вважається великим, коли традиційні комп'ютерні потужності не можуть впоратися із кількістю, швидкістю, складністю та якістю даних, яка перенасичує людські життя.

Технології автономності. За останні роки безпілотні системи стали звичайними інструментами, що використовуються під час конфліктів. Роботи та системи «бджолиного рою» у перспективі відіграватимуть рушійну роль у військових операціях. Вони будуть виконувати завдання, які сьогодні вважаються надто ризикованими, складними або навіть неможливими для виконання людиною. Роботизовані системи у майбутньому, ймовірно, змінять і спосіб проведення військових операцій, і навіть дозволять передбачати нові типи місій.

Використання дронів – це величезний потенціал безпілотних систем. Хоча дистанційно-керовані повітряні дрони є, мабуть, найбільш яскравим прикладом безпілотних системних технологій, справжній потенціал останніх охоплює всі середовища бою – землю, море, повітря та космос.

Біотехнології. Біотехнології відносяться до чотирьох галузей досліджень (із значним перекриттям та синергією між ними):

1) біоінформатика та біосенсори: датчики *in vitro* / *ex vitro*, медична візуалізація, квантова біологія;

2) посилення можливостей людини: змішана реальність, віртуальна реальність, соціальні мережі, робототехніка, штучний інтелект, протезування, екзоскелети, нейроелектроніка, реабілітація, нейронаука, робототехніка, телеоперації, автономія, пізнавальна продуктивність, обчислювальна техніка, штучний інтелект, довірена автономія, посилення сприйняття;

3) медичні контрзаходи та біомедичні технології: хіміко-біологічно-радіологічно-ядерні протидії та виявлення, персоналізована медицина,

біомаркери, біоінженерія, добавки, харчування, фізіологія, стійкість, стресостійкість;

4) синтетична біологія: генна інженерія, секвенування та використання ДНК, біовиробництво, модифікований мікробіом, живі датчики.

Військові застосування біотехнологій - використання біомаркерів надає нові можливості для виявлення та діагностики інфекційних захворювань, таких як швидка ідентифікація на ранній фазі епідемії. Моніторинг стану людини в режимі реального часу дозволить оптимізувати роботу особистості та команди.

Космічні технології. Від космосу на сьогодні залежить можливість військових сил оперативно та ефективно виконувати свої місії. На сьогодні багато країн працюють над програмами щодо використання результатів застосування космічних засобів у системах озброєння, серед них і Україна. Важливу роль космічні засоби відіграють і в питанні отримання відомостей про ворога і його плани. А роль розвідки в глобальній війні, як відомо, лише зростає.

Гіперзвукові технології. Держава, яка зможе першою в світі вийти на серійне виробництво високоточних гіперзвукових ракет, створить для себе безумовну військову перевагу, перш за все, у стратегічному масштабі. Для сучасних засобів протиповітряної оборони ракети, що рухаються із швидкістю 7 М, практично неуразливі. Вони здатні знищувати захищені за останнім словом техніки не тільки наземні, але і підводні об'єкти, головним чином, – об'єкти критичної інфраструктури.

Квантові технології. З урахуванням того, що можуть означати квантові технології для оборони і безпеки, НАТО вважає квантові технології одними з найважливіших нових і проривних технологій.

Два види практичного застосування матимуть особливе значення у сфері оборони і безпеки в короткостроковій і середньостроковій перспективі:

- по-перше, квантова сенсорика. У квантових датчиків є перспективне військове практичне застосування. Наприклад, за допомогою квантових датчиків можна вести виявлення підводних човнів і літальних апаратів і використовувати їх для визначення місця розташування, навігації та синхронізації (PNT). Такі квантові пристрої PNT можна було б використовувати в якості надійних навігаційних систем, що забезпечують навігацію без зовнішніх опорних сигналів, як, наприклад, GPS;

- по-друге, «квантова загроза», яку представляють квантові обчислення.

Основна частина цифрової інфраструктури шифрується за допомогою криптографічних протоколів, заснованих на складності рішення подібного роду задач по факторизації цілих чисел. В очікуванні майбутніх квантових комп'ютерів хакери могли б вкрати зашифровану інформацію сьогодні, зберігати її та розшифрувати її через 10-15 років за допомогою майбутнього квантового комп'ютера. Вищенаведений огляд сучасних тенденцій нової війни можна доповнити:

- зменшення чисельності військових сил і збільшенням традиційної модернізації та професіоналізації;

- електрифікацією поля бою;

- заміною викопного палива альтернативними джерелами енергії.

Класична військова теорія та значний обсяг емпіричних досліджень свідчать про те, що чисельність військових сил впливає не тільки на ймовірність війни, але й на шанси на перемогу. Але важлива не тільки кількість військових сил, а й їх якість, а також забезпечення цих сил сучасним високотехнологічним обладнанням та засобами ураження.

Нові матеріали. Прогрес у створенні нових матеріалів та їхнє виробництві матиме глибокий вплив на оборону та національну безпеку протягом наступних десятиліть у всьому світі. Використання нових матеріалів із аддитивним та гібридним виробництвом дозволить створити більш ефективні продукти з низьким рівнем відходів, вбудовану електроніку та датчики, що дозволить швидко розробляти та виготовляти запасні частини для зброї, бойових машин та іншого обладнання.

Передові (нові) матеріали – це штучні матеріали з унікальними та новими властивостями. Вони можуть бути виготовлені з використанням методів, взятих з нанотехнологій або синтетичної біології. Розвиток може включати покриття з надзвичайною термостійкістю, високоміцні бронежилети або платформи, невидимість, збирання та зберігання енергії, надпровідність, вдосконалені датчики та дезактивацію, виробництво харчових продуктів, палива та будівельних матеріалів. Дослідження графену, інших нових 2D матеріалів та топологічні матеріали є сферою високого потенціалу та зростання інтересу. Адитивне виробництво, яке часто використовується як синонім тривимірного друку, це процес створення майже довільного 3D твердого предмету з використанням цифрової моделі за допомогою пошарового додавання матеріалів. Адитивне виробництво може використовуватися для швидкого прототипування; виробництва та ремонту військової техніки на місці; виробництва точних, нестандартних або унікальних деталей.

Адитивне виробництво або 3D-друк, як воно більш відоме, створює тривимірні тверді предмети практично необмеженої форми на основі цифрових моделей та різноманітних металів, пластмас і смол, під час якого послідовні шари матеріалу укладаються у різних формах. Адитивне виробництво вже сильно впливає на комерційне виробництво та ланцюжки поставок.

Одержані виготовлені матеріали можуть мати унікальні властивості, які неможливі у виробництві звичайними методами. Технології адитивного виробництва можуть використовуватися для прототипування, виробництва на місці та ремонту розгорнутої військової техніки, точного, нестандартного та унікального виробництва деталей.

Енергія, її накопичення та генерування є критичним аспектом підтримки поля бою, а все більш багатодоменний та нелінійний характер сучасних конфліктів вимагає величезних обсягів енергії.

Дослідження останніх років просунули вперед методи зберігання електроенергії та відновлюваних джерел енергії. Ці досягнення ґрунтуються на розробці нових матеріалів, методах виробництва, управлінні енергією (наприклад, використанні ШІ) та підходах до збору енергії. 29 Енергетичні

дослідження охоплюють широкий спектр тем та підходів відповідно до посилюючих суспільних та військових вимог і продовжуються прискорювальними темпами щодо збору, виробництва, зберігання та управління новою енергією, зокрема стосовно:

- поновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, геотермальна та біопаливо;
- водню;
- термоядерного синтезу (синтез з інерційним утриманням, магнітне утримання);
- поділу (розплавлена сіль, торій, міні-реактори тощо);
- збирання енергії (бездротове, біо-, механічне);
- мережевого сховища;
- управління живленням з підтримкою ШІ;
- акумуляторів (графен, вуглецеві нанотрубки, твердотільні, металевоповітряні тощо).

Прогнозні технологічні напрями досліджень співпадають із прогнозами міжнародних організацій та прогнозованими перспективними науковими напрямками, тому що найбільш проривні технології тільки починають патентуватися і визначають нові технологічні напрями.

Основними прогнозованими напрямками науково-технологічних досліджень в області озброєння і військової техніки є:

- штучний інтелект, блокчейн;
- Інтернет речей та його безпека;
- безпілотні транспортні засоби та робототехніка, дрони та рої дронів;
- підводний транспорт, зокрема підводні човни;
- нові матеріали, зокрема з ефектом невидимості, броньовані, біоматеріали;
- електрифікація військового транспорту та альтернативні джерела енергії;
- безпека літальних апаратів;
- мережі зв'язку, зокрема бездротового, мобільна адаптивна мережа, їхня безпека.

Найперспективнішим напрямом лишається штучний інтелект (AI) – одна з революційних технологій 2021 року. Подальший розвиток цього напрямку якісно змінить армії і види озброєнь.

Зазначені питання піднімалися у 2020 році, але з початку повномасштабного вторгнення росії в Україну позитивних зрушень не відбулось. Реалії сьогодення показують, що йде війна дронів.

На основі усього вище викладеного можна зробити висновок, що освоєння та використання новітнього озброєння є ключовим елементом стратегії України в умовах сучасних геополітичних викликів. Технологічний прорив у сфері озброєнь і безпілотних систем в Україні не тільки забезпечує національну безпеку, а й створює унікальні можливості для ведення сучасної військової операції та захисту національних інтересів. Цей прорив стає стратегічним кроком

у розвитку військового потенціалу та готовності українських військових до ефективної оборони.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Писаренко Т., Кваша Т., Гаврис Т., Паладченко О., Молчанова І., Шабранська Н., Осадча А., Кочеткова О. АНАЛІЗ СВІТОВИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТРЕНДІВ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ – Київ: УкрІНТЕЛ, 2020. – с. 15.

*ДЕЙКУН Олександр Сергійович,
здобувач вищої освіти, курсант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ

Адміністративна діяльність поліції є ключовим аспектом функціонування правоохоронного органу в сучасному суспільстві. Українська Національна поліція, як і багато інших правоохоронних органів у світі, виконує широкий спектр завдань, включаючи адміністративну діяльність. Незважаючи на це, сам термін адміністративна діяльність поліції не визначений чітко в законодавстві, а його функції та повноваження розуміються через перелік завдань, які пов'язані з проведенням адміністративних розслідувань та здійсненням правосуддя у справах про адміністративні правопорушення [1, с. 6].

Навіть не маючи чіткого визначення «адміністративної діяльності поліції», можна відзначити, що вона охоплює широкий спектр функцій, включаючи профілактичні заходи, проведення адміністративних розслідувань, захист прав людей у рамках адміністративного правосуддя та інші аспекти роботи поліції.

Закон України «Про Національну поліцію» визначає різні види діяльності поліції, такі як превентивна, профілактична, охоронна, оперативно-розшукова та адміністративно-аналітична, але не надає чіткого визначення "адміністративної діяльності поліції", що може викликати певні труднощі у її розумінні та практичному застосуванні. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції Міністерства внутрішніх справ передбачає створення правових умов для ефективного виконання посадових обов'язків у сфері адміністративно-процесуальних повноважень. Слід зазначити, що сучасні адміністративно-процесуальні повноваження посадових осіб поліції МВС не обмежуються лише провадженням у справах про адміністративні правопорушення [2, с. 8].

У законодавстві України недостатньо визначено поняття «адміністративна діяльність поліції», що може ускладнювати роботу правоохоронного органу. Закон включає лише перелік повноважень щодо провадження у справах про адміністративні правопорушення, але не містить окремої статті про адміністративну діяльність поліції. Також відсутнє чітке визначення юрисдикційних повноважень Національної поліції щодо накладення дисциплінарних стягнень.

Згідно зі статтею 19 Закону України «Про Національну поліцію», порядок притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності визначається Дисциплінарним статутом Національної поліції. Однак останній проект цього статуту не був зареєстрований у Верховній Раді після його відкликання у квітні 2016 року, тож дієчим залишається Дисциплінарний статут Національної поліції, який був оновлений останній раз у 2013 році та не містить відповідних змін для Національної поліції [5].

Адміністративно-процедурна діяльність є невід'ємною складовою системи правового регулювання та забезпечення державних функцій. Вона включає в себе величезну кількість нормативно-правових актів, які регламентують роботу державних органів та надання громадянам державних послуг. Спеціально до такої функції належать нормативно-правові акти, що визначають діяльність органів внутрішніх справ, у тому числі поліції, і містять відповідні адміністративно-правові норми процесуального характеру [3, с. 5].

В широкому розумінні, діяльність Національної поліції охоплює різноманітні аспекти, пов'язані зі збереженням громадського порядку та безпеки населення. Вона включає в себе не лише адміністративно-юрисдикційну діяльність, але й інші аспекти, такі як профілактика правопорушень, реагування на кризові ситуації, співпраця з іншими правоохоронними та державними органами, а також взаємодія з громадськістю [4, с. 16].

У вузькому розумінні, адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції полягає в виявленні, документуванні та розгляді справ про адміністративні правопорушення. Спеціальні структурні підрозділи поліції вживають превентивних та примусових заходів для забезпечення громадського порядку та безпеки населення. Вони також виносять постанови за справами та забезпечують їх виконання, що є важливою складовою діяльності з підтримання правопорядку [2, с. 59].

Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції передбачає використання чинного законодавства для захисту прав та свобод громадян, а також для забезпечення громадського порядку та безпеки. Ця діяльність є необхідною для забезпечення стабільності та безпеки суспільства, а також для забезпечення законності та захисту прав людини. Отже, адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції відіграє важливу роль у забезпеченні законності, правопорядку та безпеки населення, але вона повинна здійснюватися в рамках закону та з урахуванням інтересів та прав людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бандурка О. М. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: Заг. ч. : [підруч.] / [за заг. ред. генерал-полковника поліції Л. В. Бородича]; [авт. кол.: Е. О. Дідоренко, І. П. Козаченко, Я. Ю. Кондратьєв та ін.]. Луганськ : РВВ ЛІВС, 2019. Т. 1. 390 с.
2. Братель, Сергій Григорович. Реалізація форм адміністративно-юрисдикційної діяльності національної поліції. 2023. С. 48.
3. Калюжний, Р.А., Шапенко Л.О. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів Служби безпеки України: теорія та практика правового регулювання. Scientific works of National Aviation University. Series: Law Journal" Air and Space Law".
4. Маліков В.В. Організація охорони громадського порядку підрозділами поліції. Публічне право. 2018 № 1 (9). С. 339-346.
5. Закон України «Про Національну поліцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

*ДЕЙКУН Олександр Сергійович,
здобувач вищої освіти, курсант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ВИКОРИСТАННЯ ПІСТОЛЕТУ ФОРТ В ПОЛІЦІЇ

У сучасному світі, де поліція зіштовхується з різноманітними загрозами та викликами, належне забезпечення правоохоронців ефективними інструментами є невід'ємною частиною їхньої професійної діяльності. Одним з таких інструментів є пістолет «Форт», що здобув популярність серед правоохоронних органів за свою надійність, точність та зручність. У цьому науковому тексті розглянемо роль та ефективність використання пістолету «Форт» в поліційній діяльності, а також його переваги та обмеження.

Однією з ключових особливостей «Форт-20» є його УСМ (універсальна спусково-купольна механіка) ударникового типу з можливістю вибору між двостороннім мануальним запобіжником та автоматичним запобіжником. Ця інноваційна система дозволяє стрільцю налаштувати зброю під свої потреби та умови використання, забезпечуючи максимальну безпеку та контроль [1].

Пістолет «Форт-20» також славиться своєю легкістю та компактністю, що робить його ідеальним супутником для носіння в повсякденному житті або під час службових завдань. Важливо відзначити, що цей пістолет оснащений потужним боєприпасом калібру 9 мм Luger, що гарантує ефективну та надійну стрільбу на будь-якій дистанції [2].

Завдяки інноваціям та якості виготовлення, «Форт-20» став новим стандартом в світі коротко-ствольної зброї, задовольняючи потреби навіть найвимогливіших стрільців та професіоналів. Незалежно від ваших завдань та потреб, цей пістолет буде надійним та ефективним засобом захисту і впевненості [3].

Цей пістолет на рівні найсучасніших зразків під калібр патрона 9X19 мм. Він компактний, має місце для установки ліхтаря, два види запобіжника, безкурковий спусковий механізм та досить зручний затвор. У ньому дуже проста система розбирання-збирання.

Пістолет «Форт-20» також вражає зручним та ергономічним хватом, коротким ходом ствола, який розташований низько, а в базовій комплектації надається можливість заміни задньої частини рамки на три різних розміри. Додатково він оснащений планкою пікатінні для приєднання різних аксесуарів, і має добре збалансовану структуру, що враховує центр розташування ваги та розміри пістолета [2]. Прицільні пристрої на ньому дуже зручні, а його модульна конструкція використовує сучасні високотехнологічні деталі. Крім того, пістолет має естетичний дизайн і легкий доступ до всіх елементів управління [3].

Пістолет «Форт-20» має ергономічний хват, який дозволяє стрільцю комфортно і надійно утримувати зброю. Це робить його ідеальним для тривалих тренувань та стрільби в умовах, коли швидкість та точність є важливими.

Низький Хід Ствола. Короткий хід ствола, розташованого низько, сприяє зниженню віддачі та забезпечує стабільну та точну стрільбу. Це особливо важливо для швидкострільної зброї [3].

«Форт-20» має модульну конструкцію, що дозволяє легко замінювати задню частину рамки на три різні розміри. Ця можливість ідеально підходить для персоналізації зброї під потреби кожного користувача. Планка пікатінні дозволяє приєднувати різні аксесуари, такі як світлові прилади або лазерні вказівники, для поліпшення функціональності зброї.

Пістолет має вдалий баланс між центром розташування ваги та габаритами. Це робить його легким для носіння та маневреності, особливо в ситуаціях, де швидкість реакції є важливою. Пістолет використовує сучасні високотехнологічні матеріали та компоненти, що підвищують його тривалість та надійність.

З урахуванням цих особливостей пістолет «Форт-20» стає справжньою зіркою серед коротко-ствольних пістолетів, забезпечуючи стрільцям ідеальний інструмент для досягнення високої точності та ефективності в будь-яких умовах. Пістолет «Форт» виявляється ефективним інструментом для поліції, забезпечуючи надійний захист у різних сценаріях їхньої діяльності. Його точність, надійність та зручність роблять його невід'ємною частиною арсеналу правоохоронців. Однак важливо враховувати, що використання зброї повинно відбуватися в рамках закону та з дотриманням всіх необхідних безпечних процедур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бобков, П. Ю., Судово-медична характеристика вогнепальних пошкоджень шкірозамінника при пострілах із пістолета «Форт-20». 2019 р.
2. Особливості ФОРТ-20. URL: <https://hotguns.info/products/sportivnii-pistolet-fort-20s-9kh19-31924/>
3. ФОРТ-20. Характеристика. URL: https://defence-ua.com/people_and_company/galil_ta_tavor_tse_ne_nasha_istorija_scho_kvno_fort_proponuje_zbrojnim_silam_ukrajini-4623.html

*ДЕЙКУН Олександр Сергійович,
здобувач вищої освіти, курсант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ДОМЕДИЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

На сучасному етапі реформування Міністерства Внутрішніх Справ України, зокрема в контексті поліцейської освіти, настає час для вироблення комплексної політики, спрямованої на оптимізацію освітньої системи, забезпечення безперервності навчання та поєднання теорії з практикою. Однією з ключових аспектів цієї політики є створення ефективного та професійного кадрового ядра, яке здатне реагувати на надзвичайні ситуації та надавати домедичну допомогу згідно з міжнародними стандартами.

Практика вказує, що значна кількість постраждалих в мирний час потребує невідкладної медичної допомоги. Отже, важливо, щоб поліцейські мали не лише навички реагування на злочини, але й знання з першої допомоги, щоб уникнути негативних наслідків для здоров'я людей у разі різних надзвичайних ситуацій — від природних катаклізмів до аварій та масових порушень громадського порядку [1].

Недостатня наявність базових навчальних матеріалів, таких як підручники, методичні посібники та відео-курси, ускладнює процес навчання поліцейських. Також нагальною стає проблема недостатнього забезпечення системи безперервності освіти, що потребує впровадження механізмів та стандартів, щоб забезпечити відповідність програм навчання державним стандартам і забезпечити належний рівень підвищення кваліфікації поліцейських у цьому напрямі [4].

Безумовно, розбіжності у вимогах і нормативах негативно впливають на рівень підготовки поліцейських у справах домедичної допомоги. В даний момент цей процес регулюється рядом законодавчих актів, які встановлюють вимоги до навчання та перепідготовки правоохоронців у цьому напрямку. Зокрема, відповідно до статті 18 Закону України «Про Національну поліцію» [5], Концепції розвитку системи екстреної медичної допомоги та інших нормативних актів, навчання з домедичної допомоги має проводитись відповідно до встановлених вимог. Процес навчання передбачає комплекс дій і маніпуляцій з надання домедичної допомоги у небезпечних умовах, такий як Tactical Combat Casualty Care (ТССС) або тактична екстрена медична допомога (ТЕМД).

Важливим елементом забезпечення належного рівня знань і навичок є перепідготовка поліцейських у цьому напрямку. Проте наразі не існує єдиної системи проходження курсів з домедичної допомоги та контролю за наявністю сертифікатів у поліцейських. Ще однією проблемою є недостатня кваліфікація інструкторів, які проводять навчання. Деякі з них не відповідають вимогам законодавства, що може призвести до погіршення якості підготовки. Також існує

ризик виникнення «шахраїв», які за високу плату надають недостатню або неправильну підготовку [1].

Незважаючи на це, варто відзначити успіхи Національної академії внутрішніх справ у впровадженні програм навчання з домедичної допомоги. Викладання цієї дисципліни відбувається відповідно до курсу «Перший на місці події», а матеріали навчання повністю відповідають вимогам законодавства. Також академія активно залучає викладачів з медичною освітою та інструкторів навчально-тренувального відділення домедичної підготовки, які пройшли відповідну підготовку. Кожному слухачу надається посвідчення про успішне проходження навчання, що відповідає вимогам законодавства. Важливо відзначити роботу науково-педагогічних працівників, які активно працюють над створенням та публікацією навчальних матеріалів. Це сприяє підвищенню якості навчання та підготовки поліцейських з домедичної допомоги [2].

Необхідність домедичної підготовки для поліцейських в сучасних умовах, особливо враховуючи воєнну агресію росії, надзвичайно важлива з кількох причин. Ситуація з воєнною агресією створює низку потенційно небезпечних сценаріїв, включаючи терористичні акти, терористичні загрози та інші події, які можуть призвести до масових поранень та потреби в невідкладній медичній допомозі.

Поліцейські часто перебувають в перших рядах при надзвичайних ситуаціях, таких як транспортні аварії, природні катастрофи або акти тероризму. У цих ситуаціях правоохоронці можуть бути першими, хто надасть допомогу потерпілим до прибуття медичних служб. Домедична підготовка дозволяє поліцейським швидко та ефективно реагувати на надзвичайні ситуації, зменшуючи ризик втрат людських життів та максимізуючи можливість виживання постраждалих [4].

У воєнних умовах домедична підготовка стає критично важливою, оскільки поліцейські можуть опинитися в ситуаціях, де медична допомога не доступна або обмежена. Знання про надання першої допомоги та основи медичного обслуговування можуть врятувати життя як самим поліцейським, так і тим, хто опинився в небезпеці через воєнні дії [3].

Отже, враховуючи всі аспекти, обговорені вище, можна зробити висновок про критичну важливість домедичної підготовки для поліцейських у сучасних умовах. Воєнна агресія, терористичні загрози, надзвичайні ситуації та аварії вимагають від правоохоронців не лише навичок реагування на порушення громадського порядку, але й знань з надання домедичної допомоги. Поліцейські, як перші, хто прибуває на місце подій, повинні бути готові швидко та ефективно реагувати на будь-які ситуації, що становлять загрозу життю та здоров'ю людей. Домедична підготовка допомагає зменшити ризик втрат життя, забезпечуючи поліцейських необхідними знаннями та навичками для вжиття дієвих заходів у критичних ситуаціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тінін Д. Г. Деякі аспекти необхідності домедичної підготовки поліцейських в умовах воєнного стану. The 7 th International scientific and practical conference Modern research in world science(October 2-4, 2022) SPC Sci-conf. com. ua, Lviv, Ukraine. 2022р. 1320с.
2. Удренас Г. І., О. С. Геращенко. Підготовка поліцейських з надання домедичної допомоги в умовах воєнного стану як аспект Національної безпеки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023р. 444-447с.
3. Чуприна О. В., О. О. Несен. Сучасний стан і перспективи домедичної підготовки поліцейських в Україні. Current State and Prospects of Pre-Medical Training of Police Officers in Ukraine. 2021р. 89-93с.
4. Шостак Л.І. Принципи підготовки співробітників Національної поліції з домедичної допомоги. Медична освіта. № 2 2019, С. 42–46. doi: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.2.10342>.
5. Про Національну поліцію. Відомості Верховної Ради URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

*ДЕЙКУН Олександр Сергійович,
здобувач вищої освіти, курсант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО В РОБОТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Свобода і права людини є найважливішими соціальними цінностями, що формують основу правової держави. Ці принципи визнаються як у внутрішньому законодавстві, так і в міжнародних стандартах, і є вирішальними для забезпечення гідного і безпечного життя кожної особи.

Монтеск'є відзначав, що істинна свобода можлива лише в контексті держави, де всі відносини опосередковані правом. Це створює фундаментальну базу, на якій ґрунтується правовий порядок, забезпечуючи гармонійне функціонування суспільства [2].

Згідно з українським законодавством, конституційні права та свободи кожної людини є недоторканими, а держава зобов'язана не лише визнати їх існування, але й забезпечити їх реалізацію та захист. Це включає у себе заборону свавільного арешту, забезпечення гуманного поводження з особами, позбавленими волі, і захист від будь-яких форм фізичного або морального насильства.

Необхідно підкреслити, що гарантування прав і свобод не може обмежуватися лише декларативними актами. Держава зобов'язана забезпечувати їх реальну реалізацію через відповідні закони та механізми контролю. Це передбачає активну роль правоохоронних органів у забезпеченні дотримання прав і свобод кожного громадянина [5].

Порушення прав людини залишаються серйозною проблемою в поліцейській діяльності, нагадуючи про необхідність посилення контролю та відповідальності. Ці порушення можуть приймати різні форми, включаючи зловживання владою, перевищення службових повноважень та інші. Міжнародна спільнота регулярно звертає увагу на такі випадки, спонукаючи уряди до прийняття відповідних заходів [4].

Зокрема, доповіді та звіти місії ООН та інших міжнародних організацій чітко висвітлюють численні порушення прав людини в Україні, включаючи випадки фізичного насильства та катувань, які, незважаючи на певне зменшення за останні роки, все ще залишаються без належного розслідування та покарання винних [3].

Особливу увагу слід звернути на незаконні затримання громадян поліцією, які часто мають мету отримати зізнання або інформацію щодо вчинення злочину. Такі дії, як правило, супроводжуються порушенням процедур та надмірним застосуванням сили, які сприймаються як норма поліцейськими [6].

Однак важливо пам'ятати про те, що кожен затриманий або арештований має право на інформацію про мотиви свого арешту, а також на можливість скористатися правовою допомогою. Випадки незаконного утримання осіб під

вартою порушують не лише конституційні стандарти, але й міжнародні норми. Дотримання прав людини та гарантування їх свободи є обов'язком поліції та уряду загалом. Застосування будь-яких заходів примусу повинно відбуватися в межах закону та під судовим контролем [1].

Конституційне право в роботі патрульної поліції є невід'ємною складовою демократичного суспільства, яке базується на принципах законності та захисту прав і свобод громадян. Патрульна поліція зобов'язана діяти в межах, встановлених Конституцією та законами, забезпечуючи недоторканість особи, свободу та право на захист [4].

Законність застосування сили є однією з ключових складових конституційного права в роботі патрульної поліції. Відповідно до Конституції, поліція має право застосовувати силу лише в обґрунтованих випадках, відповідно до закону та пропорційності, з метою забезпечення громадського порядку та безпеки.

Право на свободу та особисту недоторканність гарантує громадянам відсутність недопустимого втручання у їхні особисті права. Патрульна поліція зобов'язана поважати ці права і діяти відповідно до закону, забезпечуючи свободу особи від незаконних затримань та обшуків [1].

Отже, з викладеного вище, конституційне право в роботі патрульної поліції визначається низкою принципів, що мають вирішальне значення для забезпечення прав та свобод громадян. Основними з них є законність застосування сили, гарантії недоторканності особи, право на правовий захист та повага до особистої гідності кожного громадянина. Робота патрульної поліції повинна ґрунтуватися на повазі до Конституції та законів, забезпечуючи захист прав громадян і забезпечення громадського порядку. Відповідно до цих принципів, патрульна поліція зобов'язана діяти в межах своїх повноважень, з урахуванням прав і свобод кожного громадянина, що є невід'ємними складовими суспільства, що базується на демократичних цінностях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білошицький О. Г. Особливості управління кадровим складом патрульної поліції в період воєнного стану. *Редакційна колегія* 2023р. 161с.
2. Вчення Монтеस्क'є про конституційну державу й поділ влади. URL: http://www.pollawlife.com.ua/2020/11/blog-post_10.html.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
4. Конституція України. Відомості Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
5. Кудлай Н. М., Т. В. Росік. Правові засади діяльності патрульної поліції. Друкується за рішенням вченої ради Національного університету «Чернігівська політехніка»(протокол № 13 від 28 грудня 2021 р.).2021р. 65с.
6. Про Національну поліцію: Закон України No 580-VIII від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

*ДЕЙКУН Олександр Сергійович,
здобувач вищої освіти, курсант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

УКРАЇНСЬКА МОВА В ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Починаючи з 16 січня 2021 року, в Україні вступили в дію важливі зміни, пов'язані з мовною політикою країни. Ці нові правила стосуються всіх громадян, які користуються різноманітними послугами або придбавають товари. Згідно зі статтею 30 Закону про мову, тепер усі постачальники послуг мають обслуговувати своїх клієнтів українською мовою та надавати інформацію про свої товари та послуги виключно українською [3].

Ця ініціатива стане важливим кроком у зміцненні статусу української мови як державної. Вона підкреслює важливість використання рідної мови в усіх сферах життя країни, сприяючи не лише збереженню культурної спадщини, але й полегшуючи доступ до інформації для всіх громадян. Ці зміни відображають рішучий курс влади на підтримку української мови та її пріоритетне використання у всіх сферах суспільства. Тепер кожен українець може бути впевнений, що отримає не лише якісні послуги та товари, але й інформацію про них, що зрозуміла та доступна саме на його рідній мові.

Згідно із новим законом, будь-яке приниження або недооцінення української мови може мати серйозні правові наслідки, включаючи юридичну відповідальність. Зокрема, передбачено покарання за навмисне спотворення української мови в офіційних документах та текстах, а також за створення перешкод та обмежень у її використанні [1].

Важливою особливістю закону є те, що його дія не поширюється на приватне спілкування та релігійні обряди. Це означає, що у сфері особистих розмов або в рамках віросповідних церемоній громадяни мають волю використовувати мову за своїм вибором без будь-яких обмежень чи переслідувань. Такий підхід дозволяє зберегти особисту свободу вибору мови і одночасно забезпечує захист української мови в сферах, де це особливо важливо, наприклад, у документах та офіційних текстах. Це створює баланс між захистом мовних прав та збереженням культурної різноманітності українського суспільства [4].

Українська мова в діяльності патрульної поліції відіграє надзвичайно важливу роль і має безперечну значимість з кількох ключових аспектів.

Українська мова є символом національної єдності та ідентичності. Вона об'єднує громадян країни навколо спільної мовної культури та сприяє утвердженню національної свідомості. Патрульна поліція, спілкуючись українською мовою, підтримує цей символічний зв'язок із громадянами, що є важливим фактором підтримки довіри та співпраці з громадою [5].

Використання української мови у діяльності поліції сприяє забезпеченню ефективного комунікаційного процесу між правоохоронцями та громадою.

Коректне та зрозуміле спілкування сприяє вирішенню конфліктних ситуацій, запобіганню непорозумінь та підвищує рівень безпеки в суспільстві. Крім того, це допомагає поліцейським більш ефективно здійснювати свої обов'язки, включаючи розслідування злочинів та надання допомоги громадянам [3].

Використання української мови є важливим елементом культурного та мовного розвитку суспільства. Заохочення використання рідної мови сприяє збереженню та розвитку української мовної та культурної спадщини, що є важливою складовою національного самовизначення.

Українська мова в діяльності патрульної поліції має величезне стратегічне значення, особливо в контексті воєнного стану та російської військової агресії щодо України. [5]

По-перше, українська мова є символом національної самостійності та боротьби за незалежність країни. В умовах військової загрози з боку Росії важливо підтримувати єдність та цілісність українського народу, а використання української мови у діяльності патрульної поліції є проявом цієї національної єдності та солідарності.

По-друге, українська мова є ключовим інструментом у побудові ефективної комунікації між поліцейськими та місцевими громадянами. В умовах воєнного конфлікту, де різноманітність ситуацій та ризики можуть бути великими, важливо, щоб комунікація між правоохоронцями та населенням була максимально чіткою та ефективною. Використання української мови допомагає уникнути непорозумінь та сприяє швидкому та адекватному реагуванню на будь-які небезпечні ситуації [2].

По-третє, українська мова є важливим елементом національної оборони та збереження культурної ідентичності українського народу в умовах військової агресії. Підтримка використання української мови у всіх сферах суспільства, включаючи поліцейську діяльність, є важливим аспектом національної самоідентифікації та забезпечення національної безпеки [4].

Отже, українська мова в діяльності патрульної поліції відіграє ключову роль у забезпеченні національної безпеки, національної ідентичності та ефективної взаємодії з громадою, особливо в умовах воєнного стану та російської військової агресії. Використання української мови є не лише показником національної самостійності, але й стратегічним засобом сприяння національній єдності та безпеці. Підтримка та заохочення використання української мови в роботі поліції є важливим елементом національної оборони та культурного збереження в умовах сучасних геополітичних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барко В. І., В. В. Барко, П. В. Макаренко. Можливості адаптованого україномовного опитувальника «Міні-Мульт» для використання в роботі з персоналом поліції. 2023р. 71-73с.

2. Ізбаш К. С. Принципи взаємодії Національної поліції з громадськістю в правоохоронній діяльності. 2023р. 65-66с.

3. Про забезпечення функціонування української мови як державної. Відомості Верховної Ради URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
4. Старчун Я. М. Реалізація принципів рівності, толерантності і недискримінації у правоохоронній діяльності. Друкується за рішенням вченої ради Національного університету «Чернігівська політехніка»(протокол № 9 від 30 листопада 2020 р.). 2020р. 111с.
5. Удовіченко Л. Г. Парадигматичні відношення в сучасній українській правоохоронній термінології. Лінгвістичні дослідження № 2.54 2021р. 23-31с.

*ДУДУРИЧ Василь Григорович,
Київський інститут
Національної гвардії України*

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛ ОБОРОНИ ПІД ЧАС ВІДСІЧІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Виходячи з тенденції зростання ролі форм застосування сил оборони, зокрема і Національної гвардії України, у розв'язанні воєнних конфліктів та кризових ситуацій, нагальним є завдання оцінювання ефективності застосування сил оборони та їх складових під час відсічі збройної агресії.

При цьому особливо важливою є експертна інформація фахівців у галузі воєнної науки. Відомо, що внаслідок інтеграції експертних оцінок відносно певного показника, які надали в кількості m неупереджених експертів однакової компетенції, можна очікувати зменшення помилки в \sqrt{m} раз у порівнянні з помилкою оцінки, яка надана одним експертом. Тому суттєвого значення набуває групова експертиза при визначенні значень оцінюваних показників. На мою думку, актуальною є розробка методики опрацювання експертних даних від обмеженої групи експертів.

Для отримання більш об'єктивних результатів експертного оцінювання пропонується встановити наступні вимоги до методики:

- врахування фахового рівня експертів – фахівців у воєнній сфері;
- нейтралізація максимально можливою мірою фактору суб'єктивізму;
- максимальна простота, орієнтованість на використання військовими фахівцями.

Вихідні положення:

- усі значення часткових показників ефективності застосування сил оборони під час відсічі збройної агресії належать інтервалу $[0...1]$;
- показники не є рівнозначними з точки зору свого внеску у загальний показник ефективності застосування сил оборони під час відсічі збройної агресії, тобто у цьому сенсі кожен з них має свою важливість;
- вважається, що експерти при оцінці конкретних показників вносять помилки, зворотньо пропорційні їхньому фаховому рівню;
- фаховий рівень певного експерта, у загальному випадку, не є однаковим стосовно ступеня його компетентності при визначенні значень різних показників;
- вважається, що оцінка експерта-лідера є орієнтиром для визначення остаточних оцінок показників.

Загальний зміст методики бажано побудувати за наступним алгоритмом:

1. Визначаються показники, що характеризують ефективність застосування сил оборони під час відсічі збройної агресії.
2. Формується група експертів і здійснюється визначення фахового рівня кожного експерта за окремою методикою.

3. Визначається експерт-лідер на основі оцінки фахового рівня експертів.

4. Усі оцінки часткових показників, визначені експертами, перераховуються з урахуванням їх професійного рівня відносно експерта-лідера.

5. Загальна оцінка за кожним частковим показником визначається як середньо арифметична перерахованих оцінок усіх експертів.

6. Перераховуються значення важливості часткових показників, визначених експертами.

7. Узагальнене значення важливості i -того показника також визначається як середньо арифметичне від перерахованих значень його важливості, визначених кожним експертом.

8. Визначається значення узагальненого показника ефективності застосування сил оборони під час відсічі збройної агресії.

В ході дослідження відібрані основні показники оцінювання ефективності застосування сил оборони під час відсічі збройної агресії P_n , до яких належать:

P_1 – рівень впливу зміни противником форм та способів ведення збройної боротьби;

P_2 – рівень впливу нарощування російською федерацією потужностей власного ОПК;

P_3 – рівень залежності України від політичних рішень щодо постачання країнами-партнерами військової допомоги;

P_4 – рівень впливу відсутності чіткої підтримки з боку країн Глобального Півдня;

P_5 – рівень впливу надання допомоги з боку окремих країн щодо обходу російською федерацією санкційних обмежень;

P_6 – рівень готовності сил оборони до виконання завдань за призначенням;

P_7 – рівень економічних можливостей;

P_8 – рівень технологічних можливостей;

P_9 – рівень впливу політичної обстановки;

P_{10} – рівень нормативно-правового регулювання застосування сил оборони;

P_{11} – рівень соціального розвитку та захищеності;

P_{12} – рівень інформаційного забезпечення та захищеності.

За результатами опитування можна отримати зведену інформацію щодо пріоритетності вищевказаних показників з виділенням найбільш суттєвих з них.

Отже, запропонований варіант оцінювання ефективності застосування сил оборони під час відсічі збройної агресії, не є виключним, проте можна впевнено сказати, що запровадження та реалізація методичних підходів щодо оцінювання ефективності насамперед Національної гвардії України в складі сил оборони забезпечить командувача Національної гвардії України, начальників (командирів) об'єднань, з'єднань та військових частин обґрунтованими даними щодо наявних та потенційних спроможностей підпорядкованих органів управління та військових частин (підрозділів), а це позитивно вплине на застосування Національної гвардії України за призначенням в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про основи національної безпеки України :Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2018. № 31. Ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>.
2. Актуальні проблеми планування оборони: комплексний підхід [Електронний ресурс] / А. М. Сиротенко, П. В. Щипанський, А. К. Павліковський, М. М. Лобко // Наука і оборона. – 2020. – № 1. – С. 3-12. – Режим доступу : <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2020-10-1-3-12>.
3. Залужний В. Стаття для видання *The Economist* – «Сучасна позиційна війна та як у ній перемогти». <https://glavcom.ua/country/politics/stattja-zaluzhnoho-dlja-the-economist-opriljudneno-povnij-pereklad-966066.html>.
4. Інформаційна безпека держави у воєнній сфері: Навч. посібник / [О. Кацалап, С.А. Микусь, О.В. Войтко та ін.].– К.: НУОУ ім. І. Черняхівського, 2020. – 304 с.

***ЛЛЯЩЕТ Єлизавета Сергіївна,**
курсант 1-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського університету
внутрішніх справ
Науковий керівник:
СМІРНОВА Ірина Олегівна,
старший викладач кафедри теорії
держави та права*

ПРАВОСУДДЯ УКРАЇНИ

Система правосуддя України складається з конституційних, адміністративних, господарських та кримінальних судів. Вони відповідають за захист прав і свобод громадян, розв'язання цивільних спорів, вирішення кримінальних справ та інші правові питання. Крім того, правосуддя України регулюється Конституцією України, міжнародними договорами, законами та іншими нормативними актами.

Правосуддя України охоплює систему судів та інших органів, які забезпечують правосуддя. Воно ґрунтується на принципах конституційного права та міжнародних стандартах справедливості, таких як незалежність судів, прозорість процесу, доступність правосуддя для всіх громадян [1, с. 2].

Система правосуддя України складається з конституційних, адміністративних, господарських та кримінальних судів. Вони відповідають за захист прав і свобод громадян, розв'язання цивільних спорів, вирішення кримінальних справ та інші правові питання. Крім того, правосуддя України регулюється Конституцією України, міжнародними договорами, законами та іншими нормативними актами. Правосуддя України також включає в себе органи прокуратури, які забезпечують додержання законності та захищають інтереси держави у судових процедурах. Значна увага також приділяється реформуванню судової системи з метою підвищення її ефективності, прозорості та незалежності.

Останнім часом в Україні відбулися значні зміни у судовій системі. Були прийняті законодавчі акти, спрямовані на підвищення прозорості та ефективності судочинства, зокрема впроваджено електронні системи для забезпечення доступу до правосуддя та прискорення розгляду справ. Продовжується робота над підвищенням кваліфікації суддів та забезпеченням їхньої незалежності. Такі заходи спрямовані на зміцнення довіри громадян до судової системи та забезпечення справедливого правосуддя для всіх [2, с. 35].

Важливим кроком у реформуванні судової системи було створення Вищого антикорупційного суду, який має компетенцію розглядати складні кримінальні справи щодо корупції на вищому рівні. Це сприяє боротьбі з корупцією та підвищенню довіри до правосуддя. Також важливою ініціативою є створення Адміністративного суду, який спрощує процедури вирішення

адміністративних спорів між громадянами та державними органами. Це сприяє покращенню бізнес-клімату та захисту прав громадян.

Додатковими напрямками у реформуванні судової системи є зміцнення етичних стандартів для суддів, підвищення їхньої відповідальності за недбале виконання обов'язків, а також розвиток альтернативних методів врегулювання спорів, таких як медіація та консенсус. Всі ці заходи спрямовані на забезпечення справедливості, правової впевненості та захисту прав громадян та бізнесу.

Крім того, важливим етапом у реформуванні правосуддя є підвищення транспарентності та відкритості судових процесів. Це включає в себе забезпечення публічного доступу до судових рішень, відкритість процесу вибору та призначення суддів, а також забезпечення громадського контролю за діяльністю судових органів. Такі заходи сприяють збільшенню довіри громадян до судової системи та забезпечують більшу легітимність її рішень [3, с. 147].

У висновку слід зазначити, що правосуддя України перебуває на шляху активних реформ, спрямованих на зміцнення його ефективності, незалежності та прозорості. Впровадження нових законодавчих актів, створення спеціалізованих судів, підвищення кваліфікації суддів та збільшення громадського контролю є ключовими кроками у цьому процесі. Реформи в судовій системі спрямовані на покращення захисту прав громадян, забезпечення правової впевненості та підвищення довіри до судових органів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальчук О. (2020). Вплив корупції на українську систему правосуддя. Журнал міжнародних відносин та розвитку, 23(1), 1-15.
2. Шаповал О. (2020). Роль судової влади в охороні прав людини в Україні. Чорноморський економічний вісник, 2(1), 34-45.
3. Яворська О. (2020). Ефективність кримінальної юстиції України: критичний аналіз. Міжнародний журнал порівняльних досліджень, 44(2), 147-164.

КОБА Олександр Васильович,
кандидат педагогічних наук, старший
дослідник, доцент кафедри управління
підрозділами НГУ Київського інституту
Національної гвардії України

ЛОБУНОВ Денис Олександрович,
курсант курсу № 2 факультету
забезпечення державної безпеки
Київського інституту Національної
гвардії України

ЗАХОДИ ПРИМУСУ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ ЯКІ МОЖЕ ВИКОРИСТОВУВАТИ НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ

В період військового стану Національна гвардія України (далі НГУ) володіє рядом заходів примусу, які можуть бути застосовані для забезпечення національної безпеки та оборони країни. Ці заходи включають в себе широкий спектр інструментів та методів, спрямованих на забезпечення порядку та виконання завдань, пов'язаних із військовими діями та забезпеченням безпеки населення. В рамках виконання завдань, пов'язаних із захистом державного кордону, ліквідацією терористичних загроз або інших військових дій, НГУ має право використовувати зброю, броньовані машини та іншу військову техніку для відповіді на збройні загрози. У разі необхідності контролю над масовими заворушеннями або виконання спеціальних завдань можуть бути застосовані спеціальні засоби. НГУ може використовувати спеціальні транспортні засоби для оперативного пересування та взаємодії з іншими військовими частинами під час виконання завдань в рамках правового режиму військового стану. У разі необхідності для затримання осіб, які представляють загрозу для національної безпеки чи порядку, НГУ може застосовувати фізичний вплив для припинення правопорушень та забезпечення безпеки громадян. Для забезпечення безпеки і контролю над територією під час військового стану можуть використовуватися засоби обмеження руху, такі як кайданки або спеціальні бар'єри. У разі пошуку та розшуку загроз для безпеки чи виконання спеціальних завдань, пов'язаних з військовим станом, можуть бути задіяні службові собаки для пошуку вибухових речовин або виявлення ворожих дій.

Усі ці заходи примусу використовуються в рамках відповідних правил та нормативів, з метою забезпечення безпеки національних інтересів та громадян України під час правового режиму військового стану.

М. Ковалів та В. Іваха підтверджують, що лише наявність чітко визначених повноважень забезпечує юридично обґрунтовану гарантію законності при виконанні функцій службами та підрозділами органів внутрішніх справ (далі ОВС). Тому для цих цілей необхідно уточнити компетенцію органів внутрішніх справ. Уточнення компетенції ОВС відіграє ключову роль у забезпеченні законності та ефективності їхньої діяльності. Науковці вказують на те, що лише

наявність чітко визначених повноважень надає підстави для юридично обґрунтованих гарантій законності у виконанні функцій та завдань, покладених на ОВС. Однією з ключових складових державного управління є чітка регламентація та уточнення повноважень правоохоронних органів. Це не лише забезпечує прозорість та стабільність у їхній діяльності, але й дозволяє уникнути можливості зловживань чи порушень прав громадян. Зміна соціально-політичного контексту може вимагати адаптації законодавства та розширення або обмеження повноважень правоохоронних органів з метою ефективного забезпечення прав і свобод громадян. Такий підхід також сприяє підвищенню довіри громадян до правоохоронних органів, оскільки вони бачать, що дії правоохоронців ґрунтуються на чітко визначених нормах та принципах, що відповідають вимогам закону та міжнародних стандартів.

Під час правового режиму воєнного стану відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування надаються спеціальні повноваження, необхідні для забезпечення безпеки та порядку. Це може включати обмеження конституційних прав та свобод громадян, а також прав та законних інтересів юридичних осіб на час дії правового режиму воєнного стану. Під час правового режиму передбачає тимчасові заходи, спрямовані на усунення загрози державі та її громадянам, а також відсіч збройної агресії. Цей правовий режим є екстремальним заходом, який вживається лише у випадках надзвичайних ситуацій, коли існує реальна загроза національній безпеці. Однак важливо пам'ятати, що обмеження прав та свобод людини і громадянина під час правового режиму повинні бути обґрунтованими, тимчасовими та пропорційними. Законодавство повинно чітко визначати умови та обмеження, які застосовуються під час такого стану, щоб запобігти можливим зловживанням владою та порушенням прав людини і громадянина.

Таким чином, правовий режим воєнного стану є важливим інструментом держави для забезпечення національної безпеки в умовах загроз і конфліктів, але його запровадження має ґрунтуватися на принципах законності, пропорційності та своєчасності. На думку Ю. Гіденка, воєнний стан в Україні має бути спрямований на внутрішні загрози, зокрема криміналізацію суспільства, розвиток "тіньової економіки", різні прояви тероризму, неналежний стан правопорядку та зниження рівня безпеки. Тому основною функцією правоохоронних органів в умовах воєнного стану є реагування на загрози, що досягається шляхом вирішення таких питань, як боротьба зі злочинністю і всіма формами тероризму та забезпечення безпеки.

Правовий режим в Україні є важливим моментом, коли держава стикається з викликами національної безпеки та оборони. В цей період НГУ виступає ключовим гравцем у забезпеченні безпеки та порядку в країні. Використання заходів примусу в цей час відіграє критичну роль у забезпеченні ефективного функціонування військових структур та захисті національних інтересів. Одним з найважливіших аспектів є використання зброї та бойової техніки. Під час правового режиму, коли загроза військових атак на країну стає реальністю,

збройні сили грають вирішальну роль у забезпеченні обороноздатності. НГУ володіє необхідними засобами для відстоювання державного кордону, ліквідації терористичних загроз та інших військових дій. Застосування спеціальних засобів є ще одним ефективним інструментом у боротьбі. Це включає в себе не лише засоби індивідуального захисту, але і спеціальні електрошокові пристрої, гранати та інші засоби забезпечення безпеки. Вони дозволяють взаємодіяти зі загрозами швидко та ефективно, забезпечуючи безпеку як для військових, так і для цивільного населення. Під час правового стану важливо також використовувати пристрої обмеження руху та спеціальні транспортні засоби. Вони дозволяють контролювати рух на території країни, забезпечуючи безпеку та попереджаючи можливі загрози. Також вони можуть бути ефективними інструментами для затримання осіб, які представляють загрозу для Національної безпеки. Не можна забувати і про важливу роль службових собак у цей період. Вони можуть бути використані для пошуку вибухових речовин, розшуку осіб, які загрожують безпеці, та навіть для захисту військових об'єктів, та створених блокпостів.

Усі ці заходи примусу необхідно використовувати з обережністю та відповідно до законодавства, забезпечуючи захист прав і свобод громадян. Вони є необхідною складовою військової стратегії країни та дозволяють забезпечити безпеку та стабільність у період військових загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII *Відомості Верховної Ради України*, 2014, № 17, ст. 594
2. Про затвердження Переліку та правил застосування спеціальних засобів військовослужбовцями НГУ під час виконання службових завдань : постанова Кабінету Міністрів України від 25.11.2017 р. № 1024.
3. Ковалів М., Іваха В. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : юридичні науки. 2016. № 837. С. 65–70.
4. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII : станом на 29 верес. 2022 р.
5. Гіденко Є. Дії працівників національної поліції України в умовах воєнного стану. Молодий вчений. 2022. № 6. С. 87–89.

*КОБА Олександр Васильович,
кандидат педагогічних наук, старший
дослідник, доцент кафедри управління
підрозділами Національної гвардії
України Київського інституту
Національної гвардії України*

ВІЙСЬКОВІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України для виконання бойових завдань для захисту батьківщини. Військові збільшили обсяги перевезення залізничним транспортом особового складу, військової техніки та боєприпасів до районів ведення бойових дій.

Перевезення військ залізничним, морським, річковим і повітряним транспортом здійснюються у відповідності з вимогами військових статутів, а також статутів військових перевезень, Наказу Міністерства оборони України від 05.09.2013 року «Про затвердження положення з військових перевезень залізничним, морським та повітряним транспортом», погоджених з відповідними міністерствами.

Перевезення повинні здійснюватися, як правило, з максимально можливими швидкостями. Виконання перевезень військ у встановлені строки є одним з найважливіших обов'язків посадових осіб, пов'язаних з перевезеннями. Зміна строків перевезень військ може відбуватися тільки за узгодженням з службами військових сполучень.

Посадові особи військ, перевезення яких здійснюється, службами військових сполучень та посадові особи на транспорті, відповідальні за організацію і виконання військових перевезень, зобов'язані знати і виконувати вимоги щодо перевезень військ.

Вказівки посадових осіб служб військових сполучень з питань перевезень військ підлягають виконанню всіма військовослужбовцями. Всі питання, пов'язані з виконанням перевезень, повинні вирішуватись посадовими особами військ, що перевозяться, через представників служб військових сполучень, а за їх відсутності на станції (в порту, в аеропорту) - через посадових осіб на транспорті.

Військові частини, установи, військово-навчальні заклади, підприємства, організації Міністерства оборони, прикордонних і Національної гвардії України або їх підрозділи, а також команди великої чисельності для перевезень залізничним, морським і річковим транспортом організуються у військові ешелони.

Кожному військовому ешелону, військовій команді та військовому транспорту органом військових сполучень, який планує перевезення, присвоюється номер, який не змінюється від пункту формування до пункту призначення.

При перевезенні в одному поїзді, на одному судні кількох військових ешелонів, кожен (кожна) з них зберігає свою організацію і присвоєний номер.

У випадку перевантаження військового ешелону в декілька поїздів (суден) за його підрозділами зберігається той же номер ешелону з доданням відповідної літери.

Перед вантаженням військової частині призначаються вихідний район, район очікування, а після розвантаження - райони збору, зосередження, а також основний і запасний райони вантаження (розвантаження), які включають по кілька залізничних станцій (портів, пристаней, аеропортів, аеродромів, площадок) вантаження (розвантаження).

Безпосередньо перед завантаженням підрозділи одного військового ешелону (команди), що перевозяться в одному поїзді, виходять з вихідного району чи з місця розташування частини в район очікування, а після розвантаження - в район збору, зосередження.

Для забезпечення неперервності перевезень у випадках зруйнування залізничних вузлів, мостів, тунелів на шляхах сполучень розгортаються тимчасові перевантажувальні райони.

Охорона і оборона районів вантаження (розвантаження, перевантаження), а також шляхів виходу підрозділів до місць вантаження визначаються рішенням командира частини.

Для вантаження (розвантаження) військових ешелонів можуть використовуватись як постійні або тимчасово обладнані військові навантажувально-розвантажувальні місця, так і навантажувально-розвантажувальні місця, призначені для загального користування.

Перевезення військ під час правового режиму військового стану вимагає від командирів і штабів, служб військових сполучень і транспорту чіткої взаємодії й ретельності під час підготовки і виконання перевезень, а також здійснення додаткових заходів за всіма видами забезпечення.

Війська, що перевозяться, установи транспорту та служб військових сполучень зобов'язані вживати заходів для продовження перевезення при пошкодженні транспортних об'єктів на маршруті руху.

Забезпечення прихованості перевезень військ є найважливішим обов'язком командирів і штабів військових частин, служб військових сполучень і посадових осіб на транспорті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Перевезення військ, озброєння і військової техніки на залізничному рухомому складі <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/perevezennya-vijsk-ozbroyennya-i-vijskovoi-texniki-na-zaliznichnomu-ruhomomu-skladi>

2. Наказ МОУ від 05.09.2013 №595 «Про затвердження Положення з військових перевезень залізничним, морським, річковим та повітряним транспортом» https://zakononline.com.ua/documents/show/344802_344867

3. Про затвердження положення про військові частини і підрозділи з охорони важливих державних об'єктів, спеціальних вантажів : наказ МВС України від 03.07.2014 р. № 625. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0830-14> (дата звернення: 21.08.2022).

4. Про затвердження Порядку організації діяльності залізничного транспорту під час здійснення військових залізничних перевезень : постанови Кабінету Міністрів України від 04.11.2015 року URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/891-2015-%D0%BF#Text>

5. Порядок планування військових перевезень визначено у спільному наказі Міністерства оборони України та Міністерства інфраструктури України від 01.12.2015 № 666/503 «Про затвердження Інструкції з планування військових залізничних перевезень». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1606-15#Text>

**КОНДРАТЮК-АНТОНОВА Тетяна
Вячеславівна,**
кандидат філософських наук,
доцент, Київського інституту
Національної гвардії України

ЩОДО ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ НЕРІВНОСТІ ТА ДИСКРИМІНАЦІЇ У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Актуальність даної проблематики обумовлена сучасним станом розвитку сектору безпеки та оборони, який потребує нових підходів та парадигм згідно національних та міжнародних стандартів.

Основні норми поведінки військовослужбовців та працівників сектору безпеки та оборони щодо запобігання та боротьби зі ставленням і діями, які потенційно можуть призвести до ситуацій нерівності та дискримінації ґрунтуються на вимогах Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» [1] (далі Закон) та інших національних та міжнародних законодавчих актах.

Закон визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина. Закон вважає, що формами дискримінації є: пряма дискримінація; непряма дискримінація; підбурювання до дискримінації; пособництво у дискримінації; утиск.

Закон встановлює перелік ознак, за якими заборонена дискримінація: раса, колір шкіри, політичні переконання, релігійні та інші переконання, стать, вік, інвалідність, етнічне походження, соціальне походження, громадянство, сімейний стан, майновий стан, місце проживання, мова або інші ознаки.

Європейський суд з прав людини встановлює, що до переліку ознак, за якими заборонена дискримінація, входять сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність, генетичні характеристики особи, належність до національної меншини тощо.

При визначенні прямої дискримінації порівняння проводиться за ознакою статі, за ознакою національності, за ознакою громадянства, за ознакою сексуальної орієнтації.

Непряма дискримінація розглядається як наслідок застосування нейтрально сформульованого (тобто такого, що не стосується конкретної ознаки особи або групи осіб) правила, вимоги чи політики, яке передбачає однакове ставлення, але на практиці створює менш сприятливі умови для реалізації прав певною особою або групою осіб через їхні ознаки.

Необхідно запобігати ситуаціям непрямої дискримінації за ознакою статі, коли, наприклад, порівняно більша кількість жінок - військовослужбовців та працівників в НГУ опинилася в менш вигідному становищі внаслідок застосування певної норми або правила, ніж кількість чоловіків.

Правило, норма повинно бути доречним та необхідним в демократичному та правовому суспільстві. Досягнення мети певного правила, норми повинно відбуватися іншим способом, без обмеження прав певних осіб, груп осіб.

Утиск, як правило, носить характер тривалого, систематичного порушення честі й гідності за певними ознаками особи та/або групи осіб поведінки або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери.

До форм утиску можна віднести: словесні образи, коментарі або натяки, спрямовані на приниження гідності людини через, її колір шкіри, етнічну приналежність, стать, інвалідність, сексуальну орієнтацію тощо; образливі сексистські, гомофобні, антисемітські тощо жарти, анекдоти; публічне (в межах спільного службового/робочого простору) поширення сексистських, ксенофобних, гомофобних та інших печатних або графічних матеріалів; ігнорування, ізоляція через стать, етнічну належність, сексуальну орієнтацію тощо.

Згідно із Законом, самостійною формою дискримінації є також і підбурювання до дискримінації. У найбільш відкритих та агресивних своїх проявах воно може набувати форм так званої «мови ворожнечі», зокрема розпалювання національної, расової, релігійної ворожнечі, ненависті, приниження національної честі, гідності або образа почуттів осіб у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями, виготовлення чи розповсюдження аудіо-, відео– або друкованих матеріалів, які пропагують расову, національну, релігійну нетерпимість і дискримінацію. Такі форми становлять кримінальні правопорушення, відповідальність за яких передбачена Кримінальним кодексом України (статті 161, 300) [4].

Пособництво в дискримінації визначається як «будь-яка свідома допомога у вчиненні дій або бездіяльності, спрямованих на виникнення дискримінації» у статті 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» [1]. Кваліфікуватися як пособництво в дискримінації може допомога тільки третьої сторони, на яку: прямо чи опосередковано покладений певний функціональний обов'язок із запобігання та протидії дискримінації або, із запобігання та протидії порушенню прав в рамках тих чи інших правовідносин, покладені певні адміністративні повноваження.

Статтею 1172 Цивільного кодексу України передбачено, що роботодавець несе відповідальність за дії своїх працівників у робочий час або під час виконання ними службових завдань, зокрема зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану їхніми діями. Відповідно, якщо роботодавець дізнається про дискримінаційний утиск одного або кількох своїх працівників з боку інших у трудовому колективі, але вирішує не вживати жодних заходів реагування, його бездіяльність може бути кваліфікована як пособництво в дискримінації [5].

Сьогодні дуже актуальною постає така специфічна форма дискримінації, яка не виокремлюється Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», але яка визначається у статті 2 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» [2] та статті 2 Конвенції про права осіб з інвалідністю [3] як відмова в розумному пристосуванні.

В цих документах зазначається, що розумне пристосування означає внесення, коли це потрібно в конкретному випадку, необхідних і відповідних модифікацій і коректив, що не стають недомірним чи не виправданим тягарем, для цілей забезпечення реалізації або здійснення інвалідами нарівні з іншими всіх прав людини й основоположних свобод. Розрізняють також розумне пристосування за ознакою статі та розумне пристосування до потреб представників релігійних громад.

Щодо інших проявів дискримінації, то серед них можна виділити віктимізацію; публікацію дискримінаційних оголошень (оголошення наміру дискримінувати); злочини на ґрунті нетерпимості тощо.

Запобігання нерівності та дискримінації у секторі безпеки та оборони повинно ґрунтуватися на основних принципах недискримінації міжнародного, європейського та національного права. Необхідно забезпечити рівність прав і свобод осіб або групи осіб; забезпечити їх рівність перед законом; повагу до гідності кожної людини; забезпечити рівні можливості осіб або груп осіб у зв'язку з їхніми захищеними ознаками та порівняно з іншими особами або групами осіб.

Основні вимоги вітчизняного та міжнародного законодавства у сфері запобігання та боротьби зі ставленням і діями, які потенційно можуть призвести до ситуацій нерівності та дискримінації, повинні стати базисом та нормою поведінки військовослужбовців та працівників сектору безпеки та оборони у сучасних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» / Документ 5207-VI, чинний, поточна редакція — Редакція від 30.05.2014, підстава - 1263-VII / URL / <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
2. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» / Документ 875-XII, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.01.2024, підстава - 3460-IX / URL / <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Документ 995_g71, чинний, поточна редакція — Редакція від 19.06.2023 / URL / https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
4. Кримінальний кодекс України // Документ 2341-III, чинний, поточна редакція — Редакція від 28.03.2024, підстава - 3342-IX / URL / <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Цивільний кодекс України / Документ 435-IV, чинний, поточна редакція — Редакція від 27.04.2024, підстава - 3585-IX / URL / <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

КОРОБКОВА Ольга Сергіївна,
курсантка 2 курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

КОРОЛЬ Катерина Сергіївна,
викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Старший лейтенант поліції

ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН В ТЕПЕРІШНИЙ ЧАС

У сучасному світі, де наукові досягнення та технологічний прогрес надзвичайно швидко розвиваються, використання вибухових матеріалів стало необхідною складовою різноманітних сфер промисловості та комерції. Проте, цей технічний прогрес несе з собою певні ризики для безпеки цивільного населення та навколишнього середовища. Вибухові речовини, такі як вибухові матеріали, боєприпаси та хімічні речовини, можуть стати потенційно небезпечними, поруч з вигодами, які вони надають. Однією з основних небезпек використання вибухових речовин є можливість вибухів та наступних пошкоджень інфраструктури. Це може стати результатом недбалого обігу чи недостатньої уваги при зберіганні, транспортуванні або використанні таких матеріалів. Такі вибухи можуть призвести до серйозних руйнувань будівель, транспортних мереж та інших об'єктів інфраструктури [4].

Крім того, вибухи можуть мати серйозний вплив на здоров'я людей. Вони можуть призвести до травм або навіть смерті, особливо у випадках, коли вони відбуваються у непосредній близькості до людських поселень. Ударні хвилі, що виникають під час вибуху, можуть завдати серйозних травм органам та системам органів. Також важливо враховувати можливість забруднення навколишнього середовища внаслідок викидів небезпечних хімічних речовин у повітря, воду та ґрунт. Це може спричинити серйозне забруднення довкілля та вплинути на здоров'я людей та екосистему, шкодячи біорізноманіттю та руйнуючи природні ресурси [3].

Заходи безпеки, спрямовані на зменшення ризиків, включають навчання та підготовку працівників, які мають справу з вибуховими речовинами. Це допоможе знизити ймовірність нещасних випадків та неправильного використання матеріалів. Крім того, необхідно строго дотримуватися всіх норм та правил зберігання, транспортування та використання вибухових речовин. Ефективна система контролю за обігом таких речовин також є важливим

елементом у мінімізації ризиків неправомірного використання або зловживання [1].

Один із ключових аспектів безпеки використання вибухових матеріалів полягає у їхньому належному захисті та ізоляції під час зберігання. Це передбачає використання спеціальних контейнерів та місць зберігання, що забезпечують ізоляцію вибухових речовин від зовнішнього середовища. Такий підхід сприяє зменшенню ризику випадкового вибуху та мінімізує негативний вплив на безпеку людей та оточуюче середовище.

Крім того, важливо розвивати публічну освіту з питань безпеки поводження в умовах аварійних ситуацій, пов'язаних з вибуховими матеріалами. Інформування цивільного населення про правила та процедури в таких випадках допомагає забезпечити швидку та адекватну реакцію на небезпеку, що може зберегти життя та мінімізувати можливі збитки. Постійний моніторинг і обстеження виробничих об'єктів, де використовуються вибухові речовини, також є необхідним кроком у забезпеченні безпеки. Це включає в себе регулярну перевірку стану обладнання, виявлення можливих витоків або пошкоджень, а також оцінку загального рівня безпеки процесів виробництва [3].

Вплив вибухових речовин на здоров'я населення, особливо в умовах воєнного стану в Україні, є надзвичайно серйозною та загрозливою проблемою. Вибухи під час військових дій можуть мати різноманітні наслідки для здоров'я мешканців та навколишнього середовища. Вибухи можуть призводити до серйозних травм та смертельних випадків серед цивільного населення. Фрагменти та уламки вибухових пристроїв можуть спричиняти поранення та важкі травми, а викиди ударних хвиль можуть призвести до травм голови, опіків, та інших тілесних ушкоджень. Вибухи можуть мати серйозний вплив на психологічне здоров'я населення. Страх, тривога, посттравматичний стресовий синдром - це лише деякі з можливих наслідків, які можуть виникнути серед людей, які пережили вибухи або були свідками воєнних дій [2].

Вибухи можуть призводити до забруднення навколишнього середовища шкідливими хімічними речовинами. Викиди токсичних речовин можуть забруднювати повітря, водні джерела та ґрунт, що призводить до серйозних проблем для здоров'я людей та екосистеми в цілому. Нарешті, відновлення інфраструктури та медичної допомоги після вибухів може бути обмеженим або недоступним в умовах воєнного конфлікту. Це може призвести до загострення медичної кризи та збільшення ризиків для здоров'я населення в цілому [3].

Отже, у воєнний період в Україні використання вибухових речовин має серйозний і негативний вплив на здоров'я населення. Вибухи можуть спричиняти серйозні травми та смертельні випадки, призводити до психологічних травм та стресових розладів, а також спричиняти забруднення навколишнього середовища, що може мати далекосяжні наслідки для здоров'я та екології. У таких умовах, надання медичної допомоги та психологічної підтримки постраждалим стає критично важливим завданням. Також необхідно приділяти увагу превентивним заходам, щоб зменшити ризики виникнення вибухів та мінімізувати їхні наслідки для здоров'я населення. Узагальнюючи, ефективно

управління кризовими ситуаціями військових конфліктів передбачає не лише негайну реакцію на вибухи, але й врахування пізнавального та медичного аспектів для забезпечення безпеки та добробуту населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванченко Г. Вплив вибухових навантажень на будівлі та споруди цивільного захисту населення. *Strength of Materials and Theory of Structures* № 111 2023р. 39-48с.
2. Криволапчук В. М. Вплив військових дій на навколишнє природне середовище. 2023р. 34-37с.
3. Паценко А. М. Вплив воєнних дій в Україні на ґрунти. Національний авіаційний університет, 2023р. 67-69с.
4. Сплодитель А. Вплив війни росії проти України на стан українських ґрунтів. Результати аналізу. 2023р. 71-75с.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (далі, ІКТ) у систему освіти України та формування єдиного інформаційно-освітнього простору є одним з найважливіших пріоритетів сучасної державної політики. Інформатизація освіти та використання інформаційних технологій у навчанні призводять не лише до зміни організаційних форм і методів навчання, але й до виникнення новаторських підходів до навчання. У ході реформування освітньої сфери основною постає задача планування змісту та організації навчальних матеріалів, педагогічної діяльності викладача і навчальної роботи студента в інформаційному середовищі. Вирішальним є не просте словесне відтворення електронного варіанту навчального курсу або його окремих фрагментів і перевірка прочитаного, а скоріше більш глибоке усвідомлення самого предмету навчання, перехід від оглядового опису цього предмету до моделювання його властивостей [1].

ІКТ дозволяють викладачеві розширювати спектр організаційних форм та методів навчання, використовуючи комп'ютерні програми для:

- здійснення пошуку та отримання додаткової інформації;
- розширення та поглиблення знань за допомогою Інтернету, що надає більш повне задоволення особистісно-орієнтованим запитам студентів;
- формування та закріплення навичок, прийомів, способів та умінь їх застосування;
- комплексного поєднання інформаційних технологій з іншими методами навчання [3].

Основні цілі сучасних ІКТ включають збільшення ефективності та якості навчально-виховного процесу, підвищення його продуктивності; створення відкритої освітньої системи, інтеграцію різних галузей знань; розвиток творчого потенціалу студентів та їхньої комунікативної активності; формування інформаційної культури серед студентів; відповідь на соціальні потреби, які виникають внаслідок інформатизації суспільства.

Використання сучасних ІКТ охоплює широкий набір методів, форм та інструментів взаємодії зі студентами під час самостійного, але контрольованого освоєння певного обсягу знань. Це вимагає детальної розробки кожної складової процесу (рис. 1).

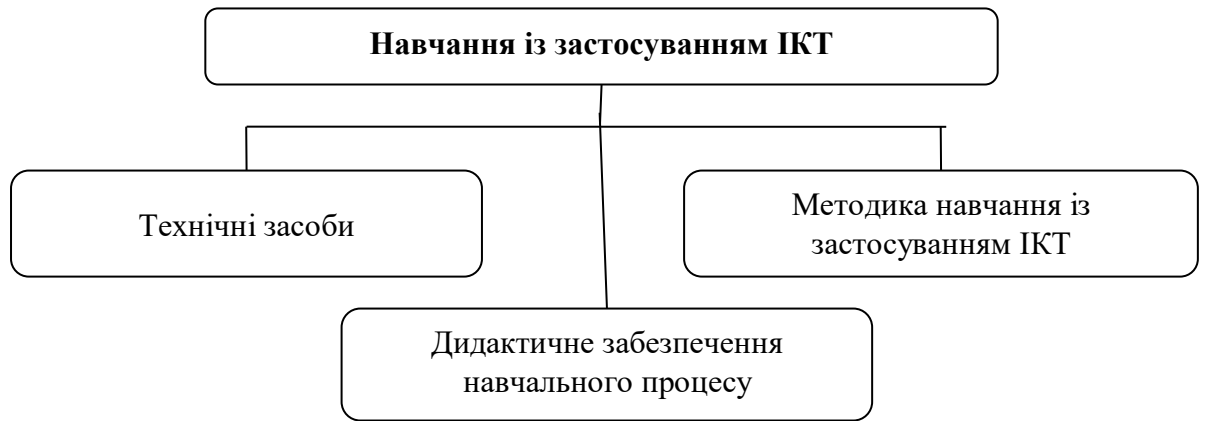

Рис. 1. Організація навчального процесу із застосуванням ІКТ

Навчальний процес із застосуванням ІТК хоч і має традиційну основу, ґрунтується на загально-дидактичних принципах, але і потребує виділення ряду інших притаманних цій системі принципів: інтерактивності, ідентифікації, педагогічної доцільності застосування нових технічних засобів, регламенту навчання, забезпечення відкритості й гнучкості навчання, комплексності, доступності, модульності [2].

Отже, поєднання традиційних методів навчання з використанням ІКТ сприяє ефективному засвоєнню предметів. Студенти можуть отримувати більш чітку інформацію з дисципліни, переглядаючи лекції та проходячи тренування у вигляді он-лайн тестів. Це сприяє активному засвоєнню матеріалу та сприяє успішності навчання, а також оптимізує самостійну роботу студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біленька О.Б. Впровадження інформаційних технологій в навчальний процес вищої школи. URL: <http://surl.li/qknfd>
2. Кучур Н.Г. Інформаційні технології та їх можливості у формуванні здорового способу життя студентів. URL: <http://surl.li/qknkh>
3. Челідзе Ю.В. Інформаційні технології в навчанні студентів природничо-наукових дисциплін. URL: <http://surl.li/qknex>

*КУКАРИН Тимур,
здобувач вищої освіти, курсант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ОСОБИСТА БЕЗПЕКА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА В СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Особиста безпека поліцейського – це система організаційно-правових, тактико-психологічних та фізичних заходів, спрямованих на збереження життя і здоров'я поліцейського під час виконання службових обов'язків. Особиста безпека поліцейського є важливою складовою його діяльності, особливо у зв'язку з сучасною ситуацією в державі, повномасштабним вторгненням країни – агресора, що призвело до ускладнення криміногенної ситуації, зростання проявів неповаги та фактів злісної непокори працівникам поліції. Статистика показує що щорічно гине значна кількість правоохоронців.

Особиста безпека, визначається такими чинниками: специфікою умов, змісту та форм професійної діяльності; метою професійної діяльності працівника; загальною професійною підготовкою працівника і наявністю в нього спеціальних знань, умінь та навичок щодо забезпечення 607 особистої безпеки при виконанні професійних завдань [1, с. 606].

Тобто, проблема особистої безпеки працівників органів внутрішніх справ під час вирішення ними професійних завдань або в ситуаціях, пов'язаних зі службовою діяльністю, набуває нині особливої гостроти та актуальності. Ризик – як фізичний, так і психологічний є сьогодні об'єктивною складовою професійної діяльності працівників правоохоронних органів. Спеціальна діяльність щодо забезпечення їх особистої безпеки, тобто цілеспрямованого зменшення такого ризику до реально можливої межі, є надзвичайно актуальною [1, с. 606].

Повністю погоджуємось з думкою Б.В. Ліщука, який наполягає, що «кожен поліцейський повинен володіти фаховою підготовкою достатнього рівня, належними теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для виконання службових завдань [2, с. 205]. Так, згідно статті 44 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейський може застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби (рукопашного бою), для забезпечення особистої безпеки та безпеки інших осіб, припинення правопорушення, для затримання особи, яка вчинила правопорушення [3].

У свою чергу, М. М. Козяр вказує, що освоюючи професію правоохоронця потрібно безперервно напрацьовувати свій набір засобів та прийомів особистої безпеки. Він пропонує «завжди обмірковувати й оцінювати все, що відбувається під час екстремальної ситуації, відпрацьовувати уміння передбачати дії свої і супротивника на крок уперед» [4, с. 75]

Отже, на нашу думку, важливість особистої безпеки поліцейських обумовлюється низкою причин, а саме [4, с. 76]:

1. Специфікою роботи працівника Національної поліції, яка пов'язана з ризиком для життя та здоров'я.

2. Необхідністю забезпечення публічної безпеки та порядку правопорядку та захисту конституційних прав і свобод громадян.

3. Дотримання правил особистої безпеки може допомогти поліцейським уникнути небезпечних ситуацій та зберегти своє життя і здоров'я.

Але без правової, фізичної, психологічної підготовки поліцейський буде не в змозі забезпечити особисту безпеку. Тому, можемо зробити проміжний висновок, що поліцейські повинні знати свої права та обов'язки, а також закони, що регулюють їхню діяльність, бути в хорошій фізичній формі та бути стійкими до стресу.

Аналізуючи наукову літературу, можемо виокремити ряд заходів, які можуть допомогти поліпшити особисту безпеку поліцейських:

1. Навчання поліцейських повинні включати не лише правову та фізичну підготовку, а й психологічну підготовку, а також навчання з правил самооборони та знання правил безпеки, шляхом запровадження у їхню діяльність тренінгів та курсів.

2. Поліцейські повинні бути забезпечені індивідуальними засобами захисту, які відповідають сучасним вимогам.

Отже, можемо дійти висновку, що питання особистої безпеки поліцейських залишається надзвичайно гострим на даний момент. Аналіз досліджень науковців свідчить про необхідність впровадження спеціальної дисципліни для поліцейських. Ця дисципліна комплексно формуватиме навички забезпечення особистої безпеки, включаючи навички деескалації конфліктів під час спілкування, навички застосування поліцейських заходів примусу. Впровадження такої дисципліни гарантуватиме збереження життя та здоров'я поліцейських, підтримку стабільного психічного стану поліцейських, підвищення дієдатності поліцейських.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ІВАНЮЩЕНКОВ, Артур Вячеславович; ПЛАХОТНИЙ, Артем Павлович. ОСОБИСТА БЕЗПЕКА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА В СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ. In: *The 6 th International scientific and practical conference "Modern problems of science, education and society" (August 14-16, 2023) SPC "Sci-conf. com. ua", Kyiv, Ukraine. 2023. 671 p. 2023. p. 606.*

2. Ліщук Б. В. Особиста безпека як важлива складова в службовій діяльності поліцейських. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2016. № 4. С. 204–211.

3. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.08 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 08.04.2024).

4. Трояновський В. С. Особиста безпека поліцейського під час виконання службових обов'язків: зарубіжний досвід. Південноукраїнський правничий часопис. 2016. № 1. С. 74–76.

КУРИЛО О. І.,

*старший викладач кафедри управління
підрозділами НГУ Київського інституту
Національної гвардії України*

КОВАЛЕНКО Д.І.,

*курсант курсу № 2 факультету
забезпечення державної безпеки
Київського інституту Національної
гвардії України*

АСПЕКТИ СУЧАСНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СУЧАСНОГО УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКАМИ

Сучасне управління в умовах воєнного стану доволі складна тема для виведення параболі щодо точного визначення та підходу. Як зауважує І. О. Остапенко, військове управління здійснюється на підставі загальних принципів управління і специфічних принципів, зумовлених суттю й особливостями військово-управлінської діяльності. Принципи цього управління забезпечують інтеграцію окремих видів управлінської діяльності в різних підрозділах системи управління, їх взаємну узгодженість і загальну спрямованість на реалізацію поставлених цілей. Також варто навести позицію П.І. Романова щодо розглядуваного, який ще в радянські часи запропонував визначення військового управління в цілому, розуміючи під ним одну з найважливіших галузей державного управління. На його думку, військове управління є виконавчою й розпорядчою діяльністю військових органів держави, що здійснює на підставі й на виконання законів, постанов уряду та військових статутів безпосереднє керівництво будівництвом Збройних Сил, їхнім життям, побутом і бойовою діяльністю. Як бачимо, незважаючи на те, що дослідник веде мову про військове управління в цілому, фактично він його зводить лише до управління Збройними Силами України. Ураховуючи зміст взаємодії продуцента та реципієнтів привабливості і ґрунтуючись на результатах численних наукових праць із систематизації принципів управління в межах зазначених мега-груп, принципи управління взаємодією продуцентів та реципієнтів привабливості варто розглядати як сукупність класичних принципів управління, загальних, структурних та специфічних принципів. Результати вивчення принципів управління та сутності управління взаємодією дозволили зробити висновок про наявність спільних рис між більшістю розглянутих принципів. Це на основі синтезу економічних і соціальних аспектів управління дало змогу шляхом узагальнення та пошуку однорідностей сформулювати основні принципи управління взаємодією продуцента та реципієнтів привабливості. До структурних принципів відносять: структурно-цільові, що відображають закономірності раціональної побудови дерева цілей управління взаємодією; принципи побудови організаційних структур, які визначають закономірності та взаємозв'язки побудови організаційної структури управління взаємодією

продуцентів та реципієнтів привабливості; структурно-функціональні, що пов'язані із організацією функціональної структури управління взаємодією. У різноманітних підсистемах управління взаємодією продуцентів та реципієнтів привабливості і, особливо, в різних аспектах спеціалізованої управлінської діяльності щодо формування привабливості підприємства існують свої специфічні закономірності, відносини і взаємозв'язки. Таким чином, серед розмаїття принципів зустрічається саме та група основоположних, які покладені в основу будь-якої управлінської діяльності. На базі проведеного дослідження сформулюємо основні принципи управління. Поняття «людські ресурси» являє собою сукупну, якісну характеристику кваліфікаційного та професійного рівня людей, що працюють в організаціях. Людські ресурси – специфічний і найважливіший з усіх видів економічних ресурсів. Як фактор економічного розвитку людські ресурси — це працівники, що мають певні професійні навички і знання і можуть використовувати їх у трудовому процесі. Специфіка людських ресурсів порівняно з іншими факторами економічного розвитку полягає в тому, що, по-перше, люди не лише створюють, а і споживають матеріальні та духовні цінності; по-друге, багатогранність людського життя не вичерпується лише трудовою діяльністю, а отже, щоб ефективно використовувати людську працю, потрібно завжди враховувати потреби людини як особистості; по третє, науково-технічний прогрес і гуманізація суспільного життя стрімко збільшують економічну роль знань, моральності, інтелектуального потенціалу та інших особистих якостей працівників, які формуються роками і поколіннями, а розкриваються людиною лише за сприятливих умов. Отже, людські ресурси – найбільш складний об'єкт управління в організації, на відміну від речових факторів виробництва, є живим, має можливість самостійно приймати рішення, діяти, критично оцінювати пред'явлені до нього вимоги, має суб'єктивні інтереси і т.п. Часто керівники основну увагу приділяють фінансовим, виробничим питанням, проблемам матеріально-технічного забезпечення чи збуту готової продукції, не приділяючи при цьому достатньої уваги людям, які забезпечують роботу організації в усіх напрямках. Ці помилки занадто дорого обходяться. Необхідно відмітити, що управлінська діяльність носить колективний характер. В ній приймає участь великий колектив посадових осіб органів управління, який очолює командир (начальник). Тому свої обов'язки з організації всіх видів управлінської діяльності він повинен виконувати. Крім того, великий обсяг завдань, які вирішуються в повсякденній діяльності, часто робить неможливим в сучасних умовах різносторонньо та якісно здійснювати керівництво однією особою. Тому командир в своїй діяльності повинен спиратися на заступників, штаб, начальників родів військ й служб, інші органи управління, з якими він обговорює питання бойової підготовки, життя та побуту підлеглих підрозділів, військових частин. Це дозволяє командиру найбільш повно враховувати умови обстановки, більш ефективно використовувати досвід та знання підлеглих офіцерів, їх творчість та ініціативу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мельник С.М. Принципи військового управління: адміністративно-правовий аспект. Підприємство господарство і ПРАВО.-2019.
2. Основи військового управління : навч. посіб. / за заг. ред. С.Ю. Полякова. Харків : НУ ЮАУ, 2014. 172 с
3. Тищенко М.М., Богуцький В.В., Григоренко Є.І. Основи військового управління : навч. посіб. ; за заг. ред. М.М. Тищенка. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Юрайт, 2017. 360 с.
4. Князев В.М. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми: монографія / В.М. Князев, І.Ф. Надольний, М.І. Мельник. – К. : Вид-во НАДУ; Міленіум, 2003. – 320 с.
5. Поляков С.Ю. Адміністративно-правові засади забезпечення законності та правопорядку у Збройних Силах України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2013. 384 с

*ЛАБУШНЯК Роман Григорович,
Національний університет оборони
України*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РОБОТИ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОГО (НЕСЕКРЕТНОГО) ДІЛОВОДСТВА У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації на територію незалежної України забезпечення ефективності роботи системи загального (несекретного) діловодства в органах військового управління та у військових частинах визначається правильним функціонуванням усіх складових цієї системи та можливістю змінюватися у відповідності до вимог сьогодення.

З розвитком новітніх технологій відбуваються зміни у всіх процесах діяльності суспільства та в Збройних Силах України зокрема, що потребує належного законодавчого нормування та регулювання. Зокрема у процесі інформатизації суспільства, документи на паперових носіях поступово відходять на другий план, а основним стає використання документів у електронній формі, а відповідно відбуваються значні зміни у процесі діловодства загалом. Для підвищення ефективності таких змін виникає необхідність у створенні нових та удосконаленні існуючих вимог до оформлення документів на державному рівні, враховуючи усі зміни та нововведення, що диктує сьогодення. Якщо ж говорити про діяльність органів військового управління та військових частин, то вона тісно пов'язана з документами на всіх її рівнях: починаючи від солдата і закінчуючи керівниками підрозділів.

У Збройних Силах України, термін “діловодство” вказує на організацію та управління документами та інформацією в контексті службової та адміністративної діяльності. Це включає в себе обробку, зберігання, передачу та управління різними видами документів, які використовуються в повсякденній діяльності Збройних Сил України.

Відповідно до наказу Головнокомандувача Збройних Сил України від 31 січня 2024 року № 40 “Про затвердження Інструкції з діловодства у Збройних Силах України” основною формою діловодства у Збройних Силах України є електронна.

Документування управлінської інформації у Збройних Силах України здійснюється в електронній формі із застосуванням електронного цифрового підпису, електронної печатки та електронної позначки часу, крім випадків наявності обґрунтованих підстав для документування управлінської інформації в паперовій формі.

Давайте розглянемо що взагалі таке служба діловодства, а це – структурний підрозділ або відповідальна особа структурного підрозділу, що забезпечує реєстрацію, облік, організацію документообігу службових документів, зберігання документального фонду або його частини до передачі на

зберігання до архівного підрозділу військової частини (установи), або відповідальна особа, на яку покладено виконання завдань і функцій цієї служби.

Основним викликом, перед якими постають працівники нетаємного діловодства є те, що відповідно до вищезгаданого наказу основною формою ведення діловодства є електронна але на рівні бригад(полків) не завжди, а як правило майже ніколи, є забезпечення комплектами автоматизованого робочого місця СЕДО нижче штабу бригади, от і виходить, що бригада веде подвійний облік як в електронному вигляді так і в паперовому.

Ще одним важливим фактором який впливає на роботу загального (несекретного) діловодства є те, що на тактичному рівні фахівців з діловодства, а саме офіцерів, не випускає жоден вищий навчальний заклад. Тобто осіб яких призначають на посади, які передбачають ведення загального (несекретного) діловодства за військову частину призначають з різних військово-облікових спеціальностей. Тому і виходить, що теперішній стан системи роботи загального (несекретного) діловодства залишає бажати кращого особливо у умовах ведення бойових дій, де відстань між підрозділами однієї військової частини може вимірюватися десятками кілометрів.

Зазначимо, що для покращення роботи системи загального (несекретного) діловодства потрібно готувати фахівців на тактичному рівні, забезпечувати автоматизованими робочими місцями (СЕДО) до батальйону та окремої роти включно та зменшувати паперовий документообіг.

Впроваджуючи ці зміни, Збройні Сили можуть підвищити ефективність загального (несекретного) діловодства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 31 січня 2024 року № 40 “Про затвердження Інструкції з діловодства у Збройних Силах України”.
2. Наказ Міністерства оборони України від 28 серпня 2019 року № 474 “Про затвердження Порядку користування Переліком документів, що утворюється в діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України, із зазначенням строків зберігання документів та Переліку документів, що утворюються в діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України, із зазначенням строків зберігання документів”.

МЕЛЕНТІ Є.О.,
*Національна академія
Служби безпеки України,
кандидат технічних наук,
доцент УДК 623.746*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ АВІАЦІЙНОГО ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ ПОТРЕБ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Характер застосування складових сил безпеки і оборони України для відсічі широкомасштабної агресії російської федерації засвідчив важливу роль безпілотних дистанційно керованих систем та комплексів. Саме завдяки вмілому використанню силами оборони України таких роботизованих систем вдалося змінити тактику застосування великих ворожих з'єднань надводних кораблів в акваторії Чорного моря, танкових частин та механізованих підрозділів в урбанізованій і відкритій місцевості.

Саме безпілотним авіаційним комплексам (БпАК) належить особливе місце при виконанні оперативно-бойових завдань. Сучасні БпАК – це безпілотне повітряне судно, пов'язані з ним пункти дистанційного пілотування (станції наземного керування), необхідні лінії керування і контролю та інші елементи [1]. Наразі всі представники сектору безпеки і оборони застосовують безпілотники для виконання службових, бойових завдань.

Оперативними підрозділами регіональних органів, функціональних підрозділів Центрального управління Служби безпеки України, органами й підрозділами військової контррозвідки, оперативно-бойовими підрозділами ЦСО «А», Штабом АТЦ при СБ України широко використовуються БпАК для організації системи управління, взаємодії та оповіщення, здійснення розвідки цілей (об'єктів, ділянок місцевості), візуального супроводу об'єктів заінтересованості, видачі цілевказівки й корегування засобів вогневого ураження, знищення ворожої техніки та живої сили. Слідчі підрозділи вітчизняної спецслужби використовують безпілотники при проведенні досудового розслідування для фіксації наслідків воєнних злочинів рф.

Застосування безпілотних дистанційно керованих комплексів та систем дозволило значно посилити спроможності Служби безпеки України при виконанні завдань із забезпечення національної безпеки і оборони держави та мінімізувати бойові втрати серед особового складу. Служба безпеки України здійснила низку успішних спеціальних операцій в Азово-Чорноморському регіоні.

Законом України від 29.06.2023 № 3184-IX «Про внесення змін до Повітряного кодексу України щодо діяльності авіації Міністерства внутрішніх справ України» Служба безпеки України з 21 жовтня 2023 року набула статусу суб'єкта державної авіації. Враховуючи необхідність у набутті компетентностей співробітників Служби безпеки України зі застосування сучасних БпАК, в Національній академії Служби безпеки України реалізовано заходи з

імплементатії сучасних роботизованих систем в підготовку персоналу для потреб вітчизняної спецслужби.

Важливою компонентою ефективного застосування БпАК є якість підготовки зовнішніх пілотів, екіпажів безпілотних повітряних суден. Проте керуючись вимогами до використання повітряного простору, реалізація завдання з підготовки екіпажів БпАК передбачає отримання навчальною організацією дозволу на проведення підготовки авіаційного персоналу. Для реалізації державної політики в галузі державної авіації України та забезпечення реалізації державної політики з оборонних питань, що пов'язані з використанням повітряного простору України, захистом суверенітету держави у мирний час та особливий період в системі Міністерства оборони України функціонує Головне управління державної авіації України (ГУДА). Порядок надання відповідного дозволу за спрощеною процедурою регламентовано розпорядчим актом ГУДА України [2].

В роботі представлено алгоритм дій з виконання приписів головного регулятора державної авіації для отримання закладом освіти статусу навчальної організації та схвалення курсу підготовки. Також наведено змістовне наповнення курсу підготовки зовнішніх пілотів, порядок підготовки інструкторського складу для допуску до навчальних польотів, особливості формування матеріально технічної бази та тренажних комплексів. Акцентовано увагу на дотриманні правил польотів при підготовці пілотів та процедур допуску до польотів здобувачів.

Також наведено досвід застосування БпАК країнами-членами НАТО, силами безпеки і оборони України при проведенні бойових дій. Акцентовано увагу на важливості застосування безпілотних дистанційно керованих комплексів та систем повітряного, наземного та морського базування в майбутньому. Міжвидові угруповання військ вже зараз активно застосовують безпілотники для одночасного вирішення бойових завдань в режимі реального часу в єдиному задумі військової операції. При проведенні антитерористичних, контрдиверсійних операцій, спеціальних операцій з припинення масових заворушень застосування безпілотних технологій посилить спроможності спеціальних підрозділів та сил правопорядку.

В роботі представлено методику запровадження у вищому військовому навчальному закладі підготовки авіаційного персоналу (зовнішніх пілотів безпілотних авіаційних комплексів I класу) для потреб сил безпеки і оборони України. Представлено алгоритм дій з виконання приписів головного регулятора державної авіації для отримання закладом освіти статусу навчальної організації та схвалення курсу підготовки.

Подальші наукові дослідження направлені на удосконалення тактики застосування роботизованих систем, пошуку нових форм і способів використання безпілотників в оперативно-службовій діяльності Служби безпеки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Правил виконання польотів безпілотними авіаційними комплексами державної авіації України : Наказ М-ва оборони України від 08.12.2016 р. № 661 : станом на 11 лют. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0031-17#Text> (дата звернення: 01.08.2024).

2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо надання навчальним організаціям дозволів (за спрощеною процедурою) на проведення підготовки авіаційного персоналу державної авіації України до льотної експлуатації повітряних суден протягом періоду дії в Україні правового режиму воєнного стану (МРДА-25/23) : Наказ Головного управління державної авіації України від 01.08.2024 № 35. URL: https://www.mil.gov.ua/content/yrdday/nakaz_35.pdf (дата звернення: 01.08.2024).

МОСКАЛЕВЕЦЬ С.В.,
Центр спеціальних операцій «А»
СБ України, начальник відділу,
полковник
УДК.005.95

АНТИКРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ СЛУЖБОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

В даний час Україна переживає найбільшу та найгострішу з моменту набуття незалежності кризу: російсько-українську війну. Ця криза розпочалася у 2013 році з масових протестних акцій громадян України, які поступово масштабувались та набирали гостроти і згодом отримали назву «Революція Гідності». Скориставшись ситуацією, коли система державного управління України внаслідок згаданих революційних подій розбалансувалась, органи державної влади та управління України на певний час втратили керованість, влада російської федерації окупувала частину території України (Автономна республіка Крим), інспірувала сепаратистські рухи на території окремих районів Донецької і Луганської областей та розпочала гібридну війну проти України. 24.02.2022 рф здійснила акт відкритої збройної агресії та розпочала повномасштабні бойові дії на території України.

За таких викликів для України актуалізується питання з оптимізації механізмів антикризового управління соціально-економічними процесами в державі в цілому з урахуванням ресурсних обмежень та в секторі безпеки і оборони зокрема.

Формування механізмів антикризового управління в органах державної влади та особливо в секторі безпеки і оборони потребує удосконалення методів та методик прогнозування й подолання їх наслідків таких криз. Адаптація цих механізмів може відбуватися за аналогією з приватною економікою з врахуванням соціальної та інших складових публічного управління, впливу політичних та економічних чинників на функціонування системи влади, специфіку організаційних структур, діяльності органів влади та органів місцевого самоврядування, багаторівневості та багатовекторності антикризового управління. Ці компоненти визначають специфіку формування антикризових стратегій в органах державної влади та СБУ.

Антикризове управління в органах державної влади – це цілеспрямована діяльність, яка має визначити причини виникнення кризових ситуацій та відтворити умови їхнього подолання. Специфіка їхнього формування полягає в тому, що вони включають два аспекти. Перший – пов'язаний з організаційною структурою та кадровим забезпеченням органів державного управління. Другий аспект – зовнішній, полягає в тому, що система державного управління виступає

єдиним засобом подолання кризових явищ в інших підсистемах суспільства. Завдяки таким якостям, як загальність, обов'язковість, публічність, органи державного управління виступають основою для раціонального впливу на всі підсистеми суспільства для подолання кризових явищ.

Криза є одним із закономірних станів, в який періодично переходить будь-яка система, тому пошук ефективних шляхів і методів виходу з неї ніколи не втрачає своєї актуальності. Тому ефективність функціонування соціально-економічної та політичної систем держави залежить від впровадження в державне управління різних рівнів антикризового менеджменту.

Служба безпеки України є державним органом спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку, та як спеціально уповноважений орган державної влади у сфері контррозвідувальної діяльності виконує завдання із попередження, виявлення та припинення загроз державній безпеці України, які безпосередньо створюють небезпеку життєво важливим інтересам України. Вона також є суб'єктом публічного/державного управління в системі відповідних суб'єкт-об'єктних відносин із забезпечення державної безпеки України. Сама по собі СБУ є складною системою, яка поділяється та підсистеми та елементи (блоки оперативних та не оперативних підрозділів, регіональні органи, структурні підрозділи Центрального управління, навчальні заклади тощо). Діє в інтересах суспільства з метою задоволення інтересу у побудові і розвитку незалежної держави та забезпеченні її безпеки. В свою чергу Служба безпеки України є одним з елементів забезпечення національної безпеки та, відповідно, є об'єктом державного управління у системі забезпечення національної безпеки.

Відповідно до Енциклопедичного словника з державного управління державне управління національною безпекою – специфічний вид державного управління, який охоплює соціально-економічну, культурну, політичну та інші сфери суспільного життя. Державному управлінню національною безпекою властиві ознаки та особливості як міжгалузевої, так і функціональної складових державного управління, що впливає на функції, форми, методи і способи управління національною безпекою. Водночас основні властивості, закономірності, особливості, ознаки, характерні для системи державного управління, властиві й системі державного управління національною безпекою. Такий підхід відповідає світовій практиці розуміння поняття «національна безпека» як забезпечення життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави та загроз цим інтересам.

Таким чином актуальність відповідних наукових досліджень обумовлена відсутністю на даний момент комплексних досліджень за тематикою використання інструментарію антикризового менеджменту в управлінні службовою діяльністю саме Служби безпеки України (з урахуванням специфіки діяльності). Наявні напрацювання в цьому сегменті організації службової діяльності СБ України не є системними рішеннями та мають фрагментарний, неструктурований характер.

На даний час аспектам організації управління службовою діяльністю СБУ

приділяється багато уваги як з боку відомчої наукової спільноти і практичних працівників, так й з боку більш широкого кола вітчизняних науковців. Об'єкт дослідження характеризується знаходженням у стані постійної активної динаміки. Згадана динаміка обумовлена як загальносвітовими тенденціями у сфері забезпечення державної (національної) безпеки, так й надскладною оперативної обстановкою в нашій державі, яка почала складатись у 2013 році та отримала додатковий негативний імпульс у лютому 2022 року. Саме введення з 24 лютого 2022 року в Україні правового режиму воєнного стану призвело до значного розширення спектру та обсягів практичних завдань, які визначені Законом України «Про правовий режим воєнного стану», і виконуються органами та підрозділами Служби безпеки України у відповідних умовах. Все це зумовило масштабне збільшення (або навіть появу) суто «військової» складової у діяльності органів та підрозділів СБ України, потребу у застосуванні СБ України нових підходів у протидії загрозам державній безпеці, змін у організації оперативно-службової діяльності (як реакцію на нові виклики і загрози та чинники оперативної обстановки), тактики дій, підготовці діючих співробітників вітчизняної спецслужби та підготовки кадрів для її потреб.

Викладене, в свою чергу, привертає науковий інтерес до антикризового менеджменту, як до інструменту забезпечення ефективності діяльності органів та підрозділів СБУ та підвищення стійкості системи управління вітчизняної спецслужби як об'єкта державного управління у надскладних та швидкоплинних сучасних умовах оперативної обстановки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-ХІІ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2135-12>.
2. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229-ХІІ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2229-12>.
3. Про національну безпеку України: Закон України №2469-VІІІ від 21.06.18 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
4. Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26.12.2002 № 374-ІV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/374-15>.

НЕТРЕБЕНКО Арсеній
Олександрович,
Київський інститут
Національної гвардії України
(Науковий керівник:
кандидат юридичних наук, доцент
Полуніна Лілія Валентинівна)

РОЛЬ КІБЕРБЕЗПЕКИ В СУЧАСНІЙ СТРАТЕГІЇ ОБОРОНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Кібербезпека стала однією з найбільш актуальних тем у сучасному світі. З кожним роком інформаційні технології все більше проникають у різні сфери життя, що робить наше суспільство більш вразливими перед кіберзагрозами. У зв'язку з цим зростає інтерес до ролі кібербезпеки у стратегіях оборони країн та міжнародних організацій. Поглиблене вивчення підходів до кібербезпеки виявляє значущість її впливу на різні аспекти оборонної стратегії. Від захисту критичних інфраструктур до ведення кібероперацій – кожен аспект сучасної оборони вимагає адаптованих стратегій та досліджень.

Кіберпростір став ареною, де відбуваються різноманітні кібератаки, спрямовані на різні сфери діяльності, включаючи урядові структури, промислові підприємства, фінансові установи та громадські організації. Кібератаки можуть бути різних типів, від розповсюдження шкідливого програмного забезпечення до зловживання доступом до конфіденційної інформації. Підвищення маніпуляції інформацією та поширення дезінформації в кіберпросторі ускладнюють завдання розрізнення правдивої інформації від фальшивої. Крім того, існує загроза кібершпигунства та кіберсаботажу, які можуть серйозно пошкодити критичні інфраструктури та системи. Нарешті, залежність сучасного суспільства від інформаційних технологій створює вразливість перед кіберзагрозами, що потребує постійного удосконалення заходів з кібербезпеки.

У зв'язку з зростаючими загрозами кібербезпеки, її роль у стратегіях національної оборони стає надзвичайно важливою. Захист об'єктів критичної інфраструктури від кібератак стає пріоритетом для забезпечення національної безпеки. Розробка стратегій та планів реагування є важливими елементами для відповіді на кібератаки та мінімізації їхніх наслідків. Міжнародне співробітництво у галузі кібербезпеки дозволяє обмінюватися інформацією та найкращими практиками, що сприяє загальній безпеці країн та міжнародної спільноти.

Швидкий розвиток технологій відкриває нові перспективи для кібербезпеки. Використання штучного інтелекту та машинного навчання може значно покращити виявлення та відповідь на кіберзагрози. Розвиток квантової кібербезпеки може зробити криптографічні системи ще надійнішими перед квантовими обчислювачами. Захист від кібератак у Інтернеті речей та інших нових технологічних трендів потребує постійного удосконалення та адаптації.

Запровадження стандартів безпеки, шифрування даних та розвиток алгоритмів ідентифікації можуть зменшити вразливість підключених пристроїв до кібератак та забезпечити захист конфіденційності інформації.

Розвиток правового та регуляторного середовища є ключовим аспектом забезпечення кібербезпеки. Введення ефективного законодавства щодо кібербезпеки, а також створення міжнародних нормативних актів можуть створити рамки для співпраці між країнами у сфері кібербезпеки та забезпечити взаємний захист від кіберзагроз. Крім того, регулятивні органи можуть відігравати важливу роль у сприянні впровадженню кращих практик та стандартів безпеки в індустрії.

У підсумку, роль кібербезпеки в сучасній стратегії оборони набуває все більшого значення в умовах адаптивного цифрового середовища. Зростання кількості та складності кіберзагроз вимагає від країн звернути особливу увагу на захисті своїх інформаційних та технологічних ресурсів.

Штучний інтелект, квантова кібербезпека та заходи захисту від кібератак у Інтернеті речей є лише деякими з інструментів, які можуть допомогти у забезпеченні безпеки в цифровому просторі. Незважаючи на потенційні вигоди та переваги нових технологій, важливо визнати, що з кожним новим розвитком також приходять нові виклики та загрози. Стабільний та надійний захист від кіберзагроз вимагає постійного моніторингу, адаптації та співпраці як на національному, так і на міжнародному рівні. Наприкінці, успішна стратегія оборони у цифрову епоху передбачає не лише ефективне використання новітніх технологій, але і розвиток комплексного підходу, який враховує гармонійне поєднання технічних, організаційних та правових заходів. Лише таким чином країни зможуть ефективно захищати свою національну безпеку та протистояти викликам сучасного кіберпростору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дасгупта, Р., й ін. "Кібербезпека: Огляд викликів та стратегій захисту". Інформаційний бюлетень. 2020. с. 25-40.
2. Сміт, Дж. "Стратегії протидії кіберзагрозам в державних установах". Журнал Кібербезпеки. 2018. Том 15, Випуск 2. с. 112-125.
3. Хакерський журнал. "Техніки атак та захисту від кіберзагроз". 2020. с. 50-65.

ПАРТИКА Сергій Вікторович,
Національна академія Державної
прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького

ГОЛОВНЯ Сергій Борисович,
кандидат технічних наук, доцент,
Національна академія Державної
прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького

ШАФРОСТ Сергій Олегович,
Національна академія Державної
прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ РЕМОНТУ ТЕХНІКИ

Одним з ключових аспектів національної безпеки є підтримання необхідного рівня бойової готовності. Це стосується як бойової підготовки, так і стану техніки. Готовність машин до використання за призначенням характеризується нормативними значеннями показників експлуатаційної надійності, яка забезпечується системою технічного обслуговування та ремонту. Функціонування даної системи неможливе без виробів, виконавців, засобів ремонту, ремонтної документації.

Існуюча система технічного обслуговування та ремонту, на яку покладаються завдання підтримання озброєння і військової техніки у справному стані фактично є застарілою і потребує реорганізації, тому що по своїй суті вона націлена на циклічні процеси ремонту та технічного обслуговування, які в основному організовано у стаціонарних умовах без урахування показників надійності новітніх зразків техніки. Поняття середнього та капітального ремонту фактично виходять на одну лінію, тому що ресурс більшості агрегатів дорівнює або більший встановленому ресурсу до ремонту автомобіля.

Досвід бойових дій 2014-2024 років показав, що наявність несправної та непридатної техніки суттєво впливає на підтримання боєздатності підрозділів та військової частини в цілому.

Роками ремонтні підрозділи обмежувались функціонуванням у місцях постійної дислокації. На це і робили основний акцент з удосконалення матеріальної бази. В результаті ракетних обстрілів та авіаударів знищувалась інфраструктура підрозділів, зокрема база ремонтних підрозділів, що в свою чергу унеможливило функціонування системи ремонту техніки. А пересувні засоби ремонту не були пристосовані для забезпечення повноцінного функціонування системи ремонту техніки.

Характерним для ремонту машин в ході бойових дій є проведення в місцях виходу з ладу, у найближчих укриттях та в місцях розміщення ремонтного

підрозділу. Разом з тим, прості операції з ремонту техніки виконуються екіпажами на місцях. І в даному випадку готовність автомобіля визначається саме її працездатністю, а не справністю.

На разі, ремонтні підрозділи військових частин, що дислокуються в районах бойових дій використовують наявну ремонтну базу станцій технічного обслуговування та ремонту. Все обладнання та майно або знищене або залишилось на окупованій території, а наявні рухомі засоби ремонту не забезпечують виконання завдань з ремонту.

На базі ремонтних підприємств утворювались збірні пункти пошкоджених машин, де використовуючи наявну базу (обладнання, інструмент, матеріали) проводиться ремонт машин.

Гостро стоїть питання про скорочення строків ремонту і відновлення озброєння та військової техніки, підвищення ефективності проведення евакуації бойових машин з поля бою в умовах дії вогню противника, а також проведення їхнього ремонту в польових умовах.

Разом з тим зона бойових дій вимагає спеціального транспорту з відповідним захистом від куль та осколків, а також для пересування по замінованих територіях.

Інтенсивний розвиток автомобільної техніки висуває підвищені вимоги до засобів технічного обслуговування та ремонту автомобільної техніки під час бойових дій у локальних війнах та збройних конфліктах. Необхідно розуміти, що закупівля однієї номенклатури машин тягне за собою потребу у створенні ремонтних комплектів для ремонтно-відновлювальних підрозділів (військових частин) різного рівня ієрархії, які будуть обслуговувати та ремонтувати даний зразок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кондратюк І. Аналіз розвитку мобільного технічного обслуговування та ремонту військової техніки. Соціальний розвиток і безпека, 2021, 11 (1), с. 52-69.
2. Ліптак П., Радич П. Перспективи спеціального обладнання в обороні та врегулюванні криз. Транспортні засоби 2018, матеріали 22-ї міжнародної наукової конференції ч. III, 03-05 жовтня 2018 р. Тракай, Литва, р. 1195-1198.
3. Русіло П. О., Костюк, В. В., Калінін О.М., Варванець Ю. В. Сучасний стан та перспективи розвитку рухомих засобів технічного обслуговування і ремонту автомобільної та бронетанкової техніки. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Транспортне машинобудування, 2018, № 29 (1305), с. 92-99.
4. Крайник Л. В., Грубель М. Г. Проблема оновлення автопарку ЗСУ та формування перспективного типуажу військової автомобільної техніки в аспекті сучасних тенденцій. Озброєння та військова техніка, 2018, 17(1), с. 24–31.
5. Старцев В.В., Рогозін І.В., Литовченко Д.М. Перспективи створення сучасної рухомої автомобільної ремонтної майстерні вітчизняного виробництва. Системи озброєння і військова техніка: науковий журнал. – Харків: ХУПС, 2016. № 2(46), с. 150–154.

ПОЛТОРАКОВ Олексій Юрійович,
кандидат політичних наук,
старший дослідник Національного
університету оборони України,
Інститут стратегічних комунікацій
РАХІМОВ Володимир
Володимирович,
Національний університет оборони
України, Інститут стратегічних
комунікацій

ЩОДО ЧИННИКА «СТРАТЕГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ» В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ СПРОМОЖНОСТЕЙ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Стратегічна культура та комунікативні спроможності сектору безпеки та оборони: рамка проблематики (замість вступу). Загальна безпекова та, зокрема, оборонна політика сучасної національної держави багато в чому ціннісно задається відповідною «стратегічною культурою», яка тісно корелюється із «національною ідеєю» та ґрунтується на базових «національних цінностях». «Національні цінності», які виступають підґрунтям «стратегічної культури», в свою чергу, відображають загальне ставлення та традиційні підходи відповідного суспільства (етносу, нації, держави) щодо таких принципових питань як цінність/гідність людського життя, гендерні відносини, загальна специфіка суспільних інститутів (сім'ї, школи, армії тощо). Через призму стратегічної культури, практичним проявом «функціоналу» національних цінностей в державі та, зокрема, збройних силах є питання, пов'язані із баченням суспільством та політикумом ролі жінки в державі та політиці, війську та поліції. Прикладні питання – питання жіночої військової форми, (не)можливості вступу жінок у ВВНЗ і т.п., які опосередковано віддзеркалюють саме відповідні настанови (в т.ч. стереотипи) «стратегічної культури».

Цивільно-військові відносини та демократичний цивільний контроль в контексті «стратегічної культури». Цивільно-військові відносини (ЦВВ) – це передусім сукупність відносин, що встановлюються між військовими інституціями, з одного боку, та цивільним урядом, неурядовими інституціями, організаціями та громадянами – з іншого. Ці відносини базуються на широкому спектрі як на формальних, так і неформальних взаємодій. Формальні відносини регулюються законодавством (насамперед Конституцією та профільними законами). Неформальні багато в чому базуються на тимчасових (від ситуативних до довготривалих) альянсах та зв'язках на кшталт військово-політичних та військово-промислових, а також військово-освітніх, військово-культурних тощо. На неформальні відносини критично впливають особливості національної «стратегічної культури» та практики комунікацій між різними суспільними групами – як по вертикалі («центр-регіони») і т.п.), так і по

горизонталі («парламент-уряд»). Окреме місце займають загальні особливості сприйняття цивільними військових та військовими – цивільних. Все це є викликом загальному тренду «суспільної мобілізації» в умовах війни, та, зокрема, процесу «військової мобілізації», який є фокусом.

Яскравим практичним кейсом проблематики «стратегічної культури» загалом та «цивільно-військових відносин» зокрема, в новітній історії України може виступити проблематика «відмови від ядерної зброї» – тим більше, що в умовах російської агресії вона знов повертається у національний «безпековий дискурс».

«Стратегічна культура» та комунікативні виклики спроможностям суб'єктів сектору безпеки і оборони

В контексті російсько-української війни, чинник «стратегічної культури» задає парадигмальну рамку як оновлюваному формату цивільно-військових відносин, так і вектору розвитку системи демократичного цивільного контролю, а також актуалізує низку проблемних питань наступного характеру:

1. Різкі негативні зміни в загальному «середовищі безпеки» (війна, міграція і т.п.) призводять до посилення статусності військовослужбовців, а також нової оцінки ролі, місця, чисельності Сил безпеки та оборони, їх повноважень та обов'язків цивільних громадян стосовно виконання ними функцій захисту батьківщини.

2. Невизначеність ситуації щодо військової демобілізації породжує невпевненість військовослужбовців (особливо мобілізованих) з питань їхнього майбутнього, проблемність у питаннях подальшої (ре)інтеграції військових у цивільне життя.

3. Ускладнення відносин між «політикумом» та «армією» опосередкованим наслідком може мати є погіршення соціально-економічної ситуації.

4. Вірогідна «помилковість» дій цивільних установ у відповідальні моменти суспільного розвитку (особливо «на місцях»), може породжувати бажання силових структур «поправити» їхню діяльність, навіть у відносно протиправний спосіб.

Це, відповідно, критично артикулює питання застосування ресурсу «стратегічних комунікацій» держави та, передусім «стратегічних комунікацій ЗС України».

«Стратегічна культура» в контексту російсько-української війни: комунікативний вимір (замість висновків). В своєму глибинному вимірі російсько-українська війна є саме «війною цінностей» – в т.ч. в термінах протистояння «стратегічних культур» та, зокрема, через призму стратегічних комунікацій – «війни наративів». Це, відповідно, попередньо артикулює дві значущі проблеми.

Першою проблемою є ризик занадто глибокого втягування у відповідну «війну наративів». Адже в умовах неспівставних інформаційно-ресурсних потенціалів України та Росії остання має значущі переваги не тільки у обсягах «вкидувань» вигідних Москві та потрібних Кремлю «меседжів» (в т.ч. через

«фейки» та, зокрема, «дідфейки»), але також у нав'язуванні необхідного «(міжнародного) порядку денного» в цілому, зокрема теми переговорів саме на попередніх умовах москви.

Ще однією із значущих проблем, які постають в умовах російсько-української війни, є ризик напівсвідомої «підміну понять»: використання військово-політичного нарративу «перемоги» (повернення до status quo ante bellum, тобто до ситуації напередодні широкомасштабного вторгнення росії в Україну) в якості загального гранд-нарративу/мета-нарративу. Адже в такому випадку «за лапки» виносяться принципово значущі питання «національної ідеї» та «національних цінностей» в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борділовська О.А. Особливості стратегічної культури Пакистану // Стратегічна панорама. 2023. № 1. С. 84-96.
2. Гриценко А.А. Стратегічна культура як детермінант політики національної безпеки: основні характеристики стратегічної культури України // Стратегічна панорама. 2020. № 1-2.
3. Лепіхов А.В., Храпач Г.С. Російське військово-стратегічне мислення через призму національної стратегічної культури. // Збірник наукових праць Центру військово-стратегічних досліджень Національного університету оборони України. 2018. № 2(63).
4. Полтораков О. Стратегічна культура у функціонуванні систем національної та регіональної безпеки // Стратегічна панорама. 2008. № 2.
5. Стратегічна культура та зовнішня політика України : монографія / за заг. редакцією І.М. Коваля, О.І. Брусиловської, В.А. Дубовика. Одеса : Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2017.

***ПРОКОПЧУК Петро Анатолійович,**
начальник штабу – заступник
начальника Південного
територіального управління Військової
служби правопорядку, м. Одеса.*

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗМІСТУ ПРАВОПОРЯДКУ У ХОДІ ВІДСІЧІ ЗБРОЙНОЇ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ З БОКУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Держава здійснює правове регулювання суспільних відносин з метою підтримання правопорядку (дотримання всіма суб'єктами правовідносин приписів законів), а належне виконання суб'єктами правовідносин правових норм і їх непорушення є результатом такого регулювання та власне правопорядком. 24 лютого 2022 року Законом України № 2102-ІХ «Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні” було введено воєнний стан в Україні. Крім того, зазначеним Указом передбачено можливість обмеження конституційних права і свобод людини та громадянина, передбачених ст. 30–34, 38, 39, 41–44, 53 Конституції України, а також введення тимчасових обмежень прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану. Органами державної влади України у відповідності до вимог ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» було запроваджено комендантську годину; встановлено особливий режим в'їзду і виїзду, обмежено свободу пересування, а також рух транспортних засобів; дозволено перевіряти документи в осіб, а в разі потреби – проводити огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, за винятком обмежень, встановлених Конституцією України, тощо. Попри те, що в Україні тривають воєнні дії, а зазначені вище заходи спрямовані на забезпечення національної безпеки, існують певні категорії осіб, які необґрунтовано висловлюють своє невдоволення діями органів державної влади у тому числі дії працівників правоохоронних органів державної влади та зокрема військовослужбовців Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, що негативно впливає на стан правопорядку. У зв'язку з цим, постає потреба в аналізі стану правопорядку в Україні, виявленні його проблемних питань та формулюванні пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання суспільних відносин або організації забезпечення правопорядку.

Згідно із Законом України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів”, правоохоронні органи – це: органи прокуратури, Національної поліції, Служби безпеки України, Військової служби правопорядку у Збройних силах України, Національного антикорупційного бюро України, органів охорони державного кордону, Бюро економічної безпеки України,

органів і установ виконання покарань, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції, при цьому найбільші повноваження по підтриманню правопорядку у державі мають органи прокуратури, Національної поліції, Служби безпеки України, органи управління та підрозділи Військової служби правопорядку у Збройних силах України.

Досліджуючи особливості та значення забезпечення громадських безпеки і порядку, не можна не звернути увагу на ґрунтовні принципи, на основі яких воно відбувається. Необхідно зазначити, що принципи забезпечення громадської (публічної) безпеки і порядку цілком узгоджуються з принципами національної безпеки держави, важливою складовою якої є власне публічна безпека. Так, відповідно до Закону України «Про національну безпеку України», основними принципами, що визначають порядок формування державної політики у сферах національної безпеки, є:

1) верховенство права, підзвітність, законність, прозорість та дотримання засад демократичного цивільного контролю за функціонуванням сектору безпеки й оборони та застосуванням сили;

2) дотримання норм міжнародного права, участь в інтересах України у міжнародних зусиллях з підтримання миру і безпеки, міждержавних системах та механізмах міжнародної колективної безпеки;

3) розвиток сектору безпеки і оборони як основного інструменту реалізації державної політики у сферах національної безпеки і оборони.

Деякі аналогічні (загальні) та специфічні (спеціальні) принципи забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів впливають із положень Розділу 2 Закону України «Про Національну поліцію», а саме принципи:

1) верховенства права – людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави;

2) дотримання прав і свобод людини – під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації;

3) законності – поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України; поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази;

4) відкритості та прозорості – поліція здійснює свою діяльність на засадах відкритості та прозорості в межах, визначених Конституцією та законами України; забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку;

5) політичної нейтральності – поліція забезпечує захист прав та свобод людини незалежно від політичних переконань та партійної належності, є

незалежною від рішень, заяв чи позицій політичних партій та громадських об'єднань;

б) взаємодії з населенням на засадах партнерства – діяльність поліції провадиться у співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб;

7) безперервності – правоохоронні органи забезпечують безперервне та цілодобове виконання своїх завдань, кожен має право в будь-який час звернутися за допомогою до правоохоронця. Проте останній принцип у випадку забезпечення публічної безпеки саме під час проведення масових заходів обмежується часом проведення власне того чи іншого заходу.

Отже, одним із засобів державного забезпечення прав і свобод громадян під час воєнного стану є введення режиму надзвичайного стану, який зазвичай виражається в розширенні повноважень органів державної влади та обмеження особистих, політичних, соціально-економічних та інших прав громадян, покладанні на них додаткових обов'язків. Обмеження правового статусу громадян, які проживають або знаходяться в зоні дії режиму надзвичайного стану, є правомірним, ґрунтується на правовій природі цього інституту, слугує цілям захисту основних прав і свобод громадян. Передбачені Законом України «Про правовий режим надзвичайного стану» обмеження конституційних прав і свобод громадян, які можуть бути застосовані за умов надзвичайного стану, є вичерпними і розширеному тлумаченню не підлягають. Їх застосування не перевищує строк, на який вводиться надзвичайний стан. Уведення інших обмежень забороняється.

Одним із таких обмежень є комендантська година. Кабінет міністрів України затвердив порядок заходів при введенні комендантської години і встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан. Відповідно до ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» комендантська година являє собою заборону перебувати у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень. Порядок введення комендантської години встановлюється Постановою № 573 від 8 липня 2020 р. «Про затвердження Порядку здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан». Так, комендантська година запроваджується шляхом видання наказу військовим командуванням або військовою адміністрацією. Зазначеним наказом регламентуються певні аспекти, зокрема:

призначається комендант – уповноважена особа органу військового управління. Він призначається наказом військового командування і має спеціальні повноваження щодо організації та забезпечення встановлення заходів особливого режиму на визначеній території;

визначається певний період часу, протягом якого діють комендантська година та спеціальний режим світломаскування;

окреслюються межі території запровадження комендантського часу;

визначаються способи здійснення заходів щодо підтримання правопорядку, порядку руху залізничного, автомобільного, морського, річкового, повітряного транспорту;

порядок створення, функціонування і місцезнаходження комендатури та її склад. Важливе питання – хто являється суб'єктом, котрий уповноважений здійснювати комендантську годину. Так, до складу комендатури включаються військовослужбовці Збройних Сил, Держспецтрансслужби, Національної гвардії, Держприкордонслужби, поліцейські Національної поліції, працівники СБУ, працівники ДФС, ДМС, ДСНС, військових адміністрацій (у разі їх утворення).

Повноваження із забезпечення єдиного управління виділеними до складу комендатури силами і засобами та координації їх дій покладаються на коменданта. В Україні обов'язки коменданта, як правило, покладено на керівників органів і підрозділів Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. Накази про запровадження комендантської години, правила, яких українцям потрібно дотримуватись та встановлення спеціального режиму світломаскування доводяться до відома населення через засоби масової інформації. На території, де запроваджується комендантська година, серед заборон та обмежень можуть впроваджуватися наступні:

перебування на вулицях та в інших громадських місцях осіб без виданих перепусток;

пересування на транспортних засобах.

Окремо варто зазначити, що під час комендантської години потрібно дотримуватися певних правил світломаскування (зашторені вікна, відключення вуличного освітлення, за можливості – мінімальне освітлення всередині будинків):

вимикати світло в будинках та на вулицях;

зашторювати вікна;

не ставити на підвіконня лампи тощо. Світломаскування встановлюється в режимах часткового або повного затемнення. Часткове затемнення є підготовчим періодом до введення повного затемнення. Під час повного затемнення всі види зовнішнього освітлення повинні бути вимкнені. Отже, враховуючи вищезазначене пропонуємо наступні висновки:

під час комендантської години громадський транспорт не працює, а пересуватися містом можуть тільки працівники підприємств з забезпечення життєдіяльності міста;

в умовах воєнного стану на територіях, де введено комендантську годину, потрібно неухильно дотримуватися встановлених обмежень та заборон, а також правил світломаскування;

дотримання правил під час комендантської години надають змогу запобігти застосуванню санкцій за порушення спеціального режиму з боку держави, а інколи і зберегти життя та здоров'я;

потрібно належно і неухильно дотримуватися всіх введених обмежень, бо це запорука, передусім, нашої безпеки;

держава вводить обмеження, щоб ефективніше протистояти ворогу та забезпечити безпеку своїх громадян.

Як показує досвід, не завжди люди, населення нашої країни виконують вказівки Законів України та розпорядження органів влади, місцевого самоврядування. Це провокує створення конфліктних ситуацій та додаткових небезпек як для правоохоронця так і для громадянина.

Підсумовуючи зазначене, розуміємо що, представники правоохоронних органів повинні чинити свої дії, згідно із посадовими обов'язками, але за умови війни дуже часто дії, які до війни не викликали підозри, можуть привертати увагу правоохоронців (зацікавлення певними об'єктами, символіка на одязі, фотографування інфраструктури тощо). Необхідно зважити усі обставини, до прикладу, затримання особи, роз'яснювати певні обмеження поведінки під час військового стану, якщо особа вважає, що нічого не порушила. Однозначно, незнання норми права не звільняє людину від відповідальності, але йдеться про стан особливого правового режиму і правоохоронні органи повинні допомогти людині адаптуватися до такого режиму. Треба зазначити, що у період війни працівники правоохоронних органів також зазнають морально-психологічного виснаження та потребують певної реабілітації. На правоохоронні органи покладена велика відповідальність щодо своєчасного прийняття обґрунтованих рішень, вжиття відповідних заходів для безпеки громадян у період воєнного стану і досить часто їхня діяльність здійснюється на межі емоційно-вольових і фізичних можливостей.

Висновки. Отже, забезпечення виконання норм права у здійсненні правоохоронної діяльності під час воєнного стану є однією з основних гарантій правопорядку і законності у суспільстві, адже дотримання прав і свобод громадян, поваги до людської гідності, національні інтереси держави базуються на ціннісних засадах існування українського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141: станом на 02.12.2019
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-ХІІ: станом на 24.11.2021
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>
3. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 07.03.02 року № 3099-ІІІ: станом на 25.10.23 року URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14#Text>
4. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента від 24.02.2023: Закон України № 2102-ІХ від 24.02.2022 станом на 24.11.23 року
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>

5. Про національну безпеку: Закон України від 21 червня 2018 року №2469-VIII станом на 31.03.2023 року
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
6. Про національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року №580-VIII станом на 06.09.2023 року
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
7. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII станом на 31.03.2023 року
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

***РОМАШКО Олег Миколайович,**
старший викладач кафедри управління
підрозділами НГУ Київського інституту
Національної гвардії України*

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПОВСЯКДЕННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДРОЗДІЛІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність питання управління повсякденною діяльністю в умовах воєнного стану викликано потребою подальшого удосконалення поглядів та конкретних заходів на основі досвіду ведення бойових дій, виконання службово-бойових завдань Національною гвардією України під час повномасштабного вторгнення агресора.

Аналізуючи останні події на фронті, можна зробити висновки, що виконання заходів повсякденної діяльності, підготовки підрозділів до ведення бойових дій, виконання завдань за призначенням, постійної адаптації до умов активізації противника, не завжди приділяється достатньо уваги зі сторони командирів, штабів та інших органів управління.

Тому, розкриття питань удосконалення заходів управління повсякденною діяльністю, створення ефективної системи при організації, підготовці та реалізації її заходів є актуальним завданням командирів та органів управління військових частин та підрозділів.

Враховуючи віддаленість військових частин (підрозділів) від пунктів постійної дислокації (головних сил) та тривалим терміном виконання завдань в районі збройного конфлікту, свідчить про необхідність внесення доповнень та уточнень, введення нових вимог щодо порядку удосконалення системи управління повсякденною діяльністю як в пунктах постійної дислокації так і в районах ведення бойових дій.

Головною метою цієї системи управління є гарантоване забезпечення виконання особовим складом військових частин (підрозділів) покладених завдань у визначеному районі (операційній зоні), захист особового складу, озброєння, військової техніки та матеріально-технічних ресурсів від засобів ураження, виконання заходів бойового, тилового і технічного забезпечення під час виконання завдань.

Надзвичайно важливою складовою частиною повсякденної діяльності є бойова підготовка. Передовий досвід бойової підготовки військових частин (підрозділів), вимоги нових керівних документів щодо підготовки Національної гвардії України, досвід бойової підготовки в збройних силах країн – членів НАТО вимагає подальшого удосконалення процесу планування і проведення заходів бойової підготовки в умовах правового режиму воєнного стану.

Вирішення цього надважливого питання можливе лише завдяки комплексному та цілісному підходу до організації навчального процесу, впровадження в практику сучасних поглядів на її зміст, засобів, форм та методів навчання.

Успіх виконання завдань напряду залежить від чіткої організації та проведення заходів підготовки особового складу, своєчасну адаптацію до викликів війни та постійне удосконалення системи підготовки до ведення бойових дії та виконання інших завдань за призначенням.

Бойова підготовка в значній мірі залежить від методичної підготовки командирів підрозділів, інструкторів, що залучаються до її проведення, та від їхнього уміння впроваджувати найдоцільніші форми і методи навчання.

Одним з ключових факторів успіхів Сил оборони України на полі бою є те, що протягом останніх років бойова підготовка українських військових, їх навчання здійснювалося саме за стандартами НАТО.

Реформи української професійної та військової освіти в контексті реалізації курсу України на вступ до НАТО, підготовка українських військовослужбовців, що здійснюється за допомогою інструкторів армій НАТО та навчальних місій Альянсу, стала вагомим чинником у відбитті російської агресії, а високий рівень бойової майстерності, здобутий за стандартами НАТО, дозволив Силам оборони України успішно протистояти російській армії.

Завдяки підтримці партнерів наші військові опановують сучасну західну зброю та роблять спільним наш досвід – досвід захисту життя в сучасній війні. Безпека, яку виборює Україна, обов'язково стане спільною безпекою всієї нашої Європи, коли фактична реальність буде визнана де-юре – коли Україна приєднається до Альянсу.

Військові та освітні інституції нині об'єднують свої зусилля, щоб підготувати майбутнє покоління військових лідерів, здатних впоратися з викликами сучасності.

Для досягнення високого рівня оперативної сумісності, планування та проведення операцій у відповідності зі стандартами НАТО, комплектування військових формувань вмотивованим, професійним і освідченим особовим складом, система військової освіти України має слідувати тенденціям розвитку та переймати досвід відповідних структур держав-партнерів НАТО. У цьому контексті військова освіта є основою для поглиблення взаємосумісності та співпраці на основі транзиту західної військової теорії, моделей та процедур НАТО в оборонну сферу та практику української армії.

На сьогодні впроваджено Візію системи «патронажу», яка є удосконаленим форматом співпраці військових навчальних закладів НАТО, держав-членів Альянсу та України задля імплементації натовських практик та стандартів в освітню діяльність і трансформації підготовки офіцерських кадрів та сержантського корпусу за західною моделлю військового лідерства.

Система «патронажу» концентрує зусилля держав НАТО за такими основними групами підтримки:

- освітня складова;
- підготовка особового складу;
- матеріально-технічна допомога.

У межах цих складових розглядається можливість ініціювання спільних освітньо-наукових проєктів і залучення нових партнерів до вже існуючих, обмін

інформацією та досвідом ведення бойових дій, удосконалення системи мовної підготовки та освітніх програм відповідно до вимог НАТО.

Метою створення та забезпечення системи «патронажу» є розвиток взаємосумісності з НАТО системи професійної військової освіти та післявоєнне відновлення військових навчальних закладів.

Для координації діяльності військових і освітніх інституцій впроваджені такі механізми:

1. Спільні робочі групи та комітети. Такі групи створюються для вирішення конкретних завдань, наприклад, розробки нових освітніх програм або проведення спільних навчань.

2. Договори та угоди. Ці документи регулюють відносини між військовими і освітніми інституціями, зокрема, визначають їх права та обов'язки.

3. Загальні стратегії та плани.

Ці документи визначають основні напрямки співпраці між військовими і освітніми інституціями.

Координація та співпраця між військовими і освітніми інституціями є складним і багатогранним завданням. Однак це завдання – шлях до успіху та досягнення високих стандартів, які вимагає сучасний світ.

Роблячи висновок, зауважимо, бойова підготовка являється важливою складовою в системі управління повсякденною діяльністю яка впливає на якісний хід підготовки особового складу та реалізацію отриманих знань, практичних вмінь і навичок, що сприяє успішному виконанню бойових та службово-бойових завдань за призначенням в умовах правового режиму воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Електронний журнал «Україна до НАТО»: освіта та бойова підготовка за стандартами НАТО – один із вирішальних факторів успіху України у відбитті російської агресії

URL: <https://ukrainetonato.com.ua/osvita-ta-boyova-pidhotovka-za-standartami-nato-odyn-z-vyrishalnykh-faktoriv-uspikhu-ukrainy-u-vidbytti-rosiyskoi-ahresii/>

2. Електронний журнал «Главком»

URL: <https://glavcom.ua/country/politics/zelenskij-i-stoltenberh-zustrilisja-z-ofitserami-jaki-prokhodjat-kursi-osviti-za-standartami-nato-998536.html>

3. Доктрина з організації підготовки у Збройних Силах України [Doktrina pidgotovka.pdf](#) - Google Диск (дата звернення 01.05.2024) – Назва з екрана.

4. Директива Командувача Національної гвардії України Про організацію підготовки Національної гвардії України у 2022, 2023 роках

*РУСАНІВСЬКИЙ Сергій Віталійович,
Національна академія внутрішніх справ
ЗАПОРОЖАНОВ Олександр
Вадимович,
кандидат педагогічних наук, доцент
Національної академії внутрішніх
справ*

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ» В ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

Одним з принципів, яким керується Національна поліція України при виконанні покладених на неї завдань, є дотримання прав і свобод людини. Разом з тим, в ситуаціях реагування на правопорушення поліцейські уповноважені застосовувати, звісно ж на підставі та в порядку, визначених законом, дії примусового характеру, які обмежують певні права і свободи людини. У зв'язку з цим, одним з актуальних питань організації діяльності поліцейських є унормування правозастосування поліцейських заходів примусу. Базовим нормативно-правовим актом, який визначає порядок застосування поліцейських заходів примусу, в тому числі й найбільш суворого з них – вогнепальної зброї, є Закон України «Про Національну поліцію» (далі – Закон).

Розглянемо окремі фрагменти Закону, які стосуються предмету нашого обговорення, з огляду на Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки, викладені в Методичних рекомендаціях, підготовлених Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України за участі Програми USAID РАДА. У методичних рекомендаціях, зокрема, зазначено: «Особливу увагу необхідно звертати на точність термінології. Визначення термінів повинно відповідати їх змісту, що міститься в офіційній діловій мові, спеціальних науках та чинному законодавстві, а також має бути однаковим у всьому тексті закону.»

Також необхідно з'ясувати що саме слід розуміти під поняттям «визначення» якогось терміну. У Філософському енциклопедичному словнику знаходимо: «ВИЗНАЧЕННЯ (від лат. definitio – розмежування) – логічна дія, спрямована на відрізнений об'єкта від інших об'єктів через встановлення його специфічних і типових ознак...».

З огляду на наведені вище посилання проаналізуємо зміст статей 42, 43 та 46 Закону, в яких мова йде про поліцейські заходи примусу, в тому числі й вогнепальну зброю.

У частині першій статті 42 перелічені заходи примусу, які уповноважена застосовувати поліція: фізичний вплив (сила), застосування спеціальних засобів, застосування вогнепальної зброї; у частині другій – дається визначення «фізичному впливу» – це застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій

правопорушника; у частині третій, після уважного прочитання, можна знайти визначення «застосування спеціальних засобів» – не що таке «спеціальні засоби», а саме що таке «застосування спеціальних засобів» – це «тимчасове (відворотне) ураження людини, пригнічення чи обмеження її волі (психологічного чи фізичного) шляхом здійснення впливу на неї ...» за допомогою, як витікає з цієї частини статті, «пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених і конструктивно призначених...» для цього; у наступній частині очікуємо визначення поняття «застосування вогнепальної зброї», але його там немає; у п'ятій частині сформульовано критичну для нашого дослідження норму: «Поліцейський за жодних обставин не може застосовувати заходи примусу, не визначені цим Законом». У попередніх частинах статті 42 Закон установив специфічні та типові ознаки фізичного впливу та застосування спеціальних засобів, як поліцейських заходів примусу, тобто дав їм визначення. Щодо поняття «застосування вогнепальної зброї», такого визначення в статті 42 немає. Можливо, ми знайдемо таке визначення в наступних статтях Закону.

Стаття 43 регламентує порядок застосування поліцейських заходів примусу – тут теж немає визначення, яке нас цікавить. У статті 46 перелічується в яких випадках та для чого поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю, в тому числі без попередження, за яких умов може взяти до рук вогнепальну зброю і привести її у готовність тощо – і знову, визначення що таке «застосування вогнепальної зброї» немає. Адже очевидно є різниця між тим, що таке «застосування зброї», та переліком випадків, в яких зброя може застосуватись. Більше того, в частині десятій вперше в Законі з'являється поняття «активне застосування вогнепальної зброї», а в частині тринадцятій – «використання» вогнепальної зброї, яким теж немає визначень. І якщо для «використання» хоча б перелічено для чого воно призначено, то щодо «активного застосування» – відсутня жодна інформація.

Оскільки Закон не дає визначення, в академічному розумінні цього слова, поняттю «застосування вогнепальної зброї», виникає потреба в тлумаченні його норм додатковими правовими актами. Так, виходячи з п. 13 постанови Пленуму Верховного Суду України від 26.12.2003 № 15, застосування зброї (в тому числі вогнепальної) посадовою особою передбачає не тільки заподіяння чи спробу заподіяння за її допомогою тілесних ушкоджень або смерті, а й погрозу нею. Чи уповноважений поліцейський «погрожувати» зброєю – питання дискусійне (адже його обов'язком є «попереджати» про можливість її застосування), але це роз'яснення Пленуму Верховного Суду України сприймається так, що «взяти до рук вогнепальну зброю і привести її в готовність», як визначає частина одинадцята статті 46 Закону, – це вже є застосуванням вогнепальної зброї. Але тут виникає очевидне протиріччя: виходить, що поліцейський приводить вогнепальну зброю в готовність, коли підстав для застосування зброї ще немає – він лише вважає, що такі підстави можуть виникнути. Тобто, підстав для застосування немає, але поліцейський, згідно роз'яснення Суду, вже застосовує зброю. Чи можна в даній ситуації інкримінувати поліцейському перевищення

повноважень? Очевидно, що відповідь на це питання будуть шукати прокурор і адвокат під час судового засідання.

Таким чином, можна зробити висновок, що в чинній редакції Закону відсутнє визначення поняття «застосування вогнепальної зброї», що створює можливість неоднакового трактування окремих його положень, ускладнює їх розуміння і застосування на практиці, та потребує додаткових роз'яснень. Це підтверджується численними дискусіями фахівців під час відомчих науково-практичних конференцій, круглих столів тощо, та знаходить відображення в багатьох науково-практичних коментарях до Закону, автори яких трактують поняття «застосування» та «активне застосування» вогнепальної зброї в поліцейській практиці на власний розсуд, а в окремих випадках уникають їх коментувати взагалі.

Разом з тим, якщо звернутись до законодавчих актів, які регулюють правовідносини в суміжних сферах суспільного життя, можна знайти чітке визначення цього поняття. Так постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2022 № 448 затверджений Порядок застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану. У першому абзаці частини другої Порядку надано чітке визначення: «застосування вогнепальної зброї – ведення стрільби з вогнепальної зброї...». Далі наводяться додаткові складові щодо того, під час яких подій, виконання яких завдань, у який період тощо. Але із документу зрозуміло, що застосування вогнепальної зброї – це ведення стрільби з неї.

Якщо за аналогією сформулювати подібне визначення з урахуванням специфіки завдань поліції, можна розглянути такий варіант: «застосування вогнепальної зброї – ведення поліцейським стрільби з вогнепальної зброї для забезпечення виконання своїх повноважень та в порядку, визначеному цим Законом».

Таким чином доцільно, на наш погляд, підняти питання перед Національною поліцією про ініціацію внесення запропонованого нами (або подібного) визначення в якості доповнення до статті 42 Закону України «Про Національну поліцію», що, у разі позитивного вирішення, сприятиме однозначному розумінню відповідної норми, а відтак, і коректному її правозастосуванню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 №580-VIII. / Законодавство України. Веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. (дата звернення: 26.03.2024).
2. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) / Видання п'яте, виправлене та доповнене Теплюк М.О., Гурківська А.І., Крижанівський В.П. – К.: [ФОП Москаленко О.М.], 2018 – 62 с. URL:

https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/452366/mod_resource/content/1B8.pdf. (дата звернення: 26.03.2024).

3. Філософський енциклопедичний словник. URL: <https://slovnyk.me/dict/fes/%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F>. (дата звернення: 27.03.2024).

4. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.12.2003 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03#Text>. (дата звернення: 27.03.2024).

5. Про затвердження Порядку застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2022 р. № 448. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-zastosuvannya-civilnimi-osobami-vognepalnoyi-zbroyi-pid-chas-uchasti-u-vidsichi-ta-strimuvanni-zbrojnoyi-agresiyi-rosijskoyi-federaciyi-taabo-inshih-derzhav-448>. (дата звернення: 28.03.2024).

СІРЕНКО Марія Романівна,

Курсант 1-го курсу

Дніпропетровського державного

Університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

КОРОЛЬ Катерина Сергіївна,

Викладач кафедри Тактико-

спеціальної підготовки

Дніпропетровського державного

Університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО- БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Україна, як суверенна держава, зобов'язана забезпечувати безпеку свого населення та території. З цією метою вона має систему правоохоронних органів та сил безпеки, які відповідають за збереження громадського порядку, боротьбу зі злочинністю та захист національних інтересів. Однак, для ефективного функціонування цих органів необхідна тісна взаємодія з органами державної влади.

Поняття «механізм взаємодії» ґрунтується на загальному розумінні категорії «механізм». Цей термін переважно використовується у технічних науках. Тлумачні словники визначають механізм як пристрій, що передає або перетворює рух; внутрішню будову, систему чого-небудь; сукупність станів і процесів, з яких складається певне фізичне, хімічне чи інше явище [1, с. 665]. Філософська концепція щодо розуміння цього поняття ґрунтується на позиції, що це спосіб пояснення дій та об'єктів, які вивчаються у їхній взаємодії, виходячи з механічних закономірностей [2, с. 356]. Тобто поняття «взаємодія» розглядається як ціле, що складається з окремих частин. Зазначені частини є взаємопов'язаними, проте вони не є взаємозамінними. Вихід із ладу будь-якого елемента механізму тягне за собою зіпсування роботи не лише частини, а всього механізму загалом [3, с. 67].

Взаємодія між правоохоронними органами та органами державної влади є важливим елементом забезпечення національної безпеки. Ця взаємодія передбачає обмін інформацією, спільне планування заходів та координацію дій для вирішення різноманітних завдань у сфері безпеки та оборони.

Україна активно розвиває механізми взаємодії між правоохоронними органами та органами державної влади в контексті забезпечення національної безпеки. Наприклад, це може бути спільне проведення операцій протидії тероризму, обмін інформацією про потенційні загрози, а також співробітництво у сфері кібербезпеки та боротьби зі злочинністю.

Проблемні аспекти взаємодії правоохоронних органів з органами державної влади в контексті забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки і оборони України можуть включати наступне:

1. Недостатня координація: Брак ефективної системи координації та спільного планування дій може призвести до дублювання зусиль та неефективного використання ресурсів.

2. Недостатність інформаційного обміну: Недостатня обмін інформацією між правоохоронними органами та органами державної влади може ускладнити виявлення та реагування на потенційні загрози безпеці.

3. Політичні втручання: Можливість політичного впливу на роботу правоохоронних органів та державних структур може призвести до порушень законності та ефективності діяльності.

4. Недостатність ресурсів: Недостатня фінансова, технічна та кадрова підтримка може ускладнити виконання завдань забезпечення безпеки та обороноздатності.

5. Недоліки в законодавстві: Наявність прогалин або неякісно розробленого законодавства може ускладнити роботу правоохоронних органів та знизити їх ефективність в забезпеченні безпеки.

Ці проблеми потребують уваги та систематичного підходу для їх вирішення з метою підвищення ефективності взаємодії правоохоронних органів та органів державної влади в забезпеченні національної безпеки та обороноздатності.

Для вирішення проблем взаємодії правоохоронних органів з органами державної влади щодо забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки і оборони України можна вжити ряд заходів:

1. Підвищення координації: Впровадження чітких механізмів координації та спільного планування дій між правоохоронними органами та органами державної влади.

2. Зміцнення інформаційного обміну: Впровадження ефективної системи обміну інформацією між усіма зацікавленими сторонами з метою оперативного реагування на потенційні загрози.

3. Запобігання політичним втручанням: Забезпечення незалежності правоохоронних органів та органів державної влади від політичних впливів для збереження їхньої об'єктивності та ефективності.

4. Забезпечення достатніх ресурсів: Підвищення фінансової, технічної та кадрової підтримки для забезпечення ефективної діяльності правоохоронних органів та органів державної влади.

5. Удосконалення законодавства: Проведення реформ у сфері законодавства для усунення прогалин та недоліків, а також забезпечення відповідності законодавства міжнародним стандартам.

Ці заходи спрямовані на покращення взаємодії між різними органами та забезпечення їхньої ефективної роботи в питаннях забезпечення безпеки і обороноздатності України.

Для ефективного функціонування системи безпеки та оборони необхідно забезпечувати високий рівень координації, інформаційного обміну та ресурсного забезпечення. Також важливо удосконалювати законодавство та політику в цій сфері, щоб вони відповідали сучасним викликам та міжнародним стандартам.

Загальнонаціональна безпека є відповідальністю кожного суб'єкта влади, і тільки шляхом спільних зусиль можна забезпечити стабільність та захищеність України в умовах сучасних геополітичних викликів і загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови(з дод. І доп.)/Уклад. І гол. редактор В.Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ» Перун», 2005. 1728 с.
2. Малишев Б.В. Застосування норм права (теорія і практика) : навч. посіб. / Б.В. Малишев. К. : Реферат, 2010. 260 с.с.
3. Кузьменко О.В. Адміністративно-правова охорона лісових ресурсів України: монографія / О.В. Кузьменко, С.В. Матчук. Х: Ника Нова, 2015. 248с.

СТАРОДУБЦЕВ Ростисла

Анатолійович,

*здобувач вищої освіти Факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції*

Дніпропетровського державного

Університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

СМІРНОВА Ірина Олегівна,

старший викладач кафедри

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО НА ЖИТЛО ТА ЙОГО ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ

Право на житло є одним із основних прав людини, що гарантує гідне та достойне існування. З особливою актуальністю це право набирає в умовах війни, коли воєнні дії знищують житловий фонд країни та ставлять під загрозу життя і безпеку мешканців. Україна, перебуваючи під постійним тиском з боку Російської Федерації, стикається зі складністю забезпечення своїх громадян житлом.

Стаття 47 Конституції України заявляє: «Кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду». Ця конституційна гарантія виходить із загального права на достатній життєвий рівень, який забезпечує можливість проживання в безпеці та гідності. У своєму рішенні від 22 червня 2022 року, Конституційний Суд України підтвердив це право, визнавши, що житло є необхідною складовою елементом достатнього життєвого рівня, а тому його недоступність може бути розцінена як порушення конституційних прав громадян. Україна також зобов'язана гарантувати право на житло на міжнародному рівні відповідно до Загальної декларації прав людини та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права. Європейська соціальна хартія також вимагає від держави прийняття заходів для запобігання бездомності та забезпечення доступу до житла належного рівня [1].

У практичному плані реалізації права на житло важливою є створення умов для будівництва, придбання або оренди житла для кожного громадянина. Однак умови війни ставлять під загрозу реалізацію цих прав, оскільки військові дії призводять до зруйнування будівель та зменшення можливостей населення забезпечити собі житло. Тому держава повинна приділяти особливу увагу захисту житлових прав громадян у військових конфліктах, забезпечуючи їм не лише безпеку, але й можливість отримати житло відповідно до закону та міжнародних стандартів прав людини [2].

Право на житло є одним із фундаментальних конституційних прав громадян України, яке забезпечує гідне і комфортне проживання. Відповідно до норм Глави 59 Цивільного кодексу України «Найм (оренда) житла», громадяни

можуть здійснювати оренду житла на підставі цивільно-правових договорів, включаючи нотаріально посвідчені. Цей механізм надає можливість швидко реалізувати право на житло, передбачене Конституцією України.

Оренда житла є одним із найбільш доступних у фінансовому плані варіантів забезпечення житлом. Однак варто враховувати і недоліки цього підходу. По-перше, нерідко орендодавці уникають сплати податків від отриманих доходів від здачі в оренду житла. По-друге, відсутність чіткого регулювання ринку оренди житла призводить до недостатнього захисту прав як орендодавців, так і орендарів. Третім недоліком є відсутність стійкого зв'язку громадян з місцем проживання, що особливо негативно впливає у військових конфліктах [4].

Згідно з частиною 2 статті 47 Конституції України, громадянам, які потребують соціального захисту, житло може бути надане державою або органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону. Організаційно-правові механізми реалізації цієї норми закладені у Законі України «Про житловий фонд соціального призначення» від 12.01.2006 № 3334-IV, який визначає правові, організаційні та соціальні засади державної політики щодо забезпечення житлом соціально незахищених верств населення [3].

Проте, цей закон не ефективно функціонує, особливо у військових конфліктах, коли зростає потреба у соціальному захисті для більшої кількості громадян. Крім того, в умовах війни кожен власник житла відчуває загрозу його втрати, що ставить під питання гарантію недоторканості житла, забезпечену Конституцією України [4].

Отже, право на житло, затверджене статтею 47 Конституції України, у сучасних умовах, особливо в контексті війни, не реалізується в повному обсязі через недосконале законодавство, яке унеможливує ефективне забезпечення житлом громадян. Забезпечення цього права можливе лише через ретельне законодавче регулювання ринку житла, розвиток державних програм підтримки та активну участь держави в будівництві житла для соціально незахищених верств населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Деякі заходи з формування житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 р. № 495. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/495-2022-%D0%BF#Text>.

2. Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.09.2023 р. № 930. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/930-2023-%D0%BF#n164>.

3. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Про житловий фонд соціального призначення : Закон України від 12.01.2006 р. № 3334-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3334-15#Text>.

*ТАРУТА Даніл Віталійович,
курсант 1 курсу Навчально-наукового
інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної
поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ*

*Науковий керівник:
КОРОЛЬ Катерина Сергіївна,
викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

РОЛЬ ОРГАНІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Органи системи МВС України відіграють важливу роль у комплексі заходів, спрямованих на забезпечення національної безпеки. Цей процес вимагає від них точного визначення своєї ролі у виявленні та протидії реальним загрозам національній безпеці, зумовленим порушеннями громадського порядку та безпеки. Пріоритетні напрямки державної політики в галузі міжнародної правоохоронної діяльності України, визначені в Конституції, спрямовані на захист національних інтересів та безпеки через співробітництво з міжнародним співтовариством на основі загально визнаних принципів і норм міжнародного права [1].

Сьогодні МВС активно діє у сфері забезпечення національної безпеки, що вимагає від них розуміння складності цієї місії. Хоча вони не є спеціальними органами, що безпосередньо гарантують національну безпеку, як Служба безпеки України, через багатоаспектність та багатофункціональність їхньої роботи у протидії різним загрозам, національні інтереси є головним об'єктом їхньої уваги. Сфера діяльності МВС у сфері забезпечення національної безпеки включає кілька аспектів суспільних відносин, таких як боротьба зі злочинністю (включаючи організовану злочинність), збереження громадського порядку і безпеки, адміністрування паспортної системи та регулювання режиму проживання [2].

Не можна сумніватися у терміновій потребі використання можливостей міжнародної співпраці між відповідними правоохоронними органами нашої країни та країн-партнерів у Європі для забезпечення адекватного рівня громадського порядку і безпеки в Україні. Це стає невід'ємною умовою не лише для запобігання зростання кримінальності, але й для подальшого економічного прогресу країни, підвищення життєвого рівня населення та реалізації конституційних прав і свобод громадян [3].

Керівництво МВС постійно акцентує увагу на різних аспектах міжнародного співробітництва з правоохоронними органами України, зокрема: 1) міжнародна кооперація у протидії міжнародній та транснаціональній злочинності; 2) співпраця під час кримінального розслідування на міжнародному рівні; 3) наукове співробітництво на міжнародній арені; 4) співпраця у справах підготовки кадрів для правоохоронних органів, перепідготовки, підвищення кваліфікації та участь у міжнародних місіях [4].

Прикладом такого співробітництва є нарощення взаємодії між МВС та Управлінням з наркотиків і злочинності ООН. Ця співпраця особливо вагома через підтримку ООН у боротьбі проти військової агресії. Вона є результативною і почалася у 2010 році, охоплюючи різні напрямки, такі як співпраця з Департаментом боротьби з наркозлочинністю Нацполіції, Експертною службою МВС, Держприкордонслужбою та Національною гвардією. На останньому зібранні керівництва МВС та УНЗ ООН у листопаді 2021 року було розглянуто питання про початок прямого співробітництва УНЗ ООН з Національною гвардією України для отримання міжнародної технічної та гуманітарної допомоги у розвитку та зміцненні спроможностей у захисті цивільного населення, забезпеченні громадської безпеки та порядку, а також відновленні стабільності та добробуту, зокрема на деокупованих територіях [5].

У серпні 2022 року відбулося підписання листа про співпрацю між очільниками Національної поліції України та поліцейських відомств Литви, Латвії та Естонії, що є значним кроком у зміцненні міжнародних зв'язків МВС України та керівництва правоохоронних органів країн-партнерів. Зміст цього документу передбачає обмін досвідом та передовими методами роботи у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, протидії злочинності та інші важливі аспекти [6].

Роль органів системи МВС України у забезпеченні міжнародної та національної безпеки є критичною у контексті сучасних викликів і загроз. Перш за все, вони відповідають за збереження правопорядку та боротьбу зі злочинністю на території країни. Це включає у себе реагування на терористичні загрози, злочини проти громадської безпеки, транснаціональні злочинність і контрабанду. Органи МВС також співпрацюють з міжнародними партнерами у сфері правопорядку та безпеки, обмінюючи інформацією і координуючи спільні операції для запобігання злочинності та вирішення міжнародних криз. Крім того, органи МВС відіграють важливу роль у захисті національних інтересів та суверенітету через контроль за дотриманням законодавства на кордоні, боротьбу з незаконним міграційним потоком та іншими загрозами для територіальної цілісності України. Їхні функції також включають розробку стратегій та політик безпеки, участь у міжнародних переговорах та діяльність у рамках міжнародних організацій для забезпечення ефективної координації дій у сфері безпеки та правопорядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пікуля Т.О. Правоохоронні органи України в механізмі держави: монографія. МВС України. КНУВС; Київськ. юрид. ін-т. Тернопіль : Астон, 2005. 199 с. (дата звернення: 05.04.2024).
2. Негодченко О.В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ України. 2002. URL: <http://info.dgu.edu.ua/bitstream/123456789/245/1/monograf%201.pdf> (дата звернення: 05.04.2024).
3. Шаповалов В. В. Міжнародна співпраця України з протидії організованій наркозлочинності, наркотрафіку і контрабанді наркотичних засобів на засадах судової фармації та криміналістики. Теорія і практика правознавства. 2014. № 1. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/tipp_2014_1_30.pdf (дата звернення: 05.04.2024).
4. Калянов Д.П. Поліція країн ЄС та використання її досвіду в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ України: теорія і практика. 2010. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=DOC/2010/10kdputp.zip (дата звернення: 05.04.2024).
5. МВС та Управління з наркотиків і злочинності ООН планують поглиблення співпраці. Урядовий портал. 18 листопада 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mvs-ta-upravlinnya-z-narkotikiv-i-zlochinnosti-oon-planuyutpogliblennya-spivpraci> (дата звернення: 05.04.2024).
6. Керівники поліції України, Литви, Латвії та Естонії підписали лист про співпрацю. Урядовий портал. 23 серпня 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/kerivnyky-politsii-ukrainy-lytvyy-latvii-ta-estonii-pidpysaly-lystpro-spivpratsiu> (дата звернення: 05.04.2024).

ТИМОФЕЕВ Олександр Денисович,
курсант 1-го курсу Навчально-наукового
інституту права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник
КАЛІМАН Максим Романович,
капітан поліції, старший викладач
кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІЖВІДОМЧА ВЗАЄМОДІЯ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Міжвідомча взаємодія щодо забезпечення національної безпеки і оборони в Україні є критично важливою в умовах геополітичних викликів та загроз з боку зовнішніх та внутрішніх акторів. Ця взаємодія охоплює різні сфери та вимагає спільних зусиль різних відомств та організацій для ефективного вирішення складних ситуацій та викликів.

Національна безпека і оборона не можуть бути забезпечені виключно за допомогою одного військового відомства чи міністерства. Вона потребує інтегрованого підходу, який враховує економічні, політичні, соціальні та інші аспекти безпеки.

Міжвідомча взаємодія включає координацію дій різних відомств та структур, які займаються національною безпекою і обороною. Це включає управління кризовими ситуаціями, розробку та виконання стратегій безпеки, обмін інформацією та розвідкою, захист критично важливої інфраструктури та інші аспекти.

Успішна міжвідомча взаємодія ґрунтується на довірі, спільних цілях, обміні інформацією та ресурсами, а також на ефективному керівництві та координації. Вона допомагає виявляти та вирішувати потенційні загрози та виклики, а також забезпечує відповідну реакцію на них з боку держави.

Додатковою складовою міжвідомчої взаємодії є розробка та впровадження стратегічних документів, які визначають пріоритети та завдання у галузі національної безпеки та оборони. Ці документи, такі як стратегічні оборонні орієнтири, національна безпекова стратегія, концепції оборони, визначають загальні принципи та напрямки дій, що мають бути враховані у діяльності всіх відомств та структур [1, с. 45].

Крім того, міжвідомча взаємодія передбачає проведення спільних навчань, тренувань та симуляційних вправ, що допомагають підвищити рівень готовності та ефективності відповіді на потенційні загрози. Такі заходи сприяють

згуртованості та співпраці між різними відомствами та організаціями у вирішенні спільних завдань.

Важливим аспектом є також забезпечення взаємодії з міжнародними партнерами у галузі безпеки та оборони. Це включає спільні військові та цивільні проекти, обмін досвідом та найкращими практиками, а також співпрацю у міжнародних місіях та операціях з підтримання миру.

У цілому, міжвідомча взаємодія є ключовим елементом забезпечення національної безпеки та оборони. Вона дозволяє поєднати ресурси та зусилля різних відомств та організацій для ефективної реакції на виклики та загрози, які стоять перед державою [2, с. 129].

Крім вищезгаданих аспектів, міжвідомча взаємодія також включає в себе розробку та впровадження спільних програм та проектів з підвищення безпеки населення, захисту критично важливих об'єктів інфраструктури, боротьби з кіберзагрозами та іншими сучасними викликами.

Окрім цього, важливим аспектом міжвідомчої взаємодії є співробітництво з іншими країнами та міжнародними організаціями. Це дозволяє обмінюватися досвідом, найкращими практиками та інформацією, спільно вирішувати проблеми та виконувати спільні проекти з метою забезпечення стабільності та безпеки не лише в межах країни, але й на міжнародному рівні [3, с. 135].

Важливо також зазначити, що успішна міжвідомча взаємодія вимагає наявності відкритого та прозорого комунікаційного середовища, де інформація може вільно обмінюватися між відомствами та організаціями. Таке співробітництво сприяє оперативній реакції на події та подоланню потенційних загроз.

У висновку можна зазначити, що міжвідомча взаємодія в галузі забезпечення національної безпеки і оборони є критично важливою для ефективного функціонування держави в умовах складних викликів та загроз. Вона включає спільні зусилля різних відомств та організацій для координації дій, обміну інформацією, розробки та впровадження стратегічних рішень, а також спільних заходів з підвищення безпеки та захисту населення.

Міжвідомча взаємодія передбачає співробітництво між різними відомствами, такими як військові, правоохоронні, цивільні та інші, а також з міжнародними партнерами та організаціями. Вона охоплює різні аспекти, від розробки стратегічних документів та проведення спільних навчань до обміну досвідом та спільних проектів.

Успішна міжвідомча взаємодія ґрунтується на довірі, взаєморозумінні, відкритості та прозорості. Вона дозволяє вирішувати складні проблеми та виклики, які стоять перед державою, шляхом спільних зусиль та координації дій. Лише через взаємодію та співпрацю всіх зацікавлених сторін можна забезпечити ефективну відповідь на сучасні загрози та забезпечити національну безпеку і оборону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вергун В. М. Міжвідомча взаємодія суб'єктів забезпечення національної безпеки України: теоретико-методологічні аспекти. *Науковий вісник Національної академії Служби безпеки України*. 2020. № 1 (53). С. 44-53.
2. Коник П. І. Міжвідомча координація у сфері забезпечення кібербезпеки України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. № 3. С. 128-135.
3. Малиновський А. А. Правові засади міжвідомчої взаємодії у сфері оборони України. *Держава і право*. 2022. № 2. С. 134-142.

***ТРОЦЬКИЙ Руслан Сергійович,**
кандидат педагогічних наук,
Київського інституту Національної
гвардії України*

МЕХАНІЗМИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЮ ГВАРДІЄЮ УКРАЇНИ

Правоохоронні органи в кожній країні є важливою складовою системи державних органів, основною функцією яких є боротьба із злочинністю та іншими правопорушеннями, а також захист прав та свобод громадян.

В умовах євроінтеграційних процесів в Україні проблема вдосконалення правоохоронних органів, а особливо військових формувань з правоохоронними функціями постає з особливою гостротою, що потребує збільшення рівня дієвості та ефективності цих підрозділів. Національна гвардія України (далі НГУ) як військове формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначена для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян України, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами — із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій.

У період воєнного стану безпекова ситуація на всій території України, як в зоні ведення бойових дій, так і на тилкових територіях має важливе значення та потребує особливого контролю. Одним з підрозділів, який забезпечує заходи правового режиму воєнного стану на території України є НГУ. Безпека громадян під час воєнного стану – це обов'язок і одне з головних завдань військовослужбовців НГУ.

У наказі міністерства внутрішніх справ України №1089 від 24 грудня 2019 року «Про затвердження Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України» визначено, що військовослужбовці військових частин з охорони громадського порядку службу з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки виконують у складі самостійних та/або спільних з поліцією нарядів, а військові частини оперативного призначення – тільки в складі спільних з поліцією нарядів.

Основними силами, що забезпечують громадську безпеку та охорону громадського порядку, є особовий склад органів (підрозділів) поліції, додатковими силами – особовий склад військових частин (підрозділів) НГУ.

Військовослужбовці НГУ під час виконання завдань з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки можуть застосувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби, вогнепальну зброю в порядку, визначеному Законами України «Про Національну гвардію України» та «Про Національну поліцію».

Так, відповідно до розділу 4 пункту 1 статті 13 Закону України «Про Національну гвардію України» військовослужбовці НГУ під час залучення до виконання завдань з охорони громадського порядку мають право здійснювати превентивні і поліцейські заходи примусу відповідно до Закону «Про Національну поліцію».

Зокрема, в статті 31 цього Закону передбачено такий перелік превентивних заходів, як: перевірка документів особи; опитування особи; поверхнева перевірка й огляд; зупинка транспортного засобу; вимога залишити місце й обмеження доступу до певної території; обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; проникнення в житло або інше володіння особи; перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ; застосування технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису; перевірка дотримання обмежень, встановлених законом щодо осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, і інших категорій осіб; поліцейське піклування.

Стаття 42 Закону «Про Національну поліцію» визначає вичерпний перелік поліцейських заходів примусу до яких відносять: фізичний вплив (сила), застосування спеціальних засобів і застосування вогнепальної зброї.

Слід зазначити, що військовослужбовці НГУ в ході несення служби не зупиняють транспортні засоби за порушення Правил дорожнього руху і не можуть самотійно притягнути порушників до адміністративної або кримінальної відповідальності. Так само під час виявлення порушників патрулі НГУ для подальших дій змушені залучати працівників поліції. Раніше була спрощена процедура, а саме – в патрулі завжди був правоохоронець.

В грудні 2023 року до парламенту було подано законопроект № 10311 про внесення змін до Закону України «Про Національну гвардію України» щодо вдосконалення правових засад застосування заходів примусу військовослужбовцями НГУ.

До факторів, які сприяють створенню необхідних механізмів щодо забезпечення належного стану правопорядку слід віднести: удосконалення нормативно-правових актів, створення належних умов для взаємодії силових структур, організаційне та морально-психологічне забезпечення діяльності НГУ. Все це дозволить здійснити якісні перетворення в діяльності НГУ та оптимізувати її адміністративно-правовий статус.

Неабияке значення має врахування досвіду зарубіжних країн щодо діяльності правоохоронних органів, який є досить актуальним для України. Слід використовувати досвід реформування та функціонування підрозділів аналогічних до НГУ, тих країн, де це дало максимальний результат.

Крім того, одним з основних механізмів у підвищенні спроможностей для виконання завдань, що стоять перед підрозділами НГУ з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки є підготовка кваліфікованих офіцерів, що володіють необхідними компетентностями, вміють системно та інноваційно мислити, спроможні вирішувати складні проблеми в умовах динамічних змін та сучасних викликів.

Отже, виходячи з вищезазначеного, слід зробити висновок, що вирішення даного завдання потребує проведення аналізу наявного масиву наукових досліджень, нормативно-правових актів, теоретичних та прикладних аспектів діяльності НГУ, досвіду роботи військових нарядів під час виконання завдань з охорони громадського порядку, взаємодії з Національною поліцією та різноманітних статистичних даних, що характеризують результати діяльності цих підрозділів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII *Відомості Верховної Ради України*, 2014, № 17, ст. 594.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII *Відомості Верховної Ради*, 2015, № 40-41, ст. 379.
3. Про затвердження Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) НГУ : наказ МВС України від 24.12.2019 р. № 1089.
4. Про затвердження Положення про військові частини і підрозділи з охорони громадського порядку Національної гвардії України : наказ МВС України від 16.06.2014 р. № 567.
5. Про затвердження Порядку організації виконання Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України : наказ командувача Національної гвардії України від 01.07.2021 р. № 270.
6. Горбач Д.О. Адміністративно-правовий статус Національної гвардії України: монографія / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.І. Безпалової. Харків : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2017. 288 с.
7. Корнієнко Д.М. Досвід адміністративно-правового забезпечення службово-бойової діяльності військових формувань з правоохоронними функціями у країнах з унітарним устроєм. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2017. № 30, том 1. С. 74-77.

*УСОВА Дар'я Григорівна,
здобувачка вищої освіти з курсу
Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
КАЗНАЧЕСВ Дмитро Георгійович,
доцент кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук,
доцент*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ БОЙОВОГО ТА ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

В сучасному світі, де держава та приватний сектор часто співпрацюють у забезпеченні національної безпеки, роль нормативно-правових актів стає надзвичайно важливою. Правове регулювання у сфері логістичного забезпечення сил безпеки ґрунтується на принципах та нормах, виражених у законодавчих актах, які визначають правила поведінки та взаємовідносини між державними та приватними суб'єктами. Нормативно-правовий акт є інструментом, що має загальнообов'язковий характер та визначає нові правові норми або змінює вже існуючі. Він створює структуровану систему, яка базується на його юридичній силі, і є одним із основних джерел права в сучасній державі. В контексті державно-приватного партнерства у забезпеченні безпеки, нормативно-правові акти визначають правила співпраці та відповідальності, що регулюють соціальні відносини в цій сфері.

Аналізуючи діяльність сил безпеки у кризових ситуаціях, можна виокремити ієрархію нормативно-правових актів за їхньою юридичною силою. На першому рівні знаходиться Конституція України, яка має основоположне значення та визначає принципи, що відображаються у всьому національному законодавстві. Далі слідує міжнародні нормативно-правові акти, що були ратифіковані Україною, і Конституційні Закони. Норми матеріального та процесуального права, закріплені у кодексах та окремих законах, також мають вагомий роль [1].

Слід зазначити, що конституційні норми встановлюють основні принципи, які визначають спрямованість діяльності держави та її органів, зокрема щодо забезпечення безпеки суспільства. Наприклад, стаття 3 Конституції України визначає пріоритетність захисту життя, гідності та безпеки кожного громадянина

[3]. Також, стаття 17 закріплює принципи безпеки суспільства, що визначають найважливіші функції держави та гарантують його суверенітет та територіальну цілісність. У системі нормативно-правових актів спеціальне місце займають нормативи, прийняті спеціальними органами управління в особливих умовах, таких як комісії з надзвичайних ситуацій чи оперативні штаби.

Норми та принципи права, виражені у нормативно-правових актах, є основою для правового регулювання державно-приватного партнерства у логістичному забезпеченні сил безпеки. Вони визначають правила та обов'язки сторін, що беруть участь у цьому партнерстві, та забезпечують виконання їхніх функцій з урахуванням загальних принципів права та інтересів суспільства [4, с. 46].

Сучасні виклики та загрози, що стоять перед суспільством, змушують суб'єкти сектору безпеки і оборони активно розвивати свої стратегії бойового та логістичного забезпечення для ефективного виконання своїх завдань. У цьому науковому тексті аналізуються перспективи подальшого розвитку цих процесів з урахуванням сучасних тенденцій та інноваційних підходів [2, с. 15].

Перспективи розвитку бойового та логістичного забезпечення сектору безпеки і оборони великою мірою залежать від технологічних інновацій. З появою новітніх технологій, таких як штучний інтелект, квантові обчислення, кібербезпека та автономні системи, суб'єкти сектору можуть забезпечити себе більш ефективними і надійними засобами захисту та оборони. У зв'язку з розвитком гібридних загроз та кібератак, суб'єкти сектору безпеки та оборони мають активно адаптуватися до нових умов і розробляти комплексні стратегії забезпечення безпеки. Це передбачає не лише підвищення кіберзахисту, але й розробку та впровадження нових методів виявлення та протидії гібридним загрозам [1, с. 36].

Зміцнення міжнародної співпраці та інтеграції різних секторів безпеки та оборони може стати ключовим чинником в розвитку бойового та логістичного забезпечення. Це може включати спільні військові оперативні дії, обмін інформацією та ресурсами, а також спільні дослідження та розробки нових технологій.

З урахуванням екологічних викликів та зобов'язань перед міжнародним співтовариством, суб'єкти сектору безпеки та оборони також повинні активно працювати над зменшенням від'ємного впливу своєї діяльності на довкілля. Це може включати застосування екологічно чистих технологій, використання відновлюваних джерел енергії та ефективне управління ресурсами [2, с. 9].

Отже, розвиток бойового та логістичного забезпечення діяльності суб'єктів сектору безпеки і оборони є складним і многогранним процесом, що вимагає поєднання технологічних інновацій, міжнародної співпраці, екологічної відповідальності та гнучкості в адаптації до нових викликів та загроз. Реалізація відповідних стратегій та заходів може забезпечити ефективний захист і безпеку як національного, так і міжнародного рівнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белаї С., Писаревський С. Удосконалення правових засад управління державно-приватним партнерством у логістичному забезпеченні сил безпеки. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. С. 76
 2. Діміч, А.В. Деякі виклики сучасної кадрової політики в системі логістичного забезпечення державної безпеки України. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2020. С. 374-383.
 3. Белаї С., Євтушенко І. Особливості взаємодії сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану. 2023. С. 12.
- Шопіна, І.М. Поняття та цілі публічного адміністрування в секторі безпеки і оборони. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. С. 133-136.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ: ПОТОЧНИЙ СТАН ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Підрозділи Національної гвардії України (далі - НГУ) щоденно залучаються до несення бойової служби як в мирний час так і під час відсічі збройної агресії. Відповідно до Закону України «Про Національну гвардію України» зона відповідальності (оперативного реагування) підрозділів НГУ поширюється на всю територію України.

Законодавцем у статі 1 Закону України «Про Національну гвардію України» визначено, що НГУ - це військове формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України, на яке покладені завдання із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян України, суспільства і держави від кримінальних та інших протиправних посягань, охорони та забезпечення громадської безпеки і порядку, а також у взаємодії із правоохоронними органами України - забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій.

Крім цього, НГУ відповідно до положень вищевказаного закону у взаємодії зі Збройними Силами України бере участь у відсічі збройної агресії проти України та ліквідації збройного конфлікту, шляхом ведення воєнних (бойових) дій, а також виконанні завдань територіальної оборони.

Аналізуючи дійсний стан діяльності НГУ, визначається прагнення Законодавця наблизити діяльність означеного військового формування до стандартів ЄС. Відповідно, у 2016 році НГУ отримало статус повноправного члена Асоціації сил жандармерії і поліції країн Європи і Середземномор'я (FIER).

Проте, сучасне оперативне вивчення діяльності НГУ свідчить про наявність проблемних аспектів.

Зокрема, залучаючи особовий склад НГУ до забезпечення охорони громадського порядку під час проведення масових заходів, останні виконують виключно функцію силової підтримки дій співробітників Національної поліції України. У випадку масових безладів, які супроводжуються насиллям, погромами, підпалами, пошкодженням майна, застосуванням вогнепальної зброї, вибухових речовин (пристроїв) тощо, припинення зазначеної протиправної діяльності покладається на підрозділи НГУ. У подібному випадку представники НГУ затримують рядових виконавців, а призвідники в переважній більшості випадків уникають відповідальності, так як пошук останніх здійснюється виключно візуально.

У результаті згаданих дій підрозділи НГУ, задіяні до охорони громадського порядку, часто несуть втрати як у живій силі так і у технічних

засобах, проте, іміджеві втрати НГУ взагалі не розглядаються. Зазначене знайшло відображення у звіті радника Командувача НГУ - начальника відділу європейських програм Генерального інспекторату жандармерії Румунії підполковника Рауля Васиlake (2018-2019 роки).

Поряд з цим, аналізуючи досвід застосування НГУ під час російського вторгнення, автором констатується незадовільний рівень забезпечення керівництва органів та підрозділів розвідувальною інформацією. Зокрема, підрозділи розвідки в межах чинного законодавства для збору необхідної інформації використовують відкриті джерела (OSINT) та відомості, одержані під час опитування оточення. Зазначена інформація майже завжди не відповідає критеріям оцінки: своєчасності, достовірності, повноті тощо. Результат очевидний – швидке захоплення Чорнобильської та Запорізької атомних електростанцій, взяття в полон та загибель значної кількості військовослужбовців НГУ, втрати військового майна тощо.

Аналізуючи факти залучення розвідників, військовослужбовців загонів спеціального призначення та інших видів військових частин НГУ (частин оперативного призначення, охорони громадського порядку, охорони дипломатичних представництв і консульств, охорони особливо важливих державних об'єктів тощо) до відпрацювання об'єктів, ділянок місцевості, боротьби з диверсійно-розвідувальними групами, встановлено неефективність означених дій.

На думку автора, причинами вищезазначених негативних аспектів являється відсутність права в окремих підрозділах НГУ такі як розвідка, загони спеціального призначення, зв'язківці та ін. здійснювати оперативно-розшукову діяльність, зокрема, проводити оперативно-технічні заходи.

Враховуючи вищевикладене, вважається за доцільне розробити зміни та доповнення до діючих нормативно-правових актів України в контексті надання дозволу підрозділам розвідки, спеціального призначення та зв'язку НГУ здійснювати оперативно-розшукову діяльність в контексті проведення оперативно-технічних заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 2014 року № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 07.05.24).
2. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 07.05.24).
3. Про національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 07.05.24).

4. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 07.05.24).

5. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки: Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text> (дата звернення: 07.05.24).

***ЧОРНОПІЩУК Іван Миколайович,**
ад'юнкта відділення докторантури та
ад'юнктури Національної академії
Державної прикордонної служби
України імені Богдана
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
МИСИК Анатолій Борисович,
доктор військових наук, професор
Національної академії Державної
прикордонної служби України
імені Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО*

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ, ЯКІ ПОКЛАДЕНІ НА ОРГАНИ ТА ПІДРОЗДІЛИ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ

Впродовж 2022-2023 років, за результатами службово-бойової діяльності щодо проведення заходів з відсічі збройної агресії російської федерації проти України, проведено аналіз правового регулювання застосування органів та підрозділів Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ) у складі сил оборони.

Проведений аналіз показав, що на початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну виникла проблематика щодо застосування органів та підрозділів ДПСУ при виконанні бойових завдань з забезпечення державної безпеки, які не притаманні основним функціям ДПСУ, як правоохоронного органу спеціального призначення.

Тому, з метою правового врегулювання застосування органів та підрозділів ДПСУ при виконанні завдань в умовах правового режиму воєнного стану, 24 лютого 2023 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту державного кордону України» [1], який набрав чинності 23 березня 2023 року.

Цим законом внесені зміни до ряду законодавчих актів України, які розширили повноваження та основні функції ДПСУ під час виконання завдань в умовах правового режиму воєнного стану.

Таким чином, відповідно до Конституції України [2] оборона держави і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування правоохоронні органи держави.

Відповідно до Закону України «Про оборону України» [3], органи та підрозділи ДПСУ беруть участь в обороні України, у тому числі і в територіальній обороні, як складової оборони держави відповідно до Закону України «Про основи національного спротиву» [4].

Поняття термінів «сили безпеки» та «сили оборони» визначені у Законі України «Про національну безпеку України» [5], тобто:

сили безпеки – правоохоронні та розвідувальні органи, державні органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, сили цивільного захисту та інші органи, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення національної безпеки України;

сили оборони – Збройні Сили України, а також інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення оборони держави.

Відповідно до Закону України «Про Державну прикордонну службу України» [6] на органи та підрозділи ДПСУ, в умовах кризових ситуацій воєнного характеру покладаються наступні завдання:

припинення будь-яких спроб незаконної зміни проходження лінії державного кордону України;

припинення у взаємодії із Збройними Силами України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, відповідними правоохоронними органами збройних та інших провокацій на державному кордоні України, у тому числі шляхом безпосереднього ведення бойових дій;

участь у взаємодії із Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями у ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту на державному кордоні України, міжнародного збройного конфлікту та відсічі збройній агресії проти України шляхом безпосереднього ведення бойових дій;

участь у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України, протимінної діяльності, а також у заходах з відновлення територіальної цілісності у межах міжнародно визнаного державного кордону України;

участь у виконанні заходів територіальної оборони, а також заходів, спрямованих на додержання правового режиму воєнного і надзвичайного стану.

Сили і засоби ДПСУ залучаються до виконання завдань оборони України за відповідними планами, що розробляються під керівництвом Генерального штабу Збройних сил України. Досягнення визначених воєнно-стратегічних цілей силами оборони здійснюється шляхом застосування різноманітних форм службово-бойової діяльності, основними з них є:

бій – основна форма тактичних дій сил і засобів сил оборони, що являє собою узгодженні за метою, місцем і часом удари, вогонь і маневр військових частин (підрозділів) з метою знищення (розгрому) противника, відбиття його ударів і виконання інших завдань в обмеженому районі протягом короткого часу. Бій може бути загальновійськовим, вогневим, повітряним, протиповітряним, морським;

бойові дії – форма застосування з'єднань, військових частин (інших сил і засобів) сил оборони для вирішення стратегічних, оперативних (оперативно-тактичних) завдань в операціях або самостійно, а також між операціями;

воєнні дії – організоване застосування сил оборони на землі, у повітрі та на морі для виконання завдань оперативного-тактичного та стратегічного масштабу; спеціальні дії – організоване застосування визначених сил і засобів у спеціальній операції або окремо (у тому числі в межах інших операцій) для виконання спеціальних завдань у визначених зонах (районах) із застосуванням спеціальних способів (засобів).

Це в свою чергу обумовлює напрямки подальших наукових досліджень щодо порядку виконання завдань, які покладені на органи та підрозділи ДПСУ в умовах правового режиму воєнного стану, як суб'єкта сил оборони України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту державного кордону України : Закон України від 24 лютого 2023 р. № 2952-ІХ. Відомості Верховної Ради України. 2023. (дата звернення: 07.05.2024).
2. Конституція України : Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. (дата звернення: 07.05.2024).
3. Про оборону України : Закон України від 06 грудня 1991 р. № 1932-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1991. (дата звернення: 07.05.2024).
4. Про основи національного спротиву : Закон України від 16 липня 2021 р. № 1702-ІХ. Відомості Верховної Ради України. 2021. (дата звернення: 07.05.2024).
5. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. (дата звернення: 07.05.2024).
6. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03 квітня 2003 р. № 661-ІV. Відомості Верховної Ради України. 2003. (дата звернення: 07.05.2024).

ШАФРОСТ Сергій Олегович,
*Національна академія Державної
прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького*
ГОЛОВНЯ Сергій Борисович,
*кандидат технічних наук, доцент,
Національна академія Державної
прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького*
ПАРТИКА Сергій Вікторович,
*Національна академія Державної
прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького*

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖПРИКОРДОНСЛУЖБИ В РАМКАХ ОБ'ЄДНАНОЇ ЛОГІСТИКИ СИЛ ОБОРОНИ

Об'єднаною оперативною концепцією сил оборони 2030 передбачено розвиток військової інфраструктури, об'єднаної логістики та достатніх запасів матеріальних засобів [1]. Згідно Закону про національну безпеку Державна прикордонна служба України (далі – ДПСУ) входить у склад сил оборони, так як у обов'язках ДПСУ передбачено участь у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України [2]. Таким чином вимоги щодо формування об'єднаної логістики поширюються, у тому числі, і на систему забезпечення ДПСУ. При цьому є відмінності між керівними документами ДПСУ [3] та Збройних Сил України (далі – ЗСУ) [4, 5] стосовно забезпечення діяльності структур. Таким чином вже на нормативному рівні існують розбіжності, які перешкоджають реалізації вимог Об'єднаної оперативної концепції [1]. Тому є необхідність у формуванні системи технічного забезпечення (далі – ТхЗ) ДПСУ у відповідності до вимог логістичного забезпечення (далі – ЛЗ) ЗСУ.

Доктриною «Об'єднана логістика» визначені вимоги, щодо наявності єдиної нормативно-правової бази з організації ЛЗ ЗСУ та інших складових сил оборони та оптимальний розподіл логістичної складової сил оборони по смугах ЛЗ [5].

Як зазначалося вище, ДПСУ входить у склад сил безпеки та оборони держави, так як її функції передбачають виконання завдань, визначених Законом України «Про національну безпеку України». Крім того механізм планування та організації ЛЗ для ДПСУ затверджений постановою Кабінету Міністрів України, у якій чітко вказано, що вона поширюється на правоохоронні органи, у тому числі ДПСУ [6].

Доктриною «Об'єднана логістика» також передбачено, що однією з функцій ЛЗ є забезпечення озброєнням і технікою, їх технічне обслуговування,

ремонт та використання. З метою уніфікації цієї функції дане визначення ТхЗ [5]. Тому поняття ТхЗ ДПСУ розглядається як одна з функцій об'єднаної логістики. Таке сприйняття також спрощує подальший процес реформування системи забезпечення діяльності ДПСУ у частині формування нормативної бази.

Таким чином, з метою виконання вимог [5] у частині наявності єдиної нормативно-правової бази з організації ЛЗ, для ДПСУ достатньо відомчими документами ввести у дію доктринальну базу з ЛЗ ЗСУ.

Проведений аналіз ланок системи ТхЗ ДПСУ дозволяє зробити висновок, що, за напрямком плануючої логістики, на усіх рівнях ієрархії сформовані тільки органи управління (далі – ОУ), серед яких відсутні підрозділи логістики штабів, на які будуть покладені функції планування ТхЗ. Це може мати негативний вплив на координацію виконавчої складової ТхЗ та органів управління нижчої ланки ТхЗ у ході виконання завдань органами та підрозділами ДПСУ, що проявлятиметься у порушенні основних принципів об'єднаної логістики.

За напрямком виконавчої логістики у структурі ДПСУ є частини центрального підпорядкування, які знаходяться на тактичному рівні і підпорядковуються безпосередньо Адміністрації ДПСУ. Також в органах охорони кордону є служби та підрозділи ТхЗ. Таким чином, за напрямком виконавчої логістики, представлені тільки стратегічний та тактичний рівні ієрархії, між якими існує чіткий розподіл функцій та повноважень щодо організації ЛЗ. При цьому відсутній оперативний рівень ТхЗ ДПСУ і його завдання повинні виконуватись ОУ стратегічного рівня, що також може вплинути на їх якість.

Отже, у рамках реорганізації діючої системи ТхЗ з метою приведення її до вимог об'єднаної логістики у частині плануючої складової необхідно створити на всіх рівнях ієрархії системи ТхЗ ДПСУ підрозділи логістики штабів.

З метою формування системи ЛЗ з виконання функції ТхЗ та додержання вимог об'єднаної логістики вбачаються імовірні напрямки вдосконалення ланок виконавчої складової:

- визначити завдання, які повинні виконуватись частинами (підрозділами) зберігання, підвезення та ремонту;
- здійснити розподіл завдань на кожен рівень ієрархії з вказанням повноважень та об'ємів робіт, що можуть бути виконані на них;
- на підставі цього сформувані на всіх рівнях ієрархії частини (підрозділи) зберігання, підвезення та ремонту (реорганізувати наявні);
- визначити порядок забезпечення органів центрального підпорядкування з додержанням територіального принципу побудови інфраструктури ЛЗ та встановлених рівнів ієрархії;
- застосовувати підрозділи ТхЗ за єдиним замислом та планом.

Виконання вказаних заходів забезпечить єдиний підхід з питань ЛЗ під час проведення спільних операцій з іншими складовими сил безпеки та оборони України.

Напрямки подальших розвідок вбачаються у створенні нормативних документів з питань ЛЗ взагалі та ТхЗ зокрема, формуванні методики

розрахунків організаційно-штатної структури підрозділів ТхЗ, а також подальше формування рекомендацій з використання ланок системи ЛЗ у ході оперативно-службової діяльності ДПСУ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ВКП 5-00(67)01.02. Об'єднана оперативна концепція сил оборони 2030: Головне управління оборонного планування Генерального штабу Збройних Сил України, 2021.
2. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03 квітня 2003 року № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text>
3. Статут Державної прикордонної служби України. Частина I. Прикордонний загін. Вид. Хмельницький : НАДПСУ, 2004. 100 с.
4. ВКП 4-32(41).01. Доктрина «Сили логістики». Командування сил логістики Збройних Сил України, 2021.
5. ВКП 4-00(01).01. Доктрина «Об'єднана логістика». Головне управління логістики Генерального штабу Збройних Сил України, 2020.
6. Про затвердження Порядку логістичного забезпечення сил оборони під час виконання завдань з оборони держави, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1208. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1208-2018-%D0%BF#Text>

СЕКЦІЯ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ

*АНДЕРСОН Герман Георгійович,
викладач кафедри безпілотних
дистанційно керованих систем та
комплексі навчально-наукового
тренінгового центру оперативно-
бойової підготовки Національної
академії Служби безпеки України
МАКУХ Дмитро Дмитрович,
старший викладач кафедри
безпілотних дистанційно керованих
систем та комплексів навчально-
наукового тренінгового центру
оперативно-бойової підготовки
Національної академії Служби безпеки
України*

АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ БПЛА СУБ'ЄКТАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ ДЛЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ (СПЕЦІАЛЬНИХ) ЗАВДАНЬ

Постійний розвиток технічного прогресу зумовлює використання сучасних технологій та форм, способів, тактичних прийомів збройної боротьби. Використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА, дистанційно пілотованих повітряних суден, безпілотників) суб'єктами сектору безпеки та оборони України надає нові можливості для виконання бойових завдань в районі проведення бойових дій. БПЛА спроможні виконувати широкий спектр завдань (розвідка, корегування вогневих засобів, ретрансляція, ударні завдання), що значною мірою сприяють у виконанні бойових завдань у режимі реального часу та значно зменшують втрати серед особового складу підпорядкованих підрозділів. Достатня точність наведення, невелика вартість та висока ефективності сприяє активному розвитку застосування БПЛА в сучасних умовах виконання бойових (спеціальних) завдань з широким застосуванням усіх видів озброєння під час відбиття збройної агресії російської федерації, проведення терористичних актів, диверсій.

Окрім розвідувальної, їхня діяльність може бути доповнена знищенням об'єктів або захистом підрозділів. Безпілотні літальні апарати пристосовані для виконання також транспортних функцій: забезпечення медичної евакуації або транспортування необхідних ресурсів в райони бойових дій. У цьому випадку

вантажі перевозяться, як правило, за допомогою безпілотних авіаційних комплексів мультироторного типу. Важливо також і те, що завдяки використанню дистанційно пілотованих повітряних суден транспортування можливе у важкодоступні пункти, куди неможливо або надто складно дістатися наземними сполученнями через перешкоди на місцевості.

Технології БПЛА підтримують завдання військового захисту. Безпілотники, які досягають гірських або щільно забудованих районів, надають можливість отримати широкий спектр інформації про поле бою. В контексті військової оборонної діяльності дистанційно пілотовані повітряні судна здійснюють спостереження і слідування за противником або відстеження маршрутів ворожих наземних транспортних засобів. Завдяки використанню технології БПЛА вдається зменшити втрати серед особового складу військ. Такий ефект досягається за рахунок того, що безпілотники беруть на себе завдання з розвідки та тактичної оцінки місцевості, які раніше виконували військовослужбовці. Важливим аспектом є укомплектування БПЛА різноманітними технічними засобами, котрі фіксують мінно-вибухові пристрої в певній місцевості.

Ще одна група завдань – корегування вогневих засобів. Спектр можливостей тут зосереджений на наведенні та спостереженні за цілями. Невід’ємним елементом такого виду діяльності є визначення координат потенційної цілі, що значно підвищує точність маневреності ведення вогню. Технологія БПЛА надзвичайно важлива в контексті підтримки операцій тактичними групами спеціального призначення, а також здатність отримання даних у первинному вигляді. Дистанційно пілотовані повітряні судна забезпечують охоплення інформації, яка є фундаментальною для поточної діяльності, вони визначають можливість отримання даних із важкодоступних районів і з територій, де є високий ризик штурму противника. У разі ударних місій БПЛА пристосовані для ведення прямих атак по різних цілях як на землі, так і в повітрі.

Станом на сьогодні безпілотні літальні апарати також здійснюють діяльність, яка може створити ілюзію для противника. Ці заходи дозволяють за рахунок введення в оману противника отримати більше часового ресурсу в умовах ведення бойових дій, а також здійснення раптової атаки. Крім того, безпілотники пристосовані для ведення повітряної атаки, спрямованої на знищення об’єктів військової інфраструктури і технічних засобів, що мають стратегічне значення для ворожих сил, можуть ефективно зірвати наступ противника на місцевості шляхом знищення командних пунктів і матеріально-технічних засобів, створюють реальні можливості для отримання переваги, сприяють зменшенню можливих втрат щодо власного обладнання та інфраструктури.

Існує також певна номенклатура безпілотних літальних апаратів, адаптованих для операцій на морі. Основною проблемою тут є умови, які ускладнюють зліт і посадку платформ, наприклад низька стійкість суден, що не забезпечує рівновагу. Зручним місцем для проведення таких операцій є

авіаносці. БпЛА підтримують процес обміну інформацією між заданих одиниць, одночасно спостерігаючи за зонами поза зоною контролю корабля. Крім того, вони використовуються для ведення активної радіоелектронної розвідки та боротьби.

Безпілотні літальні апарати виконують розвідувальні завдання в операціях сухопутних військ, де всі заходи спрямовані на збір інформації, яка має вирішальне значення для отримання переваги на полі бою. Дані дозволяють візуалізувати рух противника в режимі реального часу, що значно покращує процес ураження противника.

Отже, іманентним елементом безпілотних літальних апаратів є не лише розвідувальні дії чи нанесення ураження, а й обмін даними у реальному часі, транспортування осіб і поставка певних припасів/обладнання, що надає потенційну можливість отримати перевагу, і, як наслідок, змінити хід бойових дій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Skóra J. Wykorzystanie bezzałajowych statków powietrznych w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa w Państwie / Julia Skóra // Aviation and security issues No.1(1/2022). P. 51 – 73.
2. Теорія і практика застосування безпілотних літальних апаратів (дронів). 2022

АХРАМЄЄВА Вікторія Ігорівна,
курсант 1-го курсу Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції, факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

КОРОЛЬ Катерина Сергіївна,
викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки, старший лейтенант поліції,
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ ПРИНЦИПІВ ТА ПІДХОДІВ

З початком російсько-української війни, підрозділи поліції переживали період трансформацій, що вимагав нового підходу до вирішення завдань, які ставали все більш складними в умовах воєнного стану. Традиційні методи комунікації та взаємодії, які формувалися протягом десятиліть, виявилися неефективними, оскільки потреби населення та складність ситуацій різко зросли.

У цьому контексті важливо наголосити на дотриманні прав людини поліцією в умовах воєнного стану. Підтримуючи цю тезу, ми підкреслюємо необхідність суворого дотримання законів та Конституції України, а також важливість забезпечення гідності та честі громадян з урахуванням положень законодавства про воєнний стан. Внаслідок реформування правоохоронних органів України відбулася серйозна переорієнтація на принципи демократичної правової держави. Зокрема, відданість захисту та безпеці прав і свобод громадян стала пріоритетом для поліції. Умови воєнного стану також стимулювали розвиток нових форм взаємодії поліції з громадськістю. Це включає надання гуманітарної допомоги, забезпечення безпеки евакуаційних коридорів та інші послуги, спрямовані на підтримку населення в умовах воєнних дій [1, с. 86].

Важливою особливістю воєнного стану є відмова від атестування поліцейських та зміни в порядку проведення службових розслідувань. Це ставить перед нашим дослідженням завдання нових досліджень у сфері організації самоосвіти поліцейських поза рамками традиційного щомісячного тестування. В умовах воєнного стану роль поліції вимагає не лише забезпечення безпеки, але й дотримання високих стандартів прав людини та активної взаємодії з

громадськістю. Тільки так можна забезпечити стабільність та безпеку в країні в умовах війни [3, с. 5].

Питання зміни порядку функціонування підрозділів поліції в умовах воєнного стану стало предметом дослідження дослідниці Безпалової О., яка визначила пріоритетні напрямки діяльності поліції у цих умовах. Серед них були визначені такі: фіксація та кваліфікація воєнних злочинів, розслідування воєнних злочинів в умовах активних бойових дій, розмінування територій та будівель, охорона публічного порядку та забезпечення публічної безпеки, виявлення випадків учинення протиправних дій стосовно дітей, використання сучасних інформаційних технологій, систем і засобів захисту інформації, а також психологічне забезпечення діяльності поліції та надання первинної психологічної допомоги різним категоріям громадян [4, с. 68].

Таким чином, на основі дослідження ми виділили наступні шляхи вдосконалення діяльності поліції в умовах воєнного стану:

- Урахування глибинних суспільних трансформацій, зокрема проблем внутрішньо переміщених осіб у діяльності поліції.

- Упровадження інноваційних форм взаємодії поліції з іншими органами державної влади та громадськістю у ході виконання нових завдань поліції з надання послуг населенню.

- Закріплення на законодавчому рівні або рівні відомчих наказів категорії бойовий режим функціонування підрозділу поліції, визначення переліку дій особового складу за умов такого режиму, у тому числі щодо взаємодії з іншими відомствами та громадськістю.

- Доктринальне осмислення та нормативно-правове забезпечення впровадження у вітчизняне законодавство категорій бойова обстановка та бойова ситуація з метою оптимізації функціонування як підрозділів поліції, так і інших правоохоронних органів в умовах воєнного стану [2, с. 5].

У контексті воєнного стану діяльність поліції піддається значним змінам, оскільки стикається з новими викликами та особливостями, що виникають в умовах військового конфлікту. Сучасний український суспільний ландшафт, сповнений соціальних перетворень та проблем внутрішньо переміщених осіб, ставить перед поліцією завдання адаптації та організаційної перебудови.

У ході наукових досліджень було виокремлено концепцію бойового режиму функціонування підрозділів поліції, яка описує комплекс характерних напрямів діяльності поліції у воєнний період. Це включає в себе взаємодію з громадськістю, іншими державними органами, а також нові аспекти роботи з внутрішньо переміщеними особами.

Подальше дослідження цієї концепції має великий потенціал для формування стратегій реформування поліції в умовах воєнного стану. Крім того, в дослідженні були виділені категорії бойова обстановка та бойова ситуація, які представляють собою об'єктивну реальність, в якій функціонує поліція в умовах війни. Ці категорії вимагають подальшого нормативного закріплення для забезпечення ефективності та прозорості роботи поліції. З урахуванням результатів дослідження та специфіки воєнного стану, важливим є проведення

подальших наукових досліджень для формування більш широкого розуміння діяльності поліції в умовах військового конфлікту. Це може включати проведення конференцій на різних рівнях залучення як науковців, так і практикуючих працівників поліції та інших відомств, які співпрацюють з поліцією в умовах воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рустемна, О. Р. Щодо правової основи функціонування Національної поліції України. Правничий часопис Донецького університету. 2019. С. 117-122.
2. Колеснік, Тетяна Володимирівна. Шляхи вдосконалення розвитку кадрового потенціалу Національної поліції. 2021. С. 99
3. Музичук, О., В. Невядовський, and В. Найда. Напрямки вдосконалення діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2023. С. 5-12.
4. Чанцева, А. О. Шляхи удосконалення організаційних засад діяльності патрульної поліції як суб'єкта забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. 2021. С. 97

БУРЯК Алевтина Валеріївна,
курсантка 2 курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

КОРОЛЬ Катерина Сергіївна,
викладач кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ, старший лейтенант поліції

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

“Суб'єктивна думка” Комісії викликала багато питань серед поліцейських, які проходили атестацію, а також у критиків комісій (особливо у ЗМІ). Дехто з тих, хто не пройшов конкурс, вважає, що атестаційна комісія ухвалювала рішення про працевлаштування на державну службу, керуючись суб'єктивними критеріями [6].

Постановка цієї проблеми полягає у визначенні: Чи справді атестаційна комісія при відборі кандидатів керується не лише об'єктивними, але й суб'єктивними чинниками? Якщо так, то які плюси та мінуси такого підходу? Відповідно до статті 57 Закону України "Про Національну поліцію", атестація поліцейських проводиться у таких випадках:

1. Призначення на вищу посаду, якщо це відбувається без конкурсу.
2. Переміщення на нижчу посаду через службову невідповідність.
3. Звільнення зі служби в поліції через службову невідповідність [1].

Найгірше, що атестація може спрощувати керівникам процес позбавлення від нелояльних підлеглих. В ідеалі атестація має бути інструментом для відбору неефективних службовців. Насправді інститут атестації має допомагати у формуванні кадрового резерву, обґрунтуванні кадрових ротацій та забезпеченні права на працю [4].

Комісія має різноманітний склад і працює за принципом "стримування і противаг": у ній є працівники патрульної поліції, нових підрозділів Національної поліції, колишньої міліції, правозахисники, громадські активісти та журналісти. Рішення ухвалюються через обговорення кожного кандидата та здебільшого приймаються консенсусом, але можуть бути проголосовані більшістю. Якщо навіть таке рішення неможливо ухвалити, остаточне слово залишається за головою Комісії [7].

Це означає, що голова Комісії має значний вплив і може діяти на основі суб'єктивних чинників. Наприклад, його рішення може залежати від особистих

уподобань чи, у гіршому випадку, бути під впливом корупції, що дає можливість одному з кандидатів отримати перевагу [3, 5].

Таким чином, Комісія має певні механізми для протидії суб'єктивізму, але ризик впливу індивідуальної думки голови все ж існує. Для вирішення цієї проблеми Б. Малишев запропонував наступні кроки:

1. Обов'язкове зазначення причин рішення комісії.
2. Визначення характеру рішення (обов'язковий чи рекомендаційний).
3. Введення професійної мотивації як одного з критеріїв під час співбесід.
4. Запровадження об'єктивного тестування професійної мотивації поліцейських.

Ці рекомендації можуть допомогти зменшити ризик суб'єктивності в роботі комісії. Однак, щоб досягти максимальної об'єктивності, члени комісії повинні бути кваліфікованими та чесними особами, які керуються об'єктивними критеріями.

Варто зазначити, що суб'єктивні чинники можуть відігравати роль тільки в певних випадках, наприклад, коли два кандидати однаково добре здали фізичні тести, психологічні перевірки та екзамени. У таких ситуаціях індивідуальна співбесіда може допомогти зрозуміти особистісні якості кандидатів, їхні додаткові навички та емоційний стан, щоб прийняти остаточне рішення про призначення на посаду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про Національну поліцію» 2015 р. (дата звернення: 05.05.2024).
2. Наказ Міністерства Внутрішніх Справ України «Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських» 17.11.2015 р. (дата звернення: 05.05.2024).
3. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику оскарження рішень атестаційних комісій органів (закладів, установ) Національної поліції України про звільнення працівників поліції внаслідок непроходження ними атестації» 29.09.2016 р. (дата звернення: 05.05.2024).
4. Валєєв Р. Г. «Атестація державних службовців : проблеми унормування та право застосування на прикладі атестування працівників Національної поліції» (дата звернення: 05.05.2024).
5. Малишев Б. В. «Проходження атестації осіб, що виявили бажання перебувати на службі в державних органах» (дата звернення: 05.05.2024).
6. Підручник «Судові та правоохоронні органи України», за ред. А. П. Гель, Г. С. Семяков, С. П. Кондраков –х: с 98. 2013р. (дата звернення: 05.05.2024).
7. “Суб’єктивна думка” Комісії. URL: :http://police-experts.info/2016/03/23/police_commission (дата звернення: 05.05.2024).

*ВАСИЛЬЄВ Микола Володимирович,
Київський інститут Національної
гвардії України*

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ

«Кожна справа, якщо хочеш досягти успіху, вимагає особливої кваліфікації та відповідного духовного настрою. Коли ці якості досягають вищого порядку та проявляються в незвичайних досягненнях, людину, якій вони належать, називають генієм.» (Карл Філіп Готліб фон Клаузевиц — прусський генерал, військовий реформатор та військовий теоретик. Відомий завдяки незавершеній праці «Про війну»). Не зважаючи на проміжок часу, завдяки критичному мисленню, принципи, які формуються у «професійного військового» формуються завдяки сукупності спостереження, досвіду, роздуму, філософії». Чому філософії? Тому що філософія у її розумінні наука яка вивчає - «протиріччя». Кожна людина, в процесі свого «земного шляху», постійно зустрічається з «протиріччями» і намагається знайти відповідь... Війна розв'язана, росією у ХХІ столітті у центрі Європи, «ще вчора в кінці ХХ століття теоретично, (враховуючи досвід ІІ світової війни) просто в уяві громадян розвинутих країн світу розглядалась як, щось «фантастичне». Але реалії сьогодення вимагають конкретних дій у протистоянні зі «злом». Ще тільки нещодавно весь розвинутий світ протистояв загрозі глобального тероризму, вважаючи глобальну війну між незалежними державами у період коли, «ядерні держави», у різних формах колективної безпеки взяли на себе зобов'язання «гаранта» суверенітету і недоторканості без'ядерних держав, 24 лютого 2024 року розвіяло усі «міфи».

Виникає проблема: Війна, розв'язана росією, створює нові виклики для сектора безпеки та оборони. Як ефективно підготувати й застосувати військовослужбовців та підрозділи різного рівня для виконання бойових завдань?.

Шляхами вирішення поставленої проблеми є:

Використання тактики прописаної у бойових статутах радянських військ, які розкривають бойовий досвід ІІ світової війни, локальних бойових дій в різних точках земної кулі – де червона влада намагалась встановити свій контроль, особливо яскравим є війна в Афганістані, потім досвід рф, як «спадкоємця» червоної влади (бойові дії на територіях суверенних держав пострадянського союзу (Придністровія, Північний Кавказ), а також на території інших держав (Сирія, держави Африканського континенту і т.д.). Тактика дає результат, але за умови наявності ресурсу (сил і засобів, а саме головне спроможності поставити економіку країни у найкоротші терміни на «військові колії». Прикладом є витрати рф підчас ведення війни на території України, більше 7 % від ВВП країни на оборону.

Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина III Взвод, відділення, екіпаж., Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина II. Батальйон, рота, розкривають нам характеристики, принципи і способи ведення бойових дій: «перевага кількості а ні якості.»

Другим рішенням поставленої проблеми є способи і методи використання тактики провідних країн Північноатлантичного Альянсу «Стандарти НАТО»

Основною характеристикою способу ведення бойових дій полягає у використанні високотехнологічних засобів побудованих на принципі максимального збереження живої сили, застосування малих груп у поєднанні високоточної технологічної зброї, якщо порівняти втрати США і СРСР у війні в Афганістані за однаковий проміжок часу (3577 у США проти 14427 у СРСР), просте порівняння дає нам можливість оцінити ефективність використання тактик звичайним порівнянням. Але на мою думку, тактика дій НАТО ефективна при застосуванні у локальних конфліктах в боротьбі з терористичними загрозами у країнах посібниках тероризму. Якщо зробити простий аналіз то в усіх конфліктах де застосовувались війська НАТО противник явно програвав у технологічному розвитку. Війна яка розв'язана РФ завісім не схожа на один військовий конфлікт кінця ХХ почату ХХІ століття, тому і рішення які потрібно приймати для успішного виконання поставлених бойових завдань повинні бути не стандартні, а більш творчі. Такий підхід на мою думку необхідно застосовувати і під час підготовки військовослужбовця, сержанта, офіцера. Для ефективного вироблення тактики а в подальшому і стратегії на мою думку необхідно:

- Вивчати і аналізувати тактику, яку застосовують ворожі країни, дружні країни і методом інтегрування виробляти нові, свої принципи і способи ведення війни і організації навчання.

- Під час підготовки і навчання особового складу, особливо офіцерів не прив'язуватись до зарання відпрацьованих програм, а мати гнучкий підхід до навчання, вчасно адаптувати програму навчання під сьогоднішню війну, це дуже складно, але необхідно (початок війни 22 рік БПЛА «Байрактар» рахувався самим ефективним, з середини 22 року БПЛА мультироторного типу закривали питання організації основного способу спостереження, перероблення БПЛА даного типу під носії малих боєприпасів, з 23 році активне використання FPV дронів, які на сьогоднішній день залишаються основним стримуючим фактором при наступальних діях переважаючих сил противника.)

Висновок найбільш раціональним рішенням поставленої проблеми є:

- Аналіз історії: Вивчати тактику радянських військ і РФ у поєднанні з досвідом провідних країн НАТО для створення нових, інтегрованих підходів.

- Гнучкість навчання: Підготовка військових кадрів має бути гнучкою, адаптованою до сучасних вимог бойових дій, з урахуванням найсвіжшого досвіду (наприклад, БПЛА).

- Творчий підхід: Використовувати нестандартні та креативні рішення в тактиці і стратегії.

- Мотивація: Залучати до військової справи високомотивованих людей, які бачать це як спосіб життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина III Взвод, відділення, екіпаж. – К. : Наш формат, 2022. – 408 с. С. 250.
2. Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина II. Батальйон, рота. К. : Наш формат, 2022. – 448 с. С. 269-270.
3. Сальник Ю. П., Пащук Ю. М. Шляхи впровадження концепції ISTAR у систему розвідки Збройних Сил України. Системи озброєння і військова техніка. 2014. №1(37). С. 72-75.
4. Klauzevyts, K. (2002), *O vojne* [About war], Moscow: AST; St. Petersburg: Terra Fantastica.
5. Фрідман Б.А. Військові операції. Оперативне мистецтво та військові дисципліни, 2023. С. 96-104.

ВЛАСЮК Валерій Васильович,
кандидат військових наук, доцент
кафедри тактики та тактико-
спеціальної підготовки факультету
службово-бойової діяльності
Київського інституту Національної
гвардії України, полковник
ЯСІНСЬКИЙ Володимир Назарович,
курсант факультету забезпечення
державної безпеки Київського
інституту Національної гвардії
України, солдат

ПОКАЗНИКИ ТА КРИТЕРІЙ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ МОЖЛИВОСТІ ВИКОНАТИ БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЮ ОХОРОНОЮ ЩОДО НЕДОПУЩЕННЯ РАПТОВОГО НАПАДУ ПРОТИВНИКА НА ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Тривають повномасштабні військові дії на території України. Проводяться повітряно-наземні наступальні операції противником шляхом нанесення ракетних, артилерійських, авіаційних ударів по військовим об'єктам, критичній та цивільній інфраструктурі; механізовані, танкові, спеціальні війська захопили та утримують певну частину території держави.

З метою відбиття нападу противника та відновлення територіальної цілісності держави були залучені Збройні Сили України (ЗСУ), Національна гвардія України (НГУ) та інші силові структури та відомства за призначенням.

Військові частини і підрозділи НГУ залучаються до виконання службових та бойових завдань (СтаБЗ), перелік яких визначено Законом [1].

З метою підготовки до бою (дій), зосередженні сил та засобів, перегрупування, відновлення боєздатності підрозділи та частини, як правило, розташовуються на місці у визначеному районі. Підрозділу може бути призначений як основний так і запасні райони розташування. При тривалому розташуванні на місці у вказаних районах може створюватись та облаштовуватись базовий табір [2, 3].

Підвищену загрозу для підрозділів НГУ під час розташування на місці можуть становити як нанесення ракетних, артилерійських, авіаційних ударів так і раптові нальоти диверсійно-розвідувальних сил (ДРС) та (або) наступ переважаючих сил противника.

У Бойових статутах [2, 3], доступних для відкритого користування джерелах країн НАТО [4 – 12] розкриваються основи тактики дій різних родів військ, висвітлені основні положення процедури прийняття управлінських рішень для умов загальновійськового бою. Проте питання щодо способів отримання прогностичної оцінки можливості успішно виконати бойові завдання безпосередньою охороною не розкрито.

У фундаментальних працях стосовно процесу моделювання бойових дій найбільш відомих вчених Вайнера А. Я., Венцель О.С., Городнова В.П., Кириченко І.О., Ланчестера Ф., Мільграма М. Г., Ткаченко П.М., Чуєва Ю. В. та інших наукових статтях та публікаціях, що стали продовженням досліджень, розрахункові вирази для оцінювання ефективності виконання обов'язків органів охорони наведені, але подані розрізнено.

Можливо зробити висновок, що на даний час у наявних джерелах прогнозування можливості успішного виконання бойового завдання безпосередньою охороною комплексно не проводиться.

Виникає потреба у проведенні додаткового аналізу наявних матеріалів відповідно до основних завдань безпосередньої охорони та синтезу можливих варіантів рішень для оцінювання можливості успішно досягнути мету не допущення раптового нападу противника на район розташування підрозділів на місці.

Отже, стає актуальним завдання щодо пошуку та обґрунтування відповідного інструменту із застосуванням наукових підходів та положень теорії моделювання бойових дій для оцінювання можливості виконати бойове завдання безпосередньою охороною щодо недопущення раптового нападу противника на підрозділ НГУ – показників та критерію ефективності.

Безпосередня охорона під час розташування на місці організується і здійснюється з метою недопущення ведення розвідки противником і раптового нападу на підрозділи, що охороняються [2, 3].

Безпосередня охорона може здійснюватися наступними органами: спостерігач, чатовий, патруль, черговий вогневий засіб, резерв, блукаючий вогневий засіб, добовий наряд.

Виходячи із основних завдань безпосередньої охорони під час здійснення розташування підрозділу на місці підрозділу НГУ, було розроблено цільову функцію, показники та критерій ефективності.

Показниками ефективності обрано: ймовірність виявлення противника органами безпосередньої охорони, ймовірність знищення противника силами безпосередньої охорони усіма наявними вогневими засобами, ймовірність своєчасного розгортання у бойовий порядок підрозділу, що охороняється.

Цільовою функцією обрано вираз який визначає наближення значення кожної ймовірності до одиниці.

Критерієм ефективності є виконання вимоги забезпечення значення кожної ймовірності не нижче оцінки визначеної вищим органом управління або командиром.

Напрямок подальшого дослідження обрано формування моделі оцінювання можливості виконати бойові завдання сторожовою охороною підрозділу НГУ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р.

2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина II. Батальйон, рота: наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 605 від 30.12.2016.

3. FM 6.0. Commander and Staff Organization and Operations. Headquarters Department of the Army. May 2015. **391 p.**

4. Commander's Critical Information Requirements. Third Edition. Deployable Training Division, Deputy Director Joint Staff J7. July 2018. 20 p.

5. ATP 3-06. MCTP 12-10B, Urban operations, Headquarters, Department of the Army Headquarters, United States Marine Corps, December 2017. 128 p.

6. ATP 3-90.1 (FM 3-90.1). Armor and Mechanized Infantry Company Team. Headquarters, Department of the Army. January 2016. 206 p.

7. **ATP 3-06. 20. Cordon and Search.** Multi-Service Tactics, Techniques, and Procedures for Cordon and Search Operations. Headquarters Department of the Army. August 2016. 219 p.

8. FM 3-09.12 Tactics, Techniques, And Procedures for Field Artillery Target Acquisition. U.S. Marine Corps. June 2018. 348 p.

9. FM 3-90-2, Reconnaissance, Security, and Tactical Enabling Tasks, Volume 2, Headquarters, Department of the Army, March 2016, 110 p.

10. FM 3-21.20 The Infantry Battalion, Headquarters, Department of the Army, December 2020, 599 p.

11. ATP 3-21.11 Stryker Brigade Combat Team Infantry Rifle Company. Headquarters, Department of the Army. November 2020. 364 p.

12. FM 34-2-1 Tactics, Techniques, and Procedures for Reconnaissance and Surveillance and Intelligence Support to Counter reconnaissance. Headquarters, Department of the Army. June 2019. 227 p.

*ДАЦКОВ Антон Володимирович,
кандидат психологічних наук, доцент
Національної академії Державної
прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького*

*СІМЧУК Павло Миколайович,
Національна академія Державної
прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ПРИКОРДОННОГО ЗАГОНУ БРИГАДНОГО ТИПУ У ХОДІ БОЙОВОГО ЗЛАГОДЖЕННЯ ПРИ ВИКОНАННІ ЗАВДАНЬ З ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ПРОТИВНИКА

Конституція України визначає, що оборона держави і захист державного кордону України покладається на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави [1].

Державна прикордонна служба України (далі – ДПСУ), як суб'єкт національної безпеки разом з Збройними Силами України, іншими військовим формуваннями утвореними відповідно законів України, а також відповідними правоохоронними органами приймає участь в обороні держави [2].

Закон України «Про державну прикордонну службу України» визначає завдання, які покладаються на ДПСУ в складі сектору безпеки і оборони [3]:

припинення у взаємодії із Збройними Силами України, іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями, відповідними правоохоронними органами збройних та інших провокацій на державному кордоні України, у тому числі шляхом безпосереднього ведення бойових дій;

участь у взаємодії із Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями у ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту на державному кордоні України, міжнародного збройного конфлікту та відсічі збройній агресії проти України шляхом безпосереднього ведення бойових дій;

участь у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України, протимінної діяльності, а також у заходах з відновлення територіальної цілісності у межах міжнародно визнаного державного кордону України;

участь у виконанні заходів територіальної оборони, а також заходів, спрямованих на додержання правового режиму воєнного і надзвичайного стану;

Відповідно сили і засоби органів ДПСУ згідно діючих нормативно-правових актів [1-5], як і інші складові сектору безпеки і оборони починаючи з перших днів військової агресії рф ще у 2014 році та в під час повномасштабного вторгнення рф у 2022 році виконують завдання, що пов'язані з обороною держави.

ДПСУ зараз формує і продовжує підсилювати свої можливості, створюючи підрозділи нового формату – прикордонні загону бригадного типу.

Досвід застосування органів (підрозділів) ДПСУ під час відсічі широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти нашої держави підтверджують зростання ролі підготовки органів управління у ході проведення бойового злагодження.

Дослідивши питання роботи органів управління прикордонного загону бригадного типу з організації та ведення переслідування противника показують, що це доволі складний процес який потребує додаткової підготовки як під час організації бойового злагодження так і в ході ведення переслідування.

Маневр є основою кожного бою, а в ході переслідування він має вирішальне значення. Переслідування, як правило, починається та розвивається після жорсткого бою (боєзіткнення), за результатами якого противник вимушено відступає [6]. Зважаючи на зазначене можна стверджувати, що переслідування буде мати наступні риси:

- підрозділи противника послаблені;
- супротив (оборона) перестає носити характер організованості;
- відсутність суцільного фронту (лінії зіткнення);
- підрозділи противника відходять в тил по дорогах, що призводить до розривів, які прикриваються дуже незначними силами;
- морально-психологічний стан противника значно знижується.

Все це створює вигідні умови для здійснення маневру з метою рішучого розгрому противника, який відходить.

Досвід визвольних операцій складових сектору безпеки і оборони 2022 року показує, що в перший період вимушеного відходу підрозділи противника будуть перемішані, управління втрачене або порушене, резерви та матеріально-технічні засоби вичерпані повністю або в більшою мірою. При цьому противник буде основну увагу спрямовувати на вивід живої сили з під удару.

Велику роль для успіху маневру в ході переслідування відіграє чітка, глибоко обміркована його організація та ретельна підготовка. Значну увагу необхідно приділити питанням управління та взаємодії між елементами бойового порядку, встановлення надійного зв'язку з передовими загонами.

Варто зазначити, що у ході переслідування зростає загроза контратак противника силами резервів, що висуваються з глибини, або частиною підрозділів, які відходять. Штаб повинен вжити заходів щодо завчасного викриття підготовки противника до контратаки, швидко зібрати і надати командирі дані для формулювання рішення на її відбиття, а також забезпечити своєчасне доведення до підрозділів бойових завдань і проведення інших заходів з управління силами і засобами, що залучаються для відбиття контратаки противника.

При організації підготовки органів управління прикордонного загону бригадного типу та проведення процедури бойового злагодження підрозділів прикордонного загону бригадного типу при проведенні наступальних дій у визначеній смузі питанням переслідування, маневру в ході його ведення слід

приділяти значну увагу.

Окремо, в обов'язковому порядку слід розглядати підготовку органів розвідки, роботу штабу щодо планування розвідки для забезпечення переслідування.

В цілому в ході бойового злагодження при розгляді переслідування слід готувати штаб при умові, що його робота проходитиме в умовах обмеженого часу.

Розглянуті аспекти підготовки органів управління прикордонного загону бригадного типу бою у ході бойового злагодження при виконанні завдань з переслідування противника та координації дій в умовах підпорядкування органам військового управління Збройних Сил України є ключові для забезпечення оптимального функціонування прикордонного загону бригадного типу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>. (дата звернення – 15.04.2024).

2. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>. (дата звернення – 17.04.2024).

3. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03 квітня 2003 року № № 661-IV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15>. (дата звернення – 17.04.2024).

4. Про оборону України: Закон України 06 грудня 1991 року № 1932-XII. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> (дата звернення: 20.04.2024).

5. Про нову редакцію Воєнної доктрини України: Указ Президента України від 24.09.2015 № 555/2015. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/410.html> (дата звернення: 20.04.2024).

6. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України : наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 30.12.2016 № 605. Київ, 2016. Частина II : Батальйон, рота. С.97-98.

*ЖУК Сергій Миколайович,
кандидат військових наук
ФЕДОРЧУК Микола Васильович,
Національна академія ДПС України
імені Богдана Хмельницького*

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ

Зміни, які можемо спостерігати під час воєнних дій в сучасній освітній та культурній сферах призводять до активних обговорень стосовно створення єдиного простору вищої освіти та шляхів розвитку системи навчання й виховання відповідно до Болонської системи освіти. Метою освітніх проєктів і програм є не лише створення умов, які сприяють якісній підготовці майбутнього фахівця прикордонника, але й формування його загальнолюдських якостей, умінь і навичок, формування, підтримання та відновлення психологічного стану при виконанні службово-бойових завдань. Усе це потрібно для того, щоб високий професіоналізм молодого спеціаліста дав змогу йому успішно виконувати завдання за призначенням. Сучасні педагоги, з урахуванням вивчення та впровадження бойового досвіду прагнуть дослідити та впровадити різноманітні інноваційні технології та стверджують, що саме інтерактивне навчання здатне забезпечити поступовий перехід від традиційної системи навчання й виховання до активної взаємодії студента і викладача. Але це можливо лише завдяки розумному поєднанню та модернізації роками виробленими знаннями та впровадження бойового досвіду під час виконання службово-бойових завдань.

Морально-психологічний стан, будучи дієвою частиною морально-психологічного потенціалу обороноздатності держави, морально-психологічним фактором досягнення перемоги, створює необхідні умови для удосконалення системи підготовки прикордонників, якісного виконання особовим складом навчальних, навчально-бойових та службово-бойових завдань, ефективного функціонування системи всебічного забезпечення застосування військ (сил).

В свою чергу, перехід підготовки майбутніх фахівців на компетентнісну основу потребує докорінних змін у технологіях, формах і методах проведення навчальних занять з урахуванням вивчення та впровадження бойового досвіду таким чином, щоб в подальшому уникнути суперечностей між теоретичною підготовкою та практичною діяльністю майбутніх фахівців при виконанні службово-бойових завдань. Тому актуальною постає проблема якісної розробки і впровадження інтерактивних технологій навчання в підготовці компетентних фахівців.

У своїх працях науковці висвітлюють питання застосування новітніх форм, методів, засобів та прийомів навчання майбутніх офіцерів-прикордонників, що сприяє підвищенню якості їх професійної підготовки та психологічного

забезпечення. Загалом дослідники переконані, що удосконалення системи підготовки та застосування суб'єктів сектору безпеки та оборони з урахуванням вивчення та впровадження бойового досвіду не можливі без застосування інтерактивних технологій.

Інтерактивні технології виступають не лише засобом покращення навчання, психологічного забезпечення, але й засобом посилення виховного впливу, про що свідчить їхня головна особливість – постійна, активна взаємодія всіх учасників навчального процесу. Завдяки цьому останні можуть змінювати свою модель поведінки, усвідомлено засвоювати певні знання та вміння під час виконання службово-бойових завдань.

Зауважимо, що у сучасній освіті інтерактивні технології посідають значне місце, адже завдяки їм збільшується кількість здобувачів вищої освіти, які засвоюють навчальний матеріал свідомо. Також значно зростає роль викладача, який виступає як лідер та організатор навчального процесу.

Завдяки тому, що при інтерактивному навчанні студент (курсант) з об'єкта навчання перетворюється в суб'єкт, зростає його внутрішня мотивація до навчання покращується стан психологічного забезпечення, та ефективна взаємодія в колективі. В свою чергу, викладач перетворюється на справжнього лідера навчального колективу, який цілеспрямовано формує цінності, навички і вміння його учасників.

ІЛЮТЕНКО Анна Миколаївна,
курсант 3 курсу Навчально-наукового
інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної
поліції, Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ

Науковий керівник:

КАЗНАЧЕЄВ Дмитро Георгійович,
доцент кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук,
доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВІДПРАЦЮВАННЯ ТЕХНІКИ СТРІЛЬБИ ІЗ ВДОСКОНАЛЕННЯМ СТАТИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ

Статичні фактори відіграють важливу роль у розвитку стрілецьких навичок поліцейських. Поліцейські стикаються з різноманітними ситуаціями, які вимагають вміння ефективно використовувати вогнепальну зброю. Вони також відіграють важливу роль у забезпеченні громадської безпеки, наприклад, проводять арешти, ведуть переговори в кризових ситуаціях та підтримують громадський порядок у громадських місцях. Поліцейські повинні набути як практичних навичок, так і теоретичних знань. Тренування зі статичної стрільби покращує здатність офіцера зберігати спокій та врівноваженість під час використання вогнепальної зброї. Це важливий елемент у ситуаціях, коли потрібна точна та швидка стрільба зі збереженням високого рівня професіоналізму. Статичні вправи надають офіцерам необхідні навички та впевненість для ефективного та безпечного використання вогнепальної зброї.

Техніка стрільби складається з багатьох елементів, таких як підготовка, хват, дихання, управління спусковим гачком, прицілювання, їх послідовність та спосіб виконання. Якщо будь-який з цих елементів порушується або їх послідовність тоді може знизити ефективність прицільного пострілу.

Точне відтворення рухів тіла і поз для збільшення статичного навантаження і дрібної координації рухів. Важливо покращити фізичну стійкість під час стрільби, здатність контролювати силу натискання пальцем на спусковий гачок та ментальний контроль. Наприклад, у більшості боксерів після пострілу з пістолета виділяється велика кількість адреналіну [1, с. 27].

Останнім часом в деяких джерелах пропонується, щоб при підготовці поліцейських використовувалася тільки "поліцейська" фронтальна позиція з обома руками в кулак. Слід зазначити, що різноманітні підготовки та хвати мають свої переваги та недоліки в залежності від ситуацій та умов [2; 3, с. 8].

Стрілецька підготовка поліцейських і хват зброї відрізняються від традиційних спортивних технік. Хват зброї - це спосіб утримання зброї в руці, і існує різниця між стилем тренування і хватом. Поліцейські повинні розуміти різні техніки, щоб ефективно виконувати свої обов'язки.

Тому впровадження стрілецьких вправ з використанням різних положень готовності та хватів у підготовку поліцейських є важливим для вдосконалення навичок при поводженні з вогнепальною зброєю майбутніх правоохоронців.

Поліцейські з такими руховими навичками мають більше шансів досягти успіху в стресових ситуаціях, які можуть виникнути під час стрільби, а також мають більшу стійкість до стресових ситуацій, які можуть виникнути під час виконання своїх обов'язків [7].

Елемент статичної стрільби в діяльності поліцейських є важливою частиною їхньої підготовки та виконання службових обов'язків.

Розглянемо деякі важливі аспекти статичної стрільби поліцейських.

Поліцейські повинні мати навички ефективної стрільби. Забезпечити точність і контроль вогню, що включає в себе правильне положення тіла, зручне утримання зброї та розділення ствольної коробки, положення руків'я та розділення відсіків для стрільби може бути ефективним для контролю ситуації.

Поліцейський повинен обирати відповідні місця для статичної стрільби, оптимальну точку огляду та запобігання можливим загрозам, важливо створювати непрозорі вогневі позиції, враховуючи природні та архітектурні фактори.

Під час статичної стрільби поліцейські завжди повинні бути проінформовані, знати про можливі загрози та реагувати на зміни в навколишньому середовищі. Це включає в себе взаємодію з колегами та координувати свою поведінку та контролювати ситуацію найкращим чином.

Спеціалізовані стрільбища дають офіцерам можливість систематично вдосконалювати навички статичної стрільби. Тренуватися в різних умовах, включаючи різні відстані та освітлення, покращити час реакції та точність.

Статична стрільба часто вимагає застосування тактичних прийомів, переховування за перешкодами або використання природних укриттів.

Поліцейські повинні вміти використовувати переваги навколишнього ландшафту для забезпечення безпеки та максимальної ефективності стрільби [6, с. 31].

Статичні елементи відіграють важливу роль у розвитку стрілецьких навичок. Такі важливі аспекти, як підготовка до пострілу, хват, контроль дихання, спускового гачка та прицілювання, визначають якість пострілу, і ці елементи повинні бути виконані правильно, щоб постріл був точним. Статичні елементи впливають на стійкість стрільця, точність прицілювання та контроль над зброєю. Включення статичних елементів у тренування може покращити фізичну стійкість та контроль над силою, таким чином покращуючи навички стрільця. Тренування зі статичними елементами також важливі для зміцнення центральної нервової системи та підвищення стійкості до стресових ситуацій.

Статичні елементи відіграють важливу роль у забезпеченні ефективності та безпеки стрілецької діяльності в рамках професійної стрілецької техніки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодирєв Д.А. Завістовський О.Д. Нові підходи у методиці викладання вогневої підготовки під час воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. С. 246-249.

2. Навчання поліцейських на початковому етапі вогневої підготовки: методичні рекомендації / кол. авт.; за заг. ред. Поливанюка В.Д. - Дніпро: ДДУВС, 2019. - 52 с. <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/3753>

3. Клішин В.М., Афанасьєв В.В., Забула О.Є. Використання комп'ютерно-тренажерних засобів у вогневій підготовці курсантів. Честь і закон. 2014. № 4. С. 30–34.

4. Казначеев Д.Г., Мінченко О.В. Удосконалення вогневої підготовки поліцейських. Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: зб. тез II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28 жовтня 202 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2021. с.20–22.. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/a8b3ecb4-495d-4d21-a102-c31ef11eafe8/content>

5. Стрілецькі елементи // Z&P Group. URL: https://ipscshooting.com/blog/bazovi_striletski_elementi_101228 (дата звернення 07.03.2024)

6. Федоров В. В., О. Б. Піскунова. Перспективи впровадження методик і технік практичної стрільби під час вогневої підготовки поліцейських. Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ): матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 листоп. 2020 р.). Харків: ХНУВС, 2020. С. 497-499., 2020.

7. Волков Ю.М., Казначеев Д.Г. Актуальні проблеми застосування вогнепальної зброї поліцейськими в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. Електронне наукове фахове видання. www.isej.org.ua/ № 4. 2020. С. 142–145. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2020/35.pdf

*КОВАЛЬЧУК Максим Олексійович,
Національна академія Державної
прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРИКОРДОННОГО ЗАГОНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЗА РАХУНОК ПІДВИЩЕННЯ ЖИВУЧОСТІ ПУНКТІВ УПРАВЛІННЯ

Під системою управління (далі – СУ) прикордонного загону (далі – ПРИКЗ) розуміємо сукупність функціонально взаємопов'язаних між собою органів управління (далі – ОУ), пунктів управління (далі – ПУ) та засобів управління [1], [2]. Кожен із цих елементів має конкретне призначення і виконує відповідні функції забезпечення оперативності, стійкості, безперервності, скритності та якості управління силами і засобами загону. Процес управління силами і засобами ПРИКЗ має бути стійким, особливо в умовах воєнного стану, причому стійкість СУ характеризується такою властивістю, як живучість ПУ та їх вузлів зв'язку.

Результати аналізу участі військових формувань Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ) у веденні бойових дій під час відбиття збройної агресії російської федерації (далі – рф) проти України засвідчив, що основними об'єктами, що уражаються, в СУ будуть ПУ і посадові особи, які перебувають на них. Відповідно до зазначеного, забезпечення живучості ПУ залишається актуальною проблематикою і водночас стає все більш складним завданням.

Умови застосування сил і засобів ПРИКЗ у різних формах оперативно-службової діяльності (далі – ОСД), бойових діях вимагають створення і утримання розвиненої системи стаціонарних захищених і рухомих ПУ, яка забезпечить необхідний рівень її живучості. Під системою ПУ розуміємо сукупність ПУ всіх ланок управління ПРИКЗ, розгорнутих за єдиним замислом, які структурно, функціонально, технічно і інформаційно взаємопов'язані між собою для забезпечення ефективної роботи постійно діючих та тимчасово створених ОУ [3].

Під живучістю ПУ розуміємо їхню здатність зберігати або швидко відновлювати свої функції в умовах впливу різних засобів ураження (придушення) противника. Живучість ПУ характеризується імовірністю того, що вони не будуть уражені за період виконання ОСД (бойових) завдань [4].

Живучість це характеристика ПУ, яка залежить не тільки від уразливості його елементів, а й від особливостей їх функціонування під час ведення ОСД (бойових дій). Умовно процес функціонування ПУ можна поділити на такі етапи: підготовка до виконання оперативно-службових (бойових) завдань, виконання оперативно-службових (бойових) завдань, згортання, переміщення на нові рубежі, розгортання. Ураження ПУ або його елементів може здійснюватися на будь-якому етапі їх застосування.

Виходячи з досвіду ведення ОСД (бойових дій), можна зробити такі висновки:

зазначені вище періоди розділені умовно, і невдале усунення демаскувальних ознак в одному з них впливає на інші, що в кінцевому підсумку визначає ефективність проведених заходів з маскування на всіх етапах функціонування ПУ;

за відсутності або недостатнього приховування районів проведення фортифікаційних робіт буде визначальною демаскуючою ознакою під час пошуку розвідкою противника районів розгортання ПУ;

проводячи заходи щодо ослаблення видових демаскувальних ознак, необхідно приділяти увагу частковому або повному їх усуненню стосовно діяльності елементів ПУ;

виявлення і розпізнавання районів розгортання ПУ за їхнього недостатнього приховування в сумі з іншими елементами бойового порядку дають змогу визначити створювані елементи і замисел ОСД (бою) в цілому;

за відсутності необхідних темпів влаштування захисних споруд, враховуючи вимоги щодо переміщення ПУ, заходи фортифікаційного обладнання районів розміщення ПУ не досягнуть свого цільового призначення.

У загальному розумінні до питань забезпечення живучості ПУ відносяться заходи щодо: зменшення обсягу впливу противника на ПУ; послаблення впливу на ПУ; відновлення пошкоджених елементів ПУ.

Зменшенню обсягу впливу противника сприятиме знищення та активна протидія засобам розвідки та ураження противника. Це досягатиметься ударами і вогнем із різних видів зброї та авіації, діями розвідувально-диверсійних груп (далі – ДРГ), засобів радіоелектронної боротьби (далі – РЕБ), системи протиповітряної оборони (далі – ППО).

Послаблення впливу противника на ПУ можна здійснити пасивною протидією засобам розвідки, управління зброєю та ураження противника. Воно буде виконуватися проведенням заходів маскування, охорони та оборони ПУ, розміщенням і своєчасним переміщенням ПУ (за необхідності дистанціюванням та ешелонуванням) і фортифікаційним обладнанням районів розміщення ПУ.

Відновленню пошкоджених ПУ сприятиме своєчасне виявлення та ліквідація наслідків впливу на ПУ противником, що забезпечиться своєчасною підготовкою та виведенням уражених ПУ з районів розміщення, створенням умов відновлення ПУ, що зазнали ушкоджень, формуванням резерву засобів та сил забезпечення функціонування уражених ПУ та тих, що втратили боєздатність.

Під час планування ОСД (бойових дій) комплексна система захисту ПУ дасть змогу взаємопов'язати ПУ, засоби розвідки-поразки та заходи захисту ПУ ПРИКЗ та його підрозділів у єдиному форматі, що дасть змогу прогнозувати можливості противника з розкриття-поразки та визначати необхідні заходи для приховування-захисту ПУ у тактичній ланці управління.

На оперативному рівні основними є заходи захисту ПУ від масованих ударів ракетних військ, артилерії та авіації, у формі вибору раціонального

способу активного захисту шляхом знищення засобів розвідки та нападу противника, а також радіоелектронної, аерозольної та інших видів протидії.

На тактичному рівні проводяться заходи щодо захисту ПУ від ударів і вогню з різних видів зброї, нападу наземного противника, у формі вибору раціонального способу пасивної протидії та ураження противника, проведення організаційних і військово-технічних заходів.

На рівні захисту особового складу та підрозділів характерним є застосування засобів індивідуального та колективного захисту від засобів ураження противника.

Безсумнівно, виконання вищевказаних заходів у процесі захисту ПУ сприятиме забезпеченню їх живучості і стійкості управління в цілому.

Отже, питання живучості ПУ тактичної ланки, незважаючи на численні наукові дослідження, як і раніше, зважаючи на свою складність, є актуальними і мають подальший розвиток. Відповідно, перспективами подальших досліджень буде розробка методичних підходів щодо аналізу та оцінювання живучості системи ПУ ПРИКЗ та стійкості його СУ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Смірнов Є. Б. Теорія прийняття рішень органами військового управління : монографія / Є. Б. Смірнов, В. І. Ткаченко та ін.; за ред. В. І. Ткаченка, Є. Б. Смірнова. Харків : ХУПС, 2008. 545 с.

2. Статут Державної прикордонної служби з охорони державного кордону України. Частина І. Прикордонний загін (проект). Хмельницький : НАДПСУ, 2004. 101 с.

3. Тимчасовий бойовий статут Механізованих військ сухопутних військ Збройних Сил України частина 1 (бригада). Затверджено наказом командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 09 березня 2021 року № 152. Київ : 2021. 116 с.

4. Гусак Ю. А, Шевченко В. К. Методичний підхід щодо аналізу живучості системи пунктів управління. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2020. № 1 (37). С. 191–196 <https://doi.org/10.33099/2311-7249/2020-37-1-191-196>

***КРУТІКОВ Павло Дмитрович,**
курсант 153М навчальної групи
факультету забезпечення державної
безпеки Київського інституту
Національної гвардії України*

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ БІЛЬШ ЕФЕКТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ БОЙОВОГО ДОСВІДУ ПІД ЧАС ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

На сучасному етапі розвитку України питання національної безпеки та оборони займають пріоритетне місце у державній політиці. В умовах активних бойових дій та інших викликів, пов'язаних з тероризмом, кіберзлочинністю та іншими формами агресії, важливим аспектом є удосконалення системи підготовки та застосування суб'єктів сектору безпеки та оборони. Особливо актуальним є питання захисту критичної інфраструктури, яка включає об'єкти енергетики, транспорту, зв'язку та інші важливі для життєдіяльності держави елементи.

Імплементация бойового досвіду в систему підготовки та застосування суб'єктів сектору безпеки та оборони України, вимагає комплексного підходу, що включає навчання, технічне оснащення, організаційні заходи, психологічну підготовку та міжнародну співпрацю[1, стр.12]. Завдяки цим заходам Україна зможе більш ефективно протистояти сучасним викликам та загрозам у сфері безпеки, забезпечуючи стабільність та безпеку своєї критичної інфраструктури.

Хотів би почати з того, що для будь-якої роботи потрібна база, без глибокого розуміння минулого досвіду та його детального вивчення неможливо побудувати ефективну систему захисту. Аналіз бойових дій дозволяє виявити як успішні стратегії, так і помилки, що мають бути виправлені.

Після кожної операції військові підрозділи подають детальні звіти, що описують хід дій, тактики, використані ресурси, успіхи та недоліки з використання відеокамер і дронів для запису бойових дій та операцій для подальшого аналізу. Проведення інтерв'ю з командирами та солдатами, які брали участь в операціях, дають змогу отримати їхній особистий досвід і спостереження.

Головним аспектом є аналіз розвідданих, отриманих під час бойових завдань, для розуміння дій противника та ефективності застосованих тактик, аналіз даних з перехоплених комунікацій ворога для оцінки їхніх намірів та стратегій.

Також важливо визначити нові технологічні рішення, що були ефективно застосовані, та можливості їх подальшого впровадження, вплив бойових дій на психологічний стан військовослужбовців.

На підставі отриманих даних можна розпочати створення навчальних посібників, що узагальнюють отриманий бойовий досвід і містять рекомендації

для подальших дій, розробляти відеоуроки, презентації та інших мультимедійні ресурси, що демонструють реальні бойові ситуації та методи їх вирішення, але більш скомпонована для підрозділів Національної гвардії України під час охорони об'єктів критичної інфраструктури.

Невід'ємною частиною потрібно зробити проведення регулярних навчальних семінарів та конференцій, де досвідчені військові та експерти обговорюють, діляться та спільно аналізують бойовий досвід. Впровадження спеціалізованих курсів для підготовки військовослужбовців Національної гвардії України до специфічних завдань з охорони критичної інфраструктури. Використання маркерів, симуляторів боїв та іншого обладнання для створення реалістичних умов, що імітують захист критичної інфраструктури.

Після завершення тренувань проводити детальний аналіз дій студентів, обговорення їхніх рішень та надання зворотного зв'язку з отриманих результатів для подальшого вдосконалення навчальних програм та методик [5, п.1, ч.1/1].

І кінцевим пунктом буде проведення польових навчань для тестування нових тактик і стратегій, розроблених на основі аналізу.

Отже, інтеграція бойового досвіду в навчальний процес та використання передових технологій створює міцну основу для підвищення ефективності захисту критичної інфраструктури та національної безпеки України. Ця інтеграція не лише підвищує ефективність навчання, а й сприяє розвитку стратегічного мислення та підвищенню реагування на виклики, що стоять перед сучасними силами безпеки та оборони.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальов, О. "Бойовий досвід та військова підготовка: аналіз сучасних тенденцій." *Військова наука*, 18(4), 89-104, 2020р.
2. Гриценко, М. "Використання сучасних симуляційних технологій у військовій підготовці." *Військово-технічний журнал*, 22(1), 56-68, 2019р.
3. Лисенко, І. "Кіберзагрози та захист інформаційних ресурсів: виклики для сучасних військових структур." *Вісник національної безпеки*, 14(2), 34-47, 2018р.
4. Центральна бібліотека Міністерства оборони України. (2021). "Методичні рекомендації з використання передових технологій у військовій підготовці." Київ: Видавництво МОУ.
5. Інститут стратегічних досліджень. (2019). "Концептуальні підходи до оцінки загроз критичній інфраструктурі." Київ: Видавництво ІСД <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/52539>. 2019. № 7. С. 60–64.
6. Шлапак О.Ю. Правове забезпечення оборони України в контексті загроз і викликів сучасного світу. *Проблеми законності..* № 141. С. 198–203, 2018р.

***КРЯЧКО Олександр Іванович,**
науково-дослідної лабораторії з
підготовки військ,
Київського інституту Національної
гвардії України*

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ

Національна гвардія України, незважаючи на війну та жорстоку агресію росії, веде наполегливу роботу щодо вдосконалення системи підготовки, адаптовану до стандартів НАТО з урахуванням величезного бойового досвіду.

Підготовка Національної гвардії України – це організований за єдиним замислом і планом процес навчання і виховання усіх категорій військовослужбовців, підготовки (злагодження) підрозділів, органів управління та військових частин з метою досягнення їх готовності до виконання завдань за призначенням. Складовими підготовки НГУ є: оперативна підготовка, бойова підготовка, підготовка у ВВНЗ та навчальних центрах та національно-патріотична підготовка.

Метою підготовки (відповідно до вимог Директиви командувача НГУ від 24.11.2023 № 202) необхідно вважати забезпечення набуття та підвищення військовими частинами (підрозділами) бойових (спеціальних) спроможностей щодо виконання завдань у складі сил оборони держави із відсічі збройної агресії росії проти України та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення бойових та стабілізаційних дій, а також у взаємодії з іншими складовими сил безпеки у виконанні завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних і інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки.

Чинники, що змушують переглянути системні підходи до організації підготовки в умовах правового режиму воєнного стану:

- наявність обмеженого часу на підготовку, необхідність постійного поповнення поточного некомплекту;
- обсяги підготовки особового складу відповідно до досвіду (особовий склад з бойовим досвідом; без бойового досвіду але з проходженням військової служби; без бойового досвіду та без первинної військової підготовки тощо);
- надходження в частини та підрозділи новітніх систем озброєння і військової техніки як іноземного виробництва так і трофейних зразків;
- зміни в підходах до тактики застосування сил і засобів НГУ.

Впровадження цих планів вимагає реальних ресурсів (як фінансових так і людських) і всебічної підтримки. Головними напрямками в розробці рекомендацій щодо удосконалення системи підготовки до виконання завдань оборони в сучасних умовах з урахуванням отриманого досвіду, відповідно до кращих стандартів та методик, слід вважати:

- визначення показників і критеріїв оцінювання ефективності підготовки та удосконалення методичних підходів до оцінювання;
- удосконалення наявних форм і методів підготовки;
- особливості організації індивідуальної і колективної підготовки в умовах правового режиму воєнного стану;
- удосконалення нормативно-правової бази, що визначає порядок організації і проведення підготовки до виконання завдань сил безпеки і оборони;
- розроблення та впровадження нових програм підготовки та навчальних матеріалів;
- покращення навчальної матеріально-технічної бази, розвиток полігонної інфраструктури та навчальних центрів;
- підвищення кваліфікації викладачів та інструкторів;
- проведення спільних навчань з іншими складовими сил оборони.

Нові підходи до організації підготовки мають передбачати комплексну підготовку з усіх аспектів військової діяльності. Підготовка в умовах правового режиму воєнного стану організується без циклів навчання та періодів підготовки з урахуванням умов виконання завдань, укомплектованості органів управління, військових частин та підрозділів особовим складом, рівня їх навченості, бойового призначення, стану, укомплектованості озброєнням і військовою технікою з чітким визначенням мети, змісту і результатів, що очікуються.

На відміну від традиційних методів навчання необхідно передбачати поєднання теорії з практичними навичками та симуляцією реальних бойових ситуацій на основі бойового досвіду. Також система підготовки повинна забезпечувати цільове та систематичне навчання, що сприятиме збільшенню мотивації військовослужбовців та підвищенню їх професійної компетентності.

Перевагою організації підготовки за такими підходами безперечно буде орієнтація на реальні бойові ситуації, з якими стикалися військовослужбовці під час виконання бойових завдань. Це дозволить провести підготовку максимально якісно до ефективних дій в різних умовах, забезпечить зв'язок теорії з практикою та реальним бойовим досвідом.

Ключовими вимогами в підходах для підвищення ефективності підготовки мають бути:

1. Вимоги до кваліфікації та здібностей: які знання, вміння, навички та здібності повинен мати військовослужбовець для ефективного виконання своїх обов'язків під час виконання бойових завдань.

2. Вимоги до форм, принципів і методів підготовки: які форми, принципи і методи підготовки (програми підготовки) повинні застосовуватись для забезпечення ефективного навчання військовослужбовців та злагодження підрозділів.

3. Вимоги до навчальної матеріально-технічної бази: яким мінімальним вимогам повинні відповідати об'єкти (військові стрільбища, тактичні поля, тренажерне устаткування, системи імітації бою тощо) для забезпечення належного процесу підготовки на всіх етапах (індивідуальна підготовка,

підготовка за окремими ВОС, колективна підготовка) в умовах обмеженого ліміту часу.

4. Вимоги до інструкторів та викладачів, їх кваліфікації, підготовки та відбору.

5. Вимоги до координації дій: які заходи повинні здійснюватись для забезпечення ефективної координації дій між особовим складом що перебуває на етапі підготовки, проводить заходи підготовки та штабами, що планують бойове застосування.

Застосування таких підходів надасть можливість забезпечити ефективну підготовку та підвищити рівень знань, вмінь, навичок військовослужбовців та здатності підрозділів Національної гвардії України діяти злагоджено з іншими складовими сил безпеки і оборони за будь яких обставин, дозволить швидко адаптуватись до нових викликів та завдань в умовах швидкоплинних змін обстановки, завдяки більшій гнучкості та адаптивності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методика вогневої підготовки : навч.-метод. посібник / Лавніченко О. В., Черніченко Ю. М., Задирака В. В., Пожидаєв А. О., За заг. ред. С. Т. Полторака. Харків : Військ. ін-т ВВ МВС України, 2005. 189 с.

2. Вогнева підготовка / Підручник. Львів: НА СВ ім. гетьмана Петра Сагайдачного, 2013. 555 с

3. Флорін О. П., Стародубцев С. О., Шаповал О. М. Обґрунтування структури та функцій системи бойової підготовки Національної гвардії України. *Честь і закон*. 2015. № 4. С. 44–53.

4. Вогнева підготовка. Методика підготовки та проведення занять. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 202 с.

5. Вогнева підготовка військовослужбовців бундесверу – нова концепція. URL: <https://militarycabinet.com/publikacii/vogneva-pidgotovka-vijskovosluzhbovciv-bundesveru-nova-koncepciya>

6. ARMY CAREER. MATCH YOUR FUTURE STARTS HERE. URL: <https://www.goarmy.com/>

*ЛЕГЕНЧУК Сергій Вікторович,
викладач кафедри тактики та
тактико-спеціальної підготовки
факультету службово-бойової
діяльності Київського інституту
Національної гвардії України*

ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ РОЗВІДУВАЛЬНОГО ПОШУКУ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Розвідувальний пошук є важливим елементом діяльності розвідувальних підрозділів Національної гвардії України (далі – НГУ), які відіграють ключову роль у збиранні, аналізі та передачі розвідувальної інформації в реальному часі.

Організація та проведення розвідувального пошуку є важливою складовою у військових операціях, які спрямовані на збір та аналіз інформації для прийняття обґрунтованого тактичного або стратегічного рішення. Розвідувальний пошук полягає в систематичному здійсненні розвідувальних заходів для отримання цільової інформації про ворожі сили, територію чи інші об'єкти в інтересах військ.

Важливими аспектами успішного розвідувального пошуку є глибоке розуміння завдань та об'єктів розвідки, вміння оцінювати й вибирати ефективні методи збору інформації, а також володіння сучасними технологіями та методами розвідувальної діяльності.

В організації розвідувального процесу важливо враховувати поєднання різних джерел інформації, таких як відкриті джерела, технічна розвідка, людська розвідка тощо, для отримання повноти збору інформації в конкретній ситуації. Гнучкість та оперативність у плануванні та взаємодії з розвідувальними підрозділами є ключовими аспектами для успішного проведення розвідувального пошуку.

Крім того, для ефективного здійснення розвідувальних заходів необхідні кваліфіковані та злагоджені фахівці розвідки, які мають відповідні навички та знання для аналізу отриманої інформації та прийняття вірних стратегічних рішень, що принесуть ефективний результат.

У спеціальних операціях, де розвідка відіграє вирішальну роль, постановка завдань для здійснення розвідувального пошуку стає вкрай важливою.

Наявність обмежених ресурсів, включаючи людські, фінансові та технічні, ускладнюють проведення розвідки в спеціальних операціях. Необхідно ефективно використовувати наявні ресурси, щоб забезпечити максимальний результат дій розвідувальних підрозділів.

Однією з проблем може бути забезпечення безпеки та конфіденційності зібраної інформації в умовах високої напруги. Розвідувальні підрозділи повинні розробляти та впроваджувати ефективні заходи безпеки для збереження та захисту отриманої інформації від ворожих сил.

Додатковою проблемою є необхідність швидкого збору, обробки та аналізу інформації у реальному часі для оперативного реагування на зміни в ситуаціях, які виникають на полі бою. Доступ до актуальної та точної інформації є вирішальною складовою у спеціальних операціях, де навіть найменша затримка може призвести до втрат і негативних наслідків.

Потреба в покращенні способів розвідувального пошуку в лавах НГУ є важливою з огляду на складність та динаміку сучасного бойового середовища. Нові виклики, які включають в себе терористичні дії, гібридні загрози та глобальні конфлікти, вимагають від НГУ постійного адаптування та розвитку своїх розвідувальних підрозділів.

Головними складовими, які підтримують необхідність удосконалення способів розвідувального пошуку є:

реагування на зміни сучасного бойового середовища вимагає від НГУ надзвичайної швидкості та здатності адаптуватися до конкретних змін на полі бою. Розвідувальні здібності повинні бути реалізовані таким чином, щоб забезпечити оперативну реакцію на нові загрози та виклики;

точність та ефективність у застосування методів розвідувального пошуку дозволять підрозділам НГУ максимально ефективно використовувати свої ресурси та забезпечити точність в зборі інформації при потенційній загрозі;

інтеграція технологій використання передових інновацій (штучний інтелект, аналіз даних, розвідувальні БПЛА тощо), може значно полегшити та покращити процеси розвідувального пошуку, забезпечуючи більшу ефективність та оперативність;

тренування та підготовка персоналу вимагає впровадження нових методів та способів для розвідувального пошуку, щоб здобути відповідні знання, вміння та навички, які необхідні для успішного виконання розвідувальних операцій підрозділами НГУ.

Отже адаптація до нових загроз таких, як кібератаки, зброя масового ураження вимагає від підрозділів НГУ постійного оновлення та розвитку своїх розвідувальних стратегій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міністерство освіти і науки України Київський національний університет імені Тараса Шевченка ВІЙСЬКОВА РОЗВІДКА Д. В. Зайцев, А. П. Наконечний, С. О. Пахарев, І. О. Луценко ; за ред. В. Б. Добровольського. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2016.

2. Посібник для фахівців служб персоналу військових частин Збройних Сил України (в умовах воєнного стану): посіб. / О.В.Яцино, І.М.Половінкін, О.Л.Тракалюк, В.В.Федорович, О.П.Даценко, Ю.І.Костенко, С.В.Солодовник, С.М.Чумаченко, Т.А.Блізніков – К.: НМЦ КП МО України, 2022.

3. Розвідка та іноземні армії. Частина 2. Інформаційна робота : навчальний посібник / О. В. Левченко, В. В. Вінник, О. В Устименко. – Житомир : ЖВІ, 2019.

*ЛЮДЕРА Дмитро,
курсант, рядовий поліції
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ІДЕОМОТОРНИХ ТРЕНУВАНЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Вогнева підготовка завжди була ключовою складовою для тих, хто займається стрільбою. У цьому контексті ідеомоторні тренування стають неабияк важливими, оскільки вони не лише допомагають у закріпленні рухових навичок, а й впливають на психологічну готовність стрільця. Цей метод передбачає уявне відтворення вивчених прийомів та дій, що спрямоване на оптимізацію роботи психофізичного апарату. Відсутність можливості реально виконувати вправи стрільби у певний момент не стає перешкодою, оскільки ідеомоторне тренування дозволяє зосередити увагу на дрібницях, виробляючи уявлення про ідеальне виконання, якщо навички освоєні належним чином.

Поза простими рухами та діями, цей метод відіграє важливу роль у психічній стійкості. Він допомагає стримувати тривожні думки перед виконанням вправ, що може дезорієнтувати або відволікати. Така концентрація на правильності виконання елементів стрільби допомагає не лише відволіктися від тривожних моментів, а й створює сприятливий настрій для занять. Власне, ідеомоторне тренування виступає не лише як метод навчання, а й як засіб психологічної підготовки, заснований на впливі на увагу, концентрацію та психічну стійкість стрільця під час виконання вправ.

Тож, важливо обговорити особливості ідеомоторних тренувань у вогневій підготовці, де цей метод дозволяє ефективно закріплювати рухові навички, зосереджуючи увагу на правильності виконання окремих елементів стрільби. Його вплив на психічну стійкість і здатність уникнути тривожних думок надає йому ключове значення в контексті психологічної підготовки стрільців.

Важливою складовою психологічної підготовки є ідеомоторне тренування, яке полягає в уявному повторенні вивчених раніше прийомів та дій. Воно спрямоване на закріплення рухових навичок і підтримку стану постійної готовності до виконання конкретних завдань. Впровадження ідеомоторного тренування під час вогневої підготовки дозволяє курсантам чітко уявляти окремі елементи вогневої діяльності, аналізувати м'язово-рухові та інші відчуття, що виникають під час виконання завдань, а також розвивати уважність і швидкість реакції [1, с. 38].

Ідеомоторне тренування сприяє готовності всього психофізичного апарату, включаючи спеціальні відчуття, сприйняття та необхідний м'язовий тонус. Це сприяє оптимальному стану нервових структур, що відповідають за виконання рухових дій з точністю. Інша особливість ідеомоторного тренування полягає у зосередженні уваги на правильності виконання окремих елементів стрільби, відволікаючи увагу від завершального результату стрільби [2, с. 46].

Ідеомоторне тренування, хоча й не може повністю замінити реальне виконання дій під час стрільби, має свої переваги в процесі навчання. Це полягає у тому, що уявлення правильного виконання окремих елементів стрільби дозволяє уявляти їх виконання ідеально, якщо, звісно, ці навички освоєні правильно й вільні від серйозних технічних помилок [2, с. 46].

Суть ідеомоторного тренування полягає в тому, що навчаючись, людина, знаходячись у розслабленій позі, уважно концентрується лише на моментах, безпосередньо пов'язаних з виконанням пострілу. При цьому послідовність виконання елементів стрільби повністю зберігається у її уяві. Навчання майбутніх поліцейських діям у небезпечних умовах виконується у вищих навчальних закладах, спеціалізованих у підготовці поліцейських, за допомогою інтерактивної підготовки з використанням спеціальних тренажерів без стрільби. Під час ідеомоторного тренування не потрібне спеціальне обладнання; для виконання цих вправ потрібно лише віддати цьому процесу короткий час щодня. Такий підхід дає можливість вдосконалювати навички та оцінювати здатність приймати рішення у важливих ситуаціях, необхідних для забезпечення громадського порядку [3].

Ідеомоторне тренування можна успішно використовувати як ефективний спосіб психологічної підготовки. Добре відомо, наскільки складно зосередитися й відволіктися від тривожних думок перед виконанням вправ зі стрільби. Досвід показує, що спроби пригнати в себе думки про щось приємне перед вправою призводять до більшої втрати енергії, ніж увага, спрямована на правильне виконання елементів стрільби. Це не лише допомагає відволіктися від тривоги щодо можливих помилок, а й створює сприятливий настрій для вправ. Крім того, ідеомоторне тренування є важливим етапом для швидкого опанування ще потужнішого психологічного методу — аутогенного тренування [2, с. 47].

Отже, у вогневій підготовці ідеомоторні тренування виступають як фундаментальний елемент, спрямований на комплексне формування не лише технічних навичок, але й психологічної стійкості у поліцейських. Цей метод навчання ґрунтується на уявному відтворенні раніше освоєних дій та рухів, акцентуючи увагу на поліпшенні рухових навичок у контексті реальних вогневих сценаріїв. Він відіграє важливу роль у підготовці до виконання завдань, сприяючи розвитку уважності, точності в діях та аналізі відчуттів під час стрільби.

Особливе увласнення правильного виконання окремих елементів стрільби під час ідеомоторного тренування не лише закріплює вміння, але й позитивно впливає на психічний стан поліцейських. Цей підхід сприяє уникненню тривожних міркувань щодо можливих помилок та формує сприятливий емоційний фон для ефективних тренувань зі стрільби.

Важливість зазначеного методу виявляється не лише у формуванні технічних аспектів стрільби, але й у відповідному психологічному підґрунті. Ідеомоторне тренування розвиває психічну стійкість, допомагає уникнути роздумів щодо можливих помилок та забезпечує підвищену увагу у критичний момент. В цілому, цей метод виступає ключовим фактором у створенні

ефективної системи вогневої підготовки поліцейських, спрямованої на забезпечення безпеки та публічного порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ануфрієв М.І. Службова підготовка працівників органів внутрішніх справ: [навч.-метод. посіб.]. К.: РВВ МВС України, 2003. 440 с.
2. Лопаєва О.М. Психологічна підготовка курсантів для виконання вправ стрільби з бойової зброї на заняттях з вогневої підготовки в Академії митної служби України. Новини от добрата науки-2009: міжнар. наук.-практ. конф. Болгарія, Софія, 17-25 травня 2009 р. Том 15. С. 45-50.
3. Мислива О.О., Москалець А.П. Інноваційні методи стрілецької підготовки поліцейських. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: зб. матеріалів II міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 21 квітня 2017 р. /МВС України, Департамент патрульної поліції України; Харків. нац. ун-т внутр. справ, каф. спец. фіз. підготовки. Харків: ХНУВС, 2017.

МЕДВІДЬ Михайло,

*доктор економічних наук, професор,
заступник начальника Київського
інституту Національної гвардії
України з навчально-методичної
роботи*

ПЛАКСІН Андрій,

*кандидат педагогічних наук, заступник
начальника факультету службово-
бойової діяльності Національної гвардії
України з навчальної та наукової
роботи*

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «РОЗВІДУВАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПІДРОЗДІЛАМИ НГУ»

Сьогодні підрозділи Національної гвардії України реалізують нетипові для мирного часу функції, зокрема: приймають участь у здійсненні заходів правового режиму воєнного стану та у виконанні завдань територіальної оборони. При виконанні зазначених функцій у військовослужбовців виникає необхідність приймати швидкі рішення в умовах невизначеності; підвищилась відповідальність за підлеглий особовий склад, їхнє життя та здоров'я тощо.

В даний час ворог все частіше використовує різноманітні безпілотні літальні апарати (БпЛА), які є керованими засобами, а їх точність влучення набагато більша ніж в артилерії. Це вимагає від військовослужбовців дообладнувати вже існуючі фортифікаційні споруди; тактика дій противника змушує більш ретельно звернути увагу на фортифікаційну організацію оборонного бою в траншеї та ходах сполучення, улаштування різноманітних загороджень, які б ускладнювали або унеможливлювали рух ворога в них (Семенов, Турський, 2023). Зазначені зміни звертають увагу організаторів освітнього процесу ВВНЗ на перегляд досягнення програмних результатів навчання майбутніх офіцерів. Важлива роль відводиться організації та здійсненню заходів, спрямованих на недопущення раптового нападу противника, зниження ефективності його вогню (ударів) по підрозділам, створенню сприятливих умов для організованого вступу підрозділів у бій та успішному виконанню ними бойового завдання, тобто бойовому забезпеченню військ (сил).

Такий вид бойового забезпечення як розвідка є сукупністю заходів, що проводяться командирами, штабами і підрозділами з метою добування розвідувальних відомостей про противника і місцевість у районі майбутніх дій, необхідних для підготовки та успішного ведення бою (дій). Основні зусилля розвідки зосереджуються на своєчасному забезпеченні командирів розвідувальною інформацією, необхідною для ефективного застосування

підрозділів, а також на виключенні раптовості дій противника (Бойовий статут, 2022).

Ще більш важливим є стан кадрового забезпечення зазначених процесів. Відповідно до даних Єдиної державної електронної бази з питань освіти на першому (бакалаврському) рівні підготовку за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил) здійснюють сім ВВНЗ, з них Військова академія (м. Одеса) за освітньою програмою «Організація розвідувально-інформаційної роботи у військових частинах (підрозділах)» (ЄДБО, 2023). Підготовка за цією освітньою програмою здійснюється для Збройних Сил України. Практичною проблемою є відсутність підготовки фахівців з розвідувального забезпечення виконання завдань підрозділами НГУ.

Відповідно до пункт три частини другої статті 13 Закону України «Про вищу освіту» державні органи, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти формують пропозиції і розміщують державне замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою у порядку, встановленому законодавством (Про вищу освіту, 2014). Представники Головного управління НГУ, командири в/ч НГУ звертають увагу на проблеми кадрового забезпечення організації дій розвідувальних підрозділів НГУ при виконанні бойових (спеціальних) завдань НГУ під час відсічі збройної агресії.

З метою вирішення згаданих проблем є необхідність формування освітньої програми «Розвідувальне забезпечення виконання завдань підрозділами Національної гвардії України» за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти тактичного рівня військової освіти.

Для цього необхідно врахувати вимоги таких нормативно-правових актів, як: Закон України «Про вищу освіту» (Про вищу освіту, 2014); постанови Кабінету Міністрів України від 15.12.1997 № 1410 «Про трансформацію системи військової освіти»; від 19.05.2021 № 497 «Про атестацію здобувачів ступеня фахової освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного кваліфікаційного іспиту»; наказу Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 № 1385 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»; наказу Міністерства оборони України від 05.07.2022 № 175 «Про організацію підготовки офіцерського, сержантського складу у вищих військових навчальних закладах, закладах фахової передвищої військової освіти Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти» (Про організацію підготовки, 2022); розпорядження Міністерства оборони України від 04.08.2022 року № 19691/з «Організаційно-методичні рекомендації з розроблення (коригування) основних освітніх документів з підготовки військових фахівців офіцерського, сержантського (старшинського) складу у вищих військових навчальних закладах, закладах фахової передвищої військової освіти та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти» (Організаційно-методичні рекомендації, 2022).

Виходячи зі змісту бойового статуту механізованих і танкових військ сухопутних військ Збройних сил України, нормативно-правових актів НГУ та специфіку службово-бойової діяльності підрозділів НГУ можна запропонувати орієнтовний перелік освітніх компонентів військово-спеціальної підготовки (фахового курсу тактичного рівня L-1B) за спеціалізацією «Розвідувальне забезпечення виконання завдань підрозділами Національної гвардії України», а саме: «Розвідка противника»; «Розвідка місцевості»; «Військова розвідка»; «Технічна розвідка»; «Артилерійська розвідка»; «Інженерна розвідка»; «Радіаційна, хімічна, біологічна розвідка»; «Аеророзвідка»; «Тактико-спеціальна підготовка підрозділів розвідки спеціального призначення»; «Застосування БПЛА та БАК»; «Обслуговування та використання FPV – дронів»; «Використання сучасних інформаційних технологій у розвідувальних циклах»; «Система ISTAR»; «Радіоелектронна боротьба».

За результатами проведеного аналізу обґрунтовано необхідність підготовки фахівців за освітньою програмою «Розвідувальне забезпечення виконання завдань підрозділами Національної гвардії України» спеціальності 254 Забезпечення військ (сил). Враховуючи зміст нормативно-правових актів в та специфіку службово-бойової діяльності запропоновано перелік освітніх компонентів військово-спеціальної підготовки (фахового курсу тактичного рівня L-1B) за спеціалізацією «Розвідувальне забезпечення виконання завдань підрозділами Національної гвардії України».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко, Ільяшов, 2017 – Адаменко, М.В., Ільяшов, О.А. (2017). Оцінювання оперативності функціонування системи артилерійської розвідки в інтересах вогневого ураження противника ракетними військами і артилерією. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, 2017. № 2. С. 109–115.
2. Бойовий статут, 2022 – Бойовий статут механізованих і танкових військ сухопутних військ Збройних сил України (2022). Частина II Батальйон, рота. Київ: Наш Формат. 448 с.
3. Грек, et al., 2014 – Грек, А.М., Чернявський, О.Ю., Галак, О.В., Каракуркчі, Г.В., Матикін, О.В. Призначення та завдання біологічної розвідки підрозділів військ РХБ захисту при біологічному зараженні в сучасних умовах. Збірник наукових праць Академії внутрішніх військ МВС України, 1: 72–78.
4. Актуальні питання підвищення бойових можливостей підрозділів військової розвідки. Честь і закон, 1: 32–35. Медвідь, et al., 2023 – Медвідь, М.М., Криворучко, В.О., Курбатов, А.А., Гаврищук, М.М., Ніконенко, А.М., Семенов, М.В. (2023). Вивчення та впровадження бойового досвіду як передумова формування готовності майбутніх офіцерів до службово-бойової діяльності. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки», 4: 66–74.

5. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Медвідь, Гавришук, 2023 – Медвідь, М.М., Гавришук, М.М. (2023). Обґрунтування необхідності здійснення досліджень щодо формування загальних компетентностей майбутніх офіцерів Національної гвардії України в процесі професійної підготовки. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки, 2(54): 5–8.

6. Про вищу освіту, 2014 – Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 No 1556-VII. URL: <http://surl.li/jhtp> (дата звернення: 28.12.2023). Про затвердження Інструкції, 2014 – Про затвердження Інструкції з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13.10.2014 року No 1067. URL: <http://surl.li/ovaqs> (дата звернення: 28.12.2023).

7. Про затвердження стандарту, 2018 – Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 254 Забезпечення військ (сил) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 року No 1385. URL: <http://surl.li/ovaoh> (дата звернення: 28.12.2023).

8. Про Національну гвардію України, 2014 – Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. No 876-VI. URL: <http://surl.li/sjrj> (дата звернення: 28.12.2023).

9. Про організацію підготовки, 2022 – Про організацію підготовки офіцерського, сержантського складу у вищих військових навчальних закладах, закладах фахової передвищої військової освіти Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти: наказ Міністерства оборони України від 05.07.2022 року No 175.

***МОСКАЛЕНКО Роман Едуардович,**
курсант навчальної групи ПД-231
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, рядовий
поліції*

***КОРОЛЬ Катерина Сергіївна,**
викладач кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ*

НАСЛІДКИ ВІЙНИ ЩОДО ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ РЕЧОВИН ТА БОЄПРИПАСІВ

Актуальність цієї тези-доповіді полягає в тому, що не тільки у воєнний стан є загроза життю та здоров'ю населення але і у післявоєнний період. Все частіше поступають виклики до поліції про боєприпаси, які не вибухнули, також є не виняткові випадки коли люди через необізнаність та допитливість тягнуть гранати, міни додому та наражають не тільки себе, а і оточуючих на небезпеку.

Ми хочемо розкрити проблематику наслідків, які нас очікують у післявоєнний період та як убезпечити населення, надати алгоритм дій при виявленні боєприпасів та вибухонебезпечних речовин.

До вибухонебезпечних предметів належать: вибухові речовини - це хімічні з'єднання або суміші, здатні під впливом певних зовнішніх дій до швидкого хімічного перетворення, що саморозповсюджується, з виділенням великої кількості енергії і утворенням газів; та боєприпаси - вироби військової техніки одноразового вживання, призначені для враження живої сили супротивника.

До боєприпасів належать:

- бойові частки ракет;
- авіаційні бомби;
- артилерійські боєприпаси (снаряди, міни);
- інженерні боєприпаси (протитанкові та протипіхотні міни);
- ручні гранати;
- стрілецькі боєприпаси (набої до пістолета, карабінів, автоматів тощо).

Також слід виділити піротехнічні засоби:

- патрони;
- вибухові пакети;
- петарди.

А також саморобні вибухові пристрої так звані міни-сюрпризи - предмети домашнього побуту, дитячі іграшки або речі, що привертають увагу [1].

Станом на 2023 рік Україна вважається найбільш замінованою країною світу понад 30 % території забруднено мінами та нерозірваними боєприпасами.

“Рятувальники, пожежники ДСНС у складі Сил безпеки та оборони забезпечують безпеку і оборону нашої країни. Одна з ключових складових на

сьогодні - це всі розуміють і в світі, в тому числі, - це розмінування нашої території, яке затягнеться на багато десятків років”, - зазначив голова Державної служби з надзвичайних ситуацій Сергій Крук [2].

На жаль, ми живемо у небезпечний для України час і знання про вибухонебезпечні речовини та боєприпаси важлива, як ніколи. Тому інформація, як реагувати та що робити, коли ви знайшли вибухові пристрої або боєприпаси, які не спрацювали важлива для забезпечення, як особистої безпеки так і оточуючих.

Якщо виявили підозрілий предмет, схожий на вибухонебезпечний.

1. Не торкатися власноруч та не дозволяти це робити іншим. Категорично заборонено переміщувати та намагатися розібрати їх, заносити у приміщення, закопувати у землю, кидати у водойми.
2. Відійти від підозрілого предмета якомога далі.
3. Якось позначити це місце.
4. негайно повідомити про небезпечну знахідку ДСНС за номером(101) або поліцію (102).
5. Дочекатися приїзду фахівців і вказати місце розташування підозрілої знахідки [3].

Невжиття цих заходів може коштувати вам життя та призвести до тяжких наслідків.

Хочемо зауважити на тому, що є люди, які наживаються на війні та використовують це в особистих цілях. Так правоохоронці на одному з блокпостів Херсонщини затримали жителя Дніпропетровської області з боєприпасами.

За даними правоохоронців, житель Дніпропетровської області приїжджав до Високопільської громади, де знаходив і збирав зброю на колишній позиції армії РФ та ЗСУ.

Чоловік повідомив, що боєприпаси знайшов нібито випадково, коли проводив будівельні роботи у Високопіллі [4].

Також не рідкий випадок торгівлі боєприпасами. За інформацією Національної поліції Закарпатської області, 14 лютого під час зустрічі з “клієнтом” де підозрюваний передавав “товар” і отримав за нього гроші, правоохоронці затримали чоловіка.

Під час обшуку за місцем проживання у чоловіка вилучили понад сотню набоїв до автоматичної зброї та три гранати із запалами до них [5].

Від початку повномасштабного вторгнення станом на 10.01.2024 рік 887 людей постраждало від вибухонебезпечних предметів. Травмовано - 610 осіб, 74 - дітини; загинуло - 277 осіб з них 14 - дітей. Найбільше постраждалих: Харківщина (223 особи); Херсонщина (81 особа); Миколаївщина (73 особи) - зазначив міністр МВС Ігор Клименко [6].

Ми маємо розуміти ризики та не нехтувати заходами безпеки. Дорослі мають проінформувати своїх дітей у разі виявлення ними боєприпасів, як їм діяти у такій ситуації. Дорослі у свою чергу, повинні знати наслідки зневажливого поводження з такими предметами та не наражати на небезпеку оточуючих, забираючи такі предмети до дому для власних цілей.

Основна увага повинна приділятися підвищенню рівня обізнаності серед населення. Закликати, щоб люди свідомо розуміли, що їх безпека знаходиться в їх руках, що треба співпрацювати з правоохоронними органами та повідомляти про випадки знаходження небезпечних предметів та якщо ви були свідком того, що хтось забрав такий предмет. В обов'язковому порядку надати всю відому вам інформацію.

У разі залишення підозрілого предмета невідомою особою, запам'ятайте її зовнішній вигляд або автотранспорт на якому він міг поїхати. Тільки співпрацюючи ми зможемо забезпечити публічну безпеку.

Доходячи висновку можемо сказати, що не всі люди обізнані у алгоритмі дій з вибухонебезпечними речовинами та боєприпасами і зазвичай нехтують ними, тим самим наражають себе та оточуючих на небезпеку. Хочемо сказати, що життя це найважливіша цінність, небезпека може очікувати всюди, тому потрібно бути уважними та спостережливими за оточуючим, незвичне та неприродне розташування предметів. Зберігати спокій та не хвилюватися, щоб правильно відреагувати на ті ризики з якими ви можете стикнутися.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова. Інформація про вибухонебезпечні предмети та правила поведінки у разі їх виявлення. URL:[Інформація про вибухонебезпечні предмети і правила поведінки у разі їх виявлення \(npu.edu.ua\)](http://npu.edu.ua)
2. Суспільне новини. В Україна заміновано 30 % території, на розмінування підуть десятки років - ДСНС. URL: [Війна в Україні: 30% території забруднені мінами — Суспільне новини — Суспільне Новини \(suspilne.media\)](http://suspilne.media)
3. Офіційний сайт Рівненської обласної державної адміністрації. Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя. URL:[Вибухонебезпечні предмети: ризик, який може коштувати життя | Рівненська обласна державна адміністрація \(rv.gov.ua\)](http://rv.gov.ua)
4. Суспільне новини. На одному з блокпостів Херсонщини поліцейські затримали жителя Дніпропетровської області з боєприпасами. URL:[На блокпості Херсонщини затримали чоловіка з боєприпасами — Суспільне Новини \(suspilne.media\)](http://suspilne.media)
5. Суспільне новини. У селі Великі Лучки Мукачівського району поліцейські затримали місцевого жителя за підозрою у торгівлі боєприпасами. URL:[Поліція затримала закарпатця за підозрою у торгівлі боєприпасами — Суспільне Новини \(suspilne.media\)](http://suspilne.media)
6. Телеграм канал. URL: [@Klymenko_MVS](https://t.me/TelegramContact).

ПАЩЕНКО Віктор,

докторант докторантури та ад'юнктури Національної академії Національної гвардії України, (м. Харків), кандидат технічних наук, полковник

НЕСТЕРЕНКО Олексій,

викладач військово-інженерної підготовки кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України (м. Харків), майор

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ НОРМАТИВІВ ТА ВИМОГ НАТО ДО ФОРТИФІКАЦІЙНИХ СПОРУД В НОРМАТИВИ ТА ВИМОГИ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ УКРАЇНИ

Україна, як суверенна держава, зобов'язана забезпечувати національну безпеку та захист територіальної цілісності та незалежності. Протягом останніх років Україна зіткнулася з різними викликами, пов'язаними з окупацією територій, терористичними актами та іншими загрозами. Однією з важливих складових захисту території є організація планування та зведення фортифікаційних споруд, які забезпечують захист цивільних та військових об'єктів.

Аналіз стандартів та вимог НАТО до фортифікаційних споруд показує, що вони визначають такі важливі параметри, як міцність, захист від вибухів, теплоізоляцію, вентиляцію та інші. Крім того, стандарти НАТО рекомендують використання спеціального обладнання та матеріалів, що забезпечують високу ефективність захисту.

Важливо зазначити, що стандарти НАТО не є обов'язковими для всіх країн-членів альянсу. Кожна країна має право встановлювати свої власні нормативи та вимоги до фортифікаційних споруд, які враховують національні особливості та можливості. Проте, використання стандартів та вимог НАТО до фортифікаційних споруд може допомогти підвищити якість та ефективність захисту.

Інтеграція нормативів та вимог НАТО до фортифікаційних споруд в нормативи та вимоги збройних формувань України може забезпечити наступні переваги:

- підвищення ефективності захисту та зниження ризику враження особового складу та матеріальних цінностей;
- забезпечення відповідності українських фортифікаційних споруд світовим стандартам, що може збільшити довіру до збройних формувань України та підвищити її рейтинг серед міжнародних партнерів.

- створення сприятливих умов для взаємодії та співпраці з країнами-членами НАТО у сфері безпеки та захисту території.
- забезпечення можливості модернізації та удосконалення фортифікаційних споруд України, що дає можливість бути більш готовим до можливих загроз та конфліктів.

Проте, інтеграція нормативів та вимог НАТО до фортифікаційних споруд також може викликати деякі труднощі. Наприклад, це може потребувати змін в існуючих системах проектування та прийомах зведення споруд. Крім того, виконання вимог НАТО може збільшити витрати на будівництво та їх утримання. Однак, ці витрати можуть бути оправданими з погляду забезпечення високого рівня захисту.

Інтеграція нормативів та вимог НАТО до обладнання фортифікаційних споруд у національні стандарти та вимоги України може бути ефективним кроком у напрямку підвищення якості фортифікаційних споруд та забезпечення їх відповідності сучасним вимогам.

Такий процес може допомогти збройним формуванням України покращити свої можливості участі в міжнародних миротворчих операціях та збільшити свої шанси на приєднання до Альянсу у майбутньому, забезпечити високу якість оборони своїх територій та населення під час військової агресії. Водночас, інтеграція нормативів та вимог НАТО до обладнання фортифікаційних споруд дозволить Україні забезпечити високу якість забезпечення захисту від сучасних засобів ураження.

Процес інтеграції може бути складним та вимагати значних зусиль, але в результаті може дати значні переваги по уніфікації споруд, зменшенню строків зведення, тощо. Важливо пам'ятати, що цей процес повинен бути орієнтований на потреби збройних формувань України, а не бути підігнаний під вимоги НАТО, повинен бути підтриманий належними забезпеченням, мати належний контроль. Слід зазначити, що інтеграція нормативів та вимог фортифікаційних споруд за стандартами НАТО не є єдиним шляхом підвищення якості захисту особового складу та техніки. Важливо розробляти та впроваджувати комплексні заходи, які охоплюють різні напрями розвитку військового потенціалу, такими як підвищення кваліфікації військовослужбовців, модернізацію обладнання та зброї розвиток інноваційних технологій та інформаційних технологій, підтримка українських виробників обладнання та матеріалів для фортифікаційних споруд, та інші напрями.

Україна має значний потенціал для розвитку військової справи, але для досягнення цієї мети необхідно відповідальне та цілеспрямоване керівництво, високі стандарти військової дисципліни та професіоналізму, а також відповідні ресурси. Інтеграція нормативів та вимог НАТО до фортифікаційних споруд є важливим елементом військової стратегії України, який може забезпечити високий рівень захисту та безпеки нашої держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про підготовку військовослужбовців, військових частин (підрозділів) Національної гвардії України : наказ КНГУ від 14.03.2016 р. № 151.
2. Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина III Взвод, відділення, екіпаж. – К. : Наш формат, 2022. – 408 с.
3. Бронетранспортер БТР-4Е. Керівництво з експлуатації В1318Е РЭ. – Х. : ХКБМ, 2014. – 503 с.
4. Нацгвардія отримала 27 БТР М113. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/natsgvardiya-otrymala-27-btr-m113/> (дата звернення 17.04.2024 р.).
5. Тактика застосування бронетранспортерів БТР-3, БТР-4 та їх модифікацій / методичні рекомендації. – К. : ЦОСМП ЗСУ, 2019. – 130 с.

***ПАЩЕНКО Віктор**, докторант докторантури та ад'юнктури Національної академії Національної гвардії України, (м. Харків), кандидат технічних наук, полковник*
***НЕСТЕРЕНКО Олексій**, викладач військово-інженерної підготовки кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України (м. Харків), майор*

ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІНОСТІ АНАЛІЗУ ТА ПЕРЕГЛЯДУ ОПИСУ ЗМІСТУ ТА УМОВ ВИКОНАННЯ НОРМАТИВІВ З БОЙОВОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН (ПІДРОЗДІЛІВ) НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

З метою вдосконалення прийомів і способів дій особового складу при виконанні поставлених завдань, швидкого оволодіння озброєнням і військовою технікою та якісного злагодження підрозділів Національної гвардії України в ході бойової та спеціальної підготовки, наказом командувача Національної гвардії України від 14.03.2016 року №151 затверджено порядок відпрацювання нормативів з бойової та спеціальної підготовки військових частин (підрозділів) Національної гвардії України.

Нормативи бойової підготовки – це часовий, кількісний і якісний показник виконання поставлених завдань, прийомів і дій окремими військовослужбовцями або підрозділами в ході бойової підготовки, на навчаннях, тренуваннях, а також з озброєнням і бойовою технікою з дотриманням послідовності, яка передбачена статутами, порадиниками, керівництвами та інструкціями.

Відпрацювання нормативів на заняттях і навчаннях сприяє удосконаленню прийомів і способів дій під час виконання поставленого завдання, швидкому оволодінню особовим складом озброєнням та військовою технікою, скороченню термінів приведення їх у повну бойову готовність. Це дозволяє командирам створювати обстановку змагання, встановити єдиний і об'єктивний підхід при визначенні рівня підготовки військовослужбовців і підрозділів, виявляти й узагальнювати під час відпрацювання нормативів нові форми і методи виконання тих або інших прийомів.

Нормативи розробляються відповідно до вимог статутів, порадиників, керівництв та інструкцій на підставі досвіду навчання військ з урахуванням тактико-технічних характеристик озброєння, військової техніки і середньої натренованості військовослужбовців, підрозділів. У збірнику подані нормативи, які забезпечують набуття навиків у процесі оволодіння своєю

спеціальністю і залагодження підрозділів з предметів навчання для всіх категорій військовослужбовців, а також підрозділів.

З отриманням новітніх зразків екіпіровки та спорядження, озброєння та бойової техніки, визначення необхідних вимог до бронезахисту особового складу та бойової техніки, вивченні досвіду дій частин та підрозділів, що беруть участь у бойових діях, а також підрозділів провідних країн світу, інтеграції цього досвіду в діяльність військ, виникає необхідність розробки, перегляду нормативів, уточнення або доповнення змісту нормативів бойової та спеціальної підготовки військових частин (підрозділів) Національної гвардії України.

Як приклад, можна навести нормативи загальновійськової підготовки № 8. «Посадка особового складу на БТР на місці» та №10. «Висадка особового складу із БТР на місці». Умови та послідовність виконання нормативів, часові показники були визначені з моменту взяття на озброєння бойової техніки, а це 70-80 роки минулого століття, з урахуванням форми одягу, спорядження, екіпіровки військовослужбовця тих часів.

В опису умов виконання нормативу не уточнюється, а ні бронезахист, озброєння та екіпіровка сучасного військовослужбовця (бронезилет 6 класу захисту важчий за 4 клас, має різні характеристики за об'ємом, що впливатимуть на рухливість та спроможність без затримки долати технологічні отвори люків бойової техніки), а ні конструктивні особливості бойової техніки, БТР-70 відрізняється від БТР -80, та від БТР3Е й БТР4Е (порядок шикування особового складу біля бойової техніки, послідовність займання місць, розміщенням особового складу на місцях, розташуванням люків, їх розміри, наявністю на техніці елементів додаткового бронезахисту, протикумулятивних екранів, тощо).

Враховуючі високу імовірність змін у штатній структурі підрозділів, надходження новітніх зразків зброї та техніки, зміною та впровадженням нових тактичних прийомів та способів дій, – є актуальним проведення аналізу змісту, умов, часових показників, критеріїв оцінювання виконання нормативів та внесення змін з урахуванням сучасним вимогам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про підготовку військовослужбовців, військових частин (підрозділів) Національної гвардії України : наказ КНГУ від 14.03.2016 р. № 151.
2. Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина III Взвод, відділення, екіпаж. – К. : Наш формат, 2022. – 408 с.
3. Бронетранспортер БТР-4Е. Керівництво з експлуатації В1318Е РЭ. – Х. : ХКБМ, 2014. – 503 с.

4. Нацгвардія отримала 27 БТР М113. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/natsgvardiya-otrymala-27-btr-m113/> (дата звернення 17.04.2024 р.).

5. Тактика застосування бронетранспортерів БТР-3, БТР-4 та їх модифікацій / методичні рекомендації. – К. : ЦОСМП ЗСУ, 2019. – 130 с.

*ПОЛЯКОВ Вадим Юрійович,
Київський інститут Національної
гвардії України*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ІМІТАЦІЇ БОЮ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Одним із основних напрямків підготовки здобувачів вищої освіти у вищому військовому навчальному закладі (ВВНЗ) Національної гвардії України (НГУ) є формування знань, умінь та навичок, які дозволять офіцеру-випускнику здійснювати ефективне управління підрозділом у різних видах бою (дій). Ці основоположні спроможності закладаються під час вивчення освітніх компонентів військового спрямування, в першу чергу загальної тактики, тактико-спеціальної підготовки та розвідки.

Розвиток технологій призвів до появи систем імітації бою, що докорінно змінило підходи як до індивідуальної підготовки, так і до підготовки підрозділів. Основним принципом створення систем імітації бою, є використання лазерного променя для імітації пострілу та фіксації «ураження» цілі. З розвитком систем лазерної імітації бою почали використовуватись інші технологічні рішення, зокрема технології передачі даних WI-FI, Bluetooth, а також математичні моделі, які дозволяють розраховувати характеристику пострілу з конкретного озброєння з певної вогневої позиції і, відповідно, відтворити «ураження» цілей.

Однією з перших та найвідоміших у світі систем імітації бою є система «MILES» [1]. З початком впровадження в діяльність Збройних сил України (ЗСУ) та інших військових формувань (ІВФ) стандартів збройних сил країн – членів НАТО, деяка кількість цих систем у різних комплектаціях були передані ЗСУ та ІВФ. Проте основною перешкодою у широкому використанню системи «MILES» стала її висока вартість та недостатня кількість. Додатковою умовою, що ускладнює використання зазначеної системи, є необхідність використання холостих боєприпасів, що доволі часто є проблемним з тих чи інших причин.

Разом з тим, протягом останніх років ряд українських компаній запропонували для використання розроблені ними системи імітації бою. Розробниками зазначених систем в Україні є компанії Lasertag.net [2], Netronic [3], «Акула», Laserwar, LSD [4].

Проте одними з найпоширеніших в Україні є тренувальні системи для тактичної підготовки від компанії «SKIFTECH» [5]. Компанія пропонує як групові комплекти для підрозділів, наприклад «Система лазерних симуляторів двостороннього вогневого контакту для роти», комплекти озброєння військової техніки та тренувальні системи (наприклад, «Антиснайпер», система «Коваль» для міномета тощо).

Досвід використання систем «SKIF» показав суттєве покращення процесу практичного відпрацювання прийомів та способів дій у бою курсантами, а також

полегшення формування навичок управління підрозділом у загальновійськовому бою.

Основними перевагами систем імітації бою від компанії SKIFTECH є:

1. Економія матеріальних засобів, у першу чергу холостих боєприпасів.
2. Реалістичний спосіб фіксації умовного «ураження» бійця – удар електричним струмом через спеціальний браслет (стрес-белт), що виключає вплив людського фактору на результати відпрацювання навчальних завдань, а також спонукає військовослужбовця до ретельного і свідомого підходу до тренувань.

3. Особи, що навчаються одразу бачить наслідки свого рішення, як вірного, так і помилкового.

4. Необхідність прийняття рішень курсантом в ролі відповідного командира під «умовним вогневим впливом», що розвиває його стресостійкість та здатність мислити в умовах, наближених до реальних.

5. Використання холостих боєприпасів (що дозволяє система «SKIF») забезпечує ще більший «ефект присутності» та формує «правильні» навички дій військовослужбовця у бою (зміна магазину (перезаряджання), дії під час затримок при стрільбі, урахування демаскувальних ознак при стрільбі, таких як спалах та дим пострілу, пил при пострілі тощо).

5. Використання комплектів імітаторів мін ТМ-62, МОН-50, ПМН-2 дозволяє відпрацьовувати способи та прийоми дій у бою в умовах імітації застосування мінно-вибухових загороджень як з нашої сторони, так і з боку противника.

Таким чином, використання в навчальному процесі лазерних систем імітації бою дозволяє значно покращити навчальний процес, економити матеріальні засоби, суттєво полегшити роботу викладача чи інструктора, а також підвищити ефективність набуття необхідних у бою умінь та навичок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Система імітації бою MILES в ЗСУ. URL: <https://mil.in.ua/uk/systema-imitatsiyi-boyu-miles-v-zsu/> (Дата звернення – 03.05.2024).

2. Для тактичних тренувань ЗСУ і ТрО надають лазертаг-обладнання. Як отримати?. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2022/04/26/dlia-taktychnykh-trenuvan-zsu-i-tro-nadaiut-lazertah-obladnannia-iak-otrymaty> (Дата звернення – 07.05.2024).

3. 15 років створюємо обладнання, випереджаюче індустрію!. URL: <https://jobs.netronic.com.ua/#about> (Дата звернення – 04.05.2024).

4. Історія гри Лазертаг: витоки гри і Laser Tag в Україні. URL: <https://bnbpaintball.com/publication/istoriya-gri-lazertag-vitoki-gri-i-laser-tag-v-ukrayini> (Дата звернення – 07.05.2024).

5. Стати головним виробником високотехнологічних рішень для ефективною, реалістичною та якісною військовою підготовки бійців. URL: <https://ua.skif.cc/pro-kompaniyu/> (Дата звернення – 07.05.2024).

РЕПЕНКО Олександр Миколайович,
викладач тактики та тактико-
спеціальної підготовки факультету
СБД Київського інституту
Національної гвардії України
КУРБАТОВ Артем Андрійович,
викладач тактики та тактико-
спеціальної підготовки факультету
СБД Київського інституту
Національної гвардії України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ГАДЖЕТІВ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ

Як свідчить та показує практика російсько-української війни, використання гаджетів в зоні бойових дій потребує неабиякої уваги. Будь який гаджет – помічник у вирішенні багатьох проблем, але на війні цікавість супротивника до твого пристрою множитья в рази. Телефон, що працює в районі виконання завдань – прямий шлях до демаскування позицій, опорних пунктів та районів розташування особового складу. Нехтування цим фактом може призвести до втрат та зриву бойового завдання. В ідеалі необхідно мати два гаджети. Один – для особистих потреб з місцевою SIM-картою, інший – для військових (дрони та карти тощо). На завданні – лише військовий. Якщо смартфон один, завжди вимикай його на позиціях або переходь в режим польоту. Корисне доповнення чохол для телефонів із сіткою Фарадея. Якщо це планшет, рекомендовано використовувати такі програми, як Кропива, MilChat, AlpineQuest тощо.

«Користуватися кнопковим телефоном у зоні бойових дій безпечніше, ніж смартфоном» – міф! Він також «прив'язаний» до найближчої станції, тому дзвінок та координати можна відстежити та передавати не гірше ніж від смартфона.

Всі розмови по телефону прослуховуються, збираються та аналізуються. Не варто обговорювати по мобільному, навіть із близькими, про можливе розташування своїх позицій, логістичні напрямки, дефіцит харчів та недоліки командирів. Це цікава та корисна інформація для постів радіоелектронної розвідки противника. Для зв'язку вибирай віддалені місця. Дзвінок має бути максимально коротким (менше 1 хвилини). При цьому вибір мережі використовуй вручну.

Ближче 30 км до лінії фронту не варто виходити на зв'язок одночасно декільком бійцям. Дзвонити слід по черзі. У пошуках стійкого мобільного зв'язку допитливі та залежні збираються на височини та пагорби. Знайте, за скупченням стільникових сигналів точно щось прилетить. Для прикладу: фахівець радіорозвідки противника фіксує випромінювання за часом та місцем.

Далі накопичує статистику (скільки виходів в ефір, коли і з яких місць, які позивні часто використовуються та належність того чи іншого підрозділу). Через тиждень просто відзначаючи активність сигналів, він робить висновки (зосередження або переміщення підрозділів, підготовка до дій, пагорб для зв'язку тощо).

Фото- та відеозйомка на позиціях – дії близькі до зради. Групи аналітиків супротивника надзвичайно точно вивчають ваші пости у соціальних мережах, визначають місце фотосесії з геоміток і завдають вогневої поразки. Крім того, при захопленні противником будь якого гаджета чи вміст телефону буде обтяжуючою обставиною.

Використання гаджета для перегляду серіалів у навушниках на позиціях або в бойовій охороні призводить до трагічних наслідків, по суті – поранення чи загибелі, у тому числі товаришів.

Для безпеки в соціальних мережах та месенджерах забудь про спілкування у

WhatsApp, Viber, Телеграм. Використовуй по можливості Сігнал:

- прибери з налаштувань або закрий для всіх особисту інформацію (Номер телефону, «nick name», дату народження, місце проживання і т. д.);
- активуй функцію прийняття дзвінків та повідомлень тільки від користувачів зі списку контактів;
- не розповсюджуй фото, відео, за якими можна ідентифікувати твоє місцезнаходження;
- не додавай у друзі та контакти невідомих осіб;
- видали чати з людьми, яких не знаєш особисто;
- не відкривай файли та посилання від незнайомців (навіть від друзів або рідних, якщо відправлене викликає сумніви);
- потрібно виключити можливість бачити останню активність та надсилати повідомлення для облікових записів, яких немає у списку контактів.

Завжди записувати контакти в телефоні позивними. Не використовуйте реальні прізвища та посади. Чим менше відкритої персональної інформації та дозволів у налаштуваннях месенджерів – тим безпечніше для всіх. Якщо бажаєте надати безперешкодний доступ до свого гаджету та додатків (у тому числі, банківським) – запишіть логіни і паролі, обов'язково носи їх із собою. Безпека – перш за все!

Глобально це велика проблема. БПЛА має можливість автономної роботи, вміє орієнтуватися без GPS за номерами Cell ID базових станцій. Він може літати набагато вище, ніж при звичайній розвідці, що робить його непомітним. За 10-15 годин польотного часу він може просканувати ділянку фронту до 100 кілометрів на глибину 20 кілометрів. Для автономного маршруту вказується до 60 контрольних точок. Повертаючись, він приносить операторам дані, які

вивантажуються на носії персональних даних і зливаються у загальну базу даних РФ.

Далі вони можуть бачити (з накладенням на карту) розташування абонентів мобільного зв'язку. А загальна база дозволяє їм судити про переміщення військ фронтами.

Леєр-3 входить до складу системи управління тактичною ланкою ЕСУ ТЗ і одразу передає цілевказівки артилерії. З 2017 року росіяни додали ще й можливість фіксації місць виходу в ефір телефонів та планшетів у мережах 3G та 4G. Без перехоплення номерів карток.

Брати на фронт тимчасову сім карту і міняти її при можливості. Пам'ятайте, що фронт це не тільки «нуль». РЕР працює також і в глибинах. Не вірити жодним SMS навіть від знайомих номерів. Саме SMS, не месенджери! Якщо є ознаки роботи несправжньої базової станції, прийняти це до уваги. Вашими позиціями цікавляться. Варто врахувати, що SMS Ви можете отримувати не лише при прольоті БПЛА над головою, протоколи мобільного зв'язку дозволяють це робити також потім із-за кордону через «рідну» мережу по сигналізації SS7. Літаючий GSM передавач це яскрава ціль і нашим хлопцям на «Буковелі» та «Ноті» варто поглядати на діапазон 935-960Мгц та 1805 – 1880Мгц. РЕБ тут не допоможе, але впізнати ціль, як «Леєр3», наприклад для ППО, чудове рішення. Часта помилка: мобільного зв'язку тут немає і не буде, тому телефон немає сенсу відключати.

Отже, можна дійти висновку, що використання гаджетів в зоні бойових дій потребує неабиякої уваги, яку потрібно постійно вдосконалювати, покращувати, та доводити дану інформацію до особового складу. Це дозволить нам зберегти великий ресурс для перемоги в російсько-українській війні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Технічні засоби розвідки іноземних армій : навчальний посібник / Колектив авторів – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського 2016.
2. Особливості застосування безпілотних літальних апаратів органами та підрозділами поліції: метод. рек. А. А. Саковський, С. М. Науменко, С. І. Кравченко, І. М. Єфіменко та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2022.

*РОМАНЮК Роман,
ад'юнкт кафедри соціальної
комунікації та публічної дипломатії
Національного університету оборони
України*

ПІДХОДИ ЩОДО ПЛАНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ В ІНТЕРЕСАХ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ МОДЕЛІ ДИFUЗІЇ ІННОВАЦІЙ БАССА

Сучасну цифрову епоху соціальні медіа стали найважливішою платформою для поширення інформації та формування громадської думки. Ефективне планування інформаційних кампаній у соціальних мережах вимагає стратегічного підходу, особливо якщо ви прагнете використати принципи моделі дифузії Басса (Bass, 1969). У цьому есе розглядаються підходи до планування інформаційних кампаній у соціальних мережах для стратегічних комунікацій з використанням моделі дифузії Басса як основи.

Модель дифузії Басса, запропонована Френком Бассом у 1969 році, широко використовується в маркетингу для прогнозування прийняття та поширення інновацій (Bass, 1969). Вона описує процес, за допомогою якого нові продукти або ідеї приймаються індивідами в рамках соціальної системи. Модель складається з двох компонентів: інновації та імітації. Інноватори - це перші люди, які приймають нову ідею або продукт, тоді як імітатори наслідують їхній приклад, спираючись на вплив своїх соціальних мереж (Rogers, 2003).

При плануванні інформаційних кампаній у соціальних мережах розуміння динаміки моделі дифузії Басса може дати цінну інформацію про те, як інформація поширюється в онлайн-спільнотах. Ось кілька підходів до ефективного використання цієї моделі:

Виявлення новаторів і першопрохідців: Першим кроком є визначення новаторів і першопрохідців серед цільової аудиторії та їхня цільова аудиторія. Ці люди є впливовими і мають більшу ймовірність поширювати інформацію серед інших. Зосередившись на цьому сегменті, кампанія може отримати початковий імпульс і популярність.

Створення привабливого контенту: Щоб заохотити прийняття та наслідування, контент інформаційної кампанії має бути цікавим, інформативним і таким, яким можна ділитися. Використовуйте розповіді, візуальні та інтерактивні елементи, щоб привернути увагу аудиторії та стимулювати обговорення. Контент, який викликає емоції або відповідає сучасним тенденціям, як правило, швидше поширюється в соціальних мережах (Berger & Milkman, 2012).

Використання соціальних доказів та відгуків: Люди з більшою ймовірністю приймуть нову ідею або поведінку, якщо побачать, що інші роблять те саме. Включення соціальних доказів, таких як свідчення або створений

користувачами контент, може посилити довіру до повідомлення і заохотити аудиторію до наслідування (Dellarocas та ін., 2007).

Сприяння мережевим ефектам: Використовуйте взаємопов'язану природу платформ соціальних мереж для посилення мережеских ефектів. Заохочуйте користувачів ділитися інформацією зі своїми соціальними мережами, пропонуючи заохочення, організовуючи змагання чи конкурси або створюючи програми рефералів. Це збільшує охоплення кампанії та прискорює процес поширення інформації (Голденберг та ін., 2001).

Моніторинг та цикл зворотнього зв'язку: Постійно відстежуйте ефективність інформаційної кампанії та збирайте відгуки від аудиторії. Аналізуйте такі показники, як охоплення, залученість та коефіцієнт конверсії, щоб оцінити ефективність різних стратегій. Корируйте тактику кампанії на основі отриманих інсайтів, оптимізуючи її для максимального впливу та резонансу серед цільової аудиторії (Smith et al., 2012).

Застосовуючи принципи моделі дифузії Басса, інформаційні кампанії в соціальних мережах можна стратегічно планувати, щоб максимізувати охоплення, залучення та вплив. Орієнтуючись на новаторів, створюючи переконливий контент, використовуючи соціальні докази, сприяючи мережевим ефектам і підтримуючи зворотний зв'язок, організації можуть ефективно використовувати силу соціальних мереж для стратегічних комунікацій.

Bass, F. M. (1969). A new product growth for model consumer durables. *Management Science*, 15(5), 215-227.

Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th ed.). Free Press.

Berger, J., & Milkman, K. L. (2012). What makes online content viral? *Journal of Marketing Research*, 49(2), 192-205.

Dellarocas, C., Zhang, X. M., & Awad, N. F. (2007). Exploring the value of online product reviews in forecasting sales: The case of motion pictures. *Journal of Interactive Marketing*, 21(4), 23-45.

Goldenberg, J., Libai, B., & Muller, E. (2001). Talk of the network: A complex systems look at the underlying process of word-of-mouth. *Marketing Letters*, 12(3), 211-223.

Smith, A. N., Fischer, E., & Yongjian, C. (2012). How does brand-related user-generated content differ across YouTube, Facebook, and Twitter? *Journal of Interactive Marketing*, 26(2), 102-113.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНИХ ПОЛЬОВИХ ЗАНЯТЬ З УРАХУВАННЯМ ВИВЧЕННЯ ПЕРЕДОВОГО ДОСВІДУ

Відповідно до ст.2 Закону України «Про Національну гвардію України» [1] одним із завдань є участь і відсічі збройної агресії проти України та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення воєнних (бойових) дій, а також у виконанні завдань територіальної оборони. Успішне виконання бойових (спеціальних) завдань підрозділами та частинами Національної гвардії України ґрунтується на вмілому керівництві підпорядкованими силами та засобами командирами усіх рівнів. Особливої значимості уміле керівництво військами постає в умовах сьогодення під час війни з відсічі повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти нашої держави, насамперед, для успішного виконання поставлених бойових завдань, забезпечення боєздатності підпорядкованих підрозділів та, врешті решт, збереження життя та здоров'я особового складу. Провідна роль у цьому відводиться офіцерським кадрами, основним джерелом комплектування яких є вищі військові навчальні заклади (ВВНЗ). Таким чином, від якісної підготовки здобувачів вищої освіти як майбутніх командирів, здобуття ними необхідних професійних компетентностей під час навчання залежить успішне ведення бою підрозділами Національної гвардії України та загалом виконання поставлених бойових завдань на тактичному рівні.

Важливу роль в підготовці здобувачів вищої мають саме практичні заняття під час комплексних польових занять, які надають можливість як надати необхідні практичні навички з військово-професійних компетентностей, так і оцінити рівень підготовленості здобувачів, та врешті решт, їх готовність до виконання бойових завдань. Враховуючи вимоги наказу Міністра оборони України від 15.02.2024 №120 «Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти» [2] та наявний досвід підготовки, який застосовується в окремих начальних центрах Збройних сил України та інших військових формувань, нагальною потребою постає навчання здобувачів вищої освіти у послідовному поєднанні так форм як тактичне заняття та двосторонні тактичні навчання. Причому тактичне заняття доцільно проводити за темою «Комплексне тактичне заняття», яке в комплексі з двостороннім тактичним навчанням, а також максимальним залученням викладацько-інструкторського складу суміжних навчальних дисциплін та навчальної матеріально-технічної бази, дозволяє провести його в умовах екстремальних навантажень максимально наближених до бойових.

Слід зазначити, що вимогами Директиви командувача НГУ від 24.11.2023 № Д-202 «Про організацію підготовки Національної гвардії України у 2024 році» [3] саме передбачено, що основні зусилля під час підготовки у вищих військових навчальних закладах необхідно зосередити, зокрема, на постійному оновленні змісту освітніх програм з метою набуття нових компетентностей з підготовки і застосування НГУ у складі сил оборони держави, спрямованих на підвищення рівня практичної підготовки та готовності до професійної діяльності з урахуванням досвіду ведення бойових дій ЗСУ та інших складових сил оборони України; організації освітнього процесу з використанням нових, сучасних зразків навчально-тренувальних систем та наявних ресурсів (особливу увагу звернути на підвищення кваліфікації офіцерів з питань: комплексного вогневого ураження противника, застосування безпілотних літальних апаратів, ведення радіоелектронної розвідки та радіоелектронної боротьби).

В тому числі у ході фізичної підготовки зосередити на формуванні готовності військовослужбовців до перенесення екстремальних фізичних і психологічних навантажень, вихованні морально-вольових якостей, підтриманні високої працездатності. Основним видом практичних занять уважати комплексні заняття та попутне фізичне тренування, до змісту яких обов'язково включати вправи зі спеціальної фізичної підготовки з подоланням перешкод, метанням гранат, елементами психологічної (вода, висота, вогонь, темрява, замкнутий простір, постріли, вибухи, димові завіси тощо) та тактико-спеціальної підготовки, вправи на витривалість (піший марш, марш-кидок).

А з питань розвитку НМТБ, основні зусилля зосередити і на підвищення спроможностей польової НМТБ щодо проведення двосторонніх заходів підготовки підрозділів (імітаційне моделювання бойових дій, лазерні системи імітації ураження).

Тому виконуючи вимоги даної Директиви з питань вивчення та впровадження досвіду щодо якісного збору інформації заходів підготовки підрозділів, усебічного її аналізу та узагальнення, своєчасному розробленні рекомендацій та швидкому доведенні передового досвіду до підлеглого особового складу за місцями застосування, вважаю доцільним проаналізувати варіант проведення даного «Комплексного тактичного заняття», який використовується як підсумковий іспит базової військової підготовки (далі БЗВП) 354-м навчальним полком 169-го навчального центру Сухопутних військ ЗСУ.

Дане «Комплексне тактичне заняття» (далі КТЗ) проводилось на підставі Тимчасової експериментальної програми базової загальновійськової підготовки (60 діб) Головного управління доктрин та підготовки ГШ ЗСУ [4] протягом 3-х добового польового виходу на завершальному етапі навчання для удосконалення знань, умінь та навиків військовослужбовців в період з 27 по 29 квітня 2024 року, на яке були запрошені представники навчальних центрів ЗСУ: 184 навчальний центр Сухопутних військ ЗС України (с. Старичі Львівської обл.), 235 міжвидовий центр підготовки військових частин та підрозділі «Широкий лан»

ЗСУ (Миколаївська обл.), 242 загальновійськового полігон ЗСУ (с.м.т. Гончарівське Чернігівської обл.).

Програма БЗВП та підходи до навчання розроблені з урахуванням досвіду підготовки в батальйоні вишколу особового складу («Військова школа імені полковника Є.Коновальця» окремого загону СпП «Азов» в період з 2015 по 2022 рік) та бойового досвіду 12 бригади спеціального призначення НГУ «Азов» та 3 окремої штурмової бригади ЗСУ в період повномасштабного вторгнення російської федерації переважно за стандартами НАТО. КТЗ проводилось з особовим складом рекрутів 1-го батальйону (1, 2, 3-а навчальні роти) у складі роти (по 4-и взводи в кожній) методом постановки і виконання завдань на місцевості в темний і світлий час доби. У заняттях приймають участь весь інструкторсько-викладацький склад навчального підрозділу та циклових комісій (тактики, загальновійськової підготовки). Інструкторський склад складається з головного сержанта роти, головних сержантів взводів, командирів відділень з розрахунку в середньому 10 інструкторів (!) на роту, який в основній масі складається з маючих бойовий досвід повномасштабної війни колишніх сержантів 3-ї ошбр ЗСУ та 12-ї брСпП НГУ «Азов», а також приряджених на період БЗВП сержантів з даних бригад. При цьому в кожній навчальній роті обов'язково присутній інструктор із застосування БПЛА з квадрокоптером DJI Mavic-3 для імітаційних дій скидання засобів ураження (страйкбольних гранат). Саме такий потужний кількісний та якісний склад інструкторів дозволяє дуже якісно проводити навчання та охоплювати належною увагою кожного рекрута.

Керівники занять ставлять бойові завдання підрозділам максимально наближені до бойових умов. Усі навчальні питання протягом усього комплексного тактичного заняття відпрацьовуються на єдиному тактичному фоні. В ході відпрацювання завдань інструкторсько-викладацький склад контролює дії тих, хто навчається, виправляє помилки та надає методичну допомогу. З метою наближення тактичної обстановки до бойових умов і удосконалення психологічної стійкості тих, хто навчається, застосовуються засоби імітації та бойові набой БМП-2 під час виконання навчасними вправ стрільб з АК. Дії противника імітуються по чергово кожним із взводів роти. В ході занять інтенсивно застосовуються технічні засоби навчання: Страйкбольна зброя, засоби лазерної імітації зброї «СкіфТеч», димові гранати, ПНБ, тепловізори, БПЛА (для скидів страйкбольних гранат на усіх ділянках занять вдень, за винятком військового стрільбища). Слід зазначити велику увагу, яка приділяється навчанню рекрутів постійному спостереженню за повітряною обстановкою з метою уникнення ураження дронами, враховуючи реалії нинішніх бойових дій, а також також використання бронетехніки (БМП, БТР) під час занять в урбанізованій місцевості, на тактополі та військовому стрільбищі, в т.ч. з бойовою стрільбою під час виконання рекрутами 2 ПВС до КС 6.18.2.5 з метою максимального наближення до бойових умов. Харчування о/с протягом 3-х діб здійснюється виключно сухим пайком шляхом видачі на 1 добу та послідувачим підвозом на кожну наступну добу до місць нічного відпочинку. В ході занять

передбачається відпочинок, але не більше 4 годин на добу, тобто здійснюється перевірка на витривалість з урахуванням умов наближених до бойових.

Заняття проводяться в складі роти протягом 3-х діб з послідовною заміною 3-х навчальних рот на 3-х основних локаціях:

- 1) дії на тактополі;
- 2) дії в урбанізованій місцевості;
- 3) виконання вправ практичних стрільб на військовому стрільбищі,

а також відпрацьовуються висування в район зосередження (після нічного відпочинку до визначеної локації та потім до місця наступного нічного відпочинку, щоденно в середньому загальною протяжністю до 10 км), розташування на місцевості (в районах нічного відпочинку).

Напередодні КТЗ визначаються:

План проведення 3-х добового КТЗ ;

Схема польового виходу;

Порядок виконання вправ практичних стрільб, а також Схеми кожного маршруту висування з визначенням контрольних точок на марші та районів ввідних, Схеми змін навчальних місць на локаціях «Дії в урбанізованій місцевості» та «Дії на тактополі» (виконання вправ практичних стрільб на військовому стрільбищі здійснюється послідовно кожним взводом), Оціночні відомості.

Заняття на тактополі проводяться зі зміною навчальних місць послідовно кожним з 4-х взводів роти:

дії у складі бойових груп, розподіл обов'язків між військовослужбовцями в бойових групах під час наступу з використанням БМП та димових гранат, зачистка траншей (1-й, 2-й взводи (група вогневого прикриття та штурмова група);

порядок посадки та спішування з БМП, розгортання в бойові порядки;

заняття взводного опорного пункту та дії в обороні (3-й взвод);

вивчення місцевості, підступів до позиції відділення;

визначення орієнтирів і відстаней до них, складання картки вогню за стандартами НАТО;

маневр під час бою;

спостереження за секторами, противником і місцевістю, за сигналами командира, порядок доповідей (у форматі «3 D»);

порядок комунікації та дублювання команд;

дії під час застосування БПЛА противником (ведення повітряної розвідки, скидання імітаційних засобів ураження);

інженерна підготовка (обладнання окопу) та РХБ захист – 4-й взвод.

Ведення наступу та оборони здійснюється з використанням імітаційних комплектів «Скіф Теч» та димів.

Під час комплексного тактичного заняття на кожній локації (за винятком військового стрільбища) та ділянці місцевості в ході маршу та нічного відпочинку проводиться тренування в евакуації поранених з поля бою, бойової машини, автомобіля, траншеї (окопу), при цьому, у всіх випадках, під час

евакуації пораненого, керівник заняття перевіряє особовий склад в питаннях прикриття військовослужбовців (того, що надає допомогу та того, кому надається допомога). Заняття супроводжуються постійним прольотом БпЛА, який імітує літальний засіб противника, проводяться скиди імітаційних засобів ураження (страйкбольні гранати). Після дій на кожній локації інструкторами проводиться дебрифінг з рекрутами з визначенням позитивних дій та недоліків.

Заняття **в урбанізованій місцевості** проводяться на території колишнього автопарку з одно-, двох-, п'ятиповерховими будівлями зі зміною 4-х навчальних місць послідовно кожним з 4-х взводів роти:

1-й взвод. Оборона будівлі:

зайняття оборони, облаштування вогневих позицій, визначення секторів стрільби (картка вогню), організація зв'язку, ведення спостереження, порядок ведення вогню (страйкбольна зброя), зміна вогневих позицій, надання домедичної допомоги.

2-й взвод. Штурм будівлі:

організація зв'язку, порядок підходу до будівлі (з використанням димів), дії в складі штурмової групи, дії в складі вогневої групи (групи прикриття), дії в будівлі (порядок входу в будівлю, порядок огляду кімнат, дії на сходах, дії при виявленні вибухонебезпечних перешкод), порядок ведення вогню (страйкбольна зброя), надання домедичної допомоги.

3-й взвод. Зачистка будівлі:

організація зв'язку, порядок підходу до будівлі (дії в складі штурмової групи, дії в складі вогневої групи (групи прикриття), дії в будівлі, порядок входу в будівлю (порядок огляду кімнат, дії на сходах, дії при виявленні вибухонебезпечних перешкод), надання домедичної допомоги.

4-й взвод. Зачистка населеного пункту з використанням БТР:

організація зв'язку, пересування в населеному пункті у взаємодії з БТР (подолання доріг, перехресть), порядок підходу до будівлі (дії в складі штурмової групи, дії в складі вогневої групи (групи прикриття), дії в будівлі (порядок входу в будівлю, порядок огляду кімнат, дії на сходах, дії при виявленні вибухонебезпечних перешкод), надання домедичної допомоги (евакуація пораненого з БТР), доставка БК та переміщення БК.

Проведення штурму та оборони будівлі здійснюється з використанням Страйкбольної зброї, димів та БпЛА (ведення розвідки та скиди імітаційних засобів ураження (страйкбольні гранати).

Під час виконання вправ практичних стрільб на військовому стрільбищі рекрутами повзводно послідовно виконується 5-ть (!) вправ навчальних стрільб (а не 30% особового складу випускників КІНГУ під час підсумкової атестації, та й то по одній вправі):

Вправа №1 (1 ПВС до КС 3.01.1.2). Відпрацювання здійснення першого пострілу із автомату АК -74 (АКМ),

вправа №2 (2 ПВС до КС 3.01.1.2). Тренування в влучності, швидкості та витривалості під час стрільби із автомату АК -74 (АКМ),

вправа №3 (3 ПВС до КС 3.01.1.2). Тренування в усюванні затримок під час стрільби із автомату АК -74 (АКМ),

вправа №4 (1 ПВС до КС 6.18.2.5). Зачистка МТГ(двійками , трійками) лісопосадки в складі відділення,

вправа №5 (2 ПВС до КС 6.18.2.5). Наступ МТГ(двійками , трійками) в складі відділення.

Останні дві вправи виконуються з використанням БМП-2, причому вправа №5 з бойовою стрільбою з гармати для максимального наближення до бойових умов та вироблення психологічної стійкості навчаємих.

Слід окремо зазначити про значну увагу, яка приділяється психологічній готовності до ведення бойових дій в ході «Психологічної підготовки» курсу БЗВП, і не лише під час аудиторних занять (50% часу навчальної дисципліни), а в першу чергу, в ході практичних занять, під час яких військовослужбовці практично виконують дії по вогневому ураженню броньованої техніки, яка рухається на них та веде вогонь холостими пострілами, із застосуванням додаткових імітаційних засобів (вибухові пакети, звукові імітатори стрільби) для вироблення звикання до звуків пострілів та вибухів; проводиться обкатка в окопі разом з інструктором, а потім самостійно, тощо

Висування в район зосередження (здійснення маршу в пішому порядку) в складі взводу за різними маршрутами (до 5 км) та визначеними контрольними точками, в ході якого перевіряються навички:

орієнтування на місцевості рух за азимутом;

обхід перешкод, способи дотримання вказаного напрямку руху;

дії у разі потрапляння в засідку та раптового вогневого контакту з противником з використанням імітаційних засобів, у тому числі скидів з дронів;

дії на замінованій ділянці місцевості та при виявленні мін та вибухонебезпечних предметів;

виконання завдань у складі двійки-трійки;

встановлення зв'язку з кореспондентом;

дії за сигналами оповіщення;

порядок подолання зараженої ділянки місцевості;

надання медичної допомоги.

В ході пересування відпрацьовуються ввідні (ситуативні завдання) за раніше вивченими питаннями за суміжними предметами.

Розташування на місцевості, організація безпосередньої охорони проводиться на визначеній ділянці місцевості, в ході якого перевіряються навички щодо:

обладнання місць для нічного відпочинку з дотриманням заходів маскувальної дисципліни від захисту засобів ураження противника, маскування слідів свого перебування;

виконання заходів безпосередньої охорони (дії в складі постів, під час відбиття нападу ДРГ, яка імітується інструкторами);

вибір та обладнання одиночного окопу для стрільби, його маскування, вміння визначати відстані окомірною;

надання медичної допомоги.

Практичне виконання нарощується елементами психологічного навантаження шляхом виконання різних психологічних вправ.

Приклад. Захоплення військовослужбовця в полон. На ділянці місцевості, де проводиться заняття, групою інструкторів імітуються дії ДРГ, під час яких з дотриманням заходів безпеки здійснюється захоплення 1-2 військовослужбовців, яких за допомогою ременів, шнурків фіксують. Після цього вивозять, виносять на невідому територію і розміщують з закритими очима 3-4 години без їжі і води, проводять “допит” без застосування фізичного насилля.

Таким чином, Комплексне тактичне заняття на завершальному етапі базової загальновійськової підготовки 354-го навчального полку під час 3-х добового польового виходу завдяки динаміці, максимальному охопленню навчальних дисциплін та достатній кількості досвідчених інструкторів дає змогу:

об’єктивно оцінити кожного рекрута в умовах наближених до бойових як по основним предметам навчання, так і на витривалість;

надати рекрутам необхідну індивідуальну підготовку та сформувати максимальну готовність до ведення бойових дій.

ПРОПОЗИЦІЇ:

1. На 2024-2025 навчальний рік внести зміни в РПНД навчальних дисциплін «Загальна тактика» та «Тактико-спеціальна підготовка» (а за потреби і інших навчальних дисциплін) щодо проведення під час комплексних польових занять 8 семестру з випускним курсом занять у формі:

тактичного заняття за темою «Комплексне тактичне заняття» на тактополі та ділянці урбанізованої місцевості (1-ша доба - 6 годин занять та 4 години додаткових занять під час самопідготовки, з ночівлею в польових умовах на навчальній точці в районі розміщення),

двостороннього тактичного навчання за темою «Дії взводу в наступі та обороні» на тактополі (2-й день - 6 годин занять),

проведення дебрифінгу занять в птд (2-й день - 2 годин занять самопідготовки).

2. Скласти План проведення тактичного заняття та двостороннього тактичного навчання, проект наказу начальника КІНГУ щодо їх затвердження з максимальним залученням викладацько-інструкторського складу факультету СБД.

3. Скласти розрахунок матеріально-технічного забезпечення даних занять з необхідним використанням наявної бронетехніки, імітаційних засобів, холостих набоїв, імітаційно-тренувальних систем (Стрйкбольна зброя, лазерні імітатори «СкіфТеч», «КомбатВижн», БПЛА, засобів РЕБ тощо), в тому числі підготовки та дообладнання навчального місця для проведення оборонного бою, зачистки траншей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну гвардію України [Електронний ресурс]: закон України від 13.03.2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18>. (дата звернення: 03.10.2023).

2. Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладах фахової передвищої військової освіти: Наказ Міністра оборони України від 15.02.2024 №120.

3. Про організацію підготовки Національної гвардії України у 2024 році: Директива командувача НГУ від 24.11.2023 № Д-202.

4. Тимчасова експериментальної програми базової загальновійськової підготовки: Головне управління доктрин та підготовки ГШ ЗСУ спільно з центром оперативних стандартів і методики підготовки ЗСУ, лютий 2024.

СТАРОДУБЦЕВ Ростислав

Анатолійович,

здобувач вищої освіти

Факультету підготовки фахівців

Для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровського державного

Університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

ЗАВГОРОДНЯ Юлія Степанівна,

доцент кафедри

кандидат юридичних наук

підполковник поліції

УТВОРЕННЯ Й ІСТОРИЧНА ДОЛЯ ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОГО КНЯЗІВСТВА

Галицько-Волинське князівство (1199—1349 рр.) представляло собою важливу середньовічну монархічну державу у Центрально-Східній Європі. Використовуючи латинську назву «Королівство Руське», воно здобуло визнання в деяких європейських джерелах. Сформоване внаслідок приєднання Галицького князівства в 1199 році волинським князем Романом Мстиславичем, князівство відіграло ключову роль у подальшій історії українського народу.

Після занепаду Києва Галицько-Волинське князівство стало новим політичним та економічним центром. Його успішне географічне розташування, особливо близькість до західноєвропейських торговельних шляхів, сприяло економічному зростанню та зміцненню. Об'єднавши значну частину етнічних українських земель, князівство забезпечило збереження власної культури від завоювання та асиміляції, сприяючи консолідації і усвідомленню самобутності [1, с. 45]. Енергійна об'єднавча політика князів Романа Мстиславовича та Данила Романовича Галицького сприяла політичному піднесенню князівства, перетворюючи його на активного учасника міжнародних відносин. Протягом понад століття позиція Галицько-Волинського князівства суттєво впливала на політичні процеси Центральної Європи.

Князівство входило до складу найбільших феодальних держав Русі, охоплюючи значну територію від Галичини до Волині, Поділля та територій між Східними Карпатами, Дністром і Дунаєм. Активна зовнішня політика князівства орієнтувалася на взаємодію з сусідніми державами, включаючи Польщу, Угорщину, Золоту Орду та Литву [3].

Проте, династична криза та вплив боярської шляхти призвели до занепаду князівства. Після смерті останнього повновладного правителя Юрія Болеслава Тройденевича в 1340 році, розпочався конфлікт за спадщину. У 1349 році князівство розпалося на частини: Галичина стала частиною Польського королівства, а Волинь поступово інкорпоровалася Гедиміновичами до Великого князівства Литовського. Після зникнення Галицько-Волинського князівства в

його колишніх територіях утворилися нові адміністративні одиниці, такі як Руське та Белзьке воєводства, що свідчить про важливість і вплив цієї держави на подальший розвиток регіону [1, с. 14].

Галицько-Волинське князівство відтворювало ключові аспекти суспільного й державного устрою, які були характерними для Давньоруської держави. Проте, через вплив сусідніх держав середньовічної Європи, воно також набуло свої власні особливості в суспільній та державній організації [2, с. 57].

Велику економічну та політичну базу у Галичині складала значна група боярської аристократії, відомої як «мужі галицькі». Вони володіли великими земельними володіннями, численними сілами і містами, і мали значний вплив на внутрішню та зовнішню політику держави. Бояри підтримували князівську владу, оскільки це відповідало їхнім власним інтересам, але одночасно вони протистояли будь-яким спробам обмежити їх владу на користь великого князя чи ростучих міст. Крім того, до панівного класу також належали служилі феодалі, які були у залежності від боярської верхівки та великого князя [4, с. 66].

У суспільній структурі також значне місце займала верхівка духовенства. Церква володіла великими землями і мала значний вплив на соціально-політичне життя держави, або вплив на соціально-політичне життя суспільства. Селяни, що становили основну масу населення, переважно були особисто вільними, але залежали від феодалів, які мали земельні володіння. Селяни сплачували податки та виконували військову повинність за користування землею [3, с. 5].

На відміну від Давньоруської держави, в Галицько-Волинському князівстві існували тісні економічні та торговельні зв'язки з європейськими державами. Це сприяло швидкому розвитку міст, які стали адміністративними, торговельно-ремісничими і культурно-релігійними центрами. Мешканці міст мали важливу роль у політичному житті держави, але соціальний склад міського населення був неоднорідним, з різним ступенем влади та привілеїв. Хоча Галицько-Волинське князівство зберігало багато рис державного устрою Давньоруської держави, воно також мала свої особливості. Влада Великого князя була обмежена впливом боярської аристократії, і нерідко залежала від їхньої підтримки. Також, застосування дуумвірату — спільного правління двох найвищих посадових осіб — було характерною особливістю державного управління в цьому князівстві.

Судова система Галицько-Волинської держави не відокремлювалася від князівської адміністрації. Вищою судовою інстанцією був князь, а в окремі періоди — боярська рада. Від імені князя нерідко суд здійснював двірський, який був суддею князівського двору. Певні функції щодо забезпечення князівського судочинства належали також княжим тіунам, вірникам, мечникам, отрокам.

Право суду належало й посадовцям місцевого рівня: тисяцьким, посадникам, воєводам, волостелям, а також великим землевласникам — вони судили залежних від них селян. Значною була роль церковного суду, до юрисдикції якого належали справи про порушення церковних законів, шлюбно-сімейні справи й деякі цивільні справи, що стосувалися церковного майна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванов В. М. Історія держави і права України: Навч. посіб. К., 2003. С. 58–66.
2. Іванов В. М. Історія держави та права України: Навч. посіб.: У 2 ч. К., 2002–2003. Ч. I. С. 45–53.
3. Історія держави і права України. Академічний курс: У 2 т. За ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина. К., 2000. Т. I. С. 115–125.
4. Історія держави і права України: Підручник: У 2 ч. За ред. А. Й. Рогожина. К., 1996. Ч. I. С. 84–99.

СТАРОДУБЦЕВ Ростислав

Анатолійович,

*здобувач вищої освіти Факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції Дніпропетровського
державного Університету внутрішніх
справ*

Науковий керівник:

КРИВОПУСК Олександр Григорович,

викладач кафедри, капітан поліції

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВНАСЛІДОК ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПРИГОДИ

Перша медична допомога є важливим етапом у системі надання медичної допомоги, спрямованим на негайну реакцію на надзвичайні ситуації, такі як нещасні випадки та раптові захворювання. Її метою є забезпечення негайного припинення дії ушкоджуючого фактора, усунення загроз життю, полегшення страждань потерпілого та підготовка його до подальшого медичного обстеження та лікування.

Перша медична допомога виконується найпростішими медичними діями безпосередньо на місці події у найкоротші терміни після травми або раптового захворювання. Часто вона надається не медичним персоналом, а навичними першочерговими реагентами, які перебувають у місці події або його неподалік. Оптимальний час для надання першої медичної допомоги вважається 30 хвилин після отримання травми [1, с. 45].

При ДТП послідовність надання допомоги включає такі кроки:

Виклик швидкої допомоги. Негайно викликається екстрена медична допомога для надання кваліфікованої медичної допомоги та транспортування потерпілих до лікувальних закладів.

Вилучення постраждалого з автомобіля. Цей етап є важливим та вимагає обережності, оскільки неправильні дії можуть загострити тяжкість травм. Потерпілого вилучають з автомобіля, узявши за пахвові області. Важливо усунути перешкоди перед вилученням та уникати різких рухів, що можуть спричинити додаткові пошкодження, особливо при підозрі на травму хребта [4, с. 66].

Оцінка стану потерпілого. Після вилучення потерпілого з автомобіля важливо негайно та обережно оцінити його стан. Це включає в себе усунення одягу, який здавлює, для забезпечення припливу кисню, та максимально обережне перевіряння на наявність травм. Будь-які рухи повинні бути обережними, оскільки неправильні дії можуть загострити стан постраждалого [2, с. 31].

У разі неможливості виклику лікаря на місце події необхідно забезпечити транспортування постраждалого до найближчого лікувального закладу. Перевозити постраждалого можна лише при задовільному диханні та стійкому пульсі. Якщо стан потерпілого не дозволяє його транспортувати, необхідно продовжувати надавати допомогу.

Оцінка стану постраждалого є невід'ємною складовою першої медичної допомоги та визначає подальший характер надання допомоги. Цей процес передбачає оцінку життєво важливих функцій, кожен з яких може свідчити про серйозність стану постраждалого та необхідність негайного медичного втручання.

Дихання. Нормальна частота дихання у дорослих становить 16-20 вдихів за хвилину, а у дітей - 20-23. Зміни у частоті дихання, такі як прискорення (25-30 вдихів) або сповільнення (8-10 вдихів), можуть свідчити про розвиток шоку, який потребує негайного втручання.

Пульс. Пульс можна промацувати на сонній артерії або променевій артерії. Нормальний пульс у дорослих становить 60-80 ударів за хвилину, у дітей - 80-90. Зміни у частоті пульсу, зокрема збільшення або зменшення його частоти, а також неритмічність, можуть свідчити про стан шоку.

Реакція зіниць. У здорових осіб зіниці звужуються при світлі та розширюються при темряві. Розширені зіниці, які не реагують на світло, можуть свідчити про небезпечний для життя стан [2].

Шкірні покриви. Нормальний колір шкіри - рожевий та теплий на дотик. У разі непритомності та крововтрати шкіра стає блідою та холодною, а при тяжкому порушенні дихання та крововтраті може набути синюшного відтінку [1].

Важливо відзначити, що швидкість та якість надання першої медичної допомоги має значний вплив на подальший стан здоров'я постраждалого та навіть на його виживання. Для незначних ушкоджень обсяг першої допомоги може бути обмежений, але при серйозних травмах, таких як переломи, вивихи, кровотечі та ушкодження внутрішніх органів, перша медична допомога є вирішальним кроком, перед лікуванням у лікувальному закладі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горбіков, Володимир, and Костянтин Остапов. Використання сарм-л та сарм-с для підвищення ефективності аварійно-рятувальних робіт при ДТП.. НУЦЗУ, 2022.
2. Домедична допомога на місці події: практичний посібник. П. Б. Волянський, А. М. Гринзовський, С. О. Гур'єв та ін. ; за заг. ред. П. Б. Волянського та С. О. Гур'єва. Херсон: Гельветика, 2020. 224 с.
3. Домедична допомога постраждалим внаслідок ДТП: Методичний посібник. В. О. Крилюк, Ю. О. Чорний, А. І. Гоженко, М. І. Квітка. Київ: ФОП Ференець В. Б., 2014. 84 с.

4. Про прийняття національних стандартів України, гармонізованих з міжнародними стандартами, затвердження національних стандартів України, змін до національних стандартів України та скасування національного стандарту України: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 11.06.2013 р. № 622.

СТАРДУБЦЕВ Ростислав

Анатолійович,

Здобувач вищої освіти

Факультету підготовки фахівців

Для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровського державного

Університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

ОПАЦЬКИЙ Роман Миколайович,

доцент кафедри

доктор юридичних наук,

майор поліції.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Основні напрями діяльності Національної поліції України визначають стратегічні орієнтири, які визначають курс організації та функціонування поліцейських структур. Вони формують основу для створення системи, яка забезпечує безпеку і захист прав і свобод громадян, протидію злочинності та підтримання громадського порядку.

НПУ виконує функції з попередження та припинення порушень громадського порядку, забезпечує безпеку громадян та їх майна. Це включає в себе патрулювання міських територій, реагування на виклики та події, пов'язані з порушенням громадського порядку, та участь у заходах з підтримання громадського порядку на масових заходах тощо. НПУ здійснює дії щодо запобігання, виявлення та розкриття злочинів. Це охоплює розслідування злочинів у всіх їх аспектах, від крадіжок до серйозних злочинів, таких як наркотична торгівля, тероризм тощо. Крім того, поліція здійснює превентивні заходи, спрямовані на зменшення рівня злочинності [1, с. 35].

Одним із сучасних напрямів є боротьба з кіберзлочинністю та захист інформаційної безпеки. НПУ активно співпрацює з іншими органами, в тому числі з спеціалізованими підрозділами, для запобігання кібератак, розкриття злочинів у цій сфері та просування програм з підвищення освіти громадян у сфері кібербезпеки. НПУ відіграє важливу роль у забезпеченні прав та свобод громадян, включаючи захист від дискримінації, насильства, торгівлі людьми та інших форм порушення прав людини. Це охоплює розслідування злочинів проти особистої недоторканності, свободи та гідності особи [3, с. 47].

НПУ прагне залучати громадськість до спільного зусилля у забезпеченні правопорядку, сприяти взаєморозумінню та взаємодії між правоохоронними органами та громадянами. Це включає в себе проведення освітніх заходів, зустрічей з громадськістю, сприяння розвитку громадських ініціатив у сфері правових відносин. В цілому, адміністративно-юридична діяльність Національної поліції України спрямована на забезпечення правопорядку та

захист прав і свобод громадян у сучасних умовах, враховуючи виклики, що стоять перед суспільством у сфері безпеки та правосуддя [4, с. 5].

Вирішення цих питань може бути досягнуте через внесення змін до Закону України «Про Національну поліцію, зокрема щодо вживання термінів «адміністративно-юрисдикційна діяльність» та «дозвільна система» у контексті поліцейських послуг. Дозвільна система, в якій поліція виконує свою юрисдикційну діяльність, охоплює процес надання дозволів на відкриття та експлуатацію певних об'єктів. Цей процес включає в себе визначення відповідності суб'єкта вимогам, встановленим для відповідної діяльності, а також врахування технічних можливостей та безпекових стандартів.

Одним із головних напрямків адміністративно-юрисдикційної діяльності Національної поліції України є забезпечення правопорядку та громадської безпеки. Це охоплює патрулювання вулиць, реагування на виклики громадян, ведення службового розшуку, а також контроль за дотриманням громадянами правил громадського порядку та участь у профілактичних заходах [3, с. 7].

Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України відображається в різноманітних напрямках, спрямованих на забезпечення правопорядку та захист прав і свобод громадян. Враховуючи сучасні виклики, поліція активно впроваджує стратегічні заходи для попередження та припинення злочинів, забезпечення громадської безпеки у всіх сферах, включаючи інформаційний простір, та співпрацю з громадськістю та іншими суб'єктами правоохоронної діяльності [2].

Важливим аспектом діяльності Національної поліції є підтримка прав людини та гарантування їх свободи та гідності. Шляхом посилення співпраці з громадськістю та іншими правоохоронними органами, Національна поліція відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та безпеки в українському суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпалова О. І. Загальна характеристика адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції. Вісник Пенітенціарної асоціації України, 2020 139-147.
2. Благодарний А. Методологія дослідження правової регламентації адміністративно-юрисдикційної діяльності правоохоронних органів. Підприємництво, господарство і право 2018. С. 147-151.
3. Котова Д.М. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України. Національний авіаційний університет, 2020.
4. Молчанов Ростислав Юрійович. Адміністративно-юрисдикційна діяльність патрульної поліції у сфері безпеки дорожнього руху. (доктор філософії) 2022. С. 40.

СТАРДУБЦЕВ Ростислав

Анатолійович,

здобувач вищої освіти

Факультету підготовки фахівців

Для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровського державного

Університет внутрішніх справ

Науковий керівник:

ШЕНДАКОВА Катерина Гівівна,

викладач кафедри,

старший лейтенант поліції

АНАЛІЗ ПРАВОВОГО РЕАГУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ НА ВИПАДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Домашнє насильство є серйозною соціальною проблемою, яка потребує невідкладного та відповідального реагування з боку правоохоронних органів. Українська Національна поліція впроваджує мобільні групи, щоб ефективно реагувати на такі випадки. Ці групи складаються не менше ніж з двох офіцерів поліції, які мають досвід у протидії домашньому насильству та проходили спеціальні курси.

При формуванні мобільних груп перевага надається поліцейським із відповідним досвідом та підвищеною кваліфікацією. Ці групи керуються нормативно-правовими актами, що регулюють протидію домашньому насильству, включаючи закони, кодекси та конвенції.

Основні завдання мобільних груп включають:

- Групи повинні оперативно втручатися в ситуації домашнього насильства.
- Групи приймають заяви від постраждалих та інших осіб стосовно випадків насильства.
- Групи приймають заходи для припинення насильства та надають допомогу постраждалим на основі оцінки ризиків.
- Постраждалі особи отримують інформацію про свої права та доступні соціальні послуги.
- Групи можуть видавати термінові заборонні приписи кривдникам.
- Групи співпрацюють з іншими установами, які займаються проблемою домашнього насильства.
- Групи взаємодіють з відповідними службами для контролю за зброєю кривдників.
- Групи складають протоколи про адміністративні правопорушення та проводять профілактичну роботу з кривдниками [1, с. 4].

Домашнє насильство залишає важкий відбиток на суспільстві, викликаючи не лише фізичні, а й психологічні та соціальні наслідки для постраждалих. Розпізнання, документування та реагування на такі випадки стає пріоритетним завданням правоохоронних органів. У цьому контексті роль поліцейських

набуває великого значення. Поліцейські, які приймають заяви або отримують повідомлення про домашнє насильство, першочергово зобов'язані здійснити збір попередніх даних. Цей процес включає встановлення обставин події, оцінку ризиків для життя та здоров'я громадян, наявність неповнолітніх у помешканні, а також існування зброї та загрози її застосування відносно мешканців. У разі потреби також викликається швидка медична допомога [3, с. 39].

Після розслідування обставин події поліцейські здійснюють перевірку інформації, отриманої з виклику, а також перевіряють повторність випадків насильства. Важливо також визначити, чи перебуває кривдник на профілактичному обліку у поліції [4, с. 15].

Поліцейські реєструють факти насильства, не намагаючись кваліфікувати їх. Отримана інформація може бути важливим доказом у подальшому досудовому розслідуванні та судовому процесі. Взаємодія мобільних груп поліції з іншими правоохоронними органами, підприємствами, установами та громадськими організаціями, спрямованими на боротьбу з домашнім насильством, відіграє ключову роль у координації заходів та запобіганні подібним випадкам. Поліцейські, що працюють у мобільних групах, мають завдання забезпечити дотримання прав і свобод громадян.

На місці події поліцейські звертають увагу на різні аспекти, включаючи сліди насильства, стан кривдника та жертви, а також стан житлового приміщення та предмети, які могли бути використані для заподіяння шкоди [2, с. 11].

Законодавством передбачено право поліцейських на втручання у критичних ситуаціях, коли існує небезпека для життя чи здоров'я жертви. Це може включати доступ до житла без рішення суду. Працівники поліції повинні також взаємодіяти з кривдниками та постраждалими. До кривдників можуть застосовуватися комунікативні навички для заспокоєння та викликання відповідальності за вчинене насильство. Постраждалим слід надавати медичну допомогу та підтримку, а також надихати на подання заяви про насильство. У разі вчинення насильства в присутності неповнолітньої особи важливо зафіксувати ці дії, оскільки неповнолітні, що стали свідками насильства, також мають право на захист і підтримку [1, с. 46].

Домашнє насильство є однією зі складних соціальних проблем, з якою стикаються різні країни, включаючи Україну. Однак в ситуації військового конфлікту воно набуває особливого характеру та має певні специфічні особливості. Законодавство України передбачає ряд спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству, особливо в умовах воєнного стану.

Стаття 24 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає спеціальні заходи, що можуть бути застосовані щодо протидії цьому явищу. Серед них - терміновий заборонний та обмежувальний приписи стосовно кривдника, його взяття на профілактичний облік та проведення з ним профілактичних робіт, а також проходження кривдником певної програми [2].

Працівники поліції, що реагують на випадки домашнього насильства, також мають право вживати адміністративні заходи відповідно до статті 173-2

Кодексу України про адміністративні правопорушення. Ці заходи включають в себе швидке реагування та супровід правопорушника до суду, де розглядається і приймається рішення за адміністративними матеріалами. При цьому, якщо робочий час мобільної групи закінчується, супроводження правопорушника здійснюється через дільничних офіцерів поліції або поліцейських інспекторів ювенальної превенції [3].

Важливою складовою ефективного правового реагування на домашнє насильство є збір статистичних даних та аналіз їх для подальшого вдосконалення системи протидії. Зокрема, наявність точної статистики дозволить змінювати підходи до розслідування та притягнення винних до відповідальності.

В умовах війни, який має місце на території України, домашнє насильство може мати ще більший негативний вплив на психологічний та емоційний стан осіб. Стрес, посилені умови проживання та загальний психологічний тиск можуть призвести до зростання випадків насильства в родинях. Тому, на додаток до правових заходів, важливо забезпечувати психологічну підтримку та соціальну адаптацію тих, хто потрапив у складну ситуацію внаслідок війни.

Таким чином, правове реагування на домашнє насильство в умовах воєнного стану в Україні вимагає комплексного підходу, який включає не лише прийняття спеціальних заходів з боку правоохоронних органів, але й підтримку психологічного та соціального благополуччя громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» № 2229-VIII від 07.12.2017 URL: https://kodeksy.com.ua/pro_zapobigannya_ta_protidiyu_domashn_omu_nasil_stvu.htm
2. Зінченко Д.А. Нормативно-правове забезпечення реагування працівників правоохоронних органів на випадки домашнього насильства. Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів : зб. матеріалів III міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2022. С. 15–16.
3. Костюк В.Л., Федоровська Н.В., Пашковська М.В. Запобігання та протидія домашньому насильству підрозділами Національної поліції : методичні рекомендації. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 42 с.
4. Протидія домашньому насильству органами Національної поліції : методичний посібник. С.В. Альошкін та ін. Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2019. С. 28–32.

STASIUK Vasyl Vasilyevich,
doctor of psychological sciences,
professor,
National University of Defense of Ukraine
Andrii Vladimirovich KYRYCHENKO,
doctor of philosophy (PhD) in the field of
psychology,
National University of Defense of Ukraine

FEATURES OF PSYCHOLOGICAL HELP IN THE ARMED FORCES OF GEORGIA

Considering psychological support in the armed forces of Georgia, it can be noted that the Georgian program of psychological assistance to combatants has its own specificity. It consists in solving the following main tasks:

identifying the level of psychological readiness of servicemen (officers) to perform tasks;

determination of the nature of psych traumas received by servicemen in combat operations, forecasting the possibilities and dynamics of the occurrence of post-stress disorders;

restoring the psychological readiness of servicemen to perform combat missions;

consulting on situation management and psychological assistance to servicemen and their family members, aimed at readaptation to peaceful conditions;

organization of complex specialized centers (points) of psychological assistance and rehabilitation for combatants, identification of persons in need of specialized medical services;

provision of targeted medical and psychological assistance to close relatives of military personnel;

conducting psychological rehabilitation by means of educational activities.

In the Georgian program, attention is paid not only to the conditions of conducting hostilities (mountainous terrain, forests and cities), but also to the specifics of the external enemy. This necessity is also caused by the psychological influence of the russian mass media on the population that was in the occupied territories.

In the Georgian program, attention is paid not only to the conditions of conducting hostilities (mountainous terrain, forests and cities), but also to the specifics of the external enemy. This necessity is also caused by the psychological influence of the russian mass media on the population that was in the occupied territories.

The experience of Georgian psychologists can be useful for Ukrainian specialists as well, since Ukrainian veterans, having returned from the war zone, are also faced with the facts of violence by some "peaceful" residents of their cities who are under the manipulated informational influence of the neighboring aggressor state.

As for specialists who provide primary psychological assistance, they are represented in the following categories in the Georgian military system:

officials without special education, but who possess methods of observation, interviewing, socio-psychological research, study of documents, generalization of independent functions, expert research;

specialists with special psychological training, military personnel, who undergo military service under a contract, participate in hostilities and possess research methods: the standardized method of multifactorial personality research (SMIL) (L. Sobchik); questionnaire "Level of neuroticism and psychopathization" (UNODC); personal questionnaire of L. Shmishek (Leonard Shmishek); the "Anxiety Scale" method (John Taylor); an adapted version of the personal orientation questionnaire (POI) by E. Shostrom (E. Shostrom); questionnaire I. Kotenev "Traumatic stress" (OTS); projective methods (Psych geometric test, "Non-existent animal", "House, tree, person", modified (L. Sobchik) Lurcher's color test);

commanders, sergeants who are directly in military units and identify persons with predicted disorders (from the risk group);

psychological education workers, whose activities are aimed at prevention of alcohol abuse, suicides and other manifestations of antisocial behavior;

professionals with various psychotherapeutic methods.

Individual and group forms are used in working with combatants. If possible, telephone emergency psychological assistance for servicemen (ТЕППВ) is provided in the garrison, psychological counseling centers and other emergency assistance units are established for the immediate provision of qualified psychological assistance in case of a serious crisis.

Psychological training is conducted for commanders of all levels, primarily commanders of units, departments, and crews who work individually with subordinates who participated in combat operations. Special attention is focused on formation of a positive attitude of fighters, mobilization methods are also used, in particular battle cries, "cries", songs, combat rituals, traditions formed during local operations and peacekeeping missions are supported.

Georgian experts recommend conversational (rational) therapy, biodynamics, autogenic training, NLP therapy, behavioral therapy, game therapy, aromatherapy, art therapy, music therapy, bibliotherapy, faith healing among the psychotherapeutic directions of psychological support and psychological rehabilitation of military personnel.

Despite the fact that the proposed list of types of psychotherapeutic help is different from the ones recommended by NATO specialists, the importance of the spiritual component can be traced in both approaches.

Therefore, the experience of providing psychological assistance in the armed forces of Georgia can be used in the future by Ukrainian psychological specialists, as this issue is relevant in the context of the Russian-Ukrainian war and needs further development.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дикун В. Г., Мороз В. М., Стасюк В. В., *Методологія дослідження морально-психологічного стану особового складу військ (сил) : навч.-метод. посіб.* Київ : 7БЦ, 2023. 383 с.
2. *Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України : підручник : у 2 ч. Ч. 1. вид. 2-е, перероб. зі змін. та допов. / Н. А. Агаєв, В. Г. Дикун, В. С. Чорний та ін. ; за заг. ред. В. В. Стасюка.* Київ : ТОВ “7БЦ”, 2020. 755 с.
3. *Психологія управління військами / В. В. Стасюк: підручник.* К.: НУОУ, 2024. 532 с.
4. Стасюк В.В. *Психологічне забезпечення діяльності військ (сил): підручник* К.: НУОУ, 2014. 504 с.

ПІДБІР І РОЗСТАНОВКА ОСОБОВОГО СКЛАДУ В ОРГАНАХ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ

Однією з ключових умов ефективного протистояння нашої держави загрозам національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності, є спроможність особового складу Збройних Сил України та інших складових сектору безпеки та оборони виконувати покладені на них завдання. Актуальність цього аспекту зростає у світлі протидії озброєному вторгненню російської федерації проти України та потреби втілення стратегічного напрямку країни щодо інтеграції у Європейський Союз та його оборонні структури. Збройні Сили України мають потребу у досвідчених професіоналах з розширеними знаннями та вміннями, готових виконувати завдання по захисту країни та взаємодіяти з військовими підрозділами держав-членів НАТО.

В умовах складних військових операцій та бойових дій ефективно керівництво відіграє ключову роль у досягненні успіху. Компетентне керування в структурах командування Збройних Сил України забезпечує досягнення поставлених цілей, охорону життя військовослужбовців, зміцнення морального духу, раціональне використання ресурсів, підтримання високого стандарту професійності, а також підтримку дисципліни та порядку. Враховуючи зазначене, підбір та розподіл офіцерів у військовій ієрархії має ключове значення для оперативної готовності військ відповідати на виклики та загрози, а також для формування обороноздатності держави в цілому.

Зважаючи на зміни в характері воєнних загроз та викликів, мінливий характер війни, традиційні процедури підбору і розстановки офіцерів, особливо в органах військового управління можуть виявитися недостатніми або такими, які потребують нових підходів. Нинішня система кадрового менеджменту досягає мети, однак це відбувається за рахунок зростаючих витрат та часто використовуючи застарілі методики. Надзвичайно важливим є оновлення системи для відповідності новим стратегічним реаліям сучасності.

Система поглядів на розвиток військової кадрової політики, зорієнтованої на виконання оперативних цілей і завдань, визначених потребою забезпечення складових оборонного відомства необхідною кількістю вмотивованого персоналу, а також стратегічними та програмними документами оборонного планування спрямованими на вдосконалення нормативно-правових актів, організаційної, наукової, освітньої та інших видів діяльності органів військового управління у сфері управління персоналом викладена в Концепції військової кадрової політики в системі Міністерства оборони України на період до 2028 року [2].

Згідно з нормативно-правовими та законодавчими документами [1, 3] підбір та розстановка осіб офіцерського складу в органах військового управління

Збройних Сил України здійснюється на основі, яка ґрунтується на оцінці особистих якостей, досвіду та знань кандидатів. Військовослужбовці призначаються на посади і переміщуються по службі за основною або спорідненою спеціальністю з урахуванням досвіду служби, рівня їх професійної компетентності, особистих якостей і досягнень та відповідності характеристикам посад. В умовах особливого періоду у разі подання документів з питань призначення військовослужбовця на посаду складається службова характеристика. Залежно від результатів службової діяльності та отриманого бойового досвіду військовослужбовця посадові особи, які складають службову характеристику, роблять висновки щодо подальшого службового використання військовослужбовця, а під час призначення на вищу посаду – із зазначенням перспективної посади.

На порядок підбору та розстановки осіб офіцерського складу в органах військового управління Збройних Сил України впливають такі основні внутрішні фактори, як особливості діяльності військових організаційних структур, обмеженість людських ресурсів та часу на прийняття кадрового рішення, середовище (умови) його прийняття, можливість оперативного використання інформаційно-аналітичних систем з питань персоналу та, нажаль, найголовніше: не чітко сформульовані вимоги до професійної компетентності та критерії оцінювання. Крім того, суттєво ускладнює роботу підрозділів персоналу не вдосконалений порядок проведення щорічного оцінювання та періодичного атестування військовослужбовців під час дії особливого періоду, не уточнені критерії їх оцінювання.

Вищевказані фактори впливу обумовлюють призначення офіцерів на посаду не за продемонстрованими ними знаннями, навичками чи здібностями: під час процесу підбору та розстановки осіб офіцерського складу максимум враховується досвід проходження служби або виконання обов'язків на постійних (тимчасових) посадах. Цей підхід використовується з моменту введення в Україні воєнного стану, має свої переваги, але не завжди забезпечує оптимальне використання людського капіталу.

Наразі ж формуванню перспективних підходів до підбору та розстановки офіцерського складу в органах військового управління Збройних Сил України приділяється недостатньо уваги, а нормативно-правова база, яка регламентує процеси комплектування війська потребує актуалізації.

Отже, модернізація підходів до підбору та розстановки офіцерського складу в органах військового управління Збройних Сил України є не лише життєвою необхідністю, а й повинна стати відображенням світових тенденцій комплектування та управління персоналом. Серед таких тенденцій можна виділити впровадження системи на основі компетенцій: ця система використовується в арміях Сполучених Штатів Америки, Великобританії та Канади та передбачає оцінку кандидатів на основі їхніх навичок, знань та досвіду, а не лише формальної кваліфікації: оцінювання службової діяльності ґрунтується на демонстрації компетенцій, що відповідають ролі кожного військовослужбовця; просування по службі в збройних силах пов'язане з

набуттям і демонстрацією ключових компетенцій (комісії з просування по службі оцінюють кандидатів на основі їхньої здатності відповідати вимогам компетентності для наступного рівня відповідальності). Компетентнісний підхід до управління персоналом у збройних силах вищевказаних країн НАТО забезпечує головну мету: потрібні люди займають потрібні посади і мають необхідні навички та здібності для ефективного виконання своїх обов'язків.

Важливо зазначити, що адаптація світових практик до українських реалій потребує ретельного аналізу та врахування специфічних потреб та викликів до Збройних Сил України, проте може допомогти створити більш ефективну та професійну систему комплектування та управління персоналом.

Актуальність розглянутого питання засвідчує наступне: 09 лютого 2024 року генерал Олександр Сирський зробив першу заяву на посаді Головнокомандувача Збройних Сил України, перелічивши завдання, які перед ним стоять. Найважливішим Головнокомандувач назвав чітке та детальне планування дій усіх органів військового управління з урахуванням потреб фронту та визначив, що: "Саме кваліфікація особового складу органів військового управління є вирішальною для розробки й успішної реалізації задумів та планів".

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153/2008?find=1&text> (дата звернення: 27.04.2024).

2. Про затвердження Концепції військової кадрової політики в системі Міністерства оборони України на період до 2028 року: наказ Міністерства оборони України від 27.10.2023 р. № 637. URL : https://www.mil.gov.ua/content/tenders/konceptcia_kadr_29012024.pdf (дата звернення: 27.04.2024).

3. Про затвердження Інструкції про організацію виконання Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-09?find=1&text> (дата звернення: 27.04.2024).

ШЕРЕМЕТ Катерина Валеріївна,
курсант навчальної групи ПД-231
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
рядовий поліції

КОРОЛЬ Катерина Сергіївна,
викладач кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ДОТРИМАННЯ ЗАКОННОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПРИ ЗАСТОСІВАННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ, А САМЕ ЗАСТОСУВАННЯ КАЙДАНОК

Актуальність проблеми: останнім часом зростає питання: - чи є порушення прав людини при застосуванні поліцейськими кайданок та інших засобів обмеження рухомості? А також, як зрозуміти, що поліцейські перевищують свої повноваження при їх застосуванні?

Згідно із ст. 3 Конституції України «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» [1].

Існують чітко визначені правила застосування кайданків та інших засобів обмеження рухомості, передбачених ст. 45 Закону України «Про Національну поліцію».

Крім того, треба звернути увагу, що заборонено застосовувати кайданки більше ніж на 2 години безперервного використання або послаблення їх тиску[2].

Також в законодавстві немає певних визначень щодо інших засобів обмеження рухомості. Тобто, якщо поліцейський застосує до правопорушника ремінь, краватку чи будь який інший підручний засіб, чи буде це законно, бо точного переліку не існує.

Відповідно до 5 пункту ст. 42 ЗУ «Про Національну поліцію» під час воєнного стану у разі відбиття нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського або інших осіб, а також усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення та/або чинить опір поліцейському, поліцейський має право використати підручні засоби.

До моменту введення воєнного стану пункт 5 ст. 42 звучав так «Поліцейський за жодних обставин не може застосовувати заходи примусу, не визначенні цим законом» [3].

З вищезазначеного можна зробити висновок, що мотузка, шнурки та інші підручні засоби у звичайний час не можна було застосувати до правопорушника, бо вони не визначені законом.

Так у 2020 році під час карантину, поліцейські надягли кайданки на дідуся, який незаконно торгував та лаявся на них. Вони склали на чоловіка адміністративний протокол через порушення карантину, дрібне хуліганство та непокору вимогам правоохоронців [4].

На нашу думку, поліцейські вчинили неправомірно, дідусь не чинив опір та не намагався втекти, не вчиняв дії, якими міг завдати шкоду собі або оточуючим, тобто в не було підстави надягати на нього кайданки.

Через такі непрофесійні дій поліцейського, підривається авторитет поліції, коли поліцейський не знає на якій підставі затримує особу. Під час навчання, треба більше приділяти увагу саме практичним, стресовим ситуаціям, а саме головне це комунікативне спілкування.

А ось наприклад, ще одна історія яка сталася у червні 2016-го, інспектор поліції та оперуповноважений Менського ВП ГУНП в Чернігівській області прибули до приватного будинку з метою перевірки його мешканця на причетність крадіжки. Правоохоронці надягли на нього кайданки тому що, той вів себе агресивно, на запитання де він був приблизно 16-ої години, розлютився та схопив за формений одяг поліцейського і штовхнув його. На вимогу поліцейського заспокоїтись зреагував ударом в живіт ногою. Сусіди підтвердили агресивну поведінку чоловіка. Суд погодився, що в тих умовах поліцейський правомірно застосував кайданки [5].

Роблячи висновок з цієї ситуації можемо сказати, що поліцейські діяли згідно законодавству, працювали та спілкувалися коректно з особою та намагалися врегулювати конфлікт словами.

Доходячи висновку, можемо зауважити, що при застосуванні обмежень нерухомості, поліцейські повинні точно знати, підставу їх застосування. Та не порушували права і свободи, честь, гідність та недоторканість людей. Цивільні особи, які не розбираються в законодавстві, можуть звинувачувати поліцію, що вони діють неправомірно, але ж поліцейський в свою чергу повинен виконувати свої обов'язки професійно та пояснювати чому до неї застосовано той чи інший захід примусу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. URL:[Конституція України | від 28.06.1996 № 254к/96-ВР \(rada.gov.ua\)](#)
2. Закон України “Про Національну поліцію України” . URL:[Про Національну поліцію | від 02.07.2015 № 580-VIII \(rada.gov.ua\)](#)
3. Закон України “Про Національну поліцію України” . URL:[Про Національну поліцію | від 02.07.2015 № 580-VIII \(rada.gov.ua\)](#)
4. Факти. URL:[Надягли кайданки на дідуся: у Чернівцях покарали патрульних та позбавили премій \(fakty.com.ua\)](#)

5. Судовий репортер. URL:Суд вирішив, що поліцейські законно наділи кайданки на агресивного молодика | СУДОВИЙ РЕПОРТЕР (sudreporter.org)

СЕКЦІЯ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БОЙОВОГО ТА ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

***АНДРУСЕНКО Сергій Іванович,**
викладач кафедри бойового та
логістичного забезпечення
Київського інституту Національної
гвардії України м. Київ
ЧИГАНОВ Олександр Дмитрович,
курсант 232 навчальної
групи курсу 1 факультету Службово-
бойової діяльності*

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МЕДИЧНОЇ ЕВАКУАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ
КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО ТА УКРАЇНИ**

Медична евакуація є важливим елементом надання медичної допомоги у військових умовах. Вона дозволяє швидко і ефективно доставити поранених і хворих до медичних закладів, де вони можуть отримати необхідну допомогу. Через повномасштабне вторгнення РФ на територію України збільшилась необхідність ефективного та оперативного транспортування поранених. На сьогоднішній день МЕТ(медична евакуаційна техніка) є проблемною темою через її недостачу, а також її якість, що є нижчою, ніж у країн членів НАТО.

Проблематика теми полягає в критичній нестачі евакуаційної техніки в Україні. Наша країна має недостатню кількість евакуаційної техніки, щоб ефективно проводити евакуаційні операції на лінії зіткнення. Це може призвести до проблем та неможливості здійснення евакуації особового складу. Техніка, що була до початку повномасштабного вторгнення бажала кращого. Вона була застарілою або не відповідала жодним стандартам, що знижало її ефективність та безпеку військовослужбовців. Саме мала кількість вітчизняної техніки унеможлиблює ефективне транспортування поранених з лінії фронту до польових госпіталів.

Дослідження цієї проблематики може бути корисним для наступних цілей:

1. Розробка рекомендацій щодо модернізації евакуаційної техніки в Україні.
2. Покращення розуміння проблеми небезпеки в Україні.
3. Підвищення рівня обізнаності про важливість евакуаційної техніки.

Санітарна евакуаційна техніка є важливим елементом військової медицини. Вона використовується для безпечного та швидкого транспортування поранених і хворих з поля бою до медичних закладів. У країнах членів НАТО МЕТ є одним із пріоритетних напрямків розвитку військових сил. Вона використовується для евакуації військовослужбовців, цивільного населення з

зони бойових дій. Є декілька видів санітарної техніки у військах членів НАТО, а саме:

- Військові вертольоти (на прикладі UH-60Q Black Hawk). Є найпоширенішим видом евакуаційної техніки у західних союзників. Вони здатні швидко і ефективно евакуювати людей з будь-якої місцевості.

- Бронетранспортери (на прикладі M113). Можуть використовуватися для евакуації особовий склад з-під вогню противника.

- Автомобілі (на прикладі HMMWV). Можуть використовуватися для евакуації людей на невеликі відстані з 2 та 3 лінії оборони.

В Україні санітарний евакуаційний транспорт не може конкурувати з західними аналогами, через застарілість техніки та зупинки розвитку технологій у цій галуззі. Майже всі одиниці техніки цього типу залишились в нас від СРСР, перероблені з цивільних транспортних засобів, чи виготовлені у малій кількості вітчизняним промислом. Види санітарного транспорту ЗСУ:

- Військові вертольоти (на прикладі Мі-8). Є основним видом оперативної медичної евакуаційної техніки України. Вони здатні швидко і ефективно евакуювати людей з будь-якої місцевості, навіть якщо наші сили знаходяться у тилу противника.

- Бронетранспортери (на прикладі БММ-4С). Саме вони є найбільш захищеним транспортом для евакуації особового складу, але через недостачу вітчизняних машин проявляється залежність від західних союзників.

- Автомобілі (на прикладі «Богдан 2251»). Найпоширеніший вид евакуаційного транспорту в Україні починаючи з початку АТО 2014 року. Характеристика	Україна	Країни НАТО
Кількість санітарного евакуаційного транспорту	Обмежена	Широкий спектр
Якість санітарного евакуаційного транспорту	Не відповідає найвищим стандартам	Відповідає найвищим стандартам
Можливість будівництва санітарного евакуаційного транспорту	Обмежено відсутністю можливостей масового будівництва	Не обмежено

Типи санітарного евакуаційного транспорту	Вертольоти, автомобілі	Вертольоти, літаки, бронетранспортери, автомобілі
Наявність санітарного евакуаційного транспорту	Вертольоти: невелика кількість автомобілі: велика кількість	Вертольоти, літаки, бронетранспортери: достатня кількість
Відповідність стандартам	Не відповідає	Відповідає

Після аналізу техніки країн членів НАТО та України ми маємо певне розуміння обстановки:

-щодо теми вертольотів, то наші радянські Мі-8 хоча й показали себе у спеціальній операції на Азовсталі з евакуацією поранених, але все рівно програють натовським гелікоптерам UH-60Q Black Hawk. Саме завдяки дальності польоту та швидкості руху «Чорні яструби» демонструють більшу практичність. Наразі завдяки ленд лізу Україна отримала декілька таких машин, але саме для медичних підрозділів постачання не було. Тим паче, використання літальних машин є ризиковим завданням через велику кількість засобів ППО РФ;

-бронетранспортери є одним з найпоширеніших та практичних засобів для евакуації поранених, вони гарантують захист особового складу від ПТО та стрілецької зброї противника. Єдиний бронетранспортер України типу МЕТ є - БММ-4С. Вони побудовані на основі БТР-4, але кількість справної техніки не перевищує 10 одиниць. В свою чергу, МЕТ у наших союзників є М113, які були надіслані Україні в розмірі близько 100 одиниць. Вони забезпечують захист поранених завдяки корпусу капсулі всередині, що дає живучість особового складу навіть після влучання снаряду;

-медичні автомобілі України типу «Богдан 2251» на основі китайського Great Wall Wingle 5 мають змогу вивозу поранених лише з другої та третьої лінії оборони, через відсутність бронювання, в свою чергу натовські HMMWV мають змогу евакуювати поранений особовий склад з 1 лінії оборони, через необхідний бронезахист машини. Евакуаційна техніка країн НАТО та України має багато спільного. Вона використовується для евакуації людей і вантажів з зони бойових дій і є одним із важливих напрямків розвитку військових сил. Основні відмінності евакуаційної техніки країн НАТО та України:

- в країнах НАТО використовується більш широкий спектр евакуаційної техніки, ніж в Україні;

-в країнах НАТО використовуються більш сучасні типи евакуаційної техніки, ніж в Україні. Для підвищення ефективності евакуаційної техніки України необхідно:

- розширити спектр медичної евакуаційної техніки;
- модернізувати наявну евакуаційну техніку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. США передадуть Україні 50 броньованих медичних машин M113
<https://autoconsulting.ua/article.php?sid=51868>
2. Військові США передали Україні автомобілі медичної евакуації
<https://zn.ua/ukr/UKRAINE/viyskovyi-ssha-peredali-ukrayini-avtomobili-medichnoyi-evakuaciyi-217326.html>
3. Бойові медичні машини: стан та перспективи <https://acmc.ua/boyovi-medichni-mashini-stan-ta-perspektivi/>
4. Інформаційний бюлетень “Біла книга 2021. Оборонна політика України, 111 с.
5. Військово-фармацевтична логістика: навчальний посібник / О.П. Шматенко та ін.; за заг. ред. проф. Шматенка О. П. Київ : “Видавництво Людмила”, 2019. С. 146

БІЛЯЄВА Олена Дмитрівна,
Державний науково-дослідний
інститут МВС України

ДЕГТЯР Наталія Олегівна,
Державний науково-дослідний
інститут МВС України

**ПОДОЙНИЦИН Валерій
Михайлович,**

кандидат юридичних наук, старший
дослідник,

Державного науково-дослідного
інституту МВС України

НАУКОВИЙ ОГЛЯД СТАНДАРТУ США NIJ 0101.07 «БАЛІСТИЧНА СТІЙКІСТЬ БРОНЕЖИЛЕТІВ»

Цей стандарт визначає мінімальні вимоги до продуктивності та методи випробувань для балістичної стійкості бронежилетів, які використовуються правоохоронними органами США з метою захисту тулуба від пістолетних і гвинтівкових патронів. Запропонований стандарт NIJ 0101.07 розроблений в результаті перегляду стандарту США NIJ 0101.06 «Балістична стійкість бронежилетів», що опублікований в 2008 році. Основною метою нового стандарту є використання Програми тестування відповідності (Національного інституту юстиції, англ. NIJ) і тестування та оцінки балістичної стійкості поліцейських бронежилетів для сертифікації NIJ. Цей документ будуть використовувати балістичні лабораторії, які мають право на проведення випробувань бронежилетів, а також виробники бронежилетів, які беруть участь у випробуваннях.

Цей стандарт буде включатися до сфери акредитації балістичних лабораторій, які проводять балістичні випробування поліцейських бронежилетів. Якщо порівняти новий стандарт і стандарт NIJ 0101.06 можна помітити деякі відхилення. По-перше, опис стандартів різні методи випробувань і практики включені в новий стандарт шляхом посилання, у тому числі для м'яких елементів бронежилетів, призначених для жінок (хочемо сказати, що в новому стандарті NIJ 0101.07 викладені вимоги до жіночих бронежилетів з особливостями жіночої антропометрії) в співпраці зі збройними силами США, Національним інститутом стандартів і технологій (NIST) та інших установ. На відміну від поточної та попередньої версії стандарту NIJ, які були комплексними, окремими документами, NIJ 0101.07 включатиме за посиланням набір стандартизованих методів і практик тестування, які розроблено в ASTM технічному комітеті E54.04 «Програми національної безпеки».

Включення відповідних стандартів ASTM шляхом посилання в новий стандарт NIJ, наприклад, стандартів та вимог збройних сил США та документів щодо тестування і процедур та практик лабораторних випробувань як для

правоохоронних, так і для військово-індивідуального бронезахисту та іншої балістичної техніки. Наразі цей документ визначає рівні, а також відповідні боеприпаси, призначені для використання з добровільними стандартами NIJ, які визначають мінімальні вимоги до продуктивності обладнання, призначеного для захисту працівників правоохоронних органів США від пістолетів і рушниць.

Окрема специфікація загроз також може бути включена до випробування різноманітного балістичностійкого обладнання, а не лише балістичностійких бронезилетів. Також, номенклатуру рівнів загроз було переглянуто, щоб вона була більш бетально описана для загроз і зменшила плутанину серед кінцевих користувачів бронезилетів у правоохоронних органах. Рівень II і рівень IIIA було замінено на «HG1» і «HG2» відповідно, щоб представляти загрози пістолетної зброї (HG). III рівень і рівень IV було зведено до трьох рівнів, що представляють загрози з гвинтівки (RF) — «RF1», «RF2». «RF3» — RF1 і RF3 замінюють рівні III і IV відповідно. RF2 є новим проміжним рівнем загрози, представленим у цій версії стандарту NIJ.

У документі використовуються наступні терміни у зніченні відповідно до міжнародних стандартів:

- «повинен» вказує на вимогу;
- «треба» вказує на рекомендацію;
- «може» вказує на дозвіл;
- «також може» вказує на можливість або здатність.

Також наголошуємо, що в новому стандарті зазначено, що виробники і постачальники бронезилетів, а також правоохоронні органи чи інші особи, повинні прийняти стандарт NIJ 0101.07 як добровільний.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ballistic Resistance of Body Armor, NIJ Standard 0101.07.
<https://nij.ojp.gov/ballistic-resistance-body-armor-nij-standard-010107>

*ГРАДЕЦЬКИЙ Андрій Вікторович,
кандидат юридичних наук, доцент,
Київського інституту Національної
гвардії України*

ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОГО ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НГУ

Питання удосконалення логістичного забезпечення в секторі безпеки і оборони України в умовах дії правового режиму воєнного стану є нагальним викликом сьогодення та привертає особливої уваги у зв'язку із проведенням оборони нашої держави від загарбника [1, с. 74–79].

Від ефективного логістичного забезпечення залежить результативність виконання стратегічних та тактичних завдань, які покладені перед Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями України в умовах війни.

Під «логістикою» пропонуємо розуміти процеси планування, координації, руху, переміщення, складування та зберігання майна та подальший розподіл доставленого майна кінцевому користувачу з урахуванням непередбачених ситуацій. В процесі функціонування системи логістичного забезпечення важливою умовою її ефективного розвитку є врахування наступних факторів: економічних (фінансових), технічних, військових та інформаційних. А. Чухлатий, окрім військових, економічних та технічних додає ще соціальні та геополітичні фактори, які впливають на систему логістичного забезпечення Збройних Сил України. В сьогоденних умовах ведення бойових дій в Україні, геополітичний фактор має суттєвий вплив на військову логістику [2].

Мета логістичного забезпечення військових формувань України все ж таки не змінюється і залишається на досягненні цілей в напрямку підтримання військової потужності та сприянню подальшого руху військових підрозділів; постачання продовольства та матеріально-технічного, медичного забезпечення в тому числі і евакуація поранених; підтримка військових операцій та повне їх забезпечення відповідно до потреб підрозділів, які приймають участь в таких заходах [3, с. 106–111].

Військова логістика визначає, як війська розташовуються, переміщуються, змінюють свою масштабність та обсяги завдань. Ланцюги постачання – це постійна демонстрація військової потужності. Вони визначають, наскільки далеко можуть продовжити свій похід оборонні сили, наскільки вони будуть організовані, створюють обмеження та можливості для командування.

Механізм планування та організації логістичного забезпечення підрозділів Національної гвардії України визначає Постанова КМУ від 27.12.2018 № 1208 «Про затвердження Порядку логістичного забезпечення сил оборони під час виконання завдань з оборони держави, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності» [4].

Підрозділи Національної гвардії України на тлі підготовки до контрнаступу багато зусиль поклали щодо покращення заходів своєї логістики. Так, наприклад, проаналізовано управління логістичною системою НГУ, воно

приведено до традиційного циклу управління. Проведена низка організаційно-технічних заходів, а саме:

- підготовка і утримання органів, підрозділів і обладнання в готовності до дій;
- аналіз і оцінка актуального стану логістичних сил та засобів;
- вироблення концепції логістичного забезпечення;
- накопичення необхідних запасів бойових і матеріальних засобів;
- поповнення оснащення системами озброєння і військовим устаткуванням.

Логістичне забезпечення підрозділів НГУ щодо ведення бойових дій охоплює такі заходи:

- підготовка логістичних підрозділів і устаткування до справної реалізації поставок і надання послуг для військ;
- операційне групування логістичних підрозділів і устаткування відповідно до існуючої бойової ситуації і логістичних потреб забезпечуваних військ;
- розміщення логістичних підрозділів і устаткування на місцевості з точки зору можливості оборони і прикриття, а також можливої евакуації;
- переміщення логістичних підрозділів і устаткування з метою зайняття оптимального і безпечного розміщення на місцевості;
- підготовка і утримання комунікаційної мережі в зоні дій військ під кутом реалізації операційних перевезень, постачання і евакуації;
- організація оборони і захисту логістичних підрозділів і устаткування від несподіваного нападу супротивника і спеціальних груп.

В лавах Національної гвардії України необхідно проводити відповідну реорганізацію, направлену на перехід від традиційного тилового забезпечення до «цілеспрямованого логістичного забезпечення». Враховуючи свої особливості, в НГУ необхідно проваджувати концепції «постачання з різних баз» (split-based) і «контролю над всіма ресурсами» (total asset visibility). Вдосконалення системи логістики повинно привести до скорочення надлишкових запасів матеріально-технічних засобів, що знаходяться на складах, необхідно зробити перехід від принципу накопичення всього, що може знадобитися («just-in-case»), до принципу постачання «з коліс» («just-in-time») [5, с. 5–10].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голоднова Т. С. Актуальні питання удосконалення логістичного забезпечення в секторі безпеки та оборони держави. *Juris europensis scientiac*. № 6. 2023. С. 74–79.
2. Тесніков О. М., Фурсова В. А. Фактори впливу на функціонування системи логістичного забезпечення Збройних Сил України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. № 42. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-17>.

3. Волохова І. В., Волохов В. А., Лук'янова О. М. Фактори впливу на логістичне забезпечення України в умовах війни. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. № 80. 2022. С. 106–111.

4. Постанова КМУ від 27.12.2018 № 1208 «Про затвердження Порядку логістичного забезпечення сил оборони під час виконання завдань з оборони держави, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності».

5. Турчін В. М., Павленко А. М., Бондаренко С. В. Проблеми та перспективи забезпечення підрозділів Національної гвардії України різними видами матеріально-технічного постачання під час ведення бойових дій та проведення спеціальних операцій. *Молодий вчений*. № 2 (14). 2023. С. 5–10.

*ГРЕЧАНИЙ Вячеслав Олександрович,
старший викладач –начальник зв'язку
Київського інституту Національної
гвардії України*

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ БЕЗПЕКИ В РАДІОМЕРЕЖАХ ЦИФРОВОГО УКХ-РАДІОЗВ'ЯЗКУ

В умовах застосування тактики маневреного бою, радіозв'язок вважається основним (а іноді єдиним) засобом управління підрозділами тактичного рівня. Під час планування радіомереж, що побудовані на використанні радіозасобів MOTOROLA стандарту DMR, важливо враховувати вимоги безпеки зв'язку.

Застосування наступних рекомендації на етапі програмування радіозасобів дозволить реалізувати покращення безпеки зв'язку в радіомережах як тактичної так і оперативної ланок управління.

1. Заходи для попередження використання ворогом втрачених радіозасобів:

для запобігання можливості користування ворогом втраченої радіостанції для скритого прослуховування переговорів або провокацій та нав'язувань спотвореної (неправдивої) інформації, потрібно ОБОВ'ЯЗКОВО встановлювати пароль на вмикання радіостанції (не в якому разі не можна зазначати цей пароль відмітками на корпусі радіостанції);

для запобігання можливості несанкціонованого зчитування налаштувань радіостанції, ОБОВ'ЯЗКОВО використання пароля на зчитування радіостанції та файла конфігурації (кодплага);

для запобігання можливості перепрограмування ворогом втраченої радіостанції з метою її подальшого використання для власних потреб РЕКОМЕНДОВАНО встановлювати пароль аутентифікації TLS-PSK.

2. В разі наявності підтвердженої інформації про втрату однієї або декількох радіостанцій з ключовими даними та загрозі компрометації РЕКОМЕНДУЄТЬСЯ:

використовувати таблицю сигналів управління в якій можна оперативно змінювати ключові групи через відправку текстового повідомлення завідомо «СВОЇМ» кореспондентам. При цьому розсилати такі повідомлення тільки індивідуально кожному кореспонденту (не якому разі не використовувати груповий метод розсилки).

за окремим (раніше передбаченим) сигналом всім кореспондентам змінити основний радіоканал на резервний, а адміністратор (зв'язківець) повинен у найкоротший час перепрограмувати (змінити ключі шифрування) всіх радіостанцій у підрозділі.

В разі відсутності умов для швидкого перепрограмування (зміни ключів шифрування) всіх радіостанцій у підрозділі, наприклад, під час активної фази спецоперації за окремим (раніше передбаченим) сигналом командира всім кореспондентам слід перейти на заздалегідь запрограмований канал

індивідуального виклику (радіонапрямок) командира (або іншої призначеної особи). Командир (або інша призначена відповідальна особа) також повинен перейти на відповідний резервний канал зв'язку. Таким чином виключається можливість прослуховування інформації через втрачену радіостанцію у напрямку від особового складу до командирів та їх відповідей, а також знижується (але не виключається) ризик прослуховування групового виклику від командира до підлеглих (через зміну основного каналу на резервний).

В окремих випадках, РЕКОМЕНДОВАНО для обміну інформацією голосом застосовувати режим індивідуального виклику кореспондента.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інструкція з програмування та конфігурування комплексу оперативного радіозв'язку типу МОТОТРВО. ТОВ «ДОЛЯ І КО. ЛТД». 2015.

ДАВИДОВСЬКИЙ Леонід Сергійович,
кандидат технічних наук, старший дослідник,
Національний університет оборони України
БІСИК Сергій Петрович,
доктор технічних наук, професор,
Національний університет оборони України
ГОЛУБ Віктор Анатолійович,
доктор технічних наук, професор,
Національний університет оборони України
БАРАНОВСЬКИЙ Андрій Анатолійович,
Національний університет оборони України
САКОВЕЦЬ Василь Васильович,
Національний університет оборони України

ЗАПОБІГАННЯ МОЖЛИВИМ РИЗИКАМ ПРИ ВІДНОВЛЕННІ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ

“Аматори обговорюють тактику, професіонали вивчають логістику” – це слова командувача Корпусу морської піхоти США генерала Роберта Берроу (1979 р.), які стали крилатою фразою і в умовах сьогодення залишаються актуальними. Такі аксіоми набувають різних форм й інтерпретацій, типу: “у війні перемагає логістика” або “армія виграє битви, логістика виграє війни”, і.т.д., проте, суть їх залишається незмінною і Сили оборони України, в умовах широкомасштабним вторгненням РФ, верифікували це твердження сповна.

Гостро обумовлена потреба в озброєнні та військовій техніці частково була вирішена за рахунок західних систем озброєння, що закуплялись державою або надходили як матеріально-технічна допомога. Проте, наявність не означає ефективне використання, оскільки до відновлення зразків іноземного виробництва (далі - іноземні зразки ОВТ) система логістичного забезпечення не була готова. Тому, через консервативність державних підприємств, для відновлення іноземних зразків ОВТ укладались переважно договори з вітчизняними підприємствами приватної форми власності, що мають відповідні для цього виробничі потужності та потенціал. Через гостру потребу та попит на відновлення ОВТ в умовах активних бойових дій було залучено численні приватні компанії, проте не всі з них змогли якісно, або й взагалі виконати умови договорів та покладених на них зобов'язань, що призводило до зниження боєготовності підрозділів Сил оборони.

Враховуючи вищезазначене, для запобігання ризиків при відновленні зразків ОВТ, пропонується попередньо оцінити спроможності (можливості) підприємства виконати свої договірні зобов'язання і погасити наданий аванс шляхом перевірки відповідності наступним критеріям:

1. Наявність у Статуті підприємства права на виконання робіт з ремонту військової техніки.

2. Наявність у підприємства дозволів (сертифікатів) на основні види діяльності, що пов'язані з ремонтом військової техніки, та досвіду роботи з таких видів діяльності (у разі відсутності зазначити, чому діяльність не ліцензується відповідно до чинного законодавства).

3. Участь у виконанні державного оборонного замовлення та контрактів з іноземними замовниками з ремонту військової техніки.

4. Наявність Спеціального дозволу на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею.

5. Наявність наказу про включення підприємства до Реєстру виробників продукції, робіт і послуг оборонного призначення, закупівля та обслуговування яких становить державну таємницю (ким видано, дата).

6. Наявність зареєстрованого встановленим чином колективного договору.

7. Відсутність реєстрації підприємства у Єдиному реєстрі підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство.

8. Наявність у підприємства судових (кримінальних) проваджень.

9. Наявність у підприємства обігових коштів для забезпечення належних темпів робіт (довідка з обслуговуючого банку про фінансовий стан підприємства або керівника підприємства та головного бухгалтера).

10. Наявність на підприємстві відповідної технічної документації на ремонт військової техніки. Можливість виконання робіт за наявною документацією, стабільність технологічного процесу.

11. Наявність на підприємстві конструкторського бюро (служби головного конструктора).

12. Наявність на підприємстві служби (відділу, бюро тощо) контролю якості.

13. Запровадження на підприємстві стандарту ISO 9001 та наявність сертифіката.

14. Наявність у підприємства власних (орендованих) виробничих потужностей (площ) для здійснення ремонту, зберігання, проведення вантажопідйомних робіт і транспортування військової техніки, необхідного матеріально-технічного обладнання, перелік та кількість основного спеціального устаткування, їх технічний стан, а також здійснення перевірки засобів вимірювання та вимірювального обладнання уповноваженими організаціями (установами, підрозділами).

15. Залежність підприємства від імпорту сировини, матеріалів та комплектуючих для ремонту військової техніки.

16. Наявність у підприємства кваліфікованого інженерно-технічного та робітничого персоналу, необхідного для виконання оборонного замовлення (їх кількість).

17. Наявність на підприємстві власних підрозділів охорони або державної охорони у разі провадження діяльності, що стосується ремонту або військової техніки.

18. Наявність та стан задоволення підприємством рекламаций, за останні два роки з ремонту військової техніки.

19. Орієнтовний річний обсяг ремонту військової техніки (довідка від керівника підприємства).

20. Наявність на підприємстві випробувальної бази (центри, лабораторії, обладнання тощо).

21. Наявність та кількість незавершених (невиконаних) замовлень.

22. Наявність у підприємства статутного капіталу, джерело походження, частка вітчизняного походження.

Результати перевірки необхідно зазначити у висновку, що в подальшому надається розпоряднику коштів в частині підтримання боєздатності та відновлення ОВТ. Цей висновок повинен бути підставою для розподілу коштів та обґрунтування показників видатків. Такий підхід сприятиме запобіганню ризиків невиконанню договорів та підриву боєготовності підрозділів Сил оборони.

КОЗИНЕЦЬ Сергій Петрович,
старший викладач кафедри бойового
та логістичного забезпечення
Київського інституту Національної
гвардії України

КОВАЛЕНКО Денис,
курсант курсу 2 ФЗДБ 2 111 навчальної
групи молодший сержант

АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПІКАПІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВІЙНИ

Варто зазначити той факт, що сучасні умови війни потребують високої мобільності та злагодженості, швидкого пересування особового складу під час виконання бойових (службово-бойових) завдань, що в свою чергу впливає на успішність його виконання. Ці фактори чітко відображають тенденцію сучасних методів ведення бойових дій. Одним з факторів, є застосування транспортного засобу типу пікап, який є більш мобільним за використання бойової техніки з бойовими модулями. Завдяки цим тактичним діям на полі бою, мобільність підрозділу сильно зростає так як ми можемо використовувати зразки цього транспорту методами CASE-EVAK, LOAD-EVAK, мобільний транспорт вогневого ураження, в цьому і полягає сутність застосування транспортних засобів типу пікап. Переміщення з позиції на 3 лінію оборони, а також підвоз боєприпасів, є важливим елементом допомоги піхоті на полі бою разом з вивезенням поранених. Транспортні засоби типу пікап можна назвати машинами бойового забезпечення так як їх можна використовувати підрозділами розвідки та підрозділами евакуації. Але постає питання саме, який транспортний засіб використовувати на полі бою під різний характер завдань? Будемо розглядати завдання, які характерні для складової бойового забезпечення. В свою чергу на цей термін впливає мобільність та своєчасність виконання завдань. Для підрозділів евакуації це характерний чинник так, як від цього транспортного засобу залежить життя особового складу який зазнав поранення на полі бою і гранично короткі терміни. Беручи історичний досвід ведення бойових дій в світі, варто зазначити той факт, що пікапи активно використовувалися в війні у Афганістані талібами, це був їхній єдиний транспортний засіб який міг долати піщані та гірські дороги на високій швидкості. Також вони використовували його в цілях вивезення поранених на полі бою та підвезенні боєприпасів на позиції. В основному використовувались пікапи марки Toyota, Nissan, Land Cruiser. Власне Афганістан породив популяризацію цих машин саме у веденні бойових дій проти армії США до 31 серпня 2021 року. Афганські пікапи здебільшого були озброєні надзвичайно популярними серед моджахедів китайськими кулеметами Тип 54 – копіями радянського крупнокаліберного кулемета ДШКМ під набій 12,7x108 мм. На додачу до них, радянські військовики ставили на трофейні пікапи крупнокаліберні кулемети НСВ "Утьос" та автоматичні станкові гранатомети АГС-17. При цьому китайські ДШКМ, які використовували ті ж набой, що і

"Утьос", також продовжували служити. Аналізуючи досвід України по використанню пікапів можна зазначити той факт що безпосередньо в зоні бойових дій пікапи, як правило, використовують штурмові підрозділи, які на них доїжджають за два-три квартали чи кілька кілометрів до позицій і далі переносять усе необхідне на собі. [1] Часто пікапи використовують для медичної евакуації ("медевак"). Якщо машина броньована, повнопривідна та рамна, це велика перевага. Також дуже бажано, щоб авто було дизельним, тоді його можна централізовано заправляти разом з іншою військовою технікою.

Найпопулярнішими моделями машин, які використовують на фронті, є Toyota Hilux, Nissan Navara, Mitsubishi L200. Для захисту неба найчастіше використовують пікапи Ford.

Автомобіль з повним приводом, великим кліренсом, потужним двигуном – ось, що потрібно для забезпечення якісного виконання бойових (службово-бойових) завдань підрозділом! Таким вимогам відповідають рамні позашляховики, середні або великі кросовери, а також різноманітні пікапи. Позашляховик та кросовер є чудовим варіантом для перевезення особового складу, а також різноманітного не великогабаритного вантажу. До того ж, такі автомобілі забезпечують доволі комфортні умови пересування, можливість зберігання вантажів/озброєння та їх захист від негоди. Однак найкращим автомобілем для використання в зоні ведення бойових дій є саме пікап. Чому? Відповідь проста – через універсальність використання. [2] Адже в кузові можна облаштувати закритий простір (КУНГ або тент), можна зробити кріплення для встановлення озброєння, або перевозити особовий склад і звісно, за потреби – можна перевозити будь-які вантажі: матеріальні засоби, продукти харчування, зброю та боєкомплект, електрогенератори, бочки з паливно-мастильними матеріалами тощо. Водночас закритий салон дає можливість комфортного перевезення людей на довгі відстані, пікап дозволяє легко долати сотні кілометрів шляхів. А ще пікап досить практичний, щоб їздити будь-де: доїхати до бойових позицій, подолати заміську дорогу та швидкісну трасу, а потім заїхати в тилове місто для доставки або отримання потрібного вантажу. При цьому він досить прохідний, щоб рухатися по бездоріжжю вздовж лінії ведення бойових дій.

З початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну, найбільшої популярності набули авто з США типу пікапів [3] Відносно не дорогі, практичні та надійні машини, яких так багато на аукціонах, виявилися надзвичайно корисними на фронті. В середньому, військовим передають близько 5 тисяч автомобілів на місяць. Однак в умовах ведення інтенсивних бойових дій, підрозділам постійно потрібні нові партії машини, які як і дрони, є витратним матеріалом.

Автомобілі типу пікап діляться на 5 типів. Їх поділяють за розмірами і вантажопідйомністю:

1. Легковий. Їх основа переміщена з легкового автомобіля.
2. Компактний. Клас створений на основі рамного шасі з залежною ресорної задньою підвіскою.

3. Середньорозмірний (середній). Ось вони якраз таки мають 2 поруч і 4 дверима. Поширені в своїй батьківщині, Північній Америці.
4. Повнорозмірний. Довжина всієї машини більше 5,5 метрів, ширина до 2. Бувають легкі і важкі версії.
5. Пікап-гігант. Зроблено на основі вантажного транспорту, випускаються індивідуально і в обмеженій кількості. Маса причепа може досягати 17,5 тонн, а вантажопідйомність машини без причепа справляється з вагою в 5,5 тонн. Легкові машини, використовують багато палива судячи по цьому критерію ефективнішими будуть пікапи. Усередині вони обладнані механічною коробкою передач або автоматом. Є система опалення та кондиціонування, крісла обладнані підлокітниками. Загалом, машина добре працює і призначена для комфортного перевезення вантажів і невеликої кількості людей в будь-якій країні. На сьогоднішній день ми маємо достатню кількість моделей тому можна вибрати під потреби та індивідуальні смаки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аулін В.В., Голуб Д.В., Біліченко В.В. Методологічний підхід до визначення рівня якості функціонування транспортних систем. - Вісник машинобудування та транспорту. №1, 2018. С. 4-9.
2. Аулін В.В., Голуб Д.В., Гриньків А.В., Лисенко С.В. Методологічні і теоретичні основи забезпечення та підвищення надійності функціонування автомобільних транспортних систем: монографія під заг. ред. д.т.н., проф. Ауліна В.В. - Кропивницький: Видавництво ТОВ "КОД", 2017. – 370 с.
3. Аулін В.В., Голуб Д.В., Біліченко В.В., Замуренко А.С. Формування показників оцінки ефективності транспортного процесу перевезень. - Вісник машинобудування та транспорту №1(11). - Вінниця: ВНТУ, 2020. - С.5-10.
4. Аулін В.В., Гриньків А.В., Головатий А.О., Лисенко С.В., Голуб Д.В., Кузик О.В., Тихий А.А. Методологічні основи проектування та функціонування інтелектуальних транспортних і виробничих систем: монографія під заг.ред. д.т.н., проф. Ауліна В.В.-Кропивницький: Видав. ФОП Лисенко В.Ф., 2020.-428

КОНОШКО Владислав

Володимирович,

здобувач вищої освіти

Факультету підготовки фахівців

Для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровський державний

університет Внутрішніх справ

Науковий керівник:

БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,

старший викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

Україна

ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНЬОЇ ЗБРОЇ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

У зв'язку зі зростанням складності та масштабів злочинності, національні поліцейські органи у всьому світі шукають нові шляхи підвищення ефективності своєї роботи. Одним із напрямків цього розвитку є використання новітньої зброї та технологій, що дозволяє поліції краще захищати громадян та боротися зі злочинністю. Україна, в якості сучасної демократичної держави, також впроваджує новітні засоби у роботу національної поліції відповідно до чинного законодавства.

Україна має чітку правову базу, що регулює використання зброї та спеціальних засобів правоохоронними органами.

Згідно частини 1 статті 42 Закону України «Про Національну поліцію» поліція під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу: фізичний вплив (сила); застосування спеціальних засобів; застосування вогнепальної зброї [1].

Використання новітніх технологій в діяльності національної поліції

1. Електрошокові засоби (тазери): Згідно з рішенням Кабінету Міністрів України, національні поліцейські можуть використовувати електрошокові засоби для затримання осіб, які вчинили злочин або у яких існує загроза скоєння злочину. Це дозволяє поліції здійснювати примусові заходи без використання смертельної сили.

2. Відеоспостереження: Велику роль у забезпеченні безпеки населення відіграє відеоспостереження. Національна поліція України активно використовує відеокамери на вулицях міст, у громадських місцях та на транспорті для виявлення та розслідування злочинів.

3. Високоточне озброєння: Новітні засоби озброєння, такі як високоточні стрілецькі комплекси та спеціальні гвинтівки, дозволяють поліції ефективно втручатися в небезпечні ситуації та надавати підтримку спеціальним підрозділам при проведенні спецоперацій.

Хоча використання новітньої зброї та технологій має багато переваг, воно також стикається з рядом викликів, які потребують уваги та вирішення [2,с.86].

1. Технічна складність: Одним з викликів є потреба у високому рівні технічної підготовки поліцейських для ефективного використання новітніх засобів. Це вимагає постійного навчання та підтримки з боку уряду та поліцейських відділень.

2. Правові обмеження: Важливим аспектом є забезпечення дотримання відповідних правових норм та стандартів у використанні новітніх засобів. Потрібно ретельно розробити і впровадити відповідні протоколи та процедури, щоб уникнути можливого зловживання та порушень прав громадян.

3. Фінансові обмеження: Впровадження новітніх засобів та технологій може вимагати значних фінансових витрат на закупівлю, навчання та технічне обслуговування. Важливо забезпечити адекватне фінансування для забезпечення доступу до цих засобів для поліцейських.

4. Етичні питання: Використання новітніх засобів, таких як штучний інтелект або біометричні технології, може породжувати етичні питання стосовно приватності та безпеки громадян. Потрібно розробляти відповідні етичні норми та стандарти для забезпечення прав громадян на конфіденційність та захист особистих даних.

Незважаючи на виклики, використання новітніх засобів у діяльності національної поліції відкриває широкі перспективи для підвищення ефективності та ефективності правоохоронної діяльності.

1. Підвищення безпеки громадян: Використання новітніх засобів дозволяє поліції ефективніше реагувати на злочинність та надавати швидку підтримку у випадках екстремальних ситуацій, що забезпечує підвищення безпеки громадян.

2. Підвищення рівня впізнаваності злочинців: Використання біометричних технологій та систем відеоспостереження допомагає поліції у виявленні та затриманні злочинців, що сприяє зменшенню кримінальної активності.

3. Оптимізація роботи правоохоронних органів: Впровадження новітніх технологій дозволяє поліції ефективніше керувати ресурсами та координувати дії великих масштабів правоохоронних операцій.

4. Підвищення довіри громадян: Застосування новітніх засобів дозволяє поліції показати свою здатність ефективно захищати права та безпеку громадян, що сприяє підвищенню довіри громадськості до правоохоронних органів.

Отже, застосування новітньої зброї та технологій є важливим напрямом розвитку національної поліції України для ефективного протидії злочинності та забезпечення безпеки громадян. При цьому необхідно забезпечити дотримання відповідних правових норм та стандартів, а також надавати поліцейським необхідну підтримку та підготовку для використання цих засобів у межах закону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про Національну поліцію»
02.07.2015 № 580-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. Логачев М. Г. Правові та психологічні аспекти застосування поліцією вогнепальної зброї: навчальний посібник. Харків. Харківський національний університет внутрішніх справ, 2018. 232 с

КРИВОШЕЯ Данило Григорович,
курсант 1-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,
старший викладач кафедри

Тактико – спеціальної підготовки

ПІСТОЛЕТ МАКАРОВА

Пістолет Макарова (ПМ) представляє собою один із найвідоміших та найпоширеніших вогнепальних пістолетів, які використовувалися у армії та правоохоронних органах. Його конструкція і принцип роботи відображають ретельне проектування та стремління до надійності та ефективності в бою.

У період Другої світової війни значний інтерес був приділений короткоствольній зброї, особливо пістолетам, які використовувалися для ближнього бою. Досвід війни показав необхідність вдосконалення таких зразків зброї, зокрема зробити їх компактнішими, легшими, надійнішими та швидкострільнішими. На тлі цих вимог було проведено конкурс на розробку нового пістолета, що призвів до створення легендарного пістолета Макарова. Основною метою конкурсу було створення компактного пістолета для оперативно-бойового застосування, який перевершав би за технічними характеристиками і надійністю традиційний пістолет ТТ. На початку розробки був створений новий патрон 9×18 мм, який виявився оптимальним для пістолета з вільним затвором [1]. Цей патрон був заснований на довоєнних німецьких розробках, але мав свої особливості, зокрема більший діаметр кулі.

У конкурсі на розробку нового пістолета взяли участь кращі конструктори, серед яких були імена відомих майстрів і молодих талантів. За результатами серії випробувань на надійність та влучність стрільби кращим був визнаний зразок під 9-мм патрон, розроблений колективом інженерів на чолі з Миколою Федоровичем Макаровим [3].

Основним зразком для розробки пістолета Макарова був німецький пістолет Walther PP, зразка 1929 року. Проте пістолет, що переміг у конкурсі, мав відмінності від свого німецького прототипу, включаючи певні модифікації та вдосконалення, але зберігав загальну конструкцію. Виробництво пістолета Макарова було запущено у місті Іжевськ у 1949 році і тривало понад п'ятдесят років. Пістолет був прийнятий на озброєння Армії, Міністерства внутрішніх справ та органів державної безпеки в 1951 році. Однак згодом в середині 1990-х років модернізована версія пістолета Макарова, відома як ПММ, була переможена в конкурсі на штатну зброю для силових структур пістолетом Яригіна (ПЯ). Відзначимо, що в Україні для заміни пістолета Макарова в

правоохоронних органах був розроблений новий пістолет Форт-12, який також використовував той же патрон, що і ПМ [2].

Дія пістолета Макарова базується на віддачі з вільним затвором. Замикання ствола відбувається завдяки масі затвора та пружності зворотної пружини, яка встановлена на стволі. Цей механізм забезпечує надійну фіксацію ствола у передньому положенні після вистрілу.

Ударно-спусковий механізм пістолета Макарова має подвійну дію з відкритим курком. У ПМ використовується вільний ударник, який не має пружини, що утримує його в задньому положенні. Це теоретично може призвести до випадкового пострілу при падінні зброї, але Н. Ф. Макаров вважав, що вага ударника недостатня для такого сценарію.

Пістолет складається з 32 деталей, які включають:

Рамку зі стволом і спусковою скобою.

Затвор з ударником, викидачем та запобіжником.

Зворотну пружину.

Ударно-спусковий механізм.

Руків'я з гвинтом.

Затримку затвору.

Магазин [4].

Однією з особливостей конструкції пістолета Макарова є простота та багатофункціональність його деталей. Наприклад, затримка затвору виступає як відбивач гільз, а двопера пластинчаста бойова пружина виконує функції важеля взводу, пружини шептала та пружини відбою курка. Засувка магазина, що розташована в основі руків'я, є ще однією особливістю конструкції, яка запобігає випадковому витяганню магазина, але може бути менш зручною для швидкої заміни магазина. Пістолет Макарова представляє собою вдалий зразок вогнепальної зброї, яка поєднує в собі простоту конструкції, надійність та ефективність у бою [2].

Його використання в армії та правоохоронних органах було широко поширеним завдяки його високій якості та доступності для виробництва. У результаті аналізу конструкції та принципів роботи пістолета Макарова (ПМ) можна зробити висновок про його ефективність і надійність як вогнепальної зброї. Його проста конструкція, яка складається з невеликої кількості деталей, дозволяє легко обслуговувати та ремонтувати цей пістолет. Принцип роботи ПМ, заснований на віддачі з вільним затвором та використанні подвійного ударно-спускового механізму, показує його високу функціональність та відмінні характеристики у бою. Додатковим плюсом є можливість безпечного носіння зі звідкненим курком та встановленим запобіжником.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боровик, М. О., and А. Д. Коваль. Перспективні напрямки модернізації зразків вогнепальної зброї, що перебувають на озброєнні в підрозділах Національної поліції України. Promising ways of solving scientific problems: abstracts of IX

international scientific and practical conference (Brussels, Belgium, 26-28 December 2022). Brussels, 2022. P. 136-138, 2022.

2. Резнік, Олег Григорович, Ярослав Володимирович Кішай, Ігор Васильович Лопаткін. Перевірка бою індивідуальної і групової зброї та приведення її до нормального бою, вивірка оптичних прицілів: poradnik. 2022. С. 66

3. Римар, О. В., Професійно-прикладна фізична підготовка як основний вид військово-професійної діяльності курсантів.. 2024. С. 74

4. Явтушенко, Володимир, Методика використання електронних засобів навчання в підготовці стрільця-початківця. Scientific Collection «InterConf+» 38. 2023. С. 164-176.

*ЛАНОВИЙ Сергій Вікторович,
старший викладач кафедри Т та ТСП
Київського інституту Національної
гвардії України*

ОБГРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВІДУВАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ ISTAR В РАЙОНАХ ВЕДЕННЯ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ (ФУНКЦІЇ "ПУНКТУ ISTAR" В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ)

У сучасних умовах ведення війни велике значення має розвідувальне забезпечення військових операцій. Інформаційно-швидкісні технології розвідки та аналізу (ISTAR) дозволяють забезпечити військовим необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих рішень в умовах воєнного конфлікту. У даній дослідженні розглянемо ефективність розвідувального забезпечення в районах активних бойових дій з використанням ISTAR та роль пункту ISTAR у воєнний час.

Розвідувальне забезпечення є ключовим елементом успішного ведення військових операцій, особливо в умовах активних бойових дій. Інформація, отримана від розвідувальних джерел, дозволяє визначити місце розташування противника, його сили та слабкі сторони, а також визначити можливі шляхи для успішного виконання поставлених завдань. Застосування ISTAR технологій дозволяє забезпечити військовим оперативну та точну інформацію про ситуацію на полі бою, що робить розвідувальне забезпечення більш ефективним та оперативним.

Функції пункту ISTAR в умовах воєнного часу:

Пункт ISTAR є ключовим елементом в системі забезпечення розвідувально-пошукових операцій у воєнний час. Він поєднує в собі різноманітні розвідувальні засоби, такі як дрони, спостережні пункти, радіотехнічні засоби та інші, що дозволяє забезпечити повну та об'єктивну інформацію про ситуацію на полі бою. Функції пункту ISTAR включають в себе збір, аналіз та передачу розвідувальної інформації в реальному часі, що дозволяє військовим оперативно реагувати на зміни в ситуації та приймати необхідні рішення. Пункт ISTAR також забезпечує можливість координації дій між розвідувальними підрозділами та військовими частинами, що дозволяє оптимізувати використання ресурсів та забезпечити високу ефективність виконання завдань.

Цей пункт об'єднує в собі різноманітні розвідувальні засоби та технології, що дозволяють забезпечити військовим оперативну та об'єктивну інформацію про ситуацію на полі бою. Основні функції пункту ISTAR включають:

Збір інформації:

Пункт ISTAR забезпечує можливість збирати розвідувальну інформацію з різних джерел, таких як дрони, радіотехнічні засоби, спостережні пункти та інші. Ця функція дозволяє отримувати повну та реальну картину ситуації на полі бою.

Аналіз інформації:

Після збору даних, пункт ISTAR проводить їх аналіз і обробку. Це дозволяє виявити ключові показники, визначити загрози та можливості, а також підготувати звіти та рекомендації для командування.

Передача інформації:

Однією з головних функцій пункту ISTAR є передача розвідувальної інформації в реальному часі військовим командуванням та підрозділам на полі бою. Це дозволяє оперативно реагувати на зміни в ситуації та приймати необхідні рішення.

Координація дій:

Пункт ISTAR відіграє важливу роль у координації дій між розвідувальними підрозділами та військовими частинами. Він забезпечує можливість об'єднати зусилля розвідувальних груп і військових підрозділів для досягнення спільних цілей та оптимізації використання ресурсів.

Таким чином, функції пункту ISTAR в умовах воєнного часу сприяють підвищенню ефективності розвідувального забезпечення та допомагають військовим підрозділам успішно виконувати поставлені завдання в умовах активних бойових дій через наступні аспекти:

Оперативність:

Пункт ISTAR дозволяє оперативно забезпечувати військове командування та підрозділи актуальною та достовірною інформацією про ситуацію на полі бою. Це дозволяє приймати швидкі та обґрунтовані рішення для ефективного ведення бойових операцій.

Точність:

Завдяки розвідувальним засобам та технологіям, пункт ISTAR забезпечує високу точність зібраної інформації, що дозволяє уникнути помилок та мінімізувати ризики під час прийняття стратегічних та тактичних рішень.

Координація:

Пункт ISTAR допомагає у координації дій між розвідувальними групами та військовими частинами, що сприяє оптимізації використання ресурсів та забезпеченню спільної діяльності для досягнення поставлених цілей.

Безпека:

Пункт ISTAR також відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки військових підрозділів, оскільки дозволяє оперативно виявляти загрози та вчасно реагувати на них, що допомагає у запобіганні негативних наслідків та збереженні життів військовослужбовців.

Висновок:

У результаті дослідження можна зробити висновок, що ефективність розвідувального забезпечення виконання завдань військовим в районах ведення активних бойових дій значно підвищується за умов використання ISTAR технологій та функцій пункту ISTAR. Ці інноваційні підходи дозволяють

оперативно отримувати необхідну інформацію, аналізувати її та приймати обґрунтовані рішення в умовах воєнного конфлікту. Таким чином, використання ISTAR технологій та функцій пункту ISTAR відображається на підвищенні ефективності розвідувального забезпечення та сприяє успішному виконанню завдань військовими підрозділами в умовах активних бойових дій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України про Національну гвардію України/Документ 876-VII/ Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 17.
2. Військова розвідка : навчальний посібник / упорядники : Зайцев Д. В., Наконечний А. П., Пахарев С. О., Луценко І. О.; за ред. Добровольського В. Б. - К. : , 2016. – 335 с.
3. Гулак Ю. С., Протидія технічним розвідкам в локальних війнах і збройних конфліктах. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського.* - 2013. - Вип. 3. - С. 75 – 78.
4. Попов М. О., Гунько Ю. І., Пилипчук В. В., Топольницький М. В., Кухарський І. А., Подліпаєв В. О., Оброблення і аналіз космічних зображень в умовах багатокритеріальності. *Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних сил.* - 2012. - Вип. 4. - С. 192-197.
5. Арістова І. В., Інформаційна розвідка як напрямок удосконалення державного управління інформаційною сферою. *Право і Безпека.* - 2005. - Т. 4, № 1. - С. 11-13.
6. Ємельянов С. В., Сутність та методи комп'ютерної розвідки. *Право і Безпека.* - 2010. - № 4. - С. 262-266.
7. Hoffman, F. G. (2009). "Information, Surveillance, and Reconnaissance (ISR) Integration." RAND Corporation. Перегляд на: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2009/RAND_MG877.pdf
8. АJP-2.7 Спільна доктрина розвідувальних процедур: переклад з англ. мови; за заг. ред. ВДА. – К.: ВДА, 2018. –167 с.

ЛІТИНСЬКИЙ Олексій
Володимирович, викладач
кафедри забезпечення державної
безпеки командно-штабного
факультету Національної академії
Національної гвардії України

НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НА ЕТАПІ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ЕВАКУАЦІЇ

Надання домедичної допомоги на етапі допомоги під час евакуації є критично важливою для збереження життя та здоров'я поранених осіб у воєнних конфліктах. Під час евакуації поранених з поля бою до медичних установ необхідно надавати необхідну допомогу, щоб стабілізувати стан постраждалих та забезпечити їм максимальні шанси на виживання.

Під час евакуації поранених, медичний персонал повинен бути готовий надавати швидко та ефективно домедичну допомогу. Це може включати зупинку кровотечі, накладання перев'язок на рани, надання шоквої терапії та інші заходи, які допоможуть стабілізувати стан постраждалих.

Під час евакуації поранених на транспортному засобі, медичний персонал повинен продовжувати надавати допомогу та моніторити стан постраждалих. Важливо мати необхідне обладнання та медикаменти для надання допомоги під час транспортування поранених, а також забезпечити комфортні умови для них під час перевезення.

Евакуації на вертольоті або іншому повітряному транспорті, медичний персонал повинен бути готовий працювати в умовах обмеженого простору та вібрації. Надання домедичної допомоги під час повітряної евакуації вимагає високого рівня професіоналізму та спритності в діях.

Усі заходи, які вживаються під час надання домедичної допомоги на етапі допомоги під час евакуації, повинні бути спрямовані на збереження життя та здоров'я постраждалих. Тільки завдяки високому рівню підготовки та координації можна забезпечити ефективну допомогу та максимальні шанси на виживання для поранених у воєнних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. M.A.R.C.H. На етапі надання допомоги в тактичних умовах, дійте відповідно до послідовності протоколу MARCH+PAWS під час оцінки стану пораненого. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.timeforrescue.com.ua/m-a-r-c-h/> (дата звернення: 08.05.2024).

2. TCCC CMC (Combat Medic / Corpsman) - курс бойового медика. [Електронний ресурс]. URL: <https://tccc.org.ua/collection/combat-medic-corpsman-course>. (дата звернення: 08.05.2024).

***МАНЖОС Олексій Олександрович,**
старший викладач кафедри бойового
та логістичного забезпечення -
начальник служби РХБЗ - начальник
служби ЕБ Київського інституту
Національної гвардії України*
***ПЕРМЯКОВ Дмитро Сергійович,**
курсант курсу №4 (1 рік навчання)
факультету забезпечення державної
безпеки, Київського інституту
Національної гвардії України*

РОЛЬ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ В ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ

У стрімко мінливому світі технологій розвиток у військовій сфері. Автоматизовані системи (далі – АС) відіграють дедалі вагомішу роль у всіх аспектах ведення бойових дій, трансформуючи стратегії, тактики та майбутнє війни загалом. Ці передові технології забезпечують збір, обробку та аналіз критично важливих даних про обстановку на полі бою, координацію дій різних родів військ, управління озброєнням та системами. Окрім того, АС використовуються для збору розвідувальної інформації з супутників, безпілотних літальних апаратів та радіоперехоплення. Ця інформація аналізується та представляє ці данні у зручному для користувачів форматі. АС також оптимізують процеси ремонту та обслуговування військової техніки, автоматизують контроль за запасами матеріально-технічних засобів. Вони створюють реалістичні навчальні симулятори, які дозволяють військовослужбовцям відпрацьовувати навички ведення бою в безпечних умовах. Крім того, АС використовуються для кіберзахисту, зв'язку, шифрування даних, медичного забезпечення, метеорології та інших завдань.

Впровадження АС у військовій сфері має низку переваг. Вони підвищують ефективність управління та координації дій, дозволяючи швидко та точно збирати та обробляти інформацію для кращої взаємодії різних підрозділів на полі бою. Автоматизація збільшує точність та швидкість прийняття рішень, аналізуючи величезні обсяги даних і надаючи командирам необхідну інформацію для обґрунтованих рішень у режимі реального часу. Вони також поліпшують ситуаційну обізнаність, забезпечуючи командирів та штаби актуальною інформацією про обстановку, що дозволяє їм краще реагувати на зміни ситуації.

Використання АС знижує ризики та втрати, оскільки вони можуть виконувати небезпечні завдання замість людей, зменшуючи ризики для особового складу. Більше того, АС уможливають створення нових видів озброєння та військової техніки, які мають більшу точність, дальність дії та автономність.

Автоматизація систем веде до значних змін у характері сучасної війни. На полі бою домінуватимуть не гучні вибухи й крики солдатів, а тихий стукіт клавіатур. Командири, озброєні потужними комп'ютерами, збиратимуть та аналізуватимуть потоки інформації з супутників, дронів та інших джерел, шукаючи слабкі місця противника. А на передовій замість солдатів діятимуть безпілотні апарати, керовані штучним інтелектом, збираючи дані та завдаючи ударів з високою точністю.

Інформація стає новою валютою війни. АС стають незамінними помічниками у збиранні, обробці та аналізі даних, надаючи командирам чітку картину поля бою. Штучний інтелект шукає закономірності, прогнозує дії противника та навіть самостійно приймає рішення, координуючи дії цих бездушних воїнів. Проте ця нова потужність несе з собою й нові небезпеки.

Кібератаки стають реальним полем бою, де віртуальні віруси можуть завдати шкоди не гірше за звичайні снаряди. Залежність від технологій робить військові системи вразливими. Роль людини на полі бою змінюється. Солдатам дедалі більше потрібні навички аналізу інформації, управління складними системами та роботи в команді з АС. Вони стають не просто бійцями, а операторами технологічних систем, від яких залежить хід бою.

Розвиток АС у військовій сфері відбувається стрімко. Штучний інтелект відіграватиме все більшу роль у прийнятті рішень, управлінні бойовими засобами та аналізі інформації. АС ставатимуть більш автономними, здатними самостійно виконувати складні завдання. Вони будуть тісніше інтегровані між собою, утворюючи єдину мережу управління військами.

АС стрімко змінюють характер сучасних воєн, відкриваючи нові можливості та ставлячи нові виклики. Їх використання веде до трансформації військової справи, стратегії та тактики, впливаючи на майбутнє ведення бойових дій. З одного боку, АС роблять війну більш ефективною, дозволяючи збирати та аналізувати великі обсяги інформації, приймати швидкі та точні рішення, координувати дії різних видів військ, а також мінімізувати ризики для особового складу. Вони можуть виконувати небезпечні та рутинні завдання, звільняючи людей для більш складних та творчих функцій. З іншого боку, зростання ролі АС створює нові загрози. Важливо усвідомлювати як переваги, так і ризики використання АС у військовій сфері. Необхідно розробляти чіткі правила та норми, що регулюють їх застосування, щоб мінімізувати загрози та максимізувати користь від цієї потужної технології. Майбутнє війни залежить від того, як буде використовуватися новітні технології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міноборони тестує автоматизовану систему забезпечення у військових частинах. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2024/02/21/minoboroni-testue-avtomatizovanu-sistemu-zabezpechennya-u-vijskovih-chastinah/>

2. Автоматизовані системи управління та зв'язок: курс лекцій. Укладачі Л.В. Борисова, О.В. Загора, А.Б. Феценко. Х.: НУЦЗУ. 2018. 282 с.

**НЕЧИПОРЕНКО Володимир
Сергійович,**

*викладач кафедри бойового та
логістичного забезпечення*

*Київського інституту Національної
гвардії України*

СТОВБА Ілля Валерійович,
курсант

*Київського інституту Національної
гвардії України*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ

Логістичне забезпечення сектору безпеки і оборони є критично важливим компонентом національної безпеки та ефективності військових операцій. Однак, цей сектор стикається з рядом проблем, які можуть впливати на його функціонування. Необхідно зазначити, що Україна на сьогоднішній день перебуває у стані війни та реформуванні за стандартами НАТО. Відповідно, Указом Президента України від 06.06.2016 № 240 введено у дію Стратегічний оборонний бюлетень, який фактично є дорожньою картою оборонної реформи, заснованої на принципах та засадах країн членів НАТО. На виконання вимог відповідного документу Міністерством оборони України розроблено та прийнято наказ МОУ від 11.10.2016 № 522 “Основні положення логістичного забезпечення Збройних Сил України”. Цим документом вводиться поняття “логістичне забезпечення”, яке замінює такі поняття як “тилове і технічне забезпечення”, “матеріально-технічне забезпечення”, “матеріальне забезпечення”. 27.12.2018 року Кабінетом Міністрів України затверджено “Порядок логістичного забезпечення сил оборони під час виконання завдань з оборони держави, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості”. Проте введення в дію того чи іншого нормативно-правового акту, на жаль, жодним чином не передбачає позитивної динаміки рівня забезпеченості військ та підвищення обороноздатності держави, а навпаки створює протиріччя та непорозуміння в загальній системі логістичного забезпечення ЗСУ та інших військових формуваннях.

Провівши детальний аналіз системи логістичного забезпечення можна виділити такі основні проблеми, що впливають на її розвиток: недостатня кількість фінансових та матеріальних ресурсів (Недостатнє фінансування логістичних потреб призводить до дефіциту ресурсів, що обмежує можливості зберігання, транспортування та забезпечення військ необхідними матеріалами і обладнанням.); низький рівень забезпечення ЗСУ та інших військових формувань військовою та спеціальною технікою, новітніми зразками ОВТ; накопичення морально застарілої та непотрібної військової техніки, озброєння, вибухових речовин; неефективне використання виробничих спроможностей з

випуску озброєння, військової та спеціальної техніки, майна; низька ефективність управління логістичним забезпеченням ЗС України, бюрократія (Складні бюрократичні процедури та неефективне управління можуть затримувати процеси прийняття рішень та виконання логістичних операцій, що негативно впливає на оперативність та якість забезпечення військових підрозділів.); корупція (Корупційні практики у сфері закупівель та постачання призводять до неефективного використання ресурсів, завищення цін на товари та послуги, а також до поставок неякісного обладнання та матеріалів.); нестача кваліфікованого персоналу (Відсутність достатньої кількості кваліфікованих кадрів у сфері логістики обмежує здатність забезпечувати ефективне планування та виконання логістичних завдань.); Проблеми зі стратегічним плануванням (Відсутність довгострокових стратегічних планів та прогнозування потреб може призводити до непередбачених дефіцитів матеріалів та ресурсів в критичних ситуаціях.) Інфраструктурні проблеми (Інфраструктура, включаючи дороги, порти та склади, може бути неадекватно розвинена або перебувати в поганому стані, що ускладнює логістичні операції та знижує ефективність поставок.). Для вирішення цих проблем проводяться науково-практичні конференції, на яких обговорюються напрями удосконалення систем логістичного забезпечення, а також аналізується досвід війни та взаємодія з країнами-членами НАТО. Також важливим аспектом є приведення системи логістичного забезпечення до стандартів НАТО.

Аналізуючи історичні факти перетворення системи логістичного забезпечення ЗС різних країн під час змін та трансформації економіки та військових доктрин, необхідно виділити три основних напрямки перетворень: децентралізація забезпечення; централізація забезпечення; змішаний спосіб забезпечення. Сучасні виклики та загрози державній безпеці та обороні України, в тому числі “гібридна війна” на сході нашої держави, коли ЗСУ змушені стримувати наступ агресора, потреби ЗСУ у фінансових та матеріально-технічних ресурсах задовольняються не в повному обсязі. Всі ці факти перш за все, свідчать про наявність певних недоліків та прорахунків у системі логістики збройних сил та вимагають системного підходу і постійного моніторингу цих подій, а також створення ефективних механізмів боротьби та протидії відповідним загрозам, зокрема, невідкладного реформування Сектору безпеки та оборони, в тому числі ЗСУ та інших військових формувань, як невід’ємної складової сектору, на основі принципів та стандартів ЄС та НАТО.

Незважаючи на проблеми, існують шляхи для вдосконалення системи логістичного забезпечення сектору безпеки та оборони України. Одним із ключових кроків є збільшення фінансування, що дозволить закупити сучасне обладнання та техніку, модернізувати інфраструктуру та забезпечити належну підготовку персоналу. Крім того, необхідно посилити боротьбу з корупцією у сфері закупівель, запровадивши прозорі та підзвітні механізми, що сприятиме ефективному використанню бюджетних коштів.

Стратегічне планування та прогнозування потреб відіграють життєво важливу роль у логістиці. Розробка довгострокової стратегії, яка враховуватиме

майбутні виклики та загрози, дозволить своєчасно реагувати на зміни та забезпечувати безперебійне постачання необхідних ресурсів. Крім того, важливо тісно співпрацювати з країнами-членами НАТО, вивчаючи їхній досвід та імплементуючи передові практики.

Децентралізація та оптимізація управління також можуть сприяти підвищенню ефективності логістичного забезпечення. Надання більшої автономії підрозділам у прийнятті рішень та розподілі ресурсів може скоротити бюрократичні процедури та прискорити реагування на оперативні потреби. Водночас, необхідно забезпечити належну координацію та нагляд на центральному рівні для уникнення дублювання та неефективного використання ресурсів.

Нарешті, розвиток інфраструктури, включаючи модернізацію доріг, портів та складських приміщень, є невід'ємною частиною ефективної логістичної системи. Це не лише полегшить транспортування та зберігання матеріалів, а й сприятиме швидкому реагуванню на надзвичайні ситуації та забезпеченню безперервності постачання.

Таким чином, удосконалення логістичного забезпечення сектору безпеки та оборони України вимагає комплексного підходу, що охоплює адекватне фінансування, боротьбу з корупцією, стратегічне планування, оптимізацію управління, співпрацю з міжнародними партнерами та розвиток інфраструктури. Лише за умови послідовної реалізації цих заходів можна забезпечити ефективну логістичну підтримку військових формувань і підвищити їхню спроможність захищати територіальну цілісність та безпеку України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Логістичний підхід до забезпечення спільних дій сил безпеки та оборони: державно - управлінський аспект
http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/5.pdf
2. Альбоцій О.В. Управління ризиками логістичного забезпечення Перспективні напрямки наукових досліджень щодо технічного та тилового забезпечення Національної гвардії України: Збірник тез доповідей науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 28 березня 2019 року). Х.: 2019. С. 4-5.
3. Березуцький В.В. Небезпечні виробничі ризики та надійність: навч. посібник Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. Харків: ФОП Панов А.М., 2016. 385 с.
4. Герасименко В.М. Контролінг в управлінні логістичною діяльністю НГУ Перспективні напрямки наукових досліджень щодо технічного та тилового забезпечення Національної гвардії України: Збірник тез доповідей науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 28 березня 2019 року). Х.: 2019. С. 9-10.

***ПАРІЙ Сергій Григорович,**
викладач кафедри бойового та
логістичного забезпечення
Київського інституту Національної
гвардії України*

***АНДРОСЮК Ігор Юрійович,**
курсант курсу №4 (1 рік навчання)
факультету забезпечення державної
безпеки, Київського інституту
Національної гвардії України*

ДОСВІД МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО

Значимість медичної підтримки, яку надають країни-члени НАТО під час військових операцій, виходить за межі самого альянсу. Перебуваючи в складних геополітичних умовах та беручи участь у різноманітних військових походах, роль медичної допомоги виходить на передовий план у стратегіях їхніх операцій. Значення медичної підтримки НАТО перевершує його безпосередній контекст; воно слугує цінним вивченням для інших країн, які прагнуть підвищити власні можливості військової медичної допомоги. Аналізуючи принципи, практики та результати медичних операцій НАТО, країни - не члени можуть взяти надзвичайно цінні уроки про ефективне надання медичної підтримки в умовах складних та динамічних середовищ. Варто досліджувати, чому медична підтримка, яку надають країни-члени НАТО під час військових операцій, містить критичні уроки для інших країн, які прагнуть підвищити свою інфраструктуру охорони здоров'я та можливості реагування перед загрозами глобальної безпеки.

Медична підтримка, яку забезпечують країни-члени НАТО під час військових операцій, має кілька особливостей:

1. Багатонаціональна співпраця;
2. Стандартизація;
3. Комплексний догляд;
4. Інтеграція з операційним плануванням;
5. Акцент на захист здоров'я сил.

1. Багатонаціональна співпраця в медичній підтримці є основою підходу НАТО до військової медичної допомоги під час операцій. Країни-члени вносять свій вклад у медичний персонал, обладнання, матеріали та медичні заклади, щоб створити колективні можливості, які перевершують суму їх частин. Цей обмін забезпечує доступність медичних ресурсів там, де вони найбільш потрібні, та максимізує ефективність медичних операцій.

Спільні тренування та багатонаціональні медичні симуляції підвищують інтероперабельність та готовність медичного персоналу з різних країн. Ці вправи надають можливість практикувати спільну роботу в умовах симульованих операційних середовищ та вдосконалювати процедури надання медичної допомоги.

Багатонаціональна співпраця поширюється на медичну евакуацію та транспортування, де країни-члени можуть обмінюватися ресурсами, такими як літаки для медичної евакуації або мобільні медичні заклади, для забезпечення своєчасної та ефективної евакуації поранених до спеціалізованих центрів медичного обслуговування.

Також обмін інформацією та уроки, які вивчені з минулих операцій та медичних досвідів, сприяють постійному вдосконаленню та адаптації в багатонаціональних медичних командах. Навчаючись з успіхів та викликів інших, країни-члени можуть підвищити колективні медичні можливості.

2. Оперативна медична підтримка сил НАТО має відповідати стандартам, прийнятним для всіх країн-учасниць. Навіть під час кризи чи війни мета полягає в тому, щоб забезпечити стандарт медичної допомоги, максимально наближений до переважаючих медичних стандартів мирного часу, враховуючи труднощі, які виникають у військових умовах.

Незважаючи на відмінності в національних системах охорони здоров'я та процедурах, країни-члени НАТО прагнуть до стандартизації медичної підтримки під час операцій. Усі країни-члени НАТО визначають загальні стандарти та протоколи для медичної допомоги під час військових операцій. Це включає встановлення стандартів надання першої допомоги, процедур евакуації поранених, та управління медичними запасами. Стандартизація також зачіпає технічне обладнання, яке використовується для медичних процедур, від медичних інструментів до обладнання для діагностики та лікування. Медичні засоби та ліки, що використовуються для надання медичної допомоги. Всі медичні працівники, які беруть участь у військових операціях, проходять навчання згідно з однаковими стандартами та вимогами. Це забезпечує, що усі члени медичних команд розуміють та виконують одні й ті самі процедури та протоколи. Усі медичні записи та звіти також стандартизуються, щоб забезпечити їхню однорідність та доступність для усіх членів медичної команди та військового керівництва.

3 Країни-члени НАТО надають пріоритет комплексному медичному догляду, що охоплює широкий спектр медичної допомоги. На передньому плані комплексної допомоги - забезпечення негайної травматичної допомоги для надання допомоги у випадках життєво важливих травм, отриманих на полі бою чи в операційних середовищах. Це включає швидку оцінку, стабілізацію та лікування критичних травм з метою максимізації шансів на виживання та мінімізації ризику довгострокової інвалідності. Комплексна допомога виходить за рамки негайної травматичної допомоги та охоплює вторинні та терціарні рівні медичного втручання. Це може включати хірургічні втручання, управління інтенсивною терапією та спеціалізоване медичне лікування для вирішення складних травм чи медичних станів, що вимагають постійного моніторингу та втручання. Також вона включає реабілітаційні послуги з метою сприяння відновленню, відновленню функцій та максимізації якості життя поранених осіб. Це може включати фізичну терапію, професійну реабілітацію та психологічну підтримку з метою полегшення повернення до цивільного життя або військової

служби, залежно від потреб та можливостей кожної людини. Окрім лікування травм та хвороб, комплексна допомога підкреслює важливість профілактичних заходів для зменшення ризиків для здоров'я та підтримки загального благополуччя серед військовослужбовців. Це може включати програми вакцинації, медичні обстеження, освіти щодо гігієни та заходи з охорони навколишнього середовища для запобігання вибухів хвороб та забезпечення оптимального стану здоров'я. Комплексна допомога визнає важливість звертання уваги на психологічне благополуччя військовослужбовців, зокрема тих, хто був підданий травматичним подіям або тривалим періодам стресу під час військових операцій. Це може включати консультування, психологічні оцінки та доступ до психологічної підтримки для вирішення психологічних травм, посттравматичного стресового розладу (ПТСР) та інших проблем з психічним здоров'ям. Такий всебічний підхід забезпечує, що медична підтримка відповідає різноманітним потребам військового персоналу на протязі всього процесу догляду.

4 Країни НАТО влітають медичну підтримку в загальний процес операційного планування, причому медичні аспекти враховуються при визначенні місійних цілей, логістики та оцінки ризиків. Це забезпечує стратегічне розміщення медичних ресурсів для підтримки успішності місії та зменшення ризиків для персоналу. Планування медичної підтримки розпочинається з аналізу медичних потреб військових сил у контексті конкретної операції. Це включає прогнозування можливих травматичних сценаріїв, оцінку ризиків для здоров'я та потреб у медичних ресурсах для надання належної допомоги. Медичні фахівці повинні бути активно включені у процес операційного планування з метою забезпечення врахування всіх медичних потреб під час розробки та реалізації операційних планів.

Оцінка медичних ризиків та розробка заходів безпеки є невід'ємною частиною операційного планування. Це включає визначення потенційних загроз для здоров'я військовослужбовців та розробку стратегій їх запобігання та мінімізації.

Медичні плани повинні бути гнучкими та можливими до швидкої адаптації до змінних умов на місці, включаючи здатність швидко мобілізувати резервні медичні ресурси та забезпечити допомогу в непередбачуваних ситуаціях.

5 Члени НАТО надають великий акцент на захист здоров'я сил, включаючи профілактичні заходи для мінімізації ризику захворювання, травм та психологічних травм серед військового персоналу. Цей проактивний підхід спрямований на збереження здоров'я та благополуччя розгорнутих сил.

НАТО зараз стикається з загрозою асиметричного конфлікту та тероризму, коли цивільне суспільство, а не лише військові, перебуває під загрозою нападу. Тому відповідний захист здоров'я сил — це ключова компетенція. Ефективна та надійна система військової медичної підтримки допомагає зберігати довіру військового персоналу та широкої громадськості до військових та їх політичного керівництва. Крім того, військова медицина розширилася за межі виключно

клінічних аспектів на такі області, як профілактична медицина, медична розвідка, епідеміологічний нагляд та скринінг, а також регулювання пацієнтів.

На жаль, у багатьох країнах відсутність медичних ресурсів стала серйозним обмеженням для їх операційної здатності. Внаслідок цього, міжнародні варіанти медичної підтримки стають все більш необхідними та вимагають складнішої координації на кожному рівні штабу, особливо після переходу від довгострокового планування холодної війни до поточного стратегічного та операційного планування. Охорона здоров'я та медичний догляд під час операцій все більше стають відповідальністю оперативних командирів Альянсу і, часом, можуть стати навіть головною проблемою для командира.

Медичне забезпечення країн НАТО є важливим джерелом для вивчення та адаптації для інших країн через їх передовий досвід та підходи. Загрози асиметричних конфліктів та тероризму наголошують на важливості відповідного забезпечення здоров'я військовослужбовців та цивільного населення під час військових операцій. Розвиток мультинаціональних рішень та підходів до медичного забезпечення відображає важливість співпраці та координації між різними країнами. Такий аналіз необхідний для підвищення ефективності та готовності до впорядкування надзвичайних ситуацій у медичній сфері, що стає джерелом покращення якості медичного обслуговування в умовах сучасних воєнних конфліктів та кризових ситуацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Medical Support Principles. Chapter 16: Medical Support URL: <https://www.nato.int/docu/logi-en/1997/lo-1603.htm>
2. NATO Joint Medical Support – Reality and Vision URL: [https://www.sto.nato.int/publications/STO%20Meeting%20Proceedings/RTO-MP-HFM-109/MP-HFM-109-\\$KN2.pdf](https://www.sto.nato.int/publications/STO%20Meeting%20Proceedings/RTO-MP-HFM-109/MP-HFM-109-$KN2.pdf)
3. HEALTH AND MEDICAL SUPPORT CONCEPT URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10530-2014-INIT/en/pdf>

ПАРІЙ Сергій Григорович,
викладач кафедри бойового та
логістичного забезпечення
Київського інституту Національної
гвардії України

КАЛИМУЛІН Станіслав Віталійович,
курсант 213 навчальної групи
Київського інституту Національної
гвардії України

РОЛЬ І МІСЦЕ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ З російською федерацією

Основними логістичними проблемами сьогодення стало те, що багато хто став відмовлятися від зберігання та накопичення товарів, різка та швидка зміна умов зберігання на складах, складність логістичних операцій, складнощі із закупівлею товарів. Для вирішення цих проблем потрібна оптимізація логістики. Це можна зробити за допомогою деяких перевірених механізмів.

Слід зазначити, що вантаж який треба доставити не займає усього місця вантажівки, тому підшуковується замовлення яке буде вигідніше, і так доставка вантажів стає набагато дешевшою. Логічним буде шукати вантаж, який потрібно буде доставляти у зворотному напрямку. Цей принцип у доставці вантажів варто винести на загальнонаціональний рівень. У такий спосіб ми отримуємо економію палива та меншу кількість переміщень транспорту.

Встановлено, що в процесі управління логістичним забезпеченням стійким розвитком сектору безпеки і оборони доцільно орієнтуватися на основні та доповнюючі принципи логістичного забезпечення.

Для реалізації принципів економії вантажних перевезень необхідно використовувати різні методи та враховувати різні фактори, і робити акцент саме на забезпеченні безпеки вантажу, що доставляються. Для того, щоб швидко налагодити такі вантажоперевезення, необхідно зареєструвати великі вантажні транспортні компанії та систематизувати рух вантажів, які вони перевозять. Наприклад, поки евакуаційний потяг рухається у зворотному напрямку, якщо він не заповнений людьми, порожні місця можна заповнити вантажем, наприклад, гуманітарною допомогою.

Необхідно створювати логістичні центри і залучати до їх роботи експертів, які мали досвід організації вантажних перевезень і комерційних логістичних центрів. В умовах, коли очікується зниження обсягів переміщення товарів внаслідок бойових дій, такі фахівці можуть залишитися без роботи і працювати на державні інтереси. Такі центри не повинні бути централізованими монстрами, які регулюють усі вантажопотоки. Він має координувати дії лише великих експедиторів і стати консультативним центром для всіх транспортних засобів, що проходять через Україну.

Систематизація та діджиталізація

Для побудови ефективної та рентабельної економіки в умовах воєнного часу необхідно також мати можливість відстежувати і згодом усувати динаміку руху запасів, споживання палива, репутацію перевізників та організаційні проблеми вантажно-розвантажувальних робіт у конкретних точках. Це можна почати з низького рівня автоматизації, але потім необхідно створити один або кілька централізованих електронних сервісів.

Окрім Міністерства цифрової трансформації, можна залучити будь-якого українського ІТ-експерта, а також використати досвід "Нової пошти" у цій сфері. Звісно, такі сервіси мають бути достатньо захищені від хакерських атак і, можливо, частково засекречені, якщо вони використовуються для доставки військових вантажів або обліку.

Комунікація, конкуренція та гнучкість

У нинішніх умовах недостатньо створити логістичні центри та електронні сервіси, які полегшують і оптимізують переміщення товарів. Необхідно просувати концепцію компетентної логістики. Наразі в Україні діє добровольча армія. Ця "москітна армія" волонтерів працює досить добре, але було б ще краще, якби її ефективність відстежувалася, а окремі волонтери мали можливість ділитися своїм досвідом. Необхідно створити ситуацію, коли найкращі рішення стають частиною досвіду всього волонтерського руху. Для цього необхідно співпрацювати з українськими ЗМІ, надавати можливість зверненням на високому державному рівні та використовувати соціальну рекламу. Наприклад, спікер парламенту або сам Володимир Зеленський можуть привернути увагу громадськості до цих проблем і необхідності розвитку таких програм на національному рівні. Необхідно використовувати елемент об'єднання українців навколо вертикалі влади, досвід логістичних кампаній, таких як "Нова пошта", та енергію кожного волонтера.

Такі ініціативи, як Кризовий логістичний центр та "Взаємодія" вже почали допомагати перевізникам, волонтерам та біженцям. Міністерство цифрової трансформації та інші відповідні міністерства також повинні стати частиною цього процесу. Окрім необхідності оптимізації логістики, слід також враховувати корупційні ризики. Тому необхідно обрати найкращу організаційну модель, яка б поєднувала переваги централізованої державної спроможності, громадської ініціативи та механізмів зворотного зв'язку. Але найбільшою загрозою сьогодні є забезпечення безпеки вантажів, які перевозяться.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вівчар О. І. Концептуалізація сучасних поглядів на поняття логістики. Галицький економічний вісник. 2008.
2. Вівчар О. І. Застосування логістичного підходу до управління матеріальними потоками. Матеріали XII наукової конференції ТДТУ ім. І. Пулюя. Тернопіль: ТДТУ, 2008.

3. Крикавський Є. В. Інтеграція маркетингу і логістики в системі менеджменту. Вісник Державного університету “Львівська політехніка”. Львів, 2000. № 416.

4. Тридід О. М., Лазаренкова Г. М., Мішина С. В., Борисенко І. І. Логістика. Навчальний посібник. К.: Знання, 2008.

5. Телетов О. С. Маркетинговий аспект в інноваційній діяльності виробників промислової продукції. Маркетинг: теорія і практика. Східноукраїнського національного університету. Луганськ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту, 2002.

*ПАРІЙ Сергій Григорович,
Київський інститут Національної
гвардії України*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАТЬ ПОЧАТКУЮЧИХ ВИКЛАДАЧІВ ДИСЦИПЛІНИ «ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НГУ»

Враховуючи реалії сьогодення, удосконалення системи професійного та кар'єрного зростання офіцерів-викладачів дисциплін блоку «логістичного забезпечення», які забезпечують підготовку висококваліфікованих кадрів для потреб Національної гвардії України й інших інституцій сектору безпеки і оборони України – на сьогодні є актуальним напрямом наукової розвідки та важливим практичним завданням.

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт кафедри бойового та логістичного забезпечення факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України (ініціативний науковий проєкт «logistic support»).

Беручи до уваги результати аналізу науково-методичної, довідкової та спеціальної літератури ([1-4] та інших учених і практиків: О. Бондаренка, В. Єманова, М. Качанова, О. Ляшевської, О. Мінька, І. Морозова, К. Фісуна) у обраному напрямі наукової розвідки доцільно констатувати, що питанням організації системи самоосвіти початкуючих викладачів вищих військових навчальних закладів інституцій сектору безпеки і оборони України – присвячено недостатню кількість науково-методичних праць. Це у свою чергу потребує подальших досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Головною метою дослідження є розроблення організаційно-педагогічних умов формування теоретичних знань початкуючих викладачів дисципліни «Логістичне забезпечення підрозділів НГУ» в системі самоосвіти. В процесі дослідно-аналітичної роботи були використані наступні методи дослідження: ідеалізації, формалізації, аксіоматичні, історичні і логічні, сходження від конкретного. Крім цього використано досвід організації логістичного забезпечення сил оборони під час виконання завдань з оборони держави, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності.

Аналізуючи результати моніторингу спеціалізованої науково-методичної літератури встановлено, що основним видом удосконалення професійної майстерності викладача є:

- 1) продовження навчання за фахом у відомчих вищих військових навчальних закладах інституцій сектору безпеки і оборони;
- 2) систематичне та планове підвищення кваліфікації викладача за фахом на спеціалізованих курсах (онлайн, онлайн);
- 3) стажування на посадах в бойових підрозділах, які передбачають організацію заходів логістичного забезпечення;

4) відвідування занять в системі індивідуальної (професійної) підготовки військовослужбовців різних категорій;

організація збалансованої та поетапної системи самоосвіти із використанням онлайн курсів професійного (суміжного) спрямування.

Необхідно підкреслити, що основними перевагами професійних онлайн курсів є: академічна мобільність, економія часу на опанування предметом (дисципліною), формування та розширення ключових компетентностей за фахом за короткий проміжок часу, невисока вартість, скорочення термінів формування практичних навичок організації логістичного забезпечення військ (сил).

Надалі, нами відпрацьовано гіпотезу, що формування професійних компетентностей у напрямі викладання дисциплін блоку «Логістичного забезпечення інституцій сектору безпеки і оборони України» офіцерами-викладачами (початківцями) в системі самоосвіти буде результативнішим за впровадження у їхню підготовку наступних організаційно-педагогічних умов:

1) впровадження в систему самоосвіти викладачів-початківців (офіцерів) проходження обов'язкових онлайн-курсів («Прометеус», «Дія» тощо) професійного спрямування із відповідною сертифікацією;

2) розширення теоретичних знань та практичних навичок логістичного забезпечення підпорядкованих підрозділів під час їх підготовки та в ході застосування, а саме:

- формування уміння визначення потреб в озброєнні, військовій та спеціальній техніці, матеріально-технічних засобах та послугах; плануванні логістичного забезпечення та мобілізаційних потреб відповідного підрозділу на особливий період в озброєнні, військовій та спеціальній техніці, матеріально-технічних засобах за рахунок можливостей вищих органів логістики;

- формування практичних навичок здійснювати планування розвитку спроможностей логістичного забезпечення (сил і засобів логістики, визначення рівня запасів матеріальних засобів, логістичної інфраструктури тощо) в рамках середньострокового та короткострокового планування для досягнення гарантованого рівня виконання завдань за призначенням;

- формування навичок проектування, розроблення (модернізації, модифікація(ї)) озброєння, військової та спеціальної техніки, матеріально-технічних засобів, їх закупівлі, постачання, зберігання, ремонту, технічного обслуговування; організація експлуатації (використання), реалізації, списання та утилізації надлишкових видів озброєння, військової та спеціальної техніки, матеріально-технічних засобів;

- поглиблення знань та практичних навичок забезпечення підпорядкованих підрозділів послугами для створення необхідних житлово-побутових умов для особового складу військової частини (харчування особового складу, забезпечення продовольством, організація лазне-прального та торговельно-побутового обслуговування тощо); створення запасів озброєння, військової та спеціальної техніки, матеріально-технічних засобів, їх накопичення, відновлення замість витрачених (втрачених), ешелонування, утримання у стані, який забезпечить своєчасне приведення підпорядкованих підрозділів в готовність до

застосування (використання за призначенням) та розосередження відповідно до завдань за призначенням;

- розширення теоретичних знань та практичних навичок організації планування і здійснення військових перевезень усіма видами транспорту; розквартирування військовослужбовців; організації технічного обслуговування та експлуатації об'єктів військової інфраструктури.

3) Розвиток та удосконалення педагогічної майстерності викладачів-початківців (офіцерів) у напрямі викладання ними дисципліни «Логістичне забезпечення підрозділів НГУ», а саме блоків змістових модулів: «Основи логістичного забезпечення. Тилове забезпечення підрозділів НГУ» та «Технічне забезпечення підрозділів НГУ».

В процесі дослідно-аналітичної роботи нами розроблено організаційно-педагогічні умови формування теоретичних знань початкуючих викладачів дисципліни «Логістичне забезпечення підрозділів НГУ» в системі самоосвіти із акцентованим використанням онлайн-курсів платформи «Прометеус» (на прикладі офіцерів-початківців кафедри бойового та логістичного забезпечення факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України.

Заключний етап дослідження (на емпіричному рівні) передбачає впровадження в систему самоосвіти представників досліджуваної категорії розроблених нами експериментальних організаційно-педагогічних умов. Вважаємо, що у майбутньому це забезпечить набуття викладачами-початківцями необхідних практичних навичок (ключових компетентностей), щодо підготовки висококваліфікованих офіцерських кадрів для потреб Національної гвардії України та інших інституцій сектору безпеки і оборони України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сапіга Р.І. Військова логістика у забезпеченні воєнно-економічної безпеки країни: автореф. дис. канд. екон. наук: 21.04.01. К., 2013. 22 с.
2. Окландер М.А. Логістика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 346 с.
3. Остащенко Т.М., Шматенко О.П., Білоус М.В., Галан О.В., Дроздов Д.В. Концепція військової логістики: від зародження до сучасного трактування в Збройних Силах України. *Український журнал військової медицини*. 2021. № 3. С. 84-92.
4. Градецький А.В., Манжос О.О., Андрусенко С.І. Ефективне функціонування військової логістики як необхідна умова підвищення боєздатності Національної гвардії України. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*. 2021. № 1. С. 48-54.

РЕКУНЕНКО Владислав

Миколайович,

*курсант II курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділі
превентивної діяльності*

*Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

КОРОЛЬ Катерина Сергіївна,

старша лейтенантка поліції.

викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

*Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ЯК СУБ'ЄКТ БОЙОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Становища Національної поліції як органу, відповідального за забезпечення національної безпеки, неможливе без визначення структури її адміністративно-правового статусу. Відповідно до Закону України «Про національну безпеку України» сектор безпеки і оборони - система органів державної влади, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, сил цивільного захисту, обороннопромислового комплексу України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем і відповідно до Конституції та законів України за функціональним призначенням спрямована на захист національних інтересів України від загроз, а також громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки України.[1]

До повноважень Національної поліції, які спрямовані на протидію загрозам національній безпеці відноситься: застосування заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях; здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ; здійснення контролю у межах своєї компетенції, визначеної законом, за дотриманням вимог режиму радіаційної безпеки у спеціально визначеній зоні радіоактивного забруднення; сприяння забезпеченню відповідно до закону правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної

екологічної ситуації у разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості.

В свою чергу, Закон України про Національну поліцію не визначає її суб'єктом сектору безпеки і оборони, тому і не закріплює завдань в зазначеній сфері. Серед завдань поліції надання поліцейських послуг щодо: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Разом з тим, в ст. 97 зазначеного закону передбачена одноразова грошова допомоги в разі загибелі (смерті) чи втрати працездатності поліцейського у разі: 1) загибелі в ході участі в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони; 2) визначення поліцейському інвалідності, що настала внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час участі в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони; 3) отримання поліцейським поранення (контузії, травми або каліцтва) під час виконання ним службових обов'язків, пов'язаних із здійсненням повноважень та основних завдань поліції, чи участі в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони.[2]

Національна поліція є одним із суб'єктів, яка забезпечує національну безпеку, що визначається її повноваженнями, напрями діяльності, якими вона користується здійснюючи протидію злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку, забезпечення прав та свобод громадян та безпеки у суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закону України «Про національну безпеку України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення 09.05.2024)
2. Про національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 10.05.2025).

ТОЛСТОНОСОВ Дмитрій

Юрійович,

*доцент кафедри бойового та
логістичного забезпечення*

*Київського інституту Національної
гвардії України*

БРИКОВСЬКИЙ Андрій

Володимирович,

*курсант курсу №4 факультету
забезпечення державної безпеки,*

*Київського інституту Національної
гвардії України*

ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА МЕДИЧНЕ ОСНАЩЕННЯ АПТЕЧКИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ

Досвід війни України з росією показав, що медичне оснащення аптечки індивідуальної для військовослужбовців виявилось вкрай виживою задачею для збереження життя і здоров'я. Правильне компонування, уніфіковане розташування аптечок індивідуальних дозволить своєчасно надати допомогу і самодопомогу пораненим.

Порядок формування індивідуальної аптечки військового зазвичай включає наступні кроки:

1. Визначення потреб: розгляд рекомендаційних списків від військових медичних служб або медичних фахівців для визначення базового складу аптечки.

2. Відбір необхідних засобів: вибір медичних засобів та матеріалів, які відповідають конкретним потребам та медичним рекомендаціям, це можуть бути перев'язувальні матеріали, медикаменти для надання першої допомоги, антисептики, засоби для обробки ран тощо.

3. Упаковка та організація: розміщення вибраних засобів у спеціальному контейнері, який забезпечить захист та зручний доступ до медичних матеріалів у будь-який момент, деякі аптечки можуть бути розподілені за різними кишнями або відділеннями для полегшення організації та швидкого доступу до потрібного матеріалу.

4. Маркування: чітке позначення аптечки для ідентифікації та відокремлення від інших предметів, а також вказівки щодо вмісту та застосування, щоб забезпечити правильне використання в разі потреби.

5. Регулярне оновлення: періодична перевірка та оновлення вмісту аптечки для забезпечення актуальності та належного функціонування в умовах військових дій або надзвичайних ситуацій.

Основні складові індивідуальної аптечки повинні включати:

Перев'язувальні матеріали: бинти (газові або еластичні) різних розмірів, стерильні компреси для накладання прямого тиску на рану, медичний скотч або пластирі для фіксації перев'язів, засоби для знеболення та знеболювання:

Анальгетики (наприклад, парацетамол або ібупрофен) для зменшення болю.

Гелі або креми для зовнішнього застосування для знеболення.

Антибіотики для профілактики або лікування інфекцій.

Засоби для зниження запалення.

Ножиці для вирізання одягу або перев'язувальних матеріалів.

Пінцет для видалення сторонніх тіл з рани.

Шприци та голки для надання ін'єкцій.

З досвіду іноземних країн в індивідуальні аптечки необхідно мати :

1. Турнікет CAT або SOFT.

2. Гемостатик (засіб для зупинення кровотечі у вигляді бинта).

3. Бандаж. Розмір 4" або 6".

4. Назофарингіальна трубка. Вашого розміру.

5. Окклюзійна пов'язка.

6. Декомпресійна голка.

7. Індивідуальний комплект таблеток.

8. Гумові одноразові медичні рукавички.

9. Тактичні ножиці.

10. Пластир гіпоалергенний на нетканій основі.

11. Перманентний чорний маркер.

12. Карта огляду пацієнта.

13. Підсумок під аптечку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ТССС для військових. URL: <https://tccc.org.ua/>
2. Організація медичного забезпечення військ: Підруч. для студ. вищ. мед. закл. освіти України III-IV рівнів акредитації. За редакцією професора Паська В.В. К.: "М П Леся", 2005. С. 425.

ТОЛСТОНОСОВ Димитрій

Юрійович,

*доцент кафедри бойового та
логістичного забезпечення*

*Київського інституту Національної
гвардії України*

ВИСЛОЦЬКИЙ Віталій Андрійович,

курсант 213 навчальної групи

*Київського інституту Національної
гвардії України*

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Інноваційні технології відіграють важливу роль у сфері логістичного забезпечення, бо вони допомагають підвищити ефективність логістичного забезпечення, а також зменшити витрати на доставку товарів і підвищити швидкість та якість доставки.

Використання таких технологій як штучний інтелект, 3-D друк, дрони, системи машинного навчання, системи розпізнавання осіб, нейронні мережі, системи геолокації може значно покращити збір, аналіз та обробку даними, що є важливими для забезпечення логістики [1].

Одним із найважливіших аспектів використання сучасних технологій в управлінні транспортною логістикою є автоматизація та оптимізація логістичних процесів, а також впровадження систем моніторингу та керування транспортними засобами. За допомогою спеціалізованих програм та систем управління можна значно прискорити та спростити процес планування та координації поставок, більш ефективно та оперативно реагувати на проблеми та затримки, що виникають. Однією з найперспективніших технологій у галузі управління транспортною логістикою є використання систем штучного інтелекту та машинного навчання. Такі системи можуть аналізувати великі обсяги даних і видавати рекомендації щодо оптимізації транспортних процесів та скорочення витрат, цим покращуючи ефективність та загальну якість логістичних процесів [2].

Також використання дронів може полегшити доставку товару у місця з нерозвиненою інфраструктурою.

З недоліків доставки дронами можна виділити обмеженість доставки за вагою та дальністю.

Використання 3-D друку дає можливість організувати виробництво продукції на місцях, зникає необхідність виробляти та зберігати запасні частини для техніки, більше не потрібно буде перевозити товар, адже вони зможуть бути надруковані за потреби

Нейронні мережі можуть допомогти у визначення оптимальних маршрутів аналіз, кліматичних умов аналіз даних датчиків та камер визначення оптимальних, місць для зупинок.

Системи розпізнавання осіб допоможе впоратися з Ідентифікація пасажирів, Ідентифікація водіїв, Ідентифікація потенційних злочинців чи порушників

Отже використання сучасних технологій має значний потенціал для подальшого розвитку та вдосконалення, зокрема у вдосконаленні процесів і методів, що використовуються в управлінні логістикою.

Можливості аналізу великих обсягів даних про транспортні процеси, включаючи витрати, час доставки, проблеми з логістикою, штучний інтелект на основі цього аналізу надає цінні інсайти, автоматизує багато рутинних та повторюваних завдань, підтримує процес поліпшення ефективності та оптимізації управління транспортною логістикою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сучасні технології в управлінні транспортною логістикою URL: <https://isg-journal.com/fileasxs/journals/2/articles/403/6474f674f238a.pdf>

2. Коваленко, О., Марценюк, Т., Яворська, І. (2015). Проблеми використання інформаційних логістичних систем на українських підприємствах. Економічний простір, № 19, 274-282.

3. Мошнянский, А., Мошнянский, А. (2012). Информационные технологии на транспорте и в логистике. Методи та засоби управління розвитком транспортних систем., №19, 175–183.

4. Кириченко, А. (2012). Проблематика застосування інформаційних технологій в управлінні процесами доставки вантажу. Проблеми транспорту, № 9, 17–27.

5. Ковшик, В. (2016). Інформаційні технології в контексті управління логістичними витратами промислових підприємств. Вісник Хмельницького національного університету, №4, Т.1, 208-212.

6. Янчук, Т. (2016). Значення механізму впровадження інформаційних технологій у господарській діяльності підприємства. Економіка і організація управління, № 4(24), 269– 277.

ТОЛСТОНОСОВ Дмитрій

Юрійович,

*доцент кафедри бойового та
логістичного забезпечення*

*Київського інституту Національної
гвардії України*

МЕЛЬНИК Давид Володимирович,

*Курсант курсу №4 213 навчальної групи
факультету забезпечення державної*

*безпеки Київського інституту
Національної гвардії України*

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІКИ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

На сучасному етапі діяльності, керівництво Національної гвардії України (НГУ) запровадило багато реформ та змін до навчання та використання новітньої техніки. І це все завдяки досвіду багатьох військовослужбовців котрі посприяли у цих змінах. Нажаль з моменту існування НГУ не вся техніка була сучасною або взагалі деякі види техніки ще не були на озброєні в підрозділах.

Під час утворення Національної гвардії України у 2014 році швидко стала очевидною потреба у військовій техніці для ефективного виконання завдань, особливо для забезпечення безпеки та захисту населення та території в умовах загострення внутрішньої та зовнішньої ситуації, вона отримала частину військової техніки та озброєння, які раніше належали різним військовим підрозділам, які були підконтрольні Міністерству оборони України.

До цих засобів належить:

Бронетехніка: на той час існувала певна кількість бронетранспортерів, броньованих вантажівок та іншої бронетехніки для перевезення військовослужбовців та вантажів.

Транспортні засоби великої маси: автомобілі для перевезення військовослужбовців, боєприпасів та інше обладнання.

Засоби зв'язку: включають радіостанції, телефонію та інші засоби для координації підрозділів.

Особистий захист: каски, бронежилети та інше обладнання захисту військових.

Реформи в Національній гвардії України охоплюють різні аспекти військової техніки та обладнання і застосовуються в різний час. Після того, як було засновано у 2014 році, першим значущим кроком у технічній реформі було створення та забезпечення новоствореної Національної гвардії України. Під час цього періоду проводилася модернізація та активне підвищення технічних можливостей для забезпечення безпеки держави. Реформи у зв'язку зі змінами в загальній оборонній політиці також відображаються на технічних змінах.

Наприклад, для впровадження нових стратегій оборони або реагування на нові загрози необхідно переглянути структуру та склад технічних засобів.

Купівля та оновлення техніки: регулярне придбання нового обладнання та модернізація існуючих систем є важливою реформою частиною технічних, це може включати придбання нових бронетранспортерів, великотоннажних автомобілів, радіоелектронних систем та інше.

Оптимізація та раціоналізація технічних процесів: покращення управління, логістики, обслуговування техніки, впровадження нових методів ремонту, партнерство з іноземними постачальниками в галузі оборони сприятиме покращенню технічного потенціалу НГУ.

Реформи в Національній гвардії України продовжуються і враховують внутрішні потреби організації, а також зміни на міжнародній арені та умови безпеки країни.

Різниця у способі використання техніки між (НГУ) та Збройними Силами України (ЗСУ) залежить від їх завдань та специфіки діяльності.

Отже, зазначимо деякі аспекти:

Основна задача ЗСУ - забезпечення захисту суверенітету, територіальної цілісності та безпеки України в усіх напрямках, включаючи оборону від зовнішніх загроз. НГУ, у своїй заяві, фактично фокусуються на забезпеченні безпеки в країні, протидії тероризму, підтримці правопорядку та участі в усуненні надзвичайних ситуацій.

Озброєння та спеціалізація: в ЗСУ часто мається великий асортимент військової техніки, такої як важка бронетехніка, авіація, військово-морські сили, орієнтований на проведення повномасштабних бойових операцій. НГУ, навпаки, може мати обмежений вибір обладнання, спрямований на місцеву безпеку та виконання оперативних завдань.

Тренувальні програми та методи для військовослужбовців НГУ фокусуються на контртерористичній діяльності, управлінні масовими заходами безпеки та надзвичайними ситуаціями. Під час цього часу військовослужбовці ЗСУ можуть розширити військову підготовку, яка включає в себе різноманітні військові операції та тактику.

Обсяги та територія діяльності: ЗСУ мають більші обсяги та відповідно більші ресурси, через те, що вони беруть участь у захисті всієї території держави, тим часом як НГУ може зосередитися на конкретних, наприклад, охороні об'єктів критичної інфраструктури чи збереженні правопорядку в місцевих громадах.

Таким чином, хоча обидва військові підрозділи можуть мати подібну техніку, її застосування та завдання відрізняються відповідно до їхніх місій та обов'язків.

Національна гвардія України постійно удосконалює своє військово-обладнання та техніку для успішного виконання своїх обов'язків. Деякі недавні тенденції у використанні передової техніки включають: БПЛА використовується для розвідувальної підтримки, моніторингу та збору інформації на передовій. Це сприяє зниженню загрози для життя військовослужбовців і забезпечує швидкий

та точний обмін інформацією. Кіберзахист дозволяє НГУ ефективно захищатися від кібератак за допомогою сучасних програмних та технічних інструментів, таких як шифрування даних, виявлення та боротьба з вірусами та іншими загрозами.

Електронна війна використовує сучасні системи для перешкоджання ворожим комунікаціям і системам, а також для захисту власних засобів зв'язку.

Використання технологій віртуальної реальності та штучного інтелекту: VR для освіти та боїв та використання штучного інтелекту для аналізу даних та рішень.

Оновлення бронетехніки та зброї: використання сучасних моделей та технологій у бронетехніці, включаючи системи наведення, захисту та зв'язку, для підвищення бойових можливостей та безпеки військових підрозділів. Використання сучасної техніки дозволяє Національній гвардії України підвищити свою бойову ефективність та забезпечити безпеку країни в умовах сучасних загроз.

Зробивши висновок про застосування новітньої техніки НГУ, можна зазначити, що вона має важливе значення в забезпеченні ефективності та безпеки внутрішньої безпеки країни.

Отже підсумовуючи можна зазначити наступне:

Підвищення бойової готовності: використання сучасної техніки дозволяє перевірити бойову готовність та оперативність НГУ у реагуванні на загрози безпеки, забезпечуючи швидке та ефективне реагування на виклики та кризові ситуації.

Покращення слідкування та контролю: використання БПЛА та інших нових засобів розвідки дозволяє проводити ефективний моніторинг та збір інформації на передовій без підвищення загрози для життя військовослужбовців.

Запобігання небезпеці та захисту військовослужбовців: використання оновлених систем захисту та засобів індивідуального захисту гарантує безпеку військовослужбовців НГУ в умовах можливих загроз.

Підтримка операцій з ліквідації надзвичайних ситуацій: сучасна техніка умов НГУ у виконанні завдань із незабезпечених подій, таких як природні лиха, аварії та інші небезпечні ситуації.

Піднесення рівня професійної освіти та результативності: застосування сучасних технологій вимагає від військовослужбовців НГУ сталого удосконалення навичок та володіння новими технологіями, що підвищує підвищення їхньої професійної ефективності.

Таким чином, використання сучасного обладнання Національної гвардії України забезпечує безпеку та успішно виконує свої обов'язки в умовах сучасних викликів та загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альбоцій О.В. Управління ризиками логістичного забезпечення Перспективні напрямки наукових досліджень щодо технічного та тилового

забезпечення Національної гвардії України: Збірник тез доповідей науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 28 березня 2019 року). Х.: 2019. С. 4-5.

2. Березуцький В.В. Небезпечні виробничі ризики та надійність: навч. посібник Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. Харків: ФОП Панов А.М., 2016. 385 с.

**ТОЛСТОНОСОВ Дмитрій
Юрійович,**

*доцент кафедри бойового та
логістичного забезпечення*

*Київського інституту Національної
гвардії України*

ПАВЛУШКІН Павло Олександрович,
слухач магістратури

*Київського інституту Національної
гвардії України*

ВАЖЛИВІСТЬ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ СТІЙКОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ

В умовах непередбачуваності та постійної зміни технологій і стратегій кіберзагроз, ефективне логістичне забезпечення національної системи кібербезпеки стає визначальним фактором для забезпечення стійкості та надійності цієї системи.

Підвищення потенціалу сектору кібербезпеки в Україні вимагає ретельного вивчення та аналізу характеристик логістичного забезпечення, оскільки саме ці параметри визначають його ефективність у протидії сучасним кіберзагрозам. В цьому контексті важливо розглянути роль, функції та особливості логістичного забезпечення національної системи кібербезпеки України у вирішенні актуальних завдань в сучасному інформаційному просторі.

Відповідно до Стратегії кібербезпеки України, розвиток сектору безпеки і оборони у сфері кібербезпеки передбачає ряд заходів для зміцнення обороноздатності країни у цифровому просторі.

Ці заходи включають розвиток спеціалізованих відділів з кібербезпеки та кіберзахисту в різних установах, забезпечення сумісності з аналогічними структурами країн-членів НАТО, підвищення здатності протистояти кібертероризму, вдосконалення системи оперативного реагування на кібернадзвичайні ситуації, а також покращення контррозвідувального та оперативно-розшукового забезпечення кібербезпеки.

Крім того, передбачається збільшення здатності суб'єктів боротьби з кібертероризмом для протидії кібератакам на важливі інформаційні ресурси та критичну інфраструктуру, а також у запобіганні розвідувально-підривній діяльності іноземних спецслужб, організацій та осіб у кіберпросторі [1].

Логістичне забезпечення інформаційної безпеки України становить складну проблему, яка вимагає уважного аналізу та вирішення на різних рівнях.

Один з аспектів цієї проблематики полягає у виявленні та аналізі вразливостей в інформаційних системах та мережах, які можуть бути використані зловмисниками для незаконного доступу або атак.

До інших аспектів відносяться забезпечення безпеки персональних даних громадян, захист критичних інфраструктур від кіберзагроз, а також розробка ефективних методів виявлення, відновлення та реагування на кібератаки.

Крім того, важливо враховувати інтернаціональний аспект інформаційної безпеки та співпрацю з міжнародними партнерами у сфері кібербезпеки. Всі ці аспекти вимагають комплексного підходу та системної роботи всіх зацікавлених сторін для ефективного логістичного забезпечення інформаційної безпеки в Україні.

Ефективний захист національних інтересів України нерозривно пов'язаний з рівнем кібербезпеки країни.

Україна відкривається перед різноманітними сучасними викликами та загрозами, що ставлять під сумнів безпеку та стійкість національного інформаційного простору.

Важливою передумовою для досягнення національних інтересів та підтримання співпраці з іншими країнами є здатність країни адекватно та своєчасно реагувати на ці виклики та загрози.

У цьому контексті, ключове значення має логістичне забезпечення, яке відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного захисту інформації в державному секторі та критично важливих об'єктах інфраструктури.

У сучасних умовах, логістичне забезпечення стає невід'ємною складовою в ефективному захисті інформації у державному секторі та на критично важливих об'єктах інфраструктури, а також у загальному забезпеченні кібербезпеки України.

Виникають випадки незаконної діяльності в мережі Інтернет, такі як неправомірне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення особистих даних, фінансові маніпуляції, крадіжки та шахрайства, що можуть завдати значної шкоди інтересам індивідуумів, суспільства та держави.

Російська агресія, а також інші внутрішні та зовнішні загрози, зокрема отримання безвізового режиму, вимагають негайного створення національної системи кібербезпеки як складової частини загальної системи національної безпеки України.

Під час розслідування, якого здійснювали спецслужби України, виявлено, що незаконне втручання в інформаційні системи Державної казначейської служби України та Міністерства фінансів України виконувалося аналогічно цілеспрямованим комп'ютерним атакам, які проводилися спецслужбами Російської Федерації на об'єкти критичної інфраструктури України [3].

У ході цих атак використовувалося шкідливе програмне забезпечення з кодовою назвою «Black Energy». Крім того, зловмисники вжили заходи для знищення (приховування) майже всіх слідів незаконних дій, у тому числі шляхом видалення системних файлів мережевого обладнання та журналів подій операційних систем. Національною поліцією України розпочато кримінальне розслідування даного випадку [3].

Таким чином, організація роботи з підвищення логістичного забезпечення кібербезпеки України, потрібні координація і переорієнтація наукових

досліджень і розробок у сфері комп'ютерної безпеки, в області вдосконалення інформаційних технологій, використання математичних методів багатовимірного аналізу даних, розробленні технологій комплексного захисту апаратних і програмних платформ, технологій виявлення ознак кібернетичного нападу з використанням активних і пасивних методів та датчиків спостереження, створення систем контролю, які визначатимуть факт скоординованого широкомасштабного нападу і формуватимуть ранні попередження про можливий напад і локалізацію джерела нападу [5].

Отже, ефективна організація роботи та постійне вдосконалення логістичного забезпечення є ключовими факторами для надійного забезпечення кібербезпеки України, захисту державних електронних ресурсів та критичної інформаційної інфраструктури. Для досягнення цієї мети пропонується збільшити фінансування на придбання сучасної техніки та науково-технічну діяльність, а також забезпечити відповідні підрозділи кваліфікованими кадрами із високим рівнем соціального захисту.

Крім того, важливо враховувати високий рівень присутності у національній інформаційній інфраструктурі структур, пов'язаних з державою-агресором, а також програмних та апаратних рішень, розроблених чи виготовлених в Російській Федерації. Це вимагатиме додаткового нормативно-правового врегулювання та застосування запобіжних механізмів, передбачених законодавством, зокрема, Законом України «Про санкції».

Узагальнюючи, вжиті заходи сприятимуть підвищенню логістичного забезпечення суб'єктів кібербезпеки України та ефективній боротьбі з гібридною війною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України: Указ Президента України № 96/2016 від 27 січня 2016 р. «Про Стратегію кібербезпеки України». Офіційний вісник України. 2016. № 23.
2. Петров В. В., Тарасенко А. В. Особливості логістичного забезпечення національної системи кібербезпеки України в сучасних умовах, *URL*: http://jnas.nbu.gov.ua/j-pdf/jurnaukdir_2017_76_11.pdf
3. Писаревський С. В. Механізми управління державно-приватним партнерством у логістичному забезпеченні сил безпеки України *URL*: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/spetsializovani-vcheni-rady/disPysarevskiyi.pdf>
4. Стратегія кібербезпеки України від 15.03.2016 р. *URL*: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/96/2016>.
5. О. Трофименко, Я. Дубовой, "Щодо правового потенціалу безпечного функціонування кіберпростору", Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання: матер. III всеукраїнської наук.-практ. конф., 30 листопада 2018 р., Одеса: ОДУВС, С. 5–7.

**ТОЛСТОНОСОВ Дмитрій
Юрійович,**

*доцент кафедри бойового та
логістичного забезпечення*

*Київського інституту Національної
гвардії України*

ПАСІЧНИК Станіслав Миколайович,
слухач магістратури

*Київського інституту Національної
гвардії України*

ДОСВІД ВІЙНИ З ТЕРОРИЗМОМ В АФГАНІСТАНІ: ЛОГІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Логістичне забезпечення під час війни НАТО з тероризмом в Афганістані була однією з ключових складових багатьох операцій. Оскільки ця війна тривала майже 20 років (з 2001 по 2021 рік), успішне управління логістикою мало величезне значення для забезпечення військових операцій та підтримки військових підрозділів на передовій.

У статутних та розпорядчих документах цього військово-оборонного Альянсу дається наступне визначення логістики: «логістика – це наука про планування та здійснення пересування матеріально-технічних засобів, зброї, обмундирування, харчування, розміщення збройних сил. У найширшому сенсі, це управління всіма аспектами підготовки та проведення військових операцій, що включають:

- проектування та розробку, придбання, зберігання, транспортування, розподіл, догляд, евакуації та утилізації матеріалу;
- перевезення персоналу;
- придбання або будівництво, обслуговування, експлуатація та розташування військових об'єктів;
- придбання або надання послуг;
- організація медицини і охорони здоров'я
- організація власне служби логістичної підтримки [1].

Під час цієї війни існували різні маршрути поставок для забезпечення військових операцій сил НАТО. Існували декілька маршрутів поставок.

Маршрут через Пакистан - один з основних шляхів поставок прямував через кордон Афганістану з Пакистаном. Цей маршрут використовувався для транспортування великих обсягів матеріальних ресурсів, включаючи важке обладнання, паливо та інше спорядження через порти в Пакистані, такі як Карачі, та подальше поставлення цих ресурсів в Афганістан. До закриття маршруту через Пакистан, НАТО використовувало цей маршрут для поставок палива та інших матеріалів, крім зброї. У 2007 році військові використовували щодня 575 тисяч галонів палива, при цьому 80% цього палива постачалося з пакистанських

заводів. Ємність сховищ для палива на авіабазах у Баграмі і Кабулі складала менше 3 мільйонів галонів, що робило НАТО залежним від пакистанських маршрутів постачання. Для зменшення цієї залежності, НАТО почало працювати над розширенням сховищ на авіабазі Баграм у 2007 році на ще 3 мільйони галонів. У 2010 році, через погіршення відносин між США та Пакистаном, американські військові посилили зусилля з накопичення запасів та збільшення ємності сховищ. Від початку використання пакистанського маршруту поставок стало очевидно, що вони є ненадійними та вразливими до нападів з боку «Талібану». Один інцидент у 2008 році призвів до знищення 42 нафтових танкерів, а пізніше того ж року 300 бойовиків напали на завод у місті Пешавар, що належав компанії Port World Logistics, та підпалили 96 вантажівок та шість контейнерів.

Маршрут через Центральну Азію - деякі поставки військового обладнання та матеріалів здійснювалися через країни Центральної Азії, перш за все такі як Узбекистан, Таджикистан та Киргизстан. Ці маршрути дозволяли уникнути деяких геополітичних складнощів, пов'язаних з транзитом через Пакистан. Цей маршрут був відомий як Північна мережа поставок. Хоча цей маршрут є довгими і дорожчими, ніж пакистанський, його почали використовувати з 2009 року через зростання ризиків відправки поставок через Пакистан. У 2011 році через Північну мережу поставок проходило 40% трафіку до Афганістану, порівняно з 30% через Пакистан. Після закриття пакистанського маршруту у 2011 році, Північна мережа стала основним шляхом постачання палива до Афганістану. У лютому 2012 року через неї транспортувалося 85% палива для міжнародної коаліції. Даний маршрут існував до 2014 року, коли в результаті збройної агресії проти України росія закрила цей маршрут.

Транспортування морським шляхом через Оманську затоку - деякі поставки здійснювалися морським шляхом через Оманську затоку до портів в Пакистані або Ірані, а потім перевозились наземним транспортом до Афганістану. Цей маршрут дозволяв доставляти великі обсяги обладнання та матеріалів за допомогою морських суден.

Укладання контрактів є важливим для проведення операцій, особливо коли вони діють за межами зони відповідальності НАТО. Це важливий інструмент, який можна використати для отримання швидкого доступу до ресурсів країни шляхом закупівлі матеріалів і послуг, які потрібні НАТО [2].

Як можна побачити з вище зазначеної інформації маршрути поставок були досить широкими і дозволяли військам НАТО повноцінно діяти в боротьбі з тероризмом на території Афганістану, для подальшого забезпечення глобальної безпеки в багатьох аспектах.

Транспортування військового персоналу та обладнання під час війни в Афганістані було складним та масштабним завданням, яке вимагало від органів військового управління НАТО детального планування, координації та розподілу ресурсів. Для забезпечення ефективного транспортування військових та матеріальних ресурсів використовувалися різні види транспорту - повітряний, морський і наземний.

Транспортування повітряним шляхом - військові транспортні літаки (наприклад, С-130 Hercules), використовувалися для перевезення великих партій військового персоналу, важкого обладнання та інших матеріальних ресурсів. Це дозволяло швидко переміщати військові сили в різні частини Афганістану для забезпечення виконання завдань по боротьбі з «Талібаном».

Транспортування морським шляхом - морський транспорт використовувався для перевезення великих обсягів обладнання та матеріалів, зазвичай через порти Пакистану та Ірану, що межують з Афганістаном. Це було важливим для доставки важкого обладнання та запасів, які були необхідні для військових операцій.

Транспортування наземним шляхом - автомобільний та залізничний транспорт не дивлячись на ускладненні географічні умови використовувались для переміщення військових інженерних машин, транспортних засобів, палива та інших ресурсів через кордони з сусідніми країнами Афганістану.

Логістичні центри та бази – війська НАТО створювали логістичні центри та бази в стратегічних місцях, які служили для прийому, розподілу та зберігання матеріальних ресурсів.

Контроль над транспортними маршрутами - забезпечення безпеки транспортних маршрутів було критично важливим для успішного транспортування. Адміністрація НАТО активно співпрацювала з місцевими владами суміжних з Афганістаном країн та міжнародними партнерами для забезпечення безпечного руху військових конвоїв та транспортних засобів.

Ці заходи разом утворювали складну систему логістики, яка дозволяла НАТО ефективно керувати транспортуванням військового персоналу та обладнання під час війни в Афганістані.

Отже, в цілому НАТО вдалось протягом 20 років війни організувати безперебійне і якісне логістичне постачання для своїх військ. Існувало кілька основних маршрутів постачання і кілька способів постачання всіх необхідних матеріальних засобів. Всі ці засоби забезпечували ефективне ведення бойових дій сил НАТО проти терористів з організації «Талібану», однак не дивлячись на ці всі заходи та вкладені кошти при відході сил НАТО з Афганістану практично вся техніка, озброєння та інше обладнання було захоплено «Талібаном», тому з іншого боку все логістичне забезпечення себе не виправдало.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Логістика НАТО – електронний ресурс, – офіційний сайт НАТО, URL: <http://www.nato.int/docu/logi-en/1997/lo-103.htm>.

2. Логістика НАТО – електронний ресурс, – офіційний сайт НАТО URL: <https://www.nato.int/docu/logi-en/1997/lo-106.htm#107>

ТОЛСТОНОСОВ Дмитрій

Юрійович,

*доцент кафедри бойового та
логістичного забезпечення Київського
інституту Національної гвардії
України*

ПЕРМЯКОВ Дмитро Сергійович,

*курсант курсу №4 факультету
забезпечення державної безпеки*

*Київського інституту Національної
гвардії України*

РОЗВИТОК БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ДЛЯ ПОТРЕБ РОЗВІДКИ

Безпілотні літальні апарати (далі – БПЛА), або дрони, стали невід'ємними помічниками у військових операціях сучасності. Їхня здатність збирати розвідувальні дані в режимі реального часу робить їх безцінними інструментами для військових, розвідників та інших фахівців. Ця революційна технологія бере свій початок ще у XIX столітті, коли перші БПЛА були розроблені для розвідки та бомбардування. Ті ранні дрони керувалися людиною або використовували прості навігаційні системи.

Однак у XX столітті відбувся стрімкий розвиток технологій БПЛА, перетворивши їх на більш досконалі та автономні системи. Зростання популярності безпілотників в останні роки було зумовлене низкою факторів: зменшення вартості виробництва, удосконаленням технологій, що зробило дрони потужнішими, надійнішими та точнішими.

БПЛА можуть відрізнятися за розмірами, дальністю польоту, вантажопідйомністю, типом двигуна та рівнем автономності. Від малих дронів, здатних проникати у замкнені приміщення, до величезних безпілотних літаків, що можуть нести значне навантаження. Вони пропонують безліч рішень для потреб розвідки. Їх можна оснастити різноманітними датчиками та камерами для збору розвідданих, такими як відеокамери для запису в реальному часі, фотокамери для знімків з висоти, інфрачервоні камери для бачення в темряві чи за низької видимості, а також радары для виявлення об'єктів.

Застосування БПЛА в розвідці є різноманітним і не обмежується лише спостереженням за територією. Військові можуть використовувати їх для безперервного моніторингу, виявлення ворожих сил противника та стеження за їхньою діяльністю. Вони також застосовуються для відстеження пересувань ворожих військ, техніки та іншої активності, що дозволяє планувати власні дії та уникати засідок.

Під час стихійних лих, таких як повені, землетруси та лісові пожежі, дрони використовуються для збору критичної інформації, яка допомагає рятувальним

службам оцінити ситуацію та спрямувати допомогу в найбільш постраждалих районах.

Деякі БПЛА мають спеціальне обладнання для перехоплення електронних сигналів, таких як радіоперемовини та сигнали радарів, що допомагає військовим отримувати розвідувальну інформацію про ворожі сили. Можливості дронів постійно розширюються, роблячи їх незамінними інструментами для військових, розвідників та рятувальних служб.

У майбутньому очікується подальший стрімкий розвиток технологій БПЛА. Одним із напрямків є покращення автономності, що дозволить безпілотним апаратам виконувати складніші місії без необхідності постійного керування людиною. Штучний інтелект також відіграватиме важливу роль, надаючи дронам здатність аналізувати дані в режимі реального часу та приймати власні рішення.

Зменшення розмірів дронів відкриє нові можливості для їх застосування в унікальних ситуаціях та місцях. Крім того, очікується розвиток технології роїв дронів, де групи безпілотних апаратів діятимуть спільно для виконання складних завдань, які неможливо реалізувати поодинокими дронами.

Колись футуристичне уявлення, БПЛА стали невід'ємною частиною сучасних військових операцій та розвідки. Їхня здатність збирати розвіддані в режимі реального часу з висоти та з близької відстані перетворила поле бою, надаючи військовим та розвідникам безпрецедентний доступ до інформації про ворожі сили та місцевість.

Шлях від ранніх керованих людиною моделей до сучасних автономних систем був стрімким. Зростання потужності мікропроцесорів, мініатюризація електроніки та розвиток штучного інтелекту відкрили нові горизонти для БПЛА, зробивши їх більш досконалими, надійними та точними.

Сьогодні БПЛА представлені в широкому спектрі розмірів, дальності польоту, вантажопідйомності та типів двигунів, кожен з яких має свої переваги та призначення. Вони пропонують безліч рішень для розвідки. Їхнє застосування не обмежується лише спостереженням за територією. БПЛА використовуються для відстеження ворожих сил, збору інформації про стихійні лиха, проведення міської розвідки та навіть для перехоплення електронних сигналів. Їхні можливості постійно розширюються, роблячи їх незамінними інструментами для військових, розвідників та рятувальних служб. Автономія, штучний інтелект та рої безпілотників відкривають нові перспективи для розвідки, військових операцій та інших галузей. Проте необхідно використовувати цей потужний інструмент відповідально.

БПЛА відкривають новий етап в розвідці, що надає безпрецедентні можливості для збору інформації та ухвалення рішень. Вплив їх на бойове поле та інші області буде відчутний упродовж багатьох років, оскільки ця інноваційна технологія продовжує змінювати методи ведення війни та розвідки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Теорія і практика застосування безпілотних літальних апаратів (дронів), URL: https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%D1%96_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%91%D0%9F%D0%9B%D0%90_ua_dynamics_brochure.pdf
2. Багаторазовий ударний безпілотник з найнижчою вартістю місії в світі. URL: <https://uadynamics.com/>
3. Військова розвідка : навчальний посібник / упорядники : Д. В. Зайцев, А. П. Наконечний, С. О. Пахарев, І. О. Луценко ; за ред. В. Б. Добровольського. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2016. – 335 с.
4. Рої дронів: Тренди українських БпЛА. URL: <https://ucluster.org/blog/2023/09/roji-droniv-trendy-ukrajinskyh-bpla/>

ТОЛСТОНОСОВ Дмитрій

Юрійович,

доцент кафедри бойового та
логістичного забезпечення

Київського інституту Національної
гвардії України

ПУШКАРЬОВ Артем Сергійович,

слухач магістратури Київського
інституту Національної гвардії
України

ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА МЕДИЧНЕ ОСНАЩЕННЯ АПТЕЧКИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ: ДОСВІД ВІЙНИ З РОСІЄЮ

Повномасштабна агресія росії проти нашої держави гостро поставило питання щодо забезпечення та правильного формування індивідуальної та колективної аптечки військовослужбовців та підрозділів. Вміння правильно сформувати індивідуальну аптечку у більшості випадків може врятувати життя військовослужбовця під час ведення бойових дій, а також в інших ситуаціях.

Ситуація війни обумовило необхідність набуття навичок самодопомоги та надання першої медичної допомоги іншим військовослужбовцям під час ведення бойових дій.

Індивідуальна аптечка військова (ІНАП) – обов’язковий аксесуар сучасного військовослужбовця України. До складу входять медичні засоби, які дозволяють надати невідкладну допомогу навіть у випадку важкого поранення. [1]

Сучасні військові України застосовують кілька різновидів аптечок. Найпоширеніші три види: військова аптечка ІНАП за наказом ЗСУ, аптечка тактична ІНАП за наказом МВС, індивідуальна аптечка ІФАК Individual Kit.

Перейдемо до розгляду індивідуальної аптечки ІФАК, як більш універсальної аптечки із досвіду багатьох військових України.

ІФАК - аббревіатура від Individual First Aid Kit, що тлумачиться з англійської як “Індивідуальна Аптечка Першої Допомоги”. Вперше такі комплекти було розроблено для армії США. А там, на відміну від деяких недороблених “імперій”, життя бійців бережуть. Що ж входить у склад тактичних аптечок і для чого призначені наявні в ній медичні засоби?

Почнемо з того, що вміст тактичної аптечки цілком підпорядковується протоколу ТССС (“*Tactical Combat Casualty Care*” або “*Догляд за пораненими у тактичному бою*”). Це список найважливіших дій, розставлених у правильній послідовності застосування при пораненнях на полі битви. [2]

По протоколу ТССС тактична медицина поділена на *три рівня* допомоги:

Допомога при евакуації. Порівняно спокійний та “лайтовий” режим. Тут може бути задіяний кваліфікований медичний персонал, кулі над головою сильно не свистять. Медичного обладнання зазвичай вистачає.

Тактична медична допомога. Стає гарячіше. Поранений і медик знаходяться в більш-менш безпечній зоні, але стріляє та вибухає десь поруч. Кількість медичного обладнання обмежена.

Допомога під вогнем. Повний хардкор. Головне завдання підрозділу - не допустити збільшення кількості постраждалих. Іноді для новобранців стає справжнім шоком, що при пораненні в такій ситуації, воїн у першу чергу повинен розраховувати виключно на свої сили. Ну, або сили того, хто вже знаходиться поряд. Це у комп'ютерних іграх та фільмах персонажеві достатньо крикнути "Медик!" - і він тут як тут. Насправді у сучасній битві допомога може вчасно не дістатися до потерпілого. Ось тут і починає грати напрочуд вагому роль індивідуальна тактична аптечка-рятівниця.

За приписами ТССС, наповнення аптечки ІФАК повинно забезпечити виконання чіткого алгоритму дій, спрямованих на підтримку життєво-важливих функцій організму. В першу чергу це кровообіг та дихання. Такий алгоритм для зручності запам'ятовування прописаний у аббревіатурі *M.A.R.C.H.*, де кожна літера описує певні заходи порятунку пораненого. Розглянемо кожен пункт.

M (Massive bleeding): Масивна кровотеча

Важка статистика: більшість поранених на полі бою гине саме від кровотечі. Тому цю загрозу слід нейтралізувати першочергово. До засобів кровоспину у тактичній аптечці відносяться:

1) *Бойовий турнікет* - турнікети використовують для зупинки критичної (масивної) кровотечі при ураженні кінцівок. Для припинення серйозних кровотеч від ушкоджень кінцівок використовують турнікети. Їх потрібно мати достатньо - мінімум один у аптечці, а ще один можна тримати при собі готовим до використання у кишені чи на обвісі. Чим більше турнікетів, тим краще.

2) *"Ізраїльський бандаж"*. Це називається сучасним перев'язувальним засобом для контролю сильних кровотеч, який забезпечує постійний тиск на рану завдяки вбудованому аплікатору. Ізраїльський бандаж виглядає як стерильна компресійна пов'язка зі спеціальною "подушкою" на одному з кінців, яку розміщують над раною. Потім пов'язку протягують через аплікатор для створення тиску та закріплюють у протилежному напрямку за допомогою застібки на кінці. Це дозволяє надійно фіксувати пов'язку без необхідності використання додаткових засобів, таких як шпильки.

3) *Гемостатична марля*. Цей сучасний засіб досить ефективний для тампонування ран. Він не призначений для зупинення кровотечі з великих артерій або для лікування обширних за площею пошкоджень. Однак він ідеально підходить для одиночних проникаючих ран, де може забезпечити ефективну допомогу.

4) *Маркер*. Після використання медичного засобу у бою важливо зафіксувати точний час застосування. Наприклад, на турнікеті є спеціальна біла зона для позначок чи безпосередньо на обличчі потерпілого.

A (Airway Management): Дихальні шляхи

Якщо постраждалий втратив свідомість, але продовжує дихати, надзвичайно важливо забезпечити вільний доступ повітря, утримуючи його дихальні шляхи вільними від можливого западання язика, затягнення слини або згустків крові.

5) *Назофарингеальний повітровід*. Цей предмет схожий на гнучку трубку, яка зроблена з латексу та використовується для введення в носовий прохід. Один кінець трубки має зріз, щоб його було легше ввести у ніс. Інший кінець має широке і плоске кільце, яке служить для утримання трубки на місці та запобігання її просуванню глибше в дихальні шляхи.

R (Respiration): Дихання

б) *Оклюзійна пов'язка*. Є невід'ємною частиною першої допомоги у випадках глибоких порізів, рваних або вогнепальних поранень спини, живота, шиї, пахви та інших зон тіла. Оклюзійні пов'язки бувають двох типів: *невентильовані* та *вентильовані*. Вентильована пов'язка має особливий клапан, який дозволяє "дихати" рані. Ці пов'язки застосовуються у випадках проникаючих поранень грудної клітини, особливо коли пошкоджені легені.

7) *Декомпресуюча голка*. При пораненнях грудної клітини важливо бути готовими до можливого виникнення напруженого пневмотораксу, особливо якщо спостерігається рана та збільшене утруднення дихання. У такій ситуації може знадобитися декомпресія грудної клітини за допомогою спеціальної голки. Треба зауважити, що *декомпресуючу голку можуть використовувати виключно особи, які пройшли спец.курси по тактичній медицині, в іншому випадку, пораненому можна лише нашкодити*.

C (Circulation): Циркуляція

На цьому етапі першої допомоги пораненому вимірюють пульс на сонній артерії та перевіряють наявність менших травм. Переконаються, що турнікет правильно накладено, а в разі потреби застосовують ще один. Також оцінюють можливість наявності переломів. При необхідності, важливим може бути зупинення менших кровотеч за допомогою таких компонентів, як: **бинт, спресована марля, стерильні марлеві тампони**.

H (Head injury/Нуротермія/Нуроволемія): Травма голови/Гіпотермія

Тепловтрата або перегрівання можуть бути небезпечними для постраждалих. Щоб уникнути цього, рекомендується використовувати спеціальну *термоковдру*. Це тонка плівка, покрита металізованим відбиваючим шаром, який зазвичай виготовляється шляхом нанесення алюмінію. *Термоковдра* дуже тонка і може бути легко згорнута у компактний вигляд.

Інші корисні медичні засоби.

Звичайно, на цьому перелік компонентів індивідуальної аптечки не вичерпується і можуть буди наступні компоненти, які є не менш важливі: **Атравматичні ножиці, еластичний бинт, нітрилові рукавички, гнучка шина, трикутна хустка, протиопікова гідрогелева пов'язка та протиопіковий гель, гіпоалергенний пластир на нетканій основі, бактерицидний пластир, знеболювальні ненаркотичні, таблетки для знезараження води, антибіотики**.

Медичний підсумок. Є важливою частиною індивідуальної військової аптечки. По-перше, важливо, щоб аптечка була виготовлена з міцних та водонепроникних матеріалів. По-друге, вона повинна мати добре продуману конструкцію, включати різні відділи та засоби фіксації. По-третє, вона повинна легко розгортатися для швидкого доступу до змісту. Система кріплення Molle дозволяє розмістити аптечку на спорядженні та додавати до неї додаткові модулі за потреби. Кріплення на велкро дозволяє швидко “відірвати” аптечку і почати роботу з її вмістом у лічені секунди.

Медичні підсумки можуть відрізнятися за розмірами. Це можуть бути невеликі компактні моделі на 10-15 предметів або навіть цілі медичні рюкзаки.

За вісім років війни таз урахуванням більше двох років після початку повномасштабної війни росії проти України, маємо немалий багаж практичного досвіду використання в різних умовах медичної аптечки.

У підсумку, можемо дати декілька важливих порад, які базуються на досвіді бойових медиків та військових в зоні бойових дій за вище вказаний період: *не додавайте до аптечки предмети, якими ви не користуєтесь або не вмієте користуватись. Складіть аптечку самостійно, перекладіть всі предмети в ній власноручно та запам'ятайте, де знаходиться кожен предмет. Найважливіші речі мають бути розміщені в найбільш доступних місцях.*

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Що має бути в індивідуальній аптечці військового? URL: <https://ukrarmor.com.ua/news/shho-maye-buti-v-individualnii-aptecci-viiskovogo> (дата звернення 06.05.2024).

2. Тактична аптечка IFAK. Місія – врятувати життя на фронті. URL: <https://partizanstore.ua/blogs/info/ifak> (дата звернення 06.05.2024).

3. Fkujhbnv MARCH. URL: <https://tacmedicine.in.ua/ru/post/algorithm-march> (дата звернення 08.05.2024).

4. Алгоритм MARCH в концепції TCCC. URL: <https://ictm.org.ua/algorithm-march-v-konczepcziji-tccc/> (дата звернення 08.05.2024).

ТОЛСТОНОСОВ Димитрій

Юрійович,

*доцент кафедри бойового та
логістичного забезпечення*

*Київського інституту Національної
гвардії України*

СОЛОПЕНКО Максим Євгенович,

курсант 213 навчальної групи

*Київського інституту Національної
гвардії України*

СПОСОБИ ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗМІНУВАННЯ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

Актуальність теми дослідження полягає у тому що, сучасні технічні засоби дають можливість нашим саперам дистанційно сканувати території та визначати місця, де є вибухонебезпечні предмети, а також інші об'єкти, що несуть ризик життю людей тому, на мою думку командування має звернути увагу на такі засоби розвідки перед розмінуванням та вжити заходів для насичення ними військ.

Необхідність виявлення та усунення небезпечних залишків боєприпасів, зокрема мін, залишається актуальною для всіх регіонів України, які були залучені до бойових дій. Дослідження, проведене експертами з протимінної діяльності, показало, що в місцях наступу ворожих військ не створювалися мінні поля з точними картами, а здійснювалося дистанційне мінування обмежених територій, таких як лісові масиви, поля та сільськогосподарські землі. [1].

Наразі немає достовірних даних щодо розмірів забруднення, оскільки на території України тривають бойові дії. Після завершення конфлікту спеціалізовані органи та організації зосередять свої зусилля на розробці ефективної системи аналізу та моніторингу стану довкілля. Ця система дозволить оцінити реальний обсяг завданої шкоди та розробити механізми відновлення природного середовища, особливо щодо усунення наслідків вибухів та розташування вибухонебезпечних об'єктів.

Використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА) з спеціальним обладнанням, таким як гіперспектральна камера з багатократним зумом та магнітометр, що можуть виявляти металеві предмети як на поверхні землі, так і під її шаром, має широкий спектр застосування в розмінуванні. Для цього процесу необхідно принаймні два БПЛА: один - великовантажний квадрокоптер із вбудованим металошукачем, який не заважає роботі безпілотного літального апарату, інший - меншого розміру, який може фіксувати місцезнаходження боєприпасів та передавати координати на пульт управління.

Використання таких комплексів може значно прискорити процес розмінування. Один комплекс за невеликий проміжок часу може відсканувати

велику площу території та зберегти отриманні данні на носії. Після того з цієї інформації за допомогою програми формується карта місцевості з точними GPS-координатами ВВП, їх глибиною та розміром. Далі спеціалісти виготовляють мінну карту що займає близько доби часу, потім сапери за допомогою цієї карти можуть безпечно розмінувати територію. Наразі, оператори у піротехнічних групах ДСНС України керують безпілотними літальними апаратами на етапі тестування для збору можливих даних на територіях, до яких сапери не можуть безпосередньо дістатися. Проте головна мета цих тестувань є автоматизація, оскільки для безпілотних літальних апаратів буде потрібно лише ввести маршрути та інші параметри, такі як висота та швидкість, які потім мають самостійно проводити моніторинг. Результатом сканування таких небезпечних районів мають стати ВВП, які вже використовуються в бойових діях на території України.

Дрони, завдяки сканерам, виявляють магнітні аномалії у землі, воді та на її поверхні. Вони здатні "побачити" будь-які металеві предмети на глибині до трьох метрів.

Таким чином, ситуація з масовим мінуванням території нашої держави є дуже важкою. Нашому війську потрібні нові рішення, інноваційні прилади та способи вирішення цієї проблеми. А БПЛА, в свою чергу, будуть відігравати дуже важливу роль в боротьбі з ворогом та в забезпеченні безпеки на нашій землі

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міни, снаряди, бомби: як дрони можуть допомогти розмінувати орні землі <https://www.radiosvoboda.org/a/demayninh-silске-hospodarstvo-volonterydroni/31898193.html>.

СЕКЦІЯ 4. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ СУБ'ЄКТАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ (БОЙОВИХ) ЗАВДАНЬ

АКСЬОНОВ Артем Євгенович,

здобувач вищої освіти

факультету підготовки

фахівців для підрозділів

кримінальної поліції

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,

старший викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

Україна

**УДОСКОНАЛЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Удосконалення вогневої підготовки є однією з найважливіших складових вогневої підготовки. З кожним днем ставлення до цього аспекту професійної діяльності стає все більш вагомим, оскільки забезпечення високої рівня навичок володіння вогнепальною зброєю та ефективність в її застосуванні стають критичними. Розвиток новітніх технологій, зміни в природі військових конфліктів та вимоги до військових операцій вимагають постійного удосконалення методів та засобів вогневої підготовки для забезпечення найвищого рівня бойової готовності. У цьому контексті вивчення та вдосконалення вогневої підготовки набуває особливого значення, адже вона безпосередньо впливає на успішність виконання завдань у сучасному бойовому середовищі [3].

Вогнева підготовка у системі МВС викликає особливий інтерес у зв'язку з її важливістю як складової професійної та фізичної підготовки правоохоронців. Враховуючи унікальні вимоги цієї сфери, навчання та підготовка до використання вогнепальної зброї вимагають спеціального підходу та особливої уваги до деталей.

Одним з основних викликів, які впливають на рівень підготовки правоохоронців, є недостатнє укомплектування тирів та обладнанням сучасними технологіями. Це створює обмеження у наближенні умов тренування до реальних ситуацій, що можуть виникнути під час служби.

Поруч з цим, необхідно вдосконалювати психологічну підготовку поліцейських, оскільки ефективність їхніх дій у стресових та екстремальних ситуаціях значно залежить від психологічної стійкості та здатності приймати обґрунтовані рішення [2].

Проблеми, пов'язані з організацією вогневої підготовки та психологічного супроводу, стають актуальними у сучасних умовах. Це вимагає комплексного підходу до навчання та підготовки кадрів в системі МВС, з урахуванням специфіки їхньої професійної діяльності та вимог сучасного часу [5].

Для покращення вогневої підготовки у ближньому вогневому бою, можна розглянути кілька оптимізаційних заходів. Перш за все, важливо створити умови, що максимально наближені до реальних ситуацій, імітуючи дії «противника» під час стрільби. Це може бути досягнуто за допомогою спеціальних мішеней та обладнання, які дозволяють проводити тренування з точністю та реалізмом.

Другим кроком є модернізація військових стрільбищ та навчальних полігонів з урахуванням умов бою в населених пунктах. Це передбачає не лише обладнання полігонів відповідною інфраструктурою, але і використання підйомних пристроїв рухомих цілей для імітації переміщення «противника».

Третім етапом є створення макетів будівель та укриттів для навчання особового складу в реальних умовах. Це дозволить ефективно вправлятися у веденні вогню та виконанні тактичних дій у складних обставинах [1].

Нарешті, важливо широко використовувати засоби імітації умов бойових дій та систематично застосовувати їх у процесі навчання. Це дозволить підвищити реалізм тренувань та підготувати до різних сценаріїв дій в реальному бойовому середовищі [4].

Враховуючи важливість вогневої підготовки та її потенційну небезпеку, необхідно постійно удосконалювати методики навчання та підготовки. Підвищення психологічної готовності особового складу та створення реалістичних умов тренувань є ключовими аспектами в цьому процесі.

Застосування цих оптимізаційних заходів сприятиме підвищенню ефективності вогневої підготовки у ближньому вогневому бою та готовності їх до дій в умовах бойових дій [2].

Отже, удосконалення вогневої підготовки є невід'ємною складовою їхньої професійної підготовки та ключовим аспектом забезпечення їхньої бойової готовності. Враховуючи різноманітні аспекти та виклики, що виникають у сучасних умовах, важливо регулярно вдосконалювати методики та засоби навчання.

Перш за все, модернізація інфраструктури навчальних полігонів та стрільбищ, використання імітаційних засобів і підвищення реалізму тренувань дозволять отримувати практичні навички в умовах, які максимально наближені до реальних бойових ситуацій.

Подальша розробка та впровадження нових методик навчання, які акцентують увагу на психологічній готовності та їх мотивації до професійного розвитку, також є надзвичайно важливими.

Крім того, постійний моніторинг ефективності проведених заходів та адаптація методик до змінюючихся умов дозволить забезпечити постійне підвищення якості вогневої підготовки та готовності до викликів сучасного бойового середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодирєв Д. А., О. Д. Завістовський. Нові підходи у методиці викладання вогневої підготовки під час воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство № 3 2023р. 246-249с.
2. Владимиров М. В., and В. В. Підгайна. Удосконалення вогневої підготовки поліцейських в умовах воєнного стану. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану: зб. наук. пр.[конф.(м. Харків, 26 трав. 2023 р.)].—Вінниця: ХНУВС, 2023р. 66-69с.
3. Литвиненко О. Сучасна вогнева підготовка Національної поліції. Матеріали конференцій МНЛ 8 грудня 2023 р., м. Суми 2023р. 153-154с.
4. Немеш А. В., О. М. Лопаєва. Сучасні напрями розвитку вогневої підготовки. Упорядники 2021р. 231с.
5. Шелест Ю. Д. Вогнева підготовка працівників поліції під час воєнного стану. Проблеми сучасної поліцейстики: тези доп. наук.-практ. конф.(м. Харків, 20 квіт. 2022 р.). Харків, 2022р. 316-318с.

***БЕЗПАЛИЙ Сергій Миколайович,**
кандидат наук з фізичного виховання
та спорту, доцент, Національної
академії внутрішніх справ
МАЗУР Ігор Миколайович,
т.в.о. завідувача кафедри вогневої
підготовки Національної академії
внутрішніх справ*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Доктрина територіальної оборони визначає ключову роль задля досягнення мети Сил територіальної оборони ЗСУ – здатності командного складу діяти ініціативно та за умов невизначеності. Система ТрО одна із найважливіших складових заходів держави щодо підготовки її до збройного захисту від збройної агресії противника. До її формування залучаються державні структури із системою державного управління та військові структури держави із системою військового управління.

Слід зауважити, що аналіз практичної діяльності державних, військових, військово-цивільних та місцевих органів влади, особливостей роботи штабів зони (району) засвідчив те, що територіальна оборона лише частково забезпечила виконання поставлених завдань. Причинами виникнення проблемних питань стали недосконалість положень чинного законодавства щодо роботи органів управління силами і засобами територіальної оборони, недоліки в системі забезпечення необхідними зразками озброєння та боєприпасами до них, відсутність запасів матеріально-технічного забезпечення для виконання завдань ТрО. Проблемні аспекти діяльності органів управління силами і засобами територіальної оборони потребують удосконалення їх організаційно-штатної структури, пошуку ефективних методів планування, підготовки та ведення територіальної оборони.

Одним з основних етапів бойової підготовки слід вважати комплексну підготовку у складі підрозділу зі штатною технікою та озброєнням, з розгортанням системи пунктів управління, організації системи зв'язку, збору даних обстановки, взаємодії, системи логістичного забезпечення, протидії диверсійно-розвідувальним групам, оборонного (наступального) бою, дії з відновлення втрачених позицій, здійснення маневру в районах виконання завдань тощо [1, с. 68]. Наразі підрозділи Сил ТрО проводять навчання з тактичних дій, які охоплюють вивчення різних видів бойової діяльності, наприклад, оборона, наступ, розвідка та інші. Під час тактичної підготовки військовослужбовці навчаються працювати як єдиний механізм, взаємодіяти в команді та виконувати поставлені завдання. Одним із пріоритетних елементів тренувань є стрільби з різних видів зброї (стрілецької зброї, гранатометів, автоматичних гранатометів, снайперських гвинтівок та інших видів

вогнепальної зброї). Під час стрільб військовослужбовці навчаються швидкості та правильному використанню зброї, практикують точність стрільби, роботу в команді та розуміння тактичних аспектів стрільби [2]. У свою чергу, недосконалість організаційних заходів, передбачених нормами ЗУ «Про основи національного спротиву» [3] щодо ТрО, негативно вплинула на стан реального ресурсного забезпечення відповідних сил. Неврегульованість питань отримання пунктів постійної дислокації та створення місць зберігання зброї ускладнила швидке озброєння резервістів ТрО 24 лютого 2022 року. Спершу після повномасштабного вторгнення Сили ТрО перевозили зброю звичайним цивільним транспортом, якому довготривалий час доводилося стояти в «військових заторах» поблизу баз зберігання зброї. Окрім цього, нагальним питанням стало забезпечення засобами ураження: ПТРК, гранатометами, ПЗРК тощо в процесі безпосереднього залучення до бойових дій [4, с. 16-17].

Також зосередимо увагу на пропозиціях щодо поліпшення роботи штабів ТрО зони (району), з урахуванням особливостей планування та ведення територіальної оборони. Зокрема, рівень професійно-практичного досвіду та майстерності, злагодженість штабів, підрозділів територіальної оборони, форми, способи і напрями дій противника, укомплектованість особовим складом, озброєнням, технікою, боєприпасами, матеріальними запасами мають значущість для належної організації взаємодії керівника і штабу зони (району) територіальної оборони. Крім цього, особливості роботи штабів зон (районів) ТрО потребують підбору кадрів, які мають бойовий досвід та професійно підготовлені до виконання бойових завдань, організації бойової та професійно-практичної підготовки посадових осіб ТрО на постійній основі, підвищення бойових спроможностей частин і підрозділів ТрО до рівня, який дає їм можливість ведення успішних спеціальних бойових дій не лише в межах своєї зони (району), але й на території та в межах інших зон, а також за необхідності й у смугах і складі оперативних та оперативно-тактичних угруповань ЗСУ. У свою чергу, перспективним аспектом є запровадження на законодавчому рівні оснащення батальйонів ТрО важкими типами озброєння, боєприпасами, безпілотними засобами розвідки, ударно-розвідувальними дронами за рахунок державного поточного постачання, міжнародної допомоги тощо [5, с. 56].

Прикладом військово-патріотичного виховання Кайтселіт – добровольчої воєнізованої організації державної оборони, яка діє у сфері управління Міністерства оборони Естонії, а також володіє зброєю та займається військовою підготовкою, є тренувальна база та взаємодія з іншими органами державної влади та збройними силами Естонії. Завдяки законодавчим нормам щодо обігу зброї в Естонії, члени Кайтселіту можуть купувати та зберігати бойову зброю і спеціальні засоби вдома, що підвищує загальну готовність організації та населення до оборони [6]. Так, з урахуванням міжнародного досвіду, одним зі завдань підготовки населення до національно спротиву є формування в громадян патріотичної свідомості й стійкої мотивації, набуття ними знань та практичних вмінь, необхідних для захисту держави.

Таким чином, територіальна оборона є важливою складовою обороноздатності держави і становить загальнодержавну систему військових та спеціальних заходів, що здійснюються на всій території України поза межами зон (районів) воєнних дій або в окремих регіонах держави в особливий період. Сили ТрО можуть бути суттєвим резервом посилення обороноздатності держави, у зв'язку з цим існує нагальна потреба вироблення принципово нових підходів до організації діяльності ТрО, що передбачає внесення певних змін та доповнень до чинного законодавства, передусім щодо озброєння, бойової і тактичної підготовки особового складу. Удосконалення теоретичної частини функціонування Сил ТрО, із запозиченням міжнародного досвіду, дозволить забезпечити державотворення в умовах сьогодення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мальцев А., Сімчук П., Залож В. Аналіз бойового досвіду застосування сил і засобів органів охорони державного кордону у складі сил оборони під час відбиття збройної агресії: проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення. *Збірник наукових праць, серія: «Військові та технічні науки» Національної академії Державної прикордонної служби України*. Том 90, № 1, 2023. С. 62-71. DOI: <https://doi.org/10.32453/3.v90i1.1344>.
2. Колективна підготовка. Сили територіальної оборони ЗСУ. URL: <https://tro.mil.gov.ua/>.
3. Про основи національного спротиву: Закон України від 16 лип. 2021 р. № 1702-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>.
4. Белесков М., Муравейник А. Узагальнення та оцінка досвіду застосування сил територіальної оборони в 2022 році. Київ, 2023. 23 с.
5. Гудим В.М. Особливості роботи штабу зони (району) територіальної оборони під час планування та ведення територіальної оборони. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України*, 1 (77), 2023. DOI: <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2023-1-77/48-57> С. 48-57.
6. Александров М. Правове регулювання участі сил національного спротиву в заходах військово-патріотичного виховання: досвід Естонії. *Law. State. Technology*, 1, 2023. С. 21-26. DOI: 10.32782/LST/2023-1-3.

БІРЮКОВ Олексій Ігорович,
кандидат технічних наук
Київського інституту Національної
гвардії України
ДОЛЯ Сергій Володимирович,
викладач Київського інституту
Національної гвардії України

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ПРОТИДІЇ БЕЗПІЛОТНИМ ЛІТАЛЬНИМ АПАРАТАМ

Досвід бойових дій свідчить, що безпілотні літальні апарати (далі – БпЛА) завойовують популярність у всіх родах військ та на всіх локаціях: в повітрі, на землі та на воді. Вони постійно розвиваються та вдосконалюються і це вже не якась там ексклюзивна, а звичайна типова зброя, яка є невід’ємною часткою сучасних війн та воєнних конфліктів сьогодні і, тим паче, майбутнього. В якості підтвердження цього є те, що Кабінет Міністрів підтримав проект указу президента України Володимира Зеленського, напрацьований Міноборони спільно з Генштабом, про створення окремого роду військ в ЗСУ – Сил безпілотних систем.

Незважаючи на те, що новітні технології протидії безпілотним літальним апаратам (далі – БпЛА) знаходяться на стадії розвитку, проте вже чітко визначена послідовність цього процесу: виявити, розпізнати та знищити. Перші два елементи в цьому ланцюгу на даний момент здебільшого відпрацьовані за рахунок вдосконалення існуючих технологій. Проте з’являються й специфічні рішення в цій сфері (різноманітні сітки, захисні решітки, так звані «мангали» і т.д.). Тому засоби протидії БпЛА повинні бути мобільними, компактними, надійними і відповідати стрімкому розвитку самих БпЛА.

Вибір конкретного методу протидії БпЛА залежить від наявних засобів та типу БпЛА, протидія якому здійснюється. Існують різні класифікації БпЛА, проте можна виділити наступні основні види:

I. За масштабом розв’язуваних задач: тактичні, оперативно-тактичні, оперативно-стратегічні, стратегічні.

II. За масою: малорозмірні, середньорозмірні, великорозмірні, важкі.

III. За тривалістю польоту: малої тривалості, середньої тривалості та великої тривалості.

IV. За типом: реалізовані за літаковою аеродинамічною схемою, за гелікоптерною аеродинамічною схемою, мультироторні та гібридні (так звані апарати вертикального зльоту та посадки – VTOL).

V. За типом силової частини: електричні, з двигуном внутрішнього згорання та реактивні.

VI. За типом системи керування: дистанційно пілотовані керовані оператором в межах видимості та дистанційно керовані, що працюють

автономно та/або з допомогою оператора та повністю автоматичні літальні апарати.

VII. За кількістю використання: одноразові та багаторазові.

Аналіз методів, способів і результатів застосування БпЛА показує, що сучасна ефективно реагуюча на виключаюча загрози система боротьби з БпЛА повинна оперативного в автоматичному режимі забезпечувати своєчасне виявлення та ідентифікацію одиночних і групових безпілотних цілей, визначення їх можливого навантаження, характеру виникаючої загрози і шляхів її нейтралізації відповідними методами. При цьому основними методами протидії БпЛА є:

- знищення БпЛА традиційними засобами ураження ППО;
- радіоелектронне подавлення каналів радіозв'язку і радіонавігації;
- інформаційний вплив на систему управління;
- виведення БпЛА з ладу шляхом застосування лазерного або мікрохвильового випромінювання.

В той же час відповідні системи, які задіюють зазначені вище методи, майже безсилі та не спроможні знищувати FPV-дрони.

Одним з напрямків створення засобів протидії саме таким БпЛА і є застосування спеціальної стрілецької зброї 12-го калібру. Саме її використання забезпечить високу ймовірність знешкодження FPV-дронів на безпечній відстані, за мінімально-допустимий проміжок часу та з вже існуючих вітчизняних (помпова рушниця Форт-500 та її модифікації) і зарубіжних зразків зброї (BENELLI M4, REMINGTON MODEL 870, FN SLP, UTAS UTS-15 та ін.).

Перспективою їх подальшого розвитку вбачається розробка спеціальних боєприпасів 12-го калібру, які б покращили вірогідність знищення та ушкодження FPV-дронів у порівнянні з існуючими боєприпасами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методичні рекомендації підрозділам щодо боротьби з безпілотними літальними апаратами іранського виробництва “КАМІКАДЗЕ” “SHANED-136” (“ГЕРАНЬ-2”). *Центр оперативних стандартів і методики підготовки ЗСУ спільно з Головним управлінням доктрин та підготовки Генерального штабу ЗСУ. 2023. 76 с.*

2. Методичні рекомендації “Боротьба з безпілотними літальними апаратами” (за досвідом проведення ООС (раніше АТО)). *Центр оперативних стандартів і методики підготовки ЗСУ спільно з Головним управлінням доктрин та підготовки Генерального штабу ЗСУ. 2019. 44 с.*

3. Боротьба з безпілотними апаратами мультироторного типу в районах ведення бойових дій / Р. М. Олійник, С. В. Цілина, Ю. М. Живець, О. В. Єрмоленко // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я = Information technologies: science, engineering, technology, education, health : наук. вид. : тези доп. 28-ї міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD–2020, [28-30 жовтня 2020 р.] : у 5 ч. Ч. 5 / ред. Є. І. Сокол. – Харків : Планета-Прінт, 2020. – С. 190.

***ВЕЛИЧКО Роман Олексійович,**
здобувач вищої освіти, курсант
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ СТРІЛЬЦІВ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Вогнева підготовка посідає одне з найважливіших місць у системі навчання військ. Її мета - навчити особовий склад майстерно володіти штатною зброєю, максимально використовувати її бойові можливості для ураження противника з мінімальною витратою часу та боєприпасів у динамічних умовах сучасного бою.

Слід звернути увагу на те, що вогнева підготовка має суттєвий вплив на виконання службових обов'язків. Вона є необхідною складовою професійної підготовки, яка дозволяє забезпечити ефективне виконання поліцейським його функцій та забезпечення громадського порядку [1, с.74]

Аналіз локальних війн та воєнних конфліктів останніх років, зокрема повномасштабне вторгнення РФ, недвозначно свідчить про вирішальну роль вогневого ураження супротивника. Важливим же базовим елементом, що забезпечує здатність стрільця здійснювати таке ураження, є його психологічна готовність до ефективного застосування стрілецької зброї.

Традиційна методика психологічної підготовки стрільців складається з кількох ключових етапів:

- 1) Ознайомлення зі зброєю:
 - Проведення аудиторних занять, де майбутні стрільці отримують теоретичні знання про різні зразки зброї.
 - Формування уявлення про роботу зі зброєю та майбутні завдання.
- 2) Безпечна експлуатація зброї:
 - Відпрацювання правил поведінки зі зброєю, щоб мінімізувати ризики для стрільця та оточуючих.
 - Навчання безпечним методам зберігання, транспортування та використання зброї.
- 3) Тренування без стрільби:
 - Психологічна підготовка стрільця без практичного використання зброї.
 - Отримання первинних навичок роботи зі зброєю, звикання до її важливості та функцій.
- 4) Практичні стрільби:
 - Виконання вправ зі стрільби для формування стійких психологічних навичок.
 - Зведення до мінімуму впливу психологічних факторів на результати стрільби.

Такий підхід до організації навчання стрільби зі стрілецької зброї, який базується на принципі "від простого до складного", є логічною структурою, доступною для широкого кола користувачів. Він знаходить своє застосування у підготовці спортсменів, фахівців силових структур та військовослужбовців Збройних Сил України. Однак значна відмінність між підготовкою спортсменів-стрільців і військових полягає в таких аспектах, як обсяг групи навчаючихся, доступний час для підготовки, відсутність обмежень на використання боєприпасів у спортивних тренуваннях, а також увага тренера або інструктора, яка зосереджена на досягненні перемог у спортивних змаганнях. Це означає, що психологічна підготовка стрільця в спортивній сфері спрямована на подолання внутрішніх психологічних перешкод, тоді як у військовій сфері вона обмежена за часом, кількістю доступних боєприпасів та повинна враховувати як внутрішні, так і зовнішні психологічно-стресові фактори, що впливають на результативність стрільби.

Слід зауважити, які внутрішні та зовнішні психологічні фактори, можуть впливати на стрільців під час ведення вогню. Отже до внутрішніх ми відносимо [2]:

1) Фізіологічні реакції:

- Підвищення частоти пульсу, прискорене дихання, спітнілі долоні.
- Розкоординація рухів, втрата стійкості та рівноваги при приготуванні до стрільби.
- Збільшення тремору рук, коливання зброї.
- Погіршення зорового сприйняття, уповільнення або прискорення рухової реакції.

2) Психологічні реакції:

- Збудження або апатія як реакція на небезпеку, пов'язану з необхідністю застосування бойової зброї.

До зовнішніх факторів відносимо:

1) Шумові ефекти:

- Звуки пострілів, бою, команди та інша голосова інформація.

2) Візуальні ефекти:

- Спалахи пострілів, вигляд поранених, розриви снарядів, пожежі.

3) Інші фактори:

- Різка зміна обстановки.
- Тривале фізичне навантаження (втома, виснага).

Для успішного подолання психологічного бар'єру та мінімізації впливу внутрішніх психологічно-стресових факторів інструктори зі стрільби повинні дотримуватися таких додаткових вимог:

- Індивідуальний підхід: врахування психотипу, антропометричних особливостей (шульга/правша) та побудови відповідної програми навчання.
- Психологічна стійкість: здатність інструктора впоратися з власними стресовими реакціями, щоб забезпечити спокій та впевненість стрільця.

- Комунікбельність: налагодження ефективного зв'язку зі стрільцем для кращого розуміння його потреб та емоційного стану.

Індивідуальний підхід включає в себе [3]:

1) Вивчення психотипу та темпераменту:

- Визначення 4 типів темпераменту та 14 психотипів людини.
- Врахування особливостей холерика, сангвініка, флегматика та меланхолика.

2) Побудова програми навчання:

- Адаптація методики та темпу навчання з урахуванням індивідуальних характеристик стрільця.

- Застосування методів заспокоєння для гіперактивних та емоційних людей.
- Створення атмосфери довіри та підтримки для сором'язливих та невпевнених.

Слід зауважити на важливості комунікації:

1) Встановлення ефективного зв'язку:

- Активне слухання та розуміння потреб стрільця.
- Чітке та зрозуміле пояснення інструкцій.
- Заохочення до конструктивного діалогу.

2) Зворотний зв'язок:

- Надання корисної та конструктивної критики.
- Підтримка та визнання успіхів стрільця.
- Створення атмосфери довіри та взаємоповаги.

Наступним кроком у психологічній підготовці стрільця є його адаптація до зовнішніх психологічно-стресових чинників. Цей етап має на меті формування стійких навичок реагування на складні та небезпечні умови, а також на динамічні зміни в обстановці.

Прикладом такої адаптації може слугувати звикання до шумових подразників, характерних для реального бою. Це досягається за допомогою відповідних звукових імітаторів під час виконання практичних вправ зі стрільби.

Отже, підсумовуючи вищенаведене, можна дійти до висновку, що запропонована методика психологічної підготовки стрільця до здійснення пострілу має такі переваги:

1) Підвищення якості та успішності навчання:

- Застосування різноманітних імітаторів та практичних вправ робить навчання більш ефективним та цікавим.

2) Підвищення індивідуальної майстерності:

- Врахування психологічних особливостей стрільця та індивідуальний підхід дозволяють йому максимально розкрити свій потенціал.

3) Підготовка свідомого та впевненого стрільця:

- Навчання робить стрільця не просто механічним виконавцем, а свідомим та впевненим у своїх діях професіоналом.

4) Економія боєприпасів та часу:

- Застосування імітаторів та оптимізація процесу навчання дозволяють економити ресурси.

Також слід відзначити важливі аспекти методики:

- 1) Врахування індивідуальних особливостей:
 - Темперамент, психотип та інші психологічні характеристики стрільця мають враховуватися при його підготовці.
- 2) Психологічна підготовка:
 - Важливим етапом є психологічна адаптація до стресових факторів та формування стійкості до них.

Загалом, запропонована методика є комплексним та ефективним підходом до психологічної підготовки стрільців, що має значний потенціал для підвищення їх майстерності та боєздатності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Солдатенко, А., & Наточій, А. (2024). СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЗАСОБИ ДЛЯ ПОЛПШЕННЯ ТОЧНОСТІ ВЕДЕННЯ ВОГНЮ ПОЛЩЕЙСЬКИМИ. *UNIVERSUM*, (4), 72-79.

2. Ю.В. Пригодська. "Психологічна підготовка стрільця під час виконання вправ з пістолета" // Збірник наукових праць "Південноукраїнський правовий часопис".–2014 –вип. 4 с. 210-213.

3. В.О. Явтушенко, Д.М. Козлов, Г.А. Зливка. "Методика підвищення ефективності проведення занять з вогневої підготовки та навчання влучній стрільбі з урахуванням досвіду іноземних армій"// Честь і закон: Науковий журнал Національної академії НГ України. –Х: НАНГУ. –№2(73), 2020. С.18-26.

*ГАМАН Олександр Григорович,
старший викладач кафедри вогневої та
спеціальної підготовки
Київського інституту Національної
гвардії України*

УЗАГАЛЬНЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЙОГО В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Для досягнення перемоги над агресором Збройними Силами України необхідно постійно аналізувати бойові дії, узагальнювати та вивчати бойовий досвід сил оборони та вести регулярну взаємодію підрозділів.

Ефективність цього процесу буде безпосередньо пов'язана з питанням запровадження бойового досвіду в навчальний процес та практичну діяльність, пов'язану з функціонуванням військових навчальних закладів ВВНЗ та ЗСУ.

Питання узагальнення бойового досвіду відповідно до завдань і рекомендацій вирішувати структурними підрозділами підрозділів, органів управління з доведенням до відповідних вищих навчальних закладів.

На нашу думку, на початковому етапі проблему вивчення бойового досвіду можна поділити на вивчення досвіду бойового застосування військ (сил) на основі застосування нових прийомів і форм тактичних дій та дослідження застосування нових або вдосконалених зразків військової техніки та озброєння.

Питання на прикладі дослідження та впровадження бойового досвіду під час навчання у Київському інституті Національної гвардії України, особливості предметів, які вивчаються на кафедрі загальновійськової підготовки.

Дії противника на початку війни та в подальшому змусили періодично вносити зміни до програми роботи структурних підрозділів.

Перш за все і найбільшою мірою ці зміни стосуються і стосуватимуться дисципліни :загальна тактика, вогнева підготовка, топографія і сучасна військова інженерія.

Застосування противником бойових форм з використанням ударних дронів та добре підготовлених підрозділів, а потім і ударних груп змусило нас змінити порядок дій Збройних Сил України в процесі оборони.

Це стосується питань ведення бойових дій, основ бойового застосування підрозділів, бойових можливостей та організаційної структури та особового складу.

Крім того, ці зміни безпосередньо стосуються і військового управління, зокрема формувань оперативної ланки управління.

Зміни передбачають створення відповідних груп і відділень на блокпостах, взаємодію з іншими військовими формуваннями та силовими структурами (оперативними групами), а також забезпечення сталої та безперервної роботи станцій управління в умовах сучасних бойових дій потребує особливої уваги.

Зміни тактико-технічних характеристик, таких як ймовірність (точність) і дальність ураження.

Ці проблеми викликають суттєві зміни в тактичних діях та вогневої підготовки а також у загальних організаційних, кадрових і допоміжних структурах.

Завдяки цьому відбулися відповідні зміни в тематиці та програмах підготовки здобувачів.

Впевнений, що процес вивчення та застосування бойового досвіду досягне найвищої ефективності після закінчення бойових дій та нашої перемоги.

На даному етапі я вважаю за необхідне змінити навчальні та методичні матеріали та удосконалити матеріальну базу щоб в майбутньому досягти максимального рівня підготовки підрозділів НГУ та Збройних сил України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біла книга 2005: Оборонна політика України. - К.: Заповіт, 2006.
2. Біла книга 2006: Оборонна політика України. - МО України, 2007.
- 3 Біла книга 2007: Оборонна політика України. - МО України, 2008.
- 4 Бойовий статут Сухопутних військ Збройних Сил України, частина III
- 5 Бойовий статут Сухопутних військ Збройних Сил України, частина II
- 6 Зелений В.І. Загальна тактика: Підручник. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2011.

ДАНИЛЕВСЬКИЙ Андрій

Олександрович,

*кандидат юридичних наук, доцент
Київського інституту Національної
гвардії України*

БІРУК Анатолій Іванович,

*старший викладач Київського
інституту Національної гвардії
України*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Ефективність виконання військовослужбовцем завдань ближнього бою, практика використання набутих ним знань, дотримання заходів безпеки під час застосування зброї та боєприпасів залежать від якості проведення занять з вогневої підготовки [1, с. 3-4]. Для цього викладачам необхідно використовувати сучасні методи та засоби навчання, в тому числі різноманітні інтерактивні засоби навчання.

Питання використання інтерактивних засобів навчання в системі вогневої підготовки розглядали у своїх роботах А. Білявець, Д. Бодирев, Р. Гармаш, О. Зубець, О. Кривошеєв, Б. Логвиненко, О. Мислива, В. Покайчук, В. Поливанюк, В. Семенюк, В. Фурса, О. Щербина та інші.

Метою цієї роботи є аналіз використання інтерактивних засобів навчання в процесі вогневої підготовки.

Слід зазначити, що на нашу думку інтерактивні засоби навчання є лише допоміжним інструментом в процесі вогневої підготовки військовослужбовця і в жодному разі не замінюють собою «традиційних» підходів до вогневої підготовки. Ми погоджуємося з авторами, які зазначають, що інновації необхідно сприймати як допоміжний педагогічний засіб, який не гарантує, а лише дозволяє забезпечити певний рівень сформованості стрілецьких навичок, а успішність його застосування залежить від доцільності для конкретного випадку [2, с. 24-25]. Без здійснення практичної стрільби з бойової зброї повноцінна вогнева підготовка неможлива. Проте використання інтерактивних засобів навчання в процесі вогневої підготовки дозволяє скоротити кількість боєприпасів, необхідних для підготовки, зробити цей процес більш цікавим, доступним та варіативним.

На нашу думку, інтерактивні засоби навчання в процесі вогневої підготовки можна умовно поділити на наступні види:

1. Інформаційно-довідкові засоби (комп'ютерні програми, мобільні додатки тощо, які дозволяють отримати інформацію про матеріальну частину зброї, умови виконання стрілецьких вправ та інші дані, які необхідні для підготовки, у тому числі – дистанційної). Також такі засоби дають можливість контролювати засвоєння матеріалу за допомогою різноманітних тестів, вікторин,

виконання завдань, можливості віртуально здійснити збірку-розбирання зброї тощо. Вивчення матеріалу здійснюється у зручній для військовослужбовця час та у доступній, максимально наочній формі.

Так, А. Білявець наводить приклад використання мобільного застосунку «World of Guns». Він представляє собою 3D-симулятор моделей вогнепальної зброї та інших механізмів різних країн і часів, де можна розібрати їх до найменшої частини та знову зібрати. Усі моделі точно відтворено відповідно до технічної документації. Вони надають користувачу можливість дослідити внутрішні механізми, оскільки містять найдрібніші деталі. Для кожної моделі доступними є: режим стрільби і поводження зі зброєю, польове розбирання (збирання) зброї; «режим зброяра» із повним розбиранням моделі; режимами гри на час із таблицями рекордів.

Кожну деталь моделі можна роздивитись за допомогою керованої камери, багатошарової рентгенівської функції та режиму вирізання. Для більш ретельного вивчення в застосунку існує функція повного контролю за часом, включаючи функцію уповільнення до 50 разів.

Крім того, застосунок «World of Guns» містить 10 тирів із хронометражем, режим малювання для створення власних шкінів зброї та мініігри і вікторини з призами. Він також може використовуватись як інтерактивна енциклопедія-довідник щодо вогнепальної зброї, оскільки до всіх моделей додається детальне описання, та як гра-головоломка, мета якої – розібрати або зібрати модель у правильній послідовності за найстисліший час [3, с. 175-176].

2. Мультимедійні тири (програмно-апаратні засоби, які дозволяють створювати різноманітні сценарії, тренувати навички поводження зі зброєю тощо). Такі засоби забезпечують можливість отримувати миттєвий зворотний зв'язок та аналізувати результати тренувань. Вони можуть фіксувати точність стрільби, швидкість реакції, час реагування та інші параметри, які можуть бути оцінені інструкторами для покращення навичок осіб, що навчаються. Крім того, такі системи можуть реєструвати та аналізувати помилки та недоліки, допомагаючи усунути їх та підвищити ефективність навчання [4, с. 34]. До переваг використання таких засобів також слід віднести можливість індивідуалізацію навчання, його стандартизацію та повторюваність у безпечних умовах [5, с. 281]. Використання систем імітації віддачі дозволяє наблизити відчуття від пострілу до реальності.

Проте, не позбавлені такі засоби і недоліків. Так, дослідники відзначають, що впровадження сучасних технологій, таких як віртуальна реальність, може бути дорогим процесом, і не всі правоохоронні органи мають фінансові можливості для придбання та підтримки таких систем. Сучасні технології вимагають підготовки викладачів та технічного обслуговування, що також може бути витратним. Навіть інтерактивні симуляції можуть не завжди передавати всі аспекти реальних вогневих ситуацій, що може призвести до недооцінки певних аспектів підготовки. В разі відмови технічних систем навчання, навчання може бути призупинено, і це може бути критичним у важливий момент. Занадто інтенсивне користування віртуальною реальністю може призвести до того, що

поліцейські чи військовослужбовці стануть занадто привченими до віртуального середовища і можуть втратити реальний «чуття» ситуації [6, с. 146]. На нашу думку, витрати на придбання інтерактивних засобів компенсуються багаторазовістю їх використання та економією коштів на боєприпасах, а викладач у 21 столітті не може ефективно здійснювати викладацьку діяльність без володіння сучасними технологіями. Усі інші фактори нівелюються подальшим закріпленням стрілецьких навичок під час практичних стрільб з бойової зброї.

3. Інші допоміжні засоби (балістичні калькулятори, далекоміри, чати для обміну досвідом, системи штучного інтелекту для аналізу результатів стрільби та прогнозування ефективності вогневої підготовки).

Підводячи підсумки, можна зазначити, що у сучасному світі викладачу доступний широкий арсенал інтерактивних засобів навчання для використання в процесі вогневої підготовки. Такі засоби полегшують процес навчання, роблять його більш доступним, зручним, наочним, дозволяють скоротити кількість боєприпасів, необхідних для підготовки військовослужбовця, проте не можуть замінити практичну стрільбу з бойової зброї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вогнева підготовка: навч. посіб. / М. М. Ляпа, В. М. Петренко, О. І. Судніков та ін. Суми : Сумський державний університет, 2011. 283 с.
2. Мислива О., Бодирєв Д. Вогнева підготовка: інновації vs. традиції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 1. С. 23-28.
3. Білявець А. Я. Розвиток професійної компетентності молодших інспекторів прикордонної служби засобами дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації : дис. доктора філософії 011 Освітні, педагогічні науки. Хмельницький, 2023. 395 с.
4. Семенюк В. І. Удосконалення системи навчання курсантів вищих військових навчальних закладів з вогневої підготовки. *Сучасна парадигма формування професіоналізму майбутніх фахівців : науково-теорет. зб.* Переяслав-Хмельницький : ДПУ, 2011. С. 33–35.
5. Волков Ю. Інноваційні технології в системі вогневої підготовки: сучасні аспекти та можливості поліцейських. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 3. С. 276-283.
6. Зеленський Є. С., Задорожня Р. В., Фісун Н. О. Використання інтерактивних методів навчання під час проведення практичних занять з вогневої підготовки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Серія «Право». Вип. 80. Ч. 2. С. 144-148.

ДАНИЛЬЧЕНКО Анастасія

Олександрівна,

курсантка 3-го курсу ННІПФПНП

Дніпропетровського Державного

університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,

викладач кафедри

тактико-спеціальної підготовки

НЕОБХІДНІСТЬ ДОТРИМАННЯ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ ЗІ ЗБРОЄЮ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Анотація. Дослідження особливостей поведження зі зброєю, а саме: фізична та психологічна підготовка.

Ключові слова: вогнева підготовка, фізична підготовка, психологічна підготовка до стрільби, збиваючі фактори під час стрільби, періоди пострілу, заходи безпеки, зброя.

Постановка проблеми. Питання про законність використання поліцейським вогнепальної зброї є надзвичайно важливим з точки зору забезпечення безпеки самого працівника, дотримання закону та порядку в цілому. Незважаючи на швидкість і коротку тривалість вогневого контакту, протиправне та необережне використання зброї впливає на долю поліцейського, оточуючих громадян та правопорушника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед публікацій, присвячених цій тематиці, варто вказати: О.А. Моргунов, П.А. Санков, А.С. Кузнецова, В.І. Морсанова.

Метою дослідження (завданням) є дослідження застосування та використання вогнепальної зброї поліцейськими та рекомендаціями щодо психологічної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Під час служби поліцейські, виконуючи свої обов'язки, опиняються в екстремальних обставинах, пов'язаних із використанням зброї. Конфліктні ситуації та правопорушення ускладнюються різними зовнішніми факторами: у більшості випадків темний час доби, несприятливі погодні умови, обмежений час для оцінки подій та прийняття правомірного рішення, мінімальна відстань та неочікуваність нападу, агресивність та озброєність правопорушників.

При несенні служби на захисті інтересів держави, суспільств та громадян, поліцейський потребує розвитку фізичних та морально – психологічних якостей: сила, спритність, витривалість, воля, повага до суспільства, психологічна витримка будь – яких стресових ситуацій, знання діючого законодавства, здатність приймати правильне рішення в найкоротший термін.

Порядок зберігання і носіння вогнепальної зброї, що знаходиться в розпорядженні поліцейського, перелік вогнепальної зброї та боєприпасів, що використовуються в діяльності поліції, та норми їх належності встановлюються Міністром внутрішніх справ України [2, с.46].

Вогнепальна зброя – пристрої, конструктивно призначені для механічного враження цілі на відстані снарядом, що одержує направлений рух у стволі за рахунок енергії згоряння вибухових речовин.

Згідно зі статтею 46 закону України «Про поліцію», поліцейському забороняється використовувати вогнепальну зброю в місцях, де іншим особам можуть завдати шкоди, а також у пожежонебезпечних та вибухонебезпечних місцях, за винятком випадків відбиття нападу або крайньої необхідності [2, с.46].

Особиста безпека поліцейських при використанні вогнепальної зброї складається з двох компонентів: фізичної та психологічної безпеки.

Особиста фізична безпека поліцейських при використанні вогнепальної зброї визначається отриманими навичками стрільби під час початкової підготовки та вдосконалюється на заняттях з професійної службової підготовки.

У випадку, коли вчиняється опір поліцейському з використанням вогнепальної зброї, вогневий контакт зазвичай швидкоплинний і виникає на невеликих відстанях до 10 метрів у 62,5% випадків [3, с. 108]. У зв'язку з цим, у випадку ситуацій, в яких поліцейському потрібно використовувати зброю, швидкість роботи зі зброєю (швидко витягуючи її з кобури, приводячи її до готовності до використання та безпосередньо виробництвом пострілу) виходить на перший план.

За словами П. А. Санкова, «Розвиток фізичних та вольових якостей, розвиток навичок працівників значною мірою сприяє використанню форм класів конкурентного типу» [3, с. 109]. Для забезпечення безпеки у вогневому контакті дозволяє володіти технікою стрільби з високою швидкістю. Це тип стрільби з високою швидкістю, особливість якої полягає в тому, що ціль пістолета не використовується для націлювання, але ефект «м'язової пам'яті» використовується.

Виконання «дуельної стрільби» дозволяє поліцейському розвивати такі навички, як швидкість реакції, точний постріл та швидкість стрільби, а також сприяють розвитку «м'язової пам'яті», що є основою у розвитку техніки швидкої стрільби.

Володіння цими навичками, безумовно, допоможе забезпечити особисту безпеку у вогневому контакті, оскільки здатність першим стріляти та потрапляти в ціль часто дозволяє врятувати своє життя.

Ефективність використання поліцейським вогнепальною зброєю значною мірою визначається здатністю контролювати свій емоційний стан та здатність мобілізувати свої внутрішні можливості для досягнення мети [3, с. 110].

Щоб забезпечити особисту психологічну безпеку, поліцейський повинен мати знання про методи психологічної саморегуляції. Психологічна саморегуляція – управління поведінкою або діяльністю суб'єкта та

саморегуляція його стану, використовуючи психічні засоби роздумів та моделювання реальності [4, с.1].

Свідома саморегуляція – це психологічний інструмент, необхідний для успішного досягнення цілей у певному виді діяльності [3, с.1]. Розвиток психічної саморегуляції поліцейських повинно проводитись з урахуванням усіх особистих характеристик та можливостей. В екстремальних умовах варто врахувати, наскільки ці умови впливають на працівника та його функціональний стан, а також усі його особливості, що визначають найбільш ефективний розвиток навичок психологічної саморегуляції.

У динамічно розвиваючих ситуаціях виконання службових завдань із підвищеним рівнем загрози для життя та здоров'я (надзвичайні, ризиковані ситуації, ситуації посиленних емоційних ситуацій) найбільш ефективними можуть бути виражені експрес – методи психічної саморегуляції.

Експрес – метод (від лат. Expressus – посилений, швидкий) можна згрупувати в чотири групи: методи дихання; ідеомоторні методи; вербальні методи саморегуляції; методи довільної мобілізації та розслаблення м'язів.

Слід також мати на увазі, що при вогневому контакті з противником не можна втратити зв'язок із зовнішнім середовищем і в той же час дозволити перехід від відчуттів до емоцій. Оскільки емоції спрямовані на стимулювання зайвої м'язової активності [3, с.110].

Слоу – методи (повільно, тривалий, довгостроковий) – група методів та методів саморегуляції, реалізація яких вимагає тривалого тимчасового ресурсу. Ця група включає: автоматичне тренування, розслаблення, медитативні та дихальні методи, методи самостійного кодування, психологічні умови тощо.

До поліцейські накладають особливі вимоги до комунікативних та фізичних навичок, які утворюються в процесі професійної підготовки, особливе місце серед яких надається навичкам психологічної саморегуляції.

Отже, формування навичок успішної та точної стрільби у поліцейських однаково сприяють навчання зі зброєю та психологічна впевненість у своїх діях. На сьогоднішній день існує потреба вдосконалити вогневу підготовку поліцейських, коригувати засоби та методи, а також форми проведення тренувань.

Висновки. Таким чином, здатність негайно реагувати на зміни в ситуації та приймати правомірні рішення сприяє більш ефективному виконанню службових обов'язків. Незважаючи на все, основа психологічної підготовки працівників поліції в ситуаціях використання вогнепальної зброї, дотримання заходів безпеки, формується на практичних заняттях з вогневої підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. Офіц. Текст. Київ: КМ, 2013. 96 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96> – %D0%B2%D1%80 (дата звернення: 17.04.2024).

2. Про Національну Поліцію: Закон України № 580 – VIII від 02.07.2015
URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580 – 19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19) (дата звернення: 20.04.2024).
3. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 20.04.2024).

*ДАНИЛЬЧЕНКО Анастасія,
курсант 3го курсу ННІП та ПФПНП
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
КАЗНАЧЕСВ Дмитро Георгійович,
викладач кафедри тактико-спеціальної
підготовки*

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАННЯ, ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ І ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВ ТА ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Анотація. Дослідження правоохоронної діяльності, забезпечення публічного порядку в умовах воєнного стану, а саме: основні заходи та додаткові повноваження працівників Національної поліції України.

Ключові слова: війна, воєнний стан, безпека громадян, публічний порядок.

Постановка проблеми. Сьогодні воєнний стан є особливим правовим режимом діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та організацій в Україні, інших державних органів у виняткових обставинах, пов'язаних тільки з обставинами зовнішнього характеру – необхідністю відбиття агресії проти України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед публікацій, присвячених цій тематиці, варто вказати: Ковалів М.В., Кириленко І.В., Жевтобрюх А.В., Вінокуров В.Н.

Метою дослідження (завданням) є дослідження повноважень працівників поліції під час воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України набув чинності Наказ Президента України від 24.02.2022 року «Про введення воєнного стану в Україні» [3, с.1].

Служба поліцейських пов'язана з високим ступенем ризику, небезпекою для життя та здоров'я, усвідомленням високої відповідальності за результати виконання завдань та безпеки громадян.

На основі Наказу Президента України на території, на якій було введено воєнний стан, застосовуються наступні заходи:

1) посилення захисту громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, захисту військових, важливих державних та спеціальних об'єктів, предметів, які забезпечують життя населення, функціонування транспорту, комунікацій та комунікацій, енергетичних споруд, а також об'єкти, які становити збільшення небезпеки для життя та здоров'я людини та для здоров'я людей екологічного середовища;

2) введення спеціального способу роботи об'єктів, які забезпечують функціонування транспорту, комунікацій та комунікацій, енергетичних об'єктів,

а також об'єктів, що становлять збільшення небезпеки для життя та здоров'я людини та навколишнього середовища;

3) евакуація економічних, соціальних та культурних об'єктів, а також тимчасове переселення мешканців у безпечні райони з обов'язковим забезпеченням стаціонарних або тимчасових житлових приміщень таким жителям;

4) введення та надання спеціального вступу на територію, на якій вводиться воєнний закон, та відхід від нього, а також обмеження свободи руху по ньому;

5) призупинення діяльності політичних партій, інших громадських асоціацій, релігійних асоціацій, що ведуть пропаганду та (або) агітацію, а також інші заходи, що підривають захист та безпеку України в умовах воєнного стану;

6) залучення громадян у спосіб, призначений Законом України до впровадження роботи для потреб захисту, усунувши наслідки використання зброї противника, відновлення пошкоджених (знищених) економік, систем підтримки життєвої підтримки та військових об'єктів, а також щодо участі у боротьбі з пожежами, епідеміями та епізоотиками;

7) відкликання майна, необхідного для потреб захисту майна від організацій та громадян, з подальшою виплатою вартості вилученого майна;

8) заборона або обмеження вибору місця проживання або місця проживання;

9) заборона або обмеження зустрічей, мітингів та демонстрацій, процесій та пікетів, а також інші масові події;

10) заборона страйків та інших методів призупинення або припинення діяльності організацій;

11) обмеження руху транспортних засобів та впровадження їх перевірки;

12) заборона місця розташування громадян на вулицях та в інших громадських місцях у певний час доби та надання виконавчих органів та військових органів управління, якщо це необхідно, для перевірки ідентифікаційних документів громадян, особистих Шукайте, перевірку їхніх речей, житла та транспортних засобів, затримання громадян та транспортних засобів.

13) заборона або обмеження виїзду громадян за межі території України.

Закон також передбачає, що під час воєнного стану сертифікація поліцейських не проводиться. Поліцейські за весь період служби в поліції отримують відстрочку від проекту. Також під час воєнного стану поліція гарантує, що не сплачують медичну підтримку в галузі охорони здоров'я будь – якої форми власності.

Серед додаткових повноважень поліції:

– за письмовим запитом отримує інформацію, необхідну для виконання завдань та повноважень поліції, зокрема щодо військовополонених, від державних органів, органів місцевого самоврядування та юридичних організацій, що належать до держав, та юридичних осіб, що належать державі;

– супроводження осіб, які затримали за підозрою у вчиненні кримінального злочину, взятого під варту, звинуваченого чи засудженого за позбавлення волі, а також захисту в залі суду;

– зберігайте у тимчасових ізоляторах, для комісії кримінальних чи адміністративних правопорушень, осіб, пов'язаних з ними, зміст профілактики використовувався під вартою, особами, суб'єктами адміністративного арешту, а також обвинуваченими та засудженими.

– оперативний дозвіл: ідентифікація, утилізація та знищення вибухонебезпечних предметів.

– технічна та криміналістична перевірка місця події, включаючи пожежі, та спеціальна вибухова робота на привід факту вибухів, отримання звітів про ідентифікацію підозрілих вибухонебезпечних предметів та загрозу вибуху.

Під час дії воєнного стану, у разі необхідності відбиття нападу або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення або чинить опір поліцейському, останній має право використати як заходи примусу, так і підручні засоби. Відтепер, поліція здійснює техніко – криміналістичне забезпечення огляду місця події та спеціальні вибухотехнічні роботи.

Також, в межах компетенції, поліція проводить розмінування оперативного характеру в частині виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів, щодо яких є підстави вважати, що вони є предметами, знаряддями чи засобами вчинення адміністративних або кримінальних правопорушень.

Отже, працівники поліції, які виконують обов'язки щодо охорони громадського порядку в умовах воєнного стану, мають знати організацію і тактику діяльності поліції у таких умовах, завдання, функції, форми і методи діяльності поліції, рішення місцевих органів влади з питань охорони громадського порядку, вогневу підготовку, чинне законодавство в умовах воєнного стану [4, с.70].

Висновки. Таким чином, навіть в період дії воєнного часу, у разі порушення поліцейським службової дисципліни, за наказом керівника поліції, може бути проведене службове розслідування щодо такої особи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. Офіц. Текст. Київ: КМ, 2013. 96 с. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96 – %D0%B2%D1%80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80) (дата звернення: 23.10.2023).

2. Про Національну Поліцію: Закон України № 580 – VIII від 02.07.2015 URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580 – 19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19) (дата звернення: 23.10.2023).

3. Наказ Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/64/2022> (дата звернення: 23.10.2023).

4. Ковалів М.В. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану/ М.В. Ковалів, В.О. Іваха // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. – 2016. – №837. – с.65 – 70

***ДВІРНА Анастасія Сергіївна,**
курсант I курсу Факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник
ЖУРАВЕЛЬ Олександр
Анатолійович,
старший викладач кафедри спеціальної
фізичної підготовки*

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Фізична, спеціальна та технічна підготовка поліцейських є важливою складовою їх здатності ефективно обслуговувати та захищати громадськість. Ця підготовка включає комплексний підхід до тренувань, який охоплює фізичну форму, тактичні навички та технічні знання. Інтегруючи ці три елементи, поліцейські можуть розвинути силу, спритність та досвід, необхідні для реагування на широкий спектр ситуацій та викликів. Крім того, постійне навчання та розвиток мають важливе значення для забезпечення того, щоб поліцейські залишалися в курсі останніх інструментів, методів та найкращих практик у правоохоронних органах. Зрештою, добре підготовлені поліцейські сили краще оснащені для підтримки безпеки наших громад.

Фізична, спеціальна та технічна підготовка поліцейських - це складний і багатогранний процес, який вимагає значних витрат часу, ресурсів та зусиль. Однак переваги цієї підготовки численні та далекосяжні, як для окремих офіцерів, так і для громад, яким вони служать.

Фізична підготовка є важливим аспектом підготовки поліцейського. Регулярні фізичні вправи та фізична підготовка допомагають офіцерам розвивати силу, витривалість та спритність, необхідні для ефективного виконання своїх обов'язків. Це включає в себе здатність бігати, стрибати, підніматися та піднімати предмети, а також здатність витримувати фізичний стрес і втому. Крім того, було показано, що фізична підготовка покращує психічне здоров'я та самопочуття, що може допомогти офіцерам залишатися зосередженими та пильними на роботі [1, с. 160].

Спеціальна підготовка є ще одним ключовим компонентом підготовки поліцейського. Цей тип навчання зосереджений на конкретних навичках та знаннях, необхідних для правоохоронних органів, таких як володіння вогнепальною зброєю, тактичні маневри та методи самооборони. Спеціальна підготовка також включає освіту з правових питань, таких як процедури пошуку та вилучення, протоколи арешту та затримання, а також рекомендації щодо використання сили. Надаючи офіцерам цю спеціалізовану підготовку, вони

краще оснащені для вирішення унікальних проблем та ризиків правоохоронних органів.

Технічні знання є третім елементом підготовки поліцейського. Це включає розуміння інструментів та технологій, що використовуються в правоохоронних органах, таких як комунікаційне обладнання, системи спостереження та криміналістичні інструменти. Технічні знання також включають розуміння принципів та практики кримінального розслідування, таких як збір та аналіз доказів, методи інтерв'ю та ведення справ. Розвиваючи ці технічні знання, офіцери можуть більш ефективно розслідувати злочини, виявляти підозрюваних та будувати вагомі справи проти тих, хто порушує закон.

На додаток до цих трьох елементів, постійне навчання та розвиток мають важливе значення для поліцейських. Сфера правоохоронних органів постійно розвивається, постійно з'являються нові технології, методи та найкращі практики. Беручи участь у постійному навчанні, офіцери можуть бути в курсі цих розробок і гарантувати, що вони використовують найбільш ефективні та ефективні методи у своїй роботі. Крім того, постійне навчання може допомогти офіцерам підтримувати та вдосконалювати свої навички, що може допомогти зменшити ризик нещасних випадків, травм та інших інцидентів на роботі [2, с. 73].

На закінчення, фізична, спеціальна та технічна підготовка поліцейських є критичним компонентом їх здатності ефективно обслуговувати та захищати громадськість. Інтегруючи ці три елементи та беручи участь у постійному навчанні та розвитку, поліцейські можуть розвивати силу, спритність та досвід, необхідні для реагування на широкий спектр ситуацій та викликів. Зрештою, добре підготовлені поліцейські сили краще оснащені для підтримки безпеки наших громад та забезпечення справедливості для всіх членів суспільства.

У висновку хочу зазначити що, фізична, спеціальна та технічна підготовка поліцейських є життєво важливим аспектом їх здатності ефективно обслуговувати та захищати громадськість. Ця підготовка включає комплексний підхід до тренувань, який охоплює фізичну форму, тактичні навички та технічні знання. Інтегруючи ці три елементи та беручи участь у постійному навчанні та розвитку, поліцейські можуть розвивати силу, спритність та досвід, необхідні для реагування на широкий спектр ситуацій та викликів. Зрештою, добре підготовлені поліцейські сили краще оснащені для підтримки безпеки наших громад та забезпечення справедливості для всіх членів суспільства.

Фізична підготовка є важливим аспектом підготовки поліцейського, оскільки вона допомагає офіцерам розвивати силу, витривалість та спритність, необхідні для ефективного виконання своїх обов'язків. Спеціальна підготовка є ще одним ключовим компонентом підготовки поліцейського, оскільки вона зосереджена на конкретних навичках та знаннях, необхідних для правоохоронних органів. Технічні знання є третім елементом підготовки поліцейського, і вони включають розуміння інструментів і технологій, що використовуються в правоохоронних органах, а також розуміння принципів і практики кримінального розслідування.

Розробляючи ці три елементи та беручи участь у постійному навчанні та розвитку, поліцейські можуть гарантувати, що вони використовують найбільш ефективні та ефективні методи у своїй роботі. Це, у свою чергу, може допомогти зменшити ризик нещасних випадків, травм та інших інцидентів на роботі, а також може допомогти зберегти безпеку наших громад.

Коротше кажучи, фізична, спеціальна та технічна підготовка поліцейських є критичною інвестицією в безпеку та добробут нашого суспільства. Надаючи офіцерам підготовку та ресурси, необхідні для досягнення успіху, ми можемо гарантувати, що вони зможуть ефективно служити та захищати громадськість, а також справедливість для всіх членів наших громад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. О. В. Поліщук, В. В. Олійник. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки. *Вісник Державної служби України з надзвичайних ситуацій*. 2021. С. 159-164
2. О. В. Гусаров, Л. В. Шпильова. Особливості фізичної підготовки поліцейських спецпідрозділів. *Наукові та науково-методичні засади підготовки фахівців у системі МВС України*. 2020. С. 72-77

ДУНЯШЕНКО *Олександр*

Олександрович,

курсант 2-го курсу Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Наукові керівники:

ЖБАНЧИК *Андрій Васильович,*

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки, кандидат юридичних наук

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

БАРДІН *Євгеній Вікторович,*

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки,

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В СИСТЕМІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ – ЗАПОРУКА ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ

У сучасному світі роль поліції у забезпеченні внутрішньої безпеки держави значно розширюється, особливо в контексті постійно зростаючих загроз тероризму, організованої злочинності та інших викликів національній безпеці. В цих умовах важливою є не лише чисельність та професіоналізм правоохоронних органів, а й їхня технічна оснащеність та підготовка. Саме тому застосування сучасного озброєння та військової техніки в системі вогневої підготовки поліцейських стає запорукою якості виконання службово-бойових завдань. Наша мета – розглянути, як модернізація озброєння та обладнання впливає на ефективність поліції, обговорити плюси та мінуси використання передових технологій у службово-бойовій підготовці, а також визначити основні напрямки для подальшого розвитку цієї важливої складової поліцейської діяльності.

Поліцейські можуть досягти нових висот у вогневій підготовці, забезпечувати безпеку громади та ефективно виконання своїх службових обов'язків, використовуючи інноваційні технології. Тож відкріймо для себе світ інноваційних технологій в системі вогневої підготовки поліцейських та відчуймо їх потужний вплив на сучасне правоохоронне середовище. Проблематику використання інноваційних технологій в системі вогневої підготовки розглядали в своїх працях О. Комісаров, Д. Бодирєв, В. Покайчук, В. Поливанюк, В. Фурса, О. Зубець, С. Комісаров, Б. Логвиненко, Р. Гармаш, О. Щербина тощо [1].

Застосування сучасного озброєння та військової техніки поліцейськими у системі вогневої підготовки має як свої переваги, так і несе за собою певні ризики та недоліки.

На нашу думку, перевагами застосування сучасного озброєння і військової техніки є: підвищення точності та ефективності виконання завдань; зниження ризику для життя; підвищення довіри громадськості до поліції, демонструючи професіоналізм та готовність відповідати сучасним викликам.

Водночас до ризиків застосування сучасного озброєння і військової техніки можемо віднести: високовартісне обладнання; потреба у спеціалізованому навчанні та тренуванні; можливість неправомірного використання.

Тож, впровадження інноваційних методик вогневої підготовки – запорука професіоналізму та ефективності дій правоохоронців. Серед інноваційних методик виділимо наступні:

- ✓ віртуальні тренажери та симулятори – включають різні види зброї, тактичних ситуацій та дозволяють поліцейським зануритись у реалістичні сценарії;
- ✓ інтерактивні стрільби – використовують цифрові технології для відстеження траєкторії польоту кулі та автоматичного підрахунку результатів;
- ✓ мобільні додатки для тренувань – допомагають відстежувати прогрес у стрільбі, аналізувати поширені помилки та надавати персоналізовані рекомендації для подальшого вдосконалення;
- ✓ інтеграція фізичної підготовки з вогневою, наприклад, стрільба після короткочасних фізичних навантажень для імітації стресових умов на полі бою;
- ✓ стратегічні ігри – для розвитку стратегічного мислення та командної взаємодії.

До прикладу розглянемо інтерактивний мультимедійний тир «РУБІН-У», який є інноваційним технологічним рішенням та використовується в освітньому процесі для поліпшення вогневої підготовки поліцейських. Він поєднує в собі переваги сучасних інтерактивних систем та тренажерів, створюючи реалістичні сценарії навчання та тренувань у віртуальній або аугментованій реальності. Використання інтерактивного мультимедійного тиру «РУБІН-У» у освітньому процесі дозволяє поліцейським отримати реалістичний досвід тренувань, вдосконалити навички та підготуватися до різних сценаріїв дій. Завдяки вбудованим системам аналізу даних можна збирати інформацію про точність стрільби, швидкість реакції та інші параметри продуктивності. Це дозволяє інструкторам здійснювати об'єктивну оцінку прогресу поліцейських і виявляти сфери, які потребують додаткового вдосконалення. Таким чином, поліцейські отримують практичний досвід взаємодії з різними ситуаціями, такими як: переговори із заручниками, реагування на злочини або веденням стрільби в умовах, максимально наближених до реальних тощо та сприяє покращенню

професійної підготовки поліцейських і забезпечує їх готовність до реальних ситуацій у сфері правоохоронної діяльності [4].

Отже, можемо стверджувати, що вогнева підготовка, базована на інтерактивних технологіях, не лише покращує навички стрільби, а й розвиває стратегічне мислення, командну роботу та реакції на стресові ситуації. Використання інноваційних технологій, таких як: віртуальна реальність, системи стрільби на базі сенсорів та інтерактивні симулятори, не лише підвищує стрілецьку майстерність, а й розвиває стратегічне мислення та реакції на стресові ситуації. Важливо відзначити, що ці методики не тільки покращують індивідуальні навички, але й сприяють розвитку командної роботи. Розвиток та впровадження таких методик вимагає постійного оновлення та адаптації, але, як наслідок, допомагає створити більш компетентну та ефективну поліцейську базу, здатну ефективно впоратися з сучасними викликами та завданнями забезпечення громадської безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волков Ю. Інноваційні технології в системі вогневої підготовки: сучасні аспекти та можливості поліцейських. URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2023/10/3/nv_3-2023-276-283.pdf (дата звернення: 23.04.2024)

2. Воробець Х.О. Використання новітніх методик під час викладання дисципліни «Вогнева підготовка» у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_05_2019/pdf/86.pdf (дата звернення: 23.04.2024)

3. Зеленський Є.О., Задорожня Р.В., Фісун Н.О. Використання інтерактивних методів навчання під час проведення практичних занять з вогневої підготовки. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/296954/289935> (дата звернення: 26.04.2024)

4. Покайчук В., Поливанюк В., Фурса В., Зубець О. Методичні рекомендації щодо використання Інтерактивного мультимедійного лазерного тиру «Рубін-У» під час проведення сценарно-орієнтованих занять з дисциплін «Тактико-спеціальна підготовка» та «Вогнева підготовка». Дніпро: ДДУВС, 2021. 64 с.

5. Толкачов С. М., Пустовий Ю. Ю., Хара С. Д. Вогнева підготовка – складова професійної підготовки майбутніх офіцерів поліції. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f5ed85be-519e-4a8f-b912-8a20ca6802f2/content> (дата звернення: 23.04.2024)

ЗАДОРЖНИЙ Костянтин

Анатолійович,

старший викладач кафедри вогневої та спеціальної підготовки Київського інституту Національної гвардії України, підполковник

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ГРАНАТОМЕТІВ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІЧ ЧАС ВИКОНАННЯ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ

З початком агресивних дій Російської федерації та постійній ескалації конфлікту на сході нашої держави виникла проблема ефективності застосування підрозділів та частин в бою. На сучасному ж етапі основним завданням Національної гвардії України, крім цього, є їх бойова виучка, можливість найбільш ефективно та повно застосовувати озброєння та техніку у взаємодії з іншими силовими структурами, родами та видами військ в різних видах бою в тому числі й так званому «гібридному». Оскільки противник давно змінив тактику дій та здійснює постійні провокації зі «змішуванням» воєнних, правоохоронних та цивільних дій, тобто в більшості своїй такі дії не проводяться в чистому вигляді, то виникає необхідність зміни тактики наших дій і, відповідно організації та удосконаленню системи бойової підготовки. Зараз є певні напрацювання та пропозиції (в тому числі й від наших закордонних партнерів), щодо можливого удосконалення тактики дій та організації бойової та спеціальної підготовки, але створення такої сталої досконалої системи, як, наприклад, система підготовки до загальновійськового бою, потребує певного часу, випробувань, наукового дослідження, обґрунтування тощо. Саме тому виникає проблема у підготовці офіцерів оперативної і тактичної ланки стосовно питань управління, організації та реалізації завдань бойової та спеціальної підготовки військ.

Гранатомет — переносна вогнепальна зброя ближнього бою, яка пристосована для стрільби бронебійними або осколковими гранатами, яких зазвичай називають пострілами. Призначений для ураження живої сили противника, бронетехніки, укріплених споруд тощо. Калібр гранатометів може становити 20-112 мм [1].

Гранатомети поділяються:

за конструкцією — на ручні, гвинтівочні, станкові та ін.;

за призначенням — на протитанкові та протипіхотні.

Протитанкові керовані ракетні комплекси (ПТРК) та гранатомети отримали особливе значення від самого початку повномасштабного вторгнення 24 лютого, коли росіяни намагалися швидкими рейдами механізованих колон прорватися вглиб території України.

Як наслідок, їхня техніка рухалася без піхоти та зі слабкою розвідкою, що дозволяло українським піхотинцям та спецпризначенням успішно палити

російські танки, БМП та БМД за допомогою широкої номенклатури протитанкових засобів [2].

Розглянемо такі гранатомети як:

1. RGW-90 Matador - ручний одноразовий гранатомет, створений розробниками з Німеччини, Ізраїля та Сінгапуру. Активно використовувався проти російських БТР та БМП під час оборони Маріуполя й продовжує застосовуватися зараз на лінії фронту. Україна закупила протитанкові гранатомети RGW90 Matador безпосередньо у виробника. Загальна кількість цієї зброї склала 2 900 одиниць. Підкреслюється, що Україна придбала зброю безпосередньо у німецького виробника за власний кошт. За інформацією джерел видання, зброя вже доставлена в Україну [2].

2. RGP-40 - польський шестизарядний 40-мм гранатомет. Використовується для стрільби одиничними пострілами на відстанях 30-400 метрів проти піхоти ворога. Перша партія цих гранатометів була доставлена в Україну в лютому 2012 року [3].

3. M320 - німецький 40-мм багаторазовий гранатомет. Може використовуватися як підствольний гранатомет автоматів або ж самостійно. Стріляє фугасними, димовими та освітлювальними гранатами. Його активно використовує морська піхота ЗСУ. 40-мм однозарядні гранатомети M320 були надані Україні як безпекова підтримка для відбиття широкомасштабного російського вторгнення [4].

Зважаючи на важливість вивчення технічних та тактичних характеристик сучасних гранатометів M320, RGW-90 MATADOR та RGP-40, необхідно провести докладний аналіз їхніх технічних характеристик для розуміння їхнього потенціалу та можливостей у бойових умовах.

Вивчення та розуміння технічних характеристик цих гранатометів є критичним для їхнього оптимального використання у складі підрозділів Національної гвардії України та забезпечення успішного виконання бойових завдань.

Найбільшою перешкодою для використання "індивідуальної піхотної артилерії" в бою була відсутність достатньої кількості боєприпасів. Боєприпаси були доступні лише у дуже обмеженій кількості виробників і їх доводилося закуповувати за кордоном. Враховуючи цей фактор, необхідно виконати всі умови, щоб не обмежувати можливості українських піхотних підрозділів на полі бою в майбутньому.

Окрім задоволення поточних потреб оборони та збільшення експортного потенціалу країни, початок серійного виробництва нових українських боєприпасів для автоматичних та підствольних гранатометів дозволить відродити кілька українських підприємств, що перебувають на межі зникнення, та забезпечити роботою сотні й тисячі українців. Залишається лише прослідкувати, щоб всі ці фактори були враховані при складанні Оборонного Декрету.

До речі Військо гостро потребує боєприпаси для гранатометів. Ситуація в усіх силових структурах України, включаючи Збройні Сили України,

Національну гвардію та Національну прикордонну службу, плачевна. Єдиний спосіб вирішити її - задовольнити потреби за рахунок оборонного замовлення. Це пов'язано з тим, що власний новий гранатометний комплекс, як і інші нові види озброєнь, в Україні, як правило, розробляється під власні нові боєприпаси.

Аналіз технічних характеристик сучасних гранатометів, таких як RGW-90 Matador, RGP-40 та M320, підтверджує їхню значущість та ефективність у бойових умовах, особливо в контексті протистояння російській агресії на сході України. Вони забезпечують піхоті можливість ефективного ураження живої сили противника та бронетехніки на різних відстанях, що є критичним для успішного ведення оборонної діяльності.

Підкресленою проблемою лишається недостатній обсяг боєприпасів, який обмежує можливості використання гранатометів на полі бою. Вирішення цієї проблеми вимагає серйозних заходів з боку української влади, включаючи підтримку власного виробництва боєприпасів для гранатометів. Це не лише забезпечить потреби в озброєнні для українських силових структур, а й сприятиме розвитку вітчизняної військово-промислової галузі та збільшить експортний потенціал країни.

Такий підхід до проблеми забезпечення боєприпасами для гранатометів не лише зміцнить обороноздатність України, а й сприятиме економічному розвитку країни через відновлення та підтримку важливих промислових підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D1%82%D1%96%D0%B2#%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0
2. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-64761359>
3. <https://mil.in.ua/uk/news/ukrayinski-vijskovi-pochaly-vykorystovuvaty-granatomy-m320/>
4. <https://www.ukrmilitary.com/2022/06/m320a1.html>

***ЛЛЮТЕНКО Анна Миколаївна,**
курсант 3 курсу Навчально-наукового
інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної
поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ*

***Науковий керівник :**
БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,
старший викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

АСПЕКТИ ТА РОЛЬ ПРОВЕДЕННЯ СТРІЛЕЦЬКОЇ ПІДГОТОВКИ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Перш за все, з метою подальшої підготовки майбутніх поліцейських до правоохоронної діяльності, підвищення їх компетентності та професійних навичок, однією з вимог якісної підготовки є вивчення та засвоєння таких дисциплін, як "Вогнева підготовка".

На початковому етапі вогневої підготовки дуже важливо навчити слухача правильній поведінці при виконанні кожного елементу. Тому необхідно підтримувати належний рівень підготовки протягом усього періоду навчання та подальшої служби [1].

Основними труднощами, з якими стикаються стрільці-початківці, є: хвилювання перед вогневим рубежем, відчуття небезпеки при поводженні зі зброєю, бажання навести приціл точно на мішень, рефлекс самозахисту перед пострілом, а також видиме скорочення груп м'язів, що проявляється в хваті при поверненні зброї на місце [2, с. 15].

Оскільки під час стрільби м'язи правої руки напружені, то таке швидке скорочення зазначених груп м'язів завжди призводить до великого кутового відхилення зброї, що є причиною помилки.

Для подолання психологічного бар'єру необхідно створити умови, що забезпечують реалізацію наступних елементів

1) пробудження у того, хто навчається, правильних рухів тіла та розуміння цих рухів. Наприклад, при наведенні зброї на мішень будь-яке зміщення діафрагми мішені вплине на результат пострілу;

2) стрілець повинен розуміти наслідки різкого або повільного натискання на спусковий гачок, але це не заважає йому наводити зброєю рухом вказівних пальців правої та лівої рук;

3) якщо приціл правильний, стрілець добре бачить ціль, але прицільний пристрій недостатньо чітко або навпаки в залежності від конкретного випадку

- 4) м'язи плечового поясу перенапружені в моменти очікування пострілу або в момент натискання на спусковий гачок;
- 5) зосередження уваги на власних відчуттях стрільця під час натискання на спусковий гачок зброї, що ґрунтуються на правильному хваті та стійкому утриманні зброї;
- 6) здатність самостійно контролювати точність усіх рухів під час стрільби [3].

Наука зазвичай враховує вікові особливості фізичного розвитку, такі як атлетизм людини, швидкість і моторику, м'язову силу, гнучкість і витривалість. Крім того, визначено та систематизовано велику кількість жіночих та чоловічих анатомічних параметрів і характеристик. Ці дані можуть бути використані для розробки сучасних методик вогневої підготовки з урахуванням особливостей конкретних груп тих, хто навчається. Крім того, враховано такі моменти, як наказ інструктора, почуття відповідальності за виконання завдання, бажання вивести з ладу та затримати правопорушника, а також низка інших ситуацій, за яких неможливо виконати завдання в повному обсязі (недооцінка можливостей правопорушника, опір правопорушника, складні обставини, поява інстинкту самозбереження).

Слід також зазначити, що якість психологічної підготовки майбутніх поліцейських забезпечує належну поведінку та ефективну роботу, що разом з високим рівнем фізичної підготовки в кінцевому підсумку дозволить їм успішно виконувати поставлені перед ними завдання, незалежно від їх складності.

У вогневій підготовці важливо створити зразкові умови та ситуації, в яких слухачі, незалежно від статі, підходять до навчання зі сміливістю, рішучістю та впевненістю у своїх здібностях і навичках. Прийняття рішень залежить не лише від психологічних маніпуляцій, а й від здогадок про наміри правопорушника. Водночас поведінка поліцейських в кризових ситуаціях визначається процесом передбачення або антиципації.

Таким чином, варто зазначити, що розвиток психологічної та фізичної стійкості та набуття навичок правильного застосування вогнепальної зброї майбутніми поліцейськими під час навчання за програмами вогневої підготовки може значно підвищити їхні шанси на професійне виконання службових обов'язків та допомогти їм легко справлятися зі стресовими ситуаціями, які виникають під час виконання службових обов'язків в Національній поліції України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Навчання поліцейських на початковому етапі вогневої підготовки: методичні рекомендації / кол. авт.; за заг. ред. Поливанюка В.Д. - Дніпро: ДДУВС, 2019. - 52 с. <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/3753>
2. Волянський В. Планування й організація комплексних занять із вогневої та спеціальної фізичної підготовки на базовому етапі навчання курсантів вищих навчальних закладів МВС України, В. Волянський, Ю. Корнійчук, В. Штома, Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського

національного університету імені Лесі Українки. : Фізичне виховання і спорт. 2013. Вип. 11. С. 14-17

3. Казначеев Д.Г., Лопаєва О.М. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2018. № 4 (97). С. 82–85. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/handle/123456789/3221>

4. Тробюк В. І. Використання інтерактивних методів навчання на заняттях з вогневої підготовки, Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогіка. 2015. Вип. 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2015_5_20 (дата звернення 07.03.2024).

5. Казначеев Д.Г., Мінченко О.В. Удосконалення вогневої підготовки поліцейських. Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів: зб. тез II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28 жовтня 202 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2021. с.20–22.. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/a8b3ecb4-495d-4d21-a102-c31ef11eafe8/content>

6. Коваль О.Є. Теоретичний аналіз підвищення ефективності методичної майстерності викладачів вогневої підготовки У ВНЗ правоохоронних органів України, Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогіка. 2015. Вип. 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2015_4_10 (дата звернення 07.03.2024).

КОЗЛОВСЬКА Анастасія

Костянтинівна,

курсант 3 курсу

Навчально-наукового інституту права

та підготовки фахівців для підрозділів

Національної поліції

Дніпропетровського державного

університету

внутрішніх справ

Науковий керівник:

КАЗНАЧЕЄВ Дмитро Георгійович,

доцент кафедри тактико-спеціальної

підготовки

Дніпропетровського державного

університету

внутрішніх справ, кандидат

юридичних наук, доцент

СИСТЕМА РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Загалом, здобуття незалежності Україною та формування власного законодавства призвели до виникнення нового поняття - "дозвільна система". З метою забезпечення безпеки та порядку така система діє в різних сферах економічного, адміністративно-політичного та культурного життя країни. Україна вже здійснює спроби урегулювати сферу обігу зброї шляхом прийняття відповідних законів. Необхідно звернути увагу на проблематику, пов'язану із дозвільною системою, оскільки у сфері публічної адміністрації необхідно забезпечити регулювання обігу зброї.

Дозвільна система - це комплекс відносин, які регулюються законодавством і виникають між дозвільними органами, державними адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру, їх переоформленням, видачею дублікатів та анулюванням [1]. Поки відсутній базовий Закон, який регулював би правові відносини в сфері надання дозволів на поводження з об'єктами дозвільної системи, що можуть належати фізичним та юридичним особам, а також контроль в цій сфері. Так, у сфері обігу та застосування зброї в рамках дозвільної системи в Україні на даний момент регулюються за допомогою ряду законів та підзаконних нормативно-правових актів, які прийняті суб'єктами публічного адміністрування і забезпечують адміністративно-правове регулювання в даній області.

Об'єкти дозвільної системи визначаються як спеціально визначені види зброї, бойові припаси, засоби індивідуального захисту та активної оборони, вибухові матеріали, а також об'єкти (приміщення), на яких проводиться

виготовлення, ремонт, зберігання, реалізація та використання спеціально визначених видів зброї, бойових припасів, засобів індивідуального захисту та активної оборони, а також вибухових матеріалів [2, С.386]. Дозвільна система в сфері обігу зброї представляє собою спеціальний інститут адміністративного права, що встановлює вузький правовий коридор для суб'єктів щодо видання дозволів на придбання, зберігання, носіння, перевезення визначених видів зброї, а також для проектування, будівництва, відкриття та функціонування об'єктів, де зберігається чи використовується зброя [3, С.500].

Дозвільна система в сфері обігу зброї ґрунтується на кількох основних принципах, серед яких можна виділити наступні:

1. Захист прав, законних інтересів суспільства, територіальних громад і громадян: Дозвільна система призначена для забезпечення безпеки та захисту громадян і суспільства від незаконного обігу зброї та інших об'єктів, які можуть становити загрозу.

2. Розвиток конкуренції: Прозорість та регулювання дозвільної системи сприяють розвитку конкуренції в цій сфері, що сприяє ефективнішому функціонуванню.

3. Прозорість процедури видання документів дозвільного характеру: Забезпечення ясності та доступності процедур отримання дозволів сприяє їх ефективному використанню та впевненості громадян у законності дій.

4. Відповідальність посадових осіб дозвільних органів: Гарантування відповідальності за порушення вимог законодавства щодо видання дозволів.

5. Установлення єдиних вимог до порядку видання документів дозвільного характеру: Стандартизація та узгодження вимог для уникнення розбіжностей та неоднозначностей.

Щодо реалізації дозвільної системи, вона покладена на органи внутрішніх справ. Ці органи взаємодіють із структурними підрозділами поліції громадської безпеки, старшими інспекторами дозвільної системи, дільничними інспекторами поліції тощо. При реалізації дозвільної системи, органи внутрішніх справ, відповідно до законодавства України, надають міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам та організаціям дозволи на придбання, зберігання, перевезення та використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, холодної та пневматичної зброї, а також надають громадянам дозволи на придбання, зберігання та носіння вогнепальної мисливської, холодної, пневматичної зброї та пристроїв [4, С.360].

Зазначимо, що облік власників різних видів зброї, включаючи мисливську вогнепальну, нарізну та гладкоствольну, пневматичну і холодну зброю, здійснюється через відповідну книгу. Відомості про володіння зброєю додаються до автоматизованої інформаційної системи "Арсенал" та Єдиного державного номерного обліку вогнепальної зброї [5, С.75]. З цього випливає, облік зброї є важливою частиною єдиної дозвільної системи в області обігу та використання зброї. Існуюча інформація після здійснення обліку використовується з метою попередження можливих порушень. Важливо відзначити, що за порушення

правил дозвільної системи передбачено різні види відповідальності, зокрема дисциплінарну, адміністративну, матеріальну та кримінальну [6, С.120].

Таким чином, основна мета дозвільної системи у сфері обігу та застосування зброї полягає в запобіганні безконтрольного володіння, користування та, що найважливіше, у недопущенні випадкового чи сторонніми особами протиправного навмисного застосування зброї проти людей. Її ціль — максимальне унеможливлення завдання шкоди громадському порядку та правам власності фізичних і юридичних осіб. Дозвільна система встановлює чіткий перелік можливих і необхідних дій для суб'єктів правовідносин у цій сфері, а виходження за межі цього "коридору" карається адміністративною відповідальністю. Такий підхід спрямований на забезпечення безпеки, запобігання незаконному обігу та використанню зброї, а також збереження громадського порядку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічний тлумачний словник [Електронний ресурс] // WEBMEZHA. – 2016. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/zabezpechyty>.
2. Балик Д. Легалізація зброї в Україні: за і проти [Електронний ресурс] // IACORG. – 2015. – Режим доступу: <http://iac.org.ua/legalizatsiyazbroyi-v-ukrayini-za-i-proti/> 389
3. Адміністративне право зарубіжних країн : [курс лекцій] / [О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, О. Є. Користін та ін.] ; за ред. О. В. Кузьменко; НАВС. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 525 с.
4. Белінський Ю. Є. Правове регулювання обігу зброї у країнах Європейського Союзу: деякі нотатки до наукової дискусії / Ю. Є. Белінський // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1. – С. 368.
5. Боровков Р. О. Механізм адміністративно-правової охорони права власності на мобільні телефони / Р. О. Боровков // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Право». – 2015. – Випуск 1, Ч. 1. – С. 81.
6. Бурда П. Колекційна зброя: адміністративно-правовий режим обігу / П. О. Бурда // Митна справа. – 2014. – Спец. вип. – С. 125

***МАГМЕТ Тарас Миронович,**
викладач кафедри вогневої підготовки
факультету службово-бойової
діяльності НГУ Київського інституту
Національної гвардії України*
***МИХАЙЛІЧЕНКО Володимир**
Миколайович,
старший викладач кафедри вогневої
підготовки факультету службово-
бойової діяльності НГУ Київського
інституту Національної гвардії
України*

ОСНОВИ КОНТРСНАЙПЕРСЬКОЇ БОРОТЬБИ

Завданням снайперів противника при веденні бойових дій є позбавлення командирів можливості спостереження за його переднім краєм і, тим самим, дезорганізація роботи переднього краю, снайперський терор, зрив атаки будь-яким способом, ліквідація живої сили. При цьому снайпер противника намагається залишатися невидимим й невловимим.

Разом з тим, снайперська діяльність використовуються на всіх рівнях конфлікту. Вона включає в себе традиційні наступальні і оборонні бойові дії, в яких точний вогонь ведеться на великі дальності. Крім того, вони включають бойове патрулювання, влаштування засідок, антиснайперські дії, контрснайперську боротьбу, елементи передового спостереження, ведення бойових дій в урбанізованій місцевості і стримуючі дії.

Незважаючи на застосування сучасних засобів протидії, роль снайпера як і раніше залишається важливою. У руках досвідченого снайпера гвинтівка – могутня зброя. Як показав досвід антитерористичної операції й локальних війн, у середньому на одного вбитого у війні витрачається кілька тон металу, однак снайпер на виконання бойового завдання витрачає всього кілька грамів металу, уражаючи ціль.

Підготовлений снайпер дійсно може робити те, чого не можуть інші. Ігнорувати снайпера не можна. Від нього не рятують відстань і бронезилет. Снайпер здатний у корені змінити обстановку на полі бою, поставити потрібну крапку в політичному процесі й з точністю хірурга знешкодити терориста. Сама загроза участі снайперів у бою давить на психіку ворога і змушує його пригинати голову.

Активні снайперські дії в умовах вуличних боїв серед руїн не можуть бути одноманітними і є результативними тільки тоді, коли снайпер проявляє винахідливість, інакше він нікого не знищить. Контрснайперські дії у місті дають ефект тільки в результаті активного й випереджального колективного пошуку ворожих снайперів. На практиці, кращим засобом проти снайперського терору є використання автоматичних гранатометів та артилерії разом з зустрічною

диверсійно-снайперською операцією. Досягається це в результаті агресивно-наступальних дій контрснайперського підрозділу в складі снайперів з доданими до них диверсантами-розвідниками (або, навпаки, розвідувально-диверсійна група з доданими до неї снайперами).

При контрснайперських заходах не може бути повторюваних шаблонних дій. Підходити до рішенням проблем знищення ворожих снайперів потрібно з винахідливістю, проявляючи максимум терпіння й обережності, щоб не потрапити під снайперський вогонь.

Снайпер завжди заготовлює кілька позицій. Дуже корисно встановити, у якій послідовності він їх займає. Визначивши їх, можна зробити снайперську або диверсійну засідку на шляху переміщення. Після того як противник вивчений, можна зробити так, що він буде боятися висунутись на позицію чи зробити постріл. Дуже гарний ефект у боротьбі з ворожим снайпером досягається колективною роботою групи снайперів. Діючи узгоджено, три-чотири снайперські пари можуть розсіяти увагу снайпера противника (показавши йому ляльок з різних напрямків по черзі, що провокує противника) і з різних сторін колективно концентрованим вогнем “затиснути” ворожого снайпера й вигнати його в потрібну сторону під постріл. Або ж відволікти його увагу і розстріляти збоку, звідки він відкритий і не очікує пострілу. Або щільним маневреним вогнем загнати цього снайпера в глухе місце, відрізавши йому шлях до відходу та знищити його.

Підготовка до знищення снайпера, що стріляє вдень, повинна здійснюватися вночі, а саме: розвідка системи його позицій, мінування цих позицій, захоплення або знищення снайпера розвідувально диверсійною групою, коли він буде ближче до ранку висуватися на ці позиції. Снайпер воює нестандартно – у цьому його перевага. І щоб його знищити, діяти доводиться теж нестандартно, методами, які неймовірно далекі від статутних норм.

При розвитку подій можуть виникнути й інші варіанти. Над ними треба думати всьому колективу контрснайперської групи, і привчатися робити це постійно, швидко й на ходу.

Основним методом розвідки цілей є постійне приховане спостереження. Веде його зазвичай черговий снайпер, спостерігач. При цьому вибирається позиція на висоті, можливо на дереві або на вищці, але обов'язково ретельно замаскованим чином, бо противник завжди шукає снайперів, спостерігачів та коректувальників саме в таких місцях. Рано чи пізно блисне скло бінокля і проявиться силует, який спостерігає з того боку в глибині оборони противника.

Ведення постійного спостереження здійснюється з метою отримання розвідувальних даних про ворога для їх подальшого аналізу щодо виявлення вогневих позицій, спостережних постів, маршрутів висування, укриттів та характерних особливостей роботи ворожих снайперів. Загальна маса розвідувальної інформації, отриманої при вдалому спостереженні, набагато цінніша, ніж вдалий снайперський постріл.

Переоцінити результати ретельного і постійного спостереження неможливо. Снайпер, спостерігач і розвідники, вимушені постійно спостерігати

за специфікою своєї бойової роботи. Тому поряд з основною діяльністю снайпера йому завжди ставляться завдання по спостереженню. У позиційних бойових діях супутня робота снайперів як спостерігачів відіграє дуже важливу роль. Дрібниць у спостереженні не буває. Із записів снайперів, розвідників і спостерігачів встановлюють загальну картину бойової обстановки.

Зважаючи на вище зазначене зростає роль й контрснайперських заходів. Одним з найважливіших завдань є робота командирів підрозділів по підготовці та веденню контрснайперської боротьби. Активні контрснайперські заходи з використанням крупнокаліберних снайперських комплексів, озброєння бойових машин та зброї вогневої підтримки в комплексі з ретельним аналізом та постійним спостереженням зводять дії ворожих снайперів до мінімуму, або змушують противника повністю відмовитись від використання тактики снайперського терору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вп 7-01(02-05) 03.01 Методичні рекомендації “Командирам підрозділів щодо організації контрснайперських заходів на лінії зіткнення” (за досвідом проведення оос (раніше ато))
2. Вкдп 3-00(176) 03.01 Настанова “Із застосування снайперів в операції об’єднаних сил збройних сил України”

МИХАЙЛІЧЕНКО Володимир

Миколайович,

старший викладач кафедри вогневої та спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України

МАГМЕТ Тарас Миронович,

викладач кафедри вогневої та спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України

ХАЦАЮК Олександр

Володимирович,

заступник начальника кафедри вогневої та спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності НГУ Київського інституту Національної гвардії України

ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ УПОРІВ (ТРИПОРІВ) ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НГУ ПІД ЧАС БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ АВТОМАТИЧНОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ

Враховуючи досвід бойових дій, реальної загрози застосування безпілотних літальних апаратів (БпЛА), модернізації різних типів, конструкцій та модифікацій БпЛА наприклад: «SHANED-131», «SHANED-136» («ГЕРАНЬ-2»), «ЛАНЦЕТ-1» та «ЛАНЦЕТ-3» особовим складом підрозділів сил оборони і безпеки України (СОБУ) вважаються ефективними всі способи застосування різних систем, комплексів протиповітряної оборони та значної кількості модифікацій стрілецького озброєння.

Для протидії зазначеним вище БпЛА, СОБУ активно застосовуються мобільні вогневі групи, які здійснюють завчасне оповіщення виявлення, та знищення цілей із використанням стрілецької зброї та засобів безпосереднього прикриття.

Найпростіший і практичний спосіб захисту від ворожого БпЛА є його фізичне знищення. Будь-яка повітряна ціль може бути збита. Головною проблемою під час знищення ворожого БпЛА (інших ворожих повітряних об'єктів) є виявлення цілі і проведення успішної її атаки (знищення). При цьому для знищення ворожих повітряних цілей може використовуватися різноманітне за типом і призначенням озброєння.

Так, невеликі легкі БпЛА можуть бути знищені за допомогою автоматичної стрілецької зброї, а для поразки важких БпЛА необхідно

залучати зенітні ракетні комплекси. У ряді випадків БпЛА легкого класу є складною ціллю для існуючих радіолокаційних систем. Ці спеціального призначення літальні апарати (БпЛА) мають малу ефективну площу розсіювання, через що їх виявлення стає досить складним завданням, зокрема – знижується максимальна дальність виявлення.

Необхідно підкреслити, що БпЛА можна частково «дезорієнтувати», якщо під час його польоту порушити роботу бортових датчиків (навігаційних систем), У такому випадку БпЛА стає «сліпим та безпорадним». У свою чергу, фізично знищити БпЛА можливо наступними засобами вогневого ураження: ракетою, снарядом зі звичайної гармати, променем лазерної гармати та різними зразками автоматичної стрілецької зброї (великого і малого калібрів).

У війні проти України, армія РФ почала активно застосовувати іранські ударні БпЛА. Відповідним чином для боротьби з ними в СБОУ створені мобільні вогневі групи, вогневі групи та пости візуального спостереження (вони ж одночасно і виконують функцію вогневої групи).

На нашу думку вогневі позиції засобів протиповітряної оборони необхідно облаштовувати у місцях, які забезпечують максимальний огляд повітряного простору та сприяють ефективному і безпечному веденню вогню. У свою чергу, не вірний вибір позиції для ведення вогню членами мобільної вогневої групи у переважній більшості випадків знижує ймовірність знищення ними повітряних (у тому числі й наземних) цілей.

Беручи до уваги досвід бойових дій, зокрема досвід практичного застосування автоматичної стрілецької зброї в польових умовах на різній місцевості, ефективність влучної стрільби по БпЛА, досяглась завдяки фіксації та надійної і жорсткої опори, а саме – використання триног. З огляду на вище викладене нами пропонується до використання і впровадження в систему вогневої підготовки військовослужбовців Національної гвардії України (СОБУ) допоміжних або саморобних, транспортуючих переносних триног – упорів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методичні рекомендації “загальновійськовим підрозділам щодо боротьби з ударними БпЛА Іранського виробництва “SHANED-136” (“ГЕРАНЬ-2”) ТА РФ “ЛАНЦЕТ-2” (за досвідом російсько-Української війни 2022-2023 років). Затверджено наказ Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 26.05.2016 № 248

2. Застосування безпілотних літальних апаратів збройними силами російської федерації у війні проти України. О.О. Олексенко, О.В. Авраменко, А.В. Федоров, В.В. Сніцаренко, О.Є. Чернавіна. (дата звернення 22.09.2023)

3. Бойовий Статут військ протиповітряної Оборони Сухопутних військ Збройних Сил України, частина III (взвод, відділення, обслуга) Додаток 10 до пп. 6.2.19

МІРОШНІЧЕНКО Валерія

Сергіївна,

здобувач вищої освіти 3 курсу
Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Науковий керівник:

БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВАЖЛИВІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ З УРАХУВАННЯМ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

У сучасному суспільстві нагальною стає проблема гендерної рівності, особливо в контексті професійної підготовки працівників, чия діяльність пов'язана з практичним використанням вогнепальної зброї згідно з їх службовими обов'язками. На жаль, історично склалося так, що методики бойової підготовки, включаючи вогневу підготовку, були розроблені та вдосконалені переважно для чоловіків.

Однак сучасні зміни у всіх сферах життєдіяльності вимагають перегляду цього становища з врахуванням гендерного підходу. В Україні було зроблено значний крок у напрямку забезпечення гендерної рівності шляхом ухвалення базових документів та скасування дискримінаційних положень щодо жінок. Прийняті «Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Національний план дій» щодо виконання «Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» та оновлений «Національний план дій щодо виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» визначають пріоритети у цій сфері [2, с. 16].

Залучення жінок до правоохоронної та миротворчої діяльності стає важливим показником досягнення гендерної рівності у сфері безпеки. За останні роки спостерігається збільшення кількості жінок на посадах у правоохоронних органах, що свідчить про зростання їхнього впливу та ролі в цих структурах [3, с. 22].

Враховуючи ці зміни, виникає необхідність у формуванні компетентності працівників правоохоронних органів з врахуванням гендерних особливостей учасників вогневої підготовки. Зокрема, багато жінок займають посади не лише в правоохоронних органах, а й у Збройних Силах. Вони також виконують професійну діяльність у надзвичайних обставинах, де вимагається високий рівень професійної підготовки, мужність та напружена психофізична робота [2, с. 28].

Вогнева підготовка є ключовим компонентом бойової підготовки, спрямованою на навчання особового складу правильному та ефективному використанню вогнепальної зброї в різних умовах. Навички, такі як прицільний вогонь, стрільба через укриття, маневрування та зміна позицій для стрілянини, є пріоритетними напрямками вогневої підготовки. Враховуючи потреби та особливості жінок, важливо розробляти та впроваджувати гендерно-чутливі методики вогневої підготовки, що дозволить забезпечити їм необхідні навички та знання для ефективного виконання службових обов'язків у сфері безпеки [4, с. 10].

В сфері вогневої підготовки існує розмаїття видів та умов виконання вправ зі стрільби з пістолета. Кожен підрозділ, відповідно до його специфіки та профільного спрямування, може стикатися з ускладненими умовами та порядком виконання вправ. Це охоплює різноманітність сценаріїв, включаючи стрілянину з місця по нерухомій цілі, з різних положень, обмежений за часом вистріл, а також вправи з рухомими мішенями та швидкісну стрільбу в різних умовах, включаючи ситуації з укриттям, з транспортом або умови обмеженого прицілювання (наприклад, стрільба з низької позиції) [2, с. 46].

Жінки, займаючись стрільбою, часто зіткнуться з рядом труднощів. Серед них – хвилювання на момент стрільби, страх перед бойовою зброєю, бажання досягти ідеального прицільного місця та прагнення подолати коливання зброї, що ускладнює утримання мушки на цілі. Додатково, можуть виникнути рефлексивні реакції на звуки і віддачу зброї, що призводить до нестабільності м'язів, відповідальних за утримання зброї [1, с. 31].

Висвітлення анатомічних і фізіологічних особливостей жіночого тіла має велике значення при розробці методик вогневої підготовки з урахуванням гендерних відмінностей. Жінкам частіше ніж чоловікам важко подолати психологічні бар'єри, особливо в умовах стресу. Такі негативні емоційні стани, як переляк, можуть загальмовувати мозкові процеси, що сприяє виникненню неприродних реакцій та навіть паніці.

Отже, в навчальному процесі вогневої підготовки необхідно приділяти увагу не лише техніці стрільби, але й психологічним аспектам, зокрема індивідуальним особливостям кожної учениці. Такий підхід забезпечить ефективне вдосконалення навичок у процесі професійної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бакало В. О., Головіна О. В. Гендерна рівність жінок в підрозділах Національної поліції України в сучасних умовах євроінтеграційного процесу. Соціально-гуманітарні виміри правової держави. 2019. С. 26.

2. Бодирєв, Д. А., О. Д. Завістовський. Нові підходи у методиці викладання вогневої підготовки під час воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство 2023. С. 246-249.

3. Скрипченко І. Т., Скрипченко О. Т. Використання страйкболу в підготовці майбутніх провоохоронців у спеціалізованих ЗВО. Сучасні тенденції та

перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України : тези IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19 листоп. 2020 р.). Київ: НУОУ, 2020. С. 118–119.

4. Скрипченко О. Особливості навчання майбутніх правоохоронців основам вогневої підготовки. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 21-22 листоп. 2019 р.). Київ: НУОУ, 2019. С. 265–267.

|

МІРОШНІЧЕНКО Валерія

Сергіївна

*здобувач вищої освіти 3 курсу
Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Науковий керівник:*

БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович
*старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У сучасних умовах функціонування Національної поліції України надзвичайно важливим є удосконалення навичок ефективного користування вогнепальною зброєю та розуміння правових аспектів її застосування у виконанні службових завдань. Для досягнення цих цілей важливим елементом є вивчення дисципліни «Вогнева підготовка», що є ключовою складовою службової підготовки працівників поліції.

Сьогодні професійна спрямованість передбачає внутрішнє усвідомлення цілей та завдань професійної діяльності. Зміни у змісті професійної спрямованості відображаються у посиленні мотивації до якісного виконання службових обов'язків, бажанні досягнення успіхів у роботі та почуття відповідальності [1, с. 6].

Сучасні реалії вимагають перегляду навчальних програм підготовки працівників правоохоронних органів з метою впровадження інтерактивних та мультимедійних методів навчання. Це означає не лише використання традиційних методів, але і створення умов для активної взаємодії всіх учасників навчального процесу, моделювання реальних ситуацій та спільне вирішення проблем на практичних заняттях [3, с. 5].

Професійна підготовка поліцейських в Україні та країнах Європейського Союзу орієнтована на ефективне управління персоналом та співпрацю між країнами. При цьому важливо забезпечити практичну спрямованість освіти та належне поєднання теоретичного та практичного навчання. У Сполучених Штатах Америки вогнева підготовка поліцейських включає значну кількість годин як теоретичного, так і практичного навчання. Важливі принципи цього процесу полягають у відборі висококваліфікованих інструкторів, використанні науково обґрунтованих методик навчання та уважному виконанні рекомендацій.

Сучасні умови вимагають системного підходу до організації вогневої підготовки поліцейських, що передбачає впровадження інноваційних методів

навчання та практичних тренувань з метою підвищення ефективності діяльності правоохоронців [4, с. 27].

В процесі вогневої підготовки правоохоронців у Сполучених Штатах Америки та Німеччині використовуються різноманітні методи та засоби, спрямовані на підвищення рівня професійної майстерності та ефективності використання вогнепальної зброї. Поруч із традиційними стрілецькими приладами, американські правоохоронці використовують електронні тренажери та імітаційні ситуації для вдосконалення навичок прицілювання. Використання оптичних і коліimatorних прицілів, лазерних далекомірів та інших пристроїв сприяє не лише підвищенню точності стрільби, але й підготовці до ведення бою в різних умовах, включаючи місто, ліс, гори та інші специфічні обстановки [2, с. 57].

У Німеччині, крім теоретичного курсу зі стрільби, надається значна увага фізичним вправам та імітаційним ситуаціям з використанням спеціального спорядження та симуляційних зброєподібних пристроїв. Також поліцейські періодично проходять тренування та атестацію для збереження та підвищення рівня професійної компетентності, включаючи навчання психологічного супроводу оперативно-розшукових дій [1, с. 64].

Застосування інтерактивного мультимедійного обладнання для вогневої підготовки поліцейських в Німеччині дозволяє створювати реалістичні сценарії та сприяє формуванню навичок реагування на непередбачувані ситуації. Моделювання різних життєвих ситуацій та екстремальних умов, а також тренування на лазерних тренажерах сприяють підвищенню ефективності використання зброї та розвитку навичок спілкування та психологічної підтримки в надзвичайних ситуаціях [3, с. 77].

Такі підходи не лише допомагають правоохоронцям підвищити рівень своєї підготовленості, а й сприяють забезпеченню безпеки громадян у критичних ситуаціях. Подальше дослідження та впровадження новітніх методів та технологій у вогневу підготовку може вирішити більшість викликів, що стоять перед правоохоронними органами сучасного світу.

У сучасних умовах функціонування правоохоронних органів, зокрема поліції, важливою стає ефективна вогнева підготовка особового складу. Досягнення цієї мети потребує застосування сучасних технологій, серед яких особливе місце займають інтерактивні тренажери та мультимедійні методи навчання. Аналіз використання таких технологій свідчить про їх важливе значення для підвищення ефективності вогневої підготовки правоохоронців [2, с. 73].

Використання інтерактивних тренажерів та мультимедійних технологій сприяє не лише вдосконаленню існуючих методів навчання, а й створенню нової методичної системи. Ці технології дозволяють засвоїти нові методи навчання та ефективно оцінити вже існуючі, що сприяє розвитку більш перспективних прийомів [3, с. 8]. Зокрема, за допомогою інтерактивних занять моделюються різні ситуації, що допомагає поліцейським навчитися алгоритму дії в різних умовах, включаючи екстремальні ситуації. Мультимедійні стрілецькі тренажери

доповнюють традиційні методи вогневої підготовки, сприяючи підвищенню рівня засвоєння вмінь з використання вогнепальної зброї та готовності до її застосування в складних умовах. Оволодіння знаннями та навичками, отриманими за допомогою цих технологій, дозволить правоохоронцям ефективно виконувати свої обов'язки, забезпечуючи громадський порядок та безпеку громадян [4, с. 11].

Таким чином, впровадження інтерактивних тренажерів та мультимедійних технологій у вогневу підготовку правоохоронців є важливим етапом у підвищенні ефективності роботи поліції. Ці технології допомагають забезпечити високий рівень підготовки особового складу та підвищують загальний рівень безпеки у суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтерактивні тренінгові системи в мультимедіа (на прикладі комплексу для тренування стрільби зі стрілецької зброї). Бобарчук О.А., Яременко С.В. Мультимедійні технології в освіті та інших сферах діяльності: науково-практична конференція, 11-12 листопада 2015 р.: тези доп. К.:НАУ, 2015. С.19.

2. Наточій А., Смаль П. Вогнева підготовка – складова професійної компетентності майбутніх офіцерів поліції. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 4. С. 329 – 333. DOI: 10.31733/2078-3566-2021-4- 329-333. https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/02/NV4/Макет_НВ_4-2021_мягк-329-333.pdf

3. Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, патронів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб: наказ МВС України № 334 від 26.04.2019. Офіційний сайт ВРУ.

4. Тимофєєв В.П., Волков Ю.М. Проблеми забезпечення навчання майбутніх працівників національної поліції. Актуальні проблеми державотворення, право творення та правозастосування. Матеріали наукового семінару ДДУВС (08.12.2017 року). URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2975/1/33.pdf>.

***МІТІНА Марія Максимівна,**
курсантка ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної
поліції Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ*

Науковий керівник:

***БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,**
старший викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ

Аналіз суспільно-політичного життя України та її місця у світовій політиці виявляє наявність фундаментальних проблем у державі. Серед них - негативна динаміка криміногенної ситуації, зростаюча загроза виникнення екстремальних випадків, а також зовнішні економічні й політичні чинники дестабілізації. Саме ці фактори пояснюють підвищену увагу до діяльності Державної прикордонної служби України. Останнім часом почастишали випадки загрози життю українських прикордонників. Враховуючи це, керівництво відомства ініціювало запит на посилення змісту професійної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників. За результатами аналізу актуальних службових завдань прикордонників, відображених у низці документів, визначено вимоги щодо забезпечення оптимального рівня компетентності та професіоналізму військовослужбовців, пов'язаних з їхньою безпекою під час виконання обов'язків.

Реалізація змісту вогневої підготовки офіцерських кадрів, згідно з чинним законодавством, можлива у вищих військових навчальних закладах. Серед пріоритетних завдань, окрім передачі знань про сутність й види озброєння з подальшим формуванням відповідних умінь і навичок, є також розвиток високого рівня раціонального мислення, дій та реакцій у нестандартних ситуаціях, забезпечення безперервності й міждисциплінарності навчання для вдосконалення та закріплення набутих знань і вмінь з метою подальшого виконання професійно-службових обов'язків.

Надійний кордон є однією з запорук ефективного державотворення та управління країною. На Державну прикордонну службу як владний інститут покладається завдання забезпечити якісну професійну підготовку, сформуванню компетентності і професіоналізму персоналу.

Зміст фахової підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників відображає специфіку їхньої багатогранної професійної діяльності та містить чимало складових. Останнім часом особливого значення набула так звана вогнева

підготовка. Пояснити це можна появою новітнього озброєння, винаходів в інформаційно-комунікаційній сфері тощо. Питання прогресу, що властиве західній цивілізаційній моделі, сприяло розвитку науки та техніки, а тому у підготовці майбутнього офіцера слід врахувати усі досягнення науковців [1, с.656].

Основним шляхом розв'язання цієї проблеми може стати активне впровадження інновацій у зміст та методику викладання дисциплін, що забезпечують вогневу підготовку; безперервне дослідження психолого-педагогічних факторів впливу на особистість під час застосування зброї, імплементація кращих світових здобутків та передової практики вогневої підготовки фахівців сектору безпеки й оборони.

Можна впевнено стверджувати, що тактика ведення бойових дій зазнала еволюційних змін. Ці трансформації відбулись через зростання та суттєве ускладнення тактичних, оперативно-тактичних і оперативно-стратегічних функцій офіцерських кадрів прикордонного відомства. Зазначене вище, в свою чергу, обумовило потребу у дослідженні нами проблем результативної методики навчальних дисциплін вогневої підготовки [1, с.656].

Варто звернути увагу на дослідження І. Ковальської, яка вивчала зміст та психологічний вплив на забезпечення власної безпеки військовослужбовців-прикордонників. Науковиця визначила поняття "особиста безпека" як стан захищеності особистості прикордонників від небезпечних чинників в оперативно-службовій діяльності, що впливає на фізичний, психічний та духовний стан, а також на можливості успішного виконання професійних завдань [4].

У працях В. Лефтерова зазначено, що сучасну стратегію вогневої підготовки правоохоронців можна представити у вигляді узагальненої моделі поведінки задля забезпечення безпеки та визначити специфічний і загальний когнітивний компонент в інформаційному полі щодо виживання та безпечності [5].

Варто також згадати напрацювання у цій сфері науковців І.Я. Кондратьєва, М. Онуфрієва, які досліджували якість вогневої підготовки представників правоохоронних структур [2, с.71].

Якість освітньої діяльності у системі вищої освіти можна оцінювати за рівнем сформованості умінь та навичок. У майбутніх офіцерів-прикордонників за підсумками вогневої підготовки необхідно сформуванню системи специфічних та загальних компетентностей.

Безумовно, варто наголосити, що зміст методики здійснення вогневої підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників повинен враховувати той факт, що вміння та знання з вогневої підготовки є специфічним різновидом компетентностей, а тому їх набуття відбувається на основі глибокого розуміння їхньої суті, особливостей та закономірностей. Зважаючи на це, пріоритетним завданням вогневої підготовки є формування у майбутніх офіцерів-прикордонників практичного професійного досвіду опанування прийомів та

способів застосування зброї, здатності оцінювати ситуацію, тактичну обстановку, визначати варіанти можливих рішень [3].

Основний зміст методики проведення навчальних занять з вогневої підготовки враховує наступні аспекти: свідоме розуміння цілей та завдань застосування зброї в охороні та захисті державного кордону; знання змісту та способів застосування вогнепальної зброї у прикордонній безпековій політиці; ставлення курсантів до професійних обов'язків; сформованість професійної готовності курсантів до відпрацювання високого рівня фахових компетентностей; оцінювання та врахування особливостей нервової системи кожного курсанта, наявності у них професійного досвіду, нахилів та здібностей майбутніх офіцерських кадрів.

У методиці проведення навчальних занять з вогневої підготовки також враховано особливості умов навчання майбутніх прикордонників, організацію їхнього освітнього процесу, градацію завдань від простих до складних, темп виконання відповідних завдань курсантами-прикордонниками; розробку завдань та вправ у швидкозмінних умовах.

Отже, методика проведення навчальних занять з вогневої підготовки передбачає формування у майбутніх офіцерів-прикордонників більш складних способів виконання практичних дій.

Висновки. Підсумовуючи, вогнева підготовка має стати чинником забезпечення військового компоненту у професійній підготовці майбутніх офіцерських кадрів прикордонної служби. Методика покликана сформувати у майбутніх офіцерів-прикордонників високий рівень умінь застосовувати вогнепальну зброю та забезпечувати особисту безпеку, що ґрунтується на використанні доцільних методів навчання, раціональному їх поєднанні, впровадженні оптимальної системи моніторингу тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ягупов В. В. Військова психологія : підручник. К. : Тандем, 2004.656 с.
2. Забезпечення особистої безпеки працівників органів внутрішніх справ при виконанні службових обов'язків: Науково-методичні рекомендації /МВС України, НАВСУ : Під ред. М. І. Онуфрієва, Я. Ю. Кондратьєва. К., 1999.71 с.
3. Іщенко Д. В. Курс лекцій з військової педагогіки. Хмельницький: Вид-во АПВУ, 1998. 158 с.
4. Ковальська І. Е. Особиста безпеки військовослужбовців Державної прикордонної служби України: сутність, структура та соціально-психологічні чинники її забезпечення [Електронний ресурс]. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України : електрон. наук. фах. вид / гол. ред.Грязнов І. О. 2011. Вип. 3. URL:<http://www/nbu.gov.ua/ejournals/Vnadps/2013/11kiescz.pdf>
5. Лефтеров В. А. К вопросу о психологическом обеспечении личной безопасности работников органов внутренних дел [Електронний ресурс]. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України : електрон.наук. фах. вид / гол. ред. Романишина Л. М. 2010. Вип. 3. URL:<http://www/nbu.gov.ua/e-journals/Vnadps/2013/10vlaovd.pdf>

*МІТІНА Марія Максимівна,
курсантка ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної
поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ*

Науковий керівник:

*КАЗНАЧЕЄВ Дмитро Георгійович,
доцент кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ кандидат юридичних наук*

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ПІДХОДИ У ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ

Зараз актуальність використання мультимедійних підходів у підготовці правоохоронців вкрай необхідне в Україні. На цей час за допомогою сучасних технологій можна покращити навчання та тренування поліцейських та інших правоохоронців. Мультимедійні засоби, такі як відеоуроки, симулятори, віртуальна реальність (VR), можуть допомогти в навчанні та тренуванні ситуацій, що можуть зустрітися під час виконання службових завдань. Це також дозволяє поліпшити рівень розуміння матеріалу та практичні навички правоохоронців. У зв'язку зі стрімким розвитком технологій та змін у сучасному суспільстві, важливо забезпечити правоохоронцям необхідні знання та навички для ефективного виконання своїх посадових обов'язків. Тому підготовка правоохоронців в Україні є надзвичайно важливим процесом, оскільки вони відповідають за забезпечення правопорядку та громадської безпеки. Впровадження мультимедійних підходів в навчальний процес для правоохоронців залишається актуальною проблемою в Україні, але наукове обґрунтування їх ефективності є необхідним.

Іntenсивно ведеться пошук напрямів, методів навчання, їх удосконалення, розробка та впровадження у навчальний процес. Одним із таких напрямів, особливо у періоди надзвичайних ситуацій, є впровадження та удосконалення технології дистанційного навчання (ДН) у вищих навчальних закладах особливого призначення у підготовці майбутніх правоохоронців [1,с.175]. Адже в сучасних умовах Національній поліції України потрібні фахівці, які мають здатність працювати на новому технологічному рівні для забезпечення безпеки особи, суспільства та держави. Важливо навчити правоохоронців використовувати сучасні технології для покращення роботи з публікою, аналізу даних та ефективного розслідування.

В умовах дії воєнного стану в державі в ЗВО з майбутніми правоохоронцями доцільно відпрацьовувати практичні справи, спрямовані на формування як індивідуальних, так і групових навичок. Отже, ефективність використання мультимедійних технологій в освітньому процесі ЗВО повинно

враховувати рівень розвитку рухових якостей, індивідуальні особливості курсантів, урахування їх інтересів і потреб, якості засвоєння ними освітнього матеріалу, періодичності проведення занять в тижневому мікроциклі, створення належних умов для доступних та систематичних занять в позанавчальний час [2,с.109]. Завдяки інтерактивним платформам правоохоронці мають доступ до захоплюючого освітнього досвіду, який покликаний покращити їхнє розуміння найважливіших аспектів у практичній діяльності. Завдяки цьому вони мають можливість розвинути необхідні навички для досягнення успіху у майбутньому. Використання мультимедійних платформ також дозволяє правоохоронцям навчатися у зручному для них темпі та перевіряти свої знання у реальних умовах.

На мою думку, такі мультимедійні платформи можуть мати декілька проблем у їх застосуванні, а саме:

1. Фінансування: впровадження інноваційних технологій вимагає значних фінансових витрат на придбання обладнання та розробку програм.
2. Навчання персоналу: персонал правоохоронців повинен бути навчений користуватися новими технологіями, що може вимагати часу та ресурсів.
3. Застарілість обладнання: швидкий технологічний прогрес вимагає новітнього обладнання та програмного забезпечення.
4. Кіберзагрози: використання мультимедійних методів може підвищити ризик кіберзагроз для навчальних систем та персональних даних правоохоронців.

До особливих переваг, зазначених вище інноваційних підході, можна віднести ситуативну мотивацію та мультимедійність з простою інтеграцією інтерактивності. Наприклад, більшість з нас розуміє важливість щоденних занять фізичною культурою, чи вивчення іноземної мови. Ми досить часто нібито сильно мотивовані досягти у цьому певних змін, зокрема, набрати оптимальну форму, чи вивчити певний рівень англійської мови. Але коли ми зранку бачимо погану погоду чи набридлий підручник англійської мови, то ситуаційно відмовляємося від занять. Іноді, навпаки, на новій бігівій доріжці ми здатні пробігти свою денну норму, або вивчати декілька занять нового англійського відеоблогера. У цих випадках ми ситуаційно мотивовані здійснити тут і зараз заплановану діяльність [3,с.281].

Висновки. Підсумовуючи вищесказане, мультимедійні підходи мають вплив на підготовку правоохоронців і дозволяють їм краще підготуватися до виконання своїх службових обов'язків. Вони мають свої переваги і проблеми які потребують наукового обґрунтування, яке слугуватиме підґрунтям в майбутньому. Тому ці підходи продовжують розвиватися надаючи цінний ресурс для нинішніх та майбутніх правоохоронців. Однак для максимальної ефективності важливо враховувати фінансові та технічні аспекти впровадження таких підходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тишакова Л.Т., Богучарова О.І., Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронців з використанням технологій дистанційного навчання. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Випуск № 3 (334), 2020. С. 175.

2. Великий Ю.М., Щодо питань індивідуального підходу до курсантів на заняттях з вогневої підготовки з використанням мультимедійних технологій. The VIII International Scientific and Practical Conference «Science, trends and development methods», December 19–21, Tokyo, Japan. 279p., p.109. URL: <https://eu-conf.com/wpcontent/uploads/2022/12/Science-trends-and-development-methods.pdf#page=108> (Дата звернення: 09.03.24)

3. Валєєв Р.Г., Впровадження інтерактивних технологій у тактико-спеціальну підготовку правоохоронців. Інститут УДО України КНУ імені Тараса Шевченка. Сучасні проблеми забезпечення національної безпеки держави. III Міжнародної науково-практичної конференції 26 листопада 2020 року. 2020. – 391с. С.281. URL: https://www.researchgate.net/profile/olenagulac/publication/349086017_aktualni_pitanna_formuvanna_ta_realizacii_politiki_u_sferi_bezpeki_organami_miscevoTgo_samovraduvanna/links/601ecec54585158939891902/aktualni-pitanna-formuvanna-ta-realizacii-politiki-u-sferi-bezpeki-organami-miscevogosamovraduvanna.pdf (Дата звернення: 10.03.24)

НИКОНЕНКО Андрій Миколайович,
викладач кафедри вогневої та
спеціальної підготовки факультету
службово-бойової діяльності НГУ
Київського інституту Національної
гвардії України

СЕМЕНОВ Микола Володимирович,
викладач кафедри бойового та
логістичного забезпечення факультету
службово-бойової діяльності НГУ
Київського інституту Національної
гвардії України

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ ТА ТРЕНАЖЕРІВ У ВОГНЕВІЙ ПІДГОТОВЦІ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

Вогнева підготовка є необхідним та обов'язковим елементом для забезпечення безпеки та суверенітету України. Після повномасштабного вторгнення росії в Україну, в теорії та практиці ведення бойових дій відбулися значні зміни. Війна все більше стає гібридною (з використанням нетипових методів ведення бою), тому в край необхідно застосовувати сучасне озброєння та методи ведення бою.

Надважливим етапом опанування вогневої підготовки у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) є заняття з застосуванням мультимедійних комплексів та тренажерів. Вони вкрай необхідні для формування здатності майбутніх офіцерів застосовувати штатне озброєння підрозділів Національної гвардії України (НГУ) у процесі професійної підготовки та допомагають набуті і вдосконалити навички поведінки зі зброєю, заощаджують кошти, необхідні для досягнення загальної мети – перемогти ворога.

Особливу увагу треба звернути на тренажери симулятори FPV дронів які дають можливість уражати ворожі цілі на дистанціях порядку 3–10 км (деякі до 25 км), а швидкість може сягати понад 100 км/год. Один БПЛА може нести до 1,5 кг бойового навантаження, а важчі до 4 кг. Навчальний тренажер БПЛА імітує робочий режим, режим маніпулювання та льотні характеристики БПЛА, поєднуючи фізичну та віртуальну симуляцію. До складу тренажера для навчання БПЛА входить програмне забезпечення для моделювання польоту БПЛА, інтегроване програмне забезпечення для моделювання авіоніки, програмне забезпечення для моделювання каналу передачі даних, консоль інструктора та обладнання для моделювання, а також програмне забезпечення для моделювання візуальних систем. Навчальний тренажер БПЛА може реалізувати моделювання у всій оболонці; також імітувати інші методи керування польотом, такі як ручне втручання та командне керування; може імітувати атмосферні умови довкілля; реалізувати моделювання затримки зв'язку; має можливості планування перед

завданнями та планування місій у реальному часі; може виконувати типові та складні завдання льотної підготовки; мати можливість моделювання несправності БПЛА та моделювання польоту; імітувати вплив усунення центру тяжкості БПЛА на поздовжню стійкість.

Для навчального процесу, дуже важливо запровадити сучасний підхід до вивчення новітнього озброєння та методів ведення бою з урахуванням сьогодення.

Аналізуючи наявний бойовий досвід економічну складову, та постійну нестачу набоїв актуальним для вищих військових навчальних закладів НГУ є перезавантаження навчального процесу із урахуванням сучасних умов та новітнього озброєння українського та іноземного виробництва.

Для цього необхідно:

- провести аналіз методичного забезпечення, щодо змін в навчальному процесі з вогневої та спеціальної підготовки, запланувати більше годин для стрілецьких тренувань обов'язково проводити заняття в суворій відповідності до вимог «Курсу стрільб зі стрілецької зброї та озброєння бойових машин Національної гвардії України» від 26.12.2023 № 1111, настанов зі стрілецької зброї та методики вогневої підготовки, застосовуючи мультимедійні комплекси та тренажери новітніх зразків озброєння, що використовується у НГУ;

- співпрацювати з виробниками мультимедійних комплексів, тренажерів, які постійно вдосконалюють озброєння власного та іноземного виробництва, що надають нам партнери;

- брати участь у випробуваннях та тестуванні озброєння, які проводять науково-дослідні інститути озброєння та військової техніки;

- залучати військовослужбовців з бойових частин для обміну досвідом з урахуванням змін, які відбуваються в сучасному бою;

- осучаснити підходи до вивчення вогневої підготовки, використовувати одночасно декілька напрямків тактику та інженерну підготовку при навчанні та виконанні практичних учбових завдань з метою удосконалення ведення бою.

Комплекс цих дій дозволяє майбутнім офіцерам сформувати навички застосування штатного озброєння Національної гвардії України у процесі професійної підготовки.

Висновок:

Сьогодні застосування мультимедійних комплексів та тренажерів у вогневій підготовці є вкрай актуальним.

Використання мультимедійних комплексів та тренажерів дозволяє майбутнім офіцерам сформувати навички застосування штатного озброєння Національної гвардії України під час професійної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Моргунов О. А., Ярещенко О. А., Хацаюк О. В. Удосконалення прикладних навичок практичної стрільби в системі професійної освіти Національної поліції України. *Честь і закон*. 2016. № 1. С. 49–56.

2. Марков О. В., Самсонов Ю. В., Бородин С. В., Шемчук В. А., Атаманенко І. О. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів різних інституцій сектору безпеки і оборони України в системі вогневої підготовки із використанням сучасних технічних засобів навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 32 (2). С. 60–74.

3. Романов І. В., Кочкін В. Г., Демченко О. М. Система лазерного симулятора двостороннього вогневого контакту: аспекти підготовки здобувачів вищої освіти до участі в спеціальних операціях. *Інноваційна педагогіка*. 2023. № 57 (2). С. 238–247.

4. Хацаюк О. В., Пістряк П. В., Літвінов О. В., Самсонова Г. С., Абдрахімов О. Ф. Коригування техніки стрільби з автоматичної зброї майбутніх офіцерів із використанням сучасних технічних засобів навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 62 (2). С. 174–180.

5. Медвідь Ю. І., Ніконенко А. М., Дем'янишин В. М. Взаємозв'язок необхідних компетентностей з готовністю майбутнього офіцера Національної гвардії України до виконання завдань. *Молодь і ринок*. 2024. № 1/221(2024). С. 112–116.

6. Медвідь М. М., Бірюков О. І., Ніконенко А. М., Задорожний К. А., Повар О. В., Магмет Т. М. Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування у майбутніх офіцерів здатності до застосування штатного озброєння підрозділу. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. Випуск №2. 2023.

7. Медвідь М. М., Криворучко В. О., Курбатов А. А., Гавришук М. М., Ніконенко А. М., Семенов М. В. Структура педагогічної умови формування готовності майбутніх офіцерів до службово-бойової діяльності «вивчення та впровадження бойового досвіду». *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2023.

***ПОДРЕЗ** Олександр Олександрович,
здобувач вищої освіти Факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету Внутрішніх справ
Науковий керівник:
БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному світі, де спостерігається зростання геополітичної нестабільності та загроз безпеці, важливо, щоб правоохоронні структури були готові до різноманітних викликів та завдань. Один з ключових аспектів такої готовності – це вогнева підготовка. Розглянемо методики навчання цієї підготовки в умовах комбінованого навчання в сценарії воєнного стану з метою забезпечення максимальної ефективності підготовки працівників правоохоронних органів.

Підготовка до роботи з вогнепальною зброєю є одним з ключових аспектів навчання курсантів, які готуються до кар'єри офіцера поліції в закладах вищої освіти з специфічними умовами навчання системи МВС України. Головна мета цього предмету полягає в тому, щоб навчити майбутній особовий склад базовим навичкам бездоганного володіння вогнепальною зброєю, правових аспектів її застосування, методів та правил швидкої та точної стрільби з пістолета, різних позицій тримання зброї, варіантів стрільби, найбільш поширених помилок під час тренувань і способів їх усунення. Також вивчається техніка натискання на спусковий гачок під час стрільби в обмежений і необмежений час, дотримання заходів безпеки при роботі зі зброєю, проведення навчально-тренувальних стрільб та виконання службових завдань під час несення служби.

В руках поліцейського табельна зброя не лише символізує владу, але й представляє собою ефективний інструмент у боротьбі з кримінальними елементами та забезпеченні особистої безпеки. Тому вивчення навичок стрільби з пістолета виступає важливою частиною системи професійної підготовки працівників Національної поліції [1].

Для досягнення високого рівня вогневої підготовки важливо проводити інтенсивні практичні тренування. Використання симуляцій воєнних операцій, спеціальних стрілецьких полігонів та тренувань у сценаріях ближнього бою сприяє формуванню необхідних навичок та підвищенню впевненості у власних силах для військових та правоохоронців.

Сучасна ситуація вимагає перегляду навчальних програм для підготовки працівників правоохоронних органів, зокрема шляхом впровадження інтерактивних та мультимедійних методів і технологій в процес вивчення вогневої підготовки. Важливо зауважити, що використання цих методів не виключає традиційних підходів, таких як усне викладання, обговорення матеріалу, демонстрація прийомів та інші.

Багато наукових досліджень підтверджують успішність використання мультимедійних технологій в системі навчання. Важливо відзначити, що учні, які працюють з інтерактивними програмами на основі мультимедіа, проявляють подвоєну увагу, заощаджують час на вивчення матеріалу і засвоюють знання більш ефективно. Згідно з дослідженнями, такий підхід дозволяє зберігати набуті знання у пам'яті набагато триваліше. Результати численних експериментів підтверджують, що метод вивчення матеріалу має великий вплив на здатність людини згадати цей матеріал у пам'яті через певний час. Зокрема, використання аудіо-інформації призводить до запам'ятовування близько 1/4 інформації, візуальний спосіб – близько 1/3, а комбінування зорового і слухового впливу піднімає цей показник до 1/2. У випадку активного залучення учнів до вивчення матеріалу засвоюваність підвищується до 2/3. [2, с. 124; 3, с. 61].

Важливо відзначити, що серед найпоширеніших технічних засобів інтерактивного навчання для правоохоронців з вогневої підготовки в Україні можна виділити наступні системи:

- спеціальний стенд для навчання стрільби з автомобіля;
- система імітації вогню у відповідь;
- мультимедійні інтерактивні тири "Інгул";
- дуельні мультимедійні інтерактивні тири "Інгул";
- комбіновані тири;
- панорамні мультимедійні тири "Інгул".

Основні умови для поліпшення вогневої підготовки поліцейських за допомогою інтерактивного мультимедійного обладнання включають:

- 1) моделювання різних динамічних життєвих ситуацій та виконання службово-бойових завдань з використанням вогнепальної зброї;
- 2) створення тренувального інтерактивного середовища, що передає враження присутності стрільця в реальних умовах, з можливістю повторення сценаріїв та аналізу дій за допомогою стоп-кадрів;
- 3) тренування та змагання великої кількості стрільців одночасно;
- 4) навчання стрільців ефективно реагувати на зміну обстановки, використовуючи укриття та ведучи прицільну стрільбу в різних позиціях;
- 5) забезпечення економії коштів на боєприпасах через повне виконання освітніх завдань щодо розвитку навичок ефективного володіння бойовою зброєю, зокрема досягнення точності пострілів, що є основною метою вогневої підготовки правоохоронців.

Проаналізувавши вищезазначене, приходимо до висновку, що використання інтерактивних тренажерів і мультимедійних технологій у вогневій підготовці сприяє удосконаленню наявної та створенню нової методичної

системи навчання особового складу. Це дозволяє освоювати новітні технології, форми та методи навчання, оцінювати ефективність існуючих і розробляти більш перспективні прийоми навчання.

Впровадження цих технологій у вогневу підготовку правоохоронців набуває важливого значення, оскільки опанування цієї області неможливе без проведення інтерактивних занять. За допомогою цих інтерактивних та мультимедійних методів моделюються різні ситуації, що допомагає поліцейським навчитись алгоритму дій у різних обставинах.

Використання мультимедійних стрілецьких тренажерів як додаткового елемента до традиційних методів вогневої підготовки поліцейських значно впливає на досягнення високого рівня засвоєння вмій щодо використання вогнепальної зброї та готовності до її застосування у складних бойових умовах. Отримані знання та навички надають можливість поліцейському виконувати свої обов'язки з більшою якістю, відчувати впевненість під час виконання службових обов'язків з охорони громадського порядку та під час затримання правопорушників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодирєв, Д. А., Завістовський, О. Д. (2023). Нові підходи у методиці викладання вогневої підготовки під час воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство, (3), 246-249.

2. Тимофєєв, В., & Тінін, Д. Г. (2023). ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДЛЯ РОБОТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА РЕАЛІЇ. *Матеріали конференції МЦНД*, (23.06.2023; Полтава, Україна), 123–125. вилучено із <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/633>.

3. Тінін Д.Г. Удосконалення службової підготовки працівників Національної поліції України з використанням інтерактивного мультимедійного обладнання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. - 2020. - № 4 (107). – С. 60-63. DOI: 10.31733/2078-3566-2020-4-60-63; <http://er.dduvs.in.ua/jspui/handle/123456789/6093>; <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/6093/1/8.pdf>.

ПРИСТИНСЬКИЙ Богдан

Олександрович,

курсант 3-го курсу Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

КАЗНАЧЕЄВ Дмитро Георгійович,

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки,

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ПРАВОВІ І ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦІЄЮ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ДЛЯ ЗУПИНКИ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ ШЛЯХОМ ЙОГО ПОШКОДЖЕННЯ

Керування в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння є однією з найпоширеніших причин дорожньо-транспортних пригод в Україні. За офіційними даними патрульної поліції Києва від 11 січня 2024 року за 2023 рік київські поліцейські склали 8192 адміністративних протоколів за статтею 130 Кодексу України про адміністративні правопорушення [1]. Такі статистичні дані підкреслюють проблему створення загрози для життя та здоров'я пересічних громадян нетверезими водіями. У виключних випадках правоохоронцям доводиться навіть застосувати вогнепальну зброю для того, щоб зупинити транспортні засоби, які створюють загрозу життю чи здоров'ю людей або самих поліцейських. У даній роботі ми хочемо розглянути правові і тактичні особливості застосування поліцією вогнепальної зброї для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження.

Станом на сьогодні пунктом 7 частини 4 статті 46 Закону України «Про Національну поліцію» передбачена єдина законодавча підстава для застосування вогнепальної зброї поліцейськими щодо автомобіля чи іншого транспортного засобу, а саме: “для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського” [2]. При цьому варто звернути увагу на те, що допускається саме пошкодження транспортного засобу та його конструктивних частин, без завдання при цьому шкоди водію або пасажиром.

Саме по собі нетверезе керування транспортним засобом потенційно ще не є достатньою підставою для застосування поліцейським вогнепальної зброї для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, навіть у випадку коли

водій з першого разу проігнорував законну вимогу поліцейського щодо зупинки авто.

Процес пострілів по колесах є небезпечним для оточуючих, оскільки може призвести до травм або загибелі людей, пошкодження майна або дорожньої інфраструктури. Тому дана міра є крайнім, вимушеним заходом, який застосовується лише в разі, коли іншими способами зупинити транспортний засіб неможливо. Саме через це у ситуації, коли у поліцейського існує достатньо підстав вважати, що водій може створювати загрозу для інших людей, необхідним тактичним елементом з боку правоохоронця є оцінка ризиків. Перед тим, як прийняти рішення про постріл по колесах, поліцейські повинні ретельно оцінити ситуацію та вжити всіх можливих заходів для того, щоб зупинити транспортний засіб без застосування вогнепальної зброї.

При вдало виконаному пострілі в шину тиск у ній падає практично миттєво. Це відбувається через те, що куля створює отвір у шині, через який повітря швидко витікає. У разі, якщо автомобіль рухається зі швидкістю 60 км/год, то різке падіння тиску в шині викликає втрату керованості автомобілем. Причина в тому, що колесо, в яке було здійснено постріл, починає втрачати контакт із дорогою. В результаті автомобіль починає тягнути в бік простреленого колеса. На швидкостях понад 80 км/год різке падіння тиску в шині може призвести до більш серйозних наслідків. У цьому випадку автомобіль може втратити керованість повністю і виїхати на тротуар або зустрічну смугу. Наведені вище фактори вимагають від поліцейського, який прийняв рішення про застосування вогнепальної зброї особливої уваги щодо оточуючого середовища та інтенсивності руху на відповідній ділянці дороги.

У разі пошкодження лівого заднього колеса автомобіль, як правило, розвертається за годинниковою стрілкою, тобто багажником вліво. У разі пошкодження правого заднього колеса автомобіль, як правило, розвертається проти годинникової стрілки, тобто багажником вправо.

У разі, якщо машина рухається прямо і потрапляння в заднє колесо буде «акуратним», коли куля відповідно до її калібру і інших властивостей зброї зробить в шині невеликий отвір, внаслідок чого повітря може вийти не одразу. Це пов'язано з тим, що куля може пройти через шину, не пошкодивши корд, який є каркасом шини. У цьому випадку повітря може виходити з шини повільно, протягом декількох секунд або навіть хвилин. Ця фізична особливість колес автомобіля ставить перед стрільцем дві основні задачі: влучна стрільба та підбір відповідної зброї для виконання пострілу.

Отже, застосування вогнепальної зброї для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження має низку нормативних та тактичних особливостей, які обов'язково мають враховуватися поліцейським при застосуванні даного виду заходу примусу. По-перше, перед тим, як прийняти рішення про постріл по колесах автомобіля, правоохоронець має ретельно оцінити всі ризики: обстановку, місцевість навколо, інтенсивність руху транспорту на ділянці дороги, характер порушень правил дорожнього руху, які вчинив водій. По-друге, під час стрільби поліцейський повинен чітко розуміти наслідки влучання у

відповідне колесо транспортного засобу, та його подальший рух в наслідок деформації шини і втрати контрольованого керування водієм авто.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Статистика дорожньо-транспортних пригод у місті Києві за 2023 рік, офіційна сторінка Патрульної поліції Києва у Facebook URL: <https://m.facebook.com/kyivpatrol/posts/395455379520060/> (дата звернення 25.04.2024)

2. Про Національну поліцію: Закон України від 01.01.2024 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

***СИЧ Руслан Вадимович,**
кандидат педагогічних наук,
доцент Національної академії
Державної прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького*

***БІЛЯВЕЦЬ Андрій Якович,**
Доктор філософії у галузі знань
освіта педагогіка, за спеціальністю
освітні педагогічні науки.
Національної академії Державної
прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького*

АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВОГНЕВОЇ НАВЧЕНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ПРИКОРДОННОГО ВІДОМСТВА УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В умовах повномасштабної війни особовий склад Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ), як складової сил оборони України, активно приймає участь у бойових діях. З метою ефективною відсічі збройної агресії на законодавчому рівні закріплено концепцію трансформації системи військової освіти в Україні. Одним із основних завдань у якій визначено – «досягнення взаємосумісності структури професійної військової освіти та підготовки військових фахівців Збройних Сил та інших складових сил оборони з відповідними структурами держав - членів НАТО» [4]. Актуальність досягнення взаємосумісності вогневої підготовки особового складу ДПСУ з іншими підрозділами сил оборони України, у свою чергу, обумовлено необхідністю проведення спільних оборонних та наступальних дій, а також підтриманням ефективною взаємодії під час виконання інших бойових завдань. Актуальність взаємосумісності вогневої підготовки додатково посилюється постановкою на озброєння до сил оборони України нових зразків стрілецької зброї та боєприпасів західноєвропейського виробництва.

Доводиться констатувати, що дотепер вогневу підготовку особового складу прикордонного відомства України, у більшості випадків, розглядали як складову частину професійної підготовки. Основною метою вивчення вогневої підготовки, передусім, є формування та розвиток відповідних навичок щодо умілого використання стрілецької зброї. Аналіз методичного підґрунтя [1] свідчить про те, що для досягнення вказаної мети, під час проведення групових та практичних занять, основними завданнями є формування відповідних знань та умінь. У частині знань – основна увага звертається на вивчення матеріальної частини, бойових властивостей зброї та боєприпасів. Для формування у здобувачів освіти вогневих умінь та навичок, основні зусилля зосереджується на навчанні їх правильній послідовності обслуговування зброї та підтримання її у готовності до використання, а також веденні прицільного вогню, як самостійно

так і у складі підрозділу. Додатково слід зауважити, що у нормативних документах [3] весь процес вогневої підготовки особового складу ДПСУ розподілено на чотири етапи: перший етап – початкова вогнева підготовка; другий етап – базова вогнева підготовка; третій етап – службово-прикладна вогнева підготовка; четвертий етап – методика проведення занять з вогневої підготовки (для курсантів навчальних закладів).

Водночас, аналізуючи сучасні методики підготовки та проведення занять з вогневої підготовки [1], що використовуються в Збройних силах України доцільно, передусім, вказати на те, що вогнева підготовка також є одним із основних предметів бойової підготовки. Разом з тим зауважимо, що основною метою вогневої підготовки є не тільки формування та розвиток вогневих знань умінь та навичок, а формування вогневої навченості військовослужбовця як цілісного утворення. Вогневу навченість подано як індивідуальну здатність військовослужбовця підтримувати штатну зброю у постійній бойовій готовності, а також повністю реалізовувати її вогневі можливості зброї у будь-яких умовах бою. Додатково слід вказати на те, що вогнева навченість військовослужбовців формується у два етапи: перший – базова вогнева підготовка; другий – службово-бойова вогнева підготовка. Особливої уваги, на наш погляд, заслуговує підхід до формування змісту, обсягів та критеріїв оцінювання вогневої навченості особового складу. Зазначені аспекти містяться у спеціально розроблених каталогах завдань для військовослужбовців.

Підсумовуючи вище викладене зазначимо, що система вогневої підготовки особового складу ДПСУ потребує фундаментальних доопрацювань саме у контексті взаємосумісності вогневої підготовки. Основними у нашому баченні є два напрямки: перший – визначення змісту вогневої навченості військовослужбовця прикордонника, а також чітке окреслення її змісту та обсягів; другий – розробка відповідних каталогів вогневих завдань для особового складу ДПСУ, враховуючи особливості службово-бойової діяльності та спеціалізацію військовослужбовців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вогнева підготовка методика підготовки та проведення занять: Центр оперативних стандартів і методики підготовки збройних сил України. Навчально-методичний poradnik. Київ: Центр учбової літератури, 2022;
2. Марюха В., Пашинський О. Методика вогневої підготовки прикордонних підрозділів: навчальний посібник. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2002. 219 с., 202 с;
3. Про курс стрільб з стрілецької зброї, бойових машин, катерів морської охорони в державній прикордонній службі України: наказ Адміністрації державної прикордонної служби України від 10.05.2016 року № 367;

4. Про трансформацію системи військової освіти України : постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.97 р. № 1410 станом на 30.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF#Text>.

СОЛОМАТИН Микола Сергійович,
здобувач вищої освіти факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
України
Науковий керівник:
БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
України

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Підготовка правоохоронців у сфері вогневої техніки перебуває у стані сталих трансформацій у зв'язку з наростанням екстремальності ситуацій, з якими вони стикаються у своїй професійній діяльності. Зокрема, збільшення конфліктів з використанням зброї та поширення вибухових пристроїв серед цивільного населення створює нові виклики для підготовки правоохоронців.

Основні компоненти вогневої підготовки, які висвітлюються під час навчання, охоплюють різноманітні аспекти: від перспектив розвитку стрілецької зброї до безпеки в маніпулюванні нею та використанням боєприпасів. Зрозуміння та дослідження законодавчої бази, яка регулює використання вогнепальної зброї, є ключовим аспектом для ефективної підготовки. Наприклад, стаття 46 Закону України «Про Національну поліцію» визначає застосування вогнепальної зброї як останній захід примусу, а неправомірне використання її може мати серйозні правові наслідки для поліцейських [4].

У сучасному контексті важливо не лише оволодіти технічними аспектами зброї, але й розуміти стратегічні та тактичні вимоги сучасного бойового середовища. Тому навчання офіцерів включає в себе не лише вправи зі стрільби, але й аналіз сучасних методів бою, розгляд ролі різних типів зброї та їх місця у бойових операціях. Окрім теоретичної бази, важливо також практичне навчання, яке відбувається на заняттях з вогневої підготовки. Це включає в себе ознайомлення з правилами та процедурами безпечного користування зброєю, відпрацювання навичок стрільби, а також вивчення нормативно-правових актів, які регулюють діяльність правоохоронців [1].

Враховуючи потреби і сучасні вимоги, програми підготовки правоохоронців постійно адаптуються і покращуються. Завдяки цьому правоохоронці можуть здійснювати свої обов'язки з максимальною ефективністю та безпекою для себе та громадян [3].

Сучасні вищі навчальні заклади, що готують кадри для сектору безпеки та оборони України, мають значний вплив на вдосконалення методів підготовки фахівців. Важливою частиною цього процесу є постійне оновлення навчальних програм, враховуючи успішний досвід країн-членів Європейського Союзу та НАТО [5]. Нові підходи до підготовки також мають враховувати поточні загрози та воєнний стан, що ставлять під загрозу національну безпеку та суверенітет. У цьому контексті, важливою метою є адаптація концепцій підготовки таким чином, щоб ефективно використовувати знання, отримані на заняттях з вогневої підготовки, і забезпечити високий рівень підготовки спеціалістів. Створення нових підрозділів для забезпечення безпеки на території України, таких як об'єднана штурмова бригада Національної поліції «Лють», свідчить про стрімкий розвиток сектору оборони та потребу в нових стратегіях та тактиці боротьби.

Бійці цих нових підрозділів повинні мати навички захисту від збройної агресії, проведення штурмових операцій та знешкодження ворожих груп. Підготовка таких кадрів включає не лише оволодіння основами вогневої підготовки, але й тактичною медициною. Загальний підхід до підготовки не може обійтися без уваги до гендерної рівності, що стає все більш актуальним у сучасному суспільстві. Важливо визнавати досягнення як чоловіків, так і жінок, і підтримувати рівні можливості для всіх [2].

Психологічна підготовка кадрів також відіграє ключову роль у забезпеченні успішності операцій. Це охоплює широкий спектр методів, від симуляційних тренувань до медитації та тренувань на підвищення самосвідомості. Використання цих методів сприяє не лише підвищенню ефективності дій у стресових ситуаціях, але й зміцнює психічний стан та самоконтроль бійців [4].

Отже, вогнева підготовка курсантів в умовах воєнного стану є критично важливою складовою процесу формування кваліфікованих та готових до дій кадрів для забезпечення безпеки та оборони країни. З урахуванням сучасних загроз і викликів, зокрема збройної агресії та диверсійно-розвідувальних акцій, необхідно звертати особливу увагу на вдосконалення методів вогневої підготовки. Розвиток нових підрозділів та технологій вимагає не лише оволодіння технічними аспектами вогневої підготовки, але й підвищення психологічної стійкості та ефективності дій у стресових ситуаціях. Отже, забезпечення успішної вогневої підготовки включає в себе вивчення і адаптацію сучасних методів та стратегій, таких як симуляційні тренування, медитація та підвищення самосвідомості.

Незважаючи на всі виклики та складнощі, важливо пам'ятати про необхідність розвитку гендерної рівності та врахування потреб кожного курсанта незалежно від їх статі. Крім того, важливо забезпечити ефективну організацію підготовки, яка враховує особливості вогневої тактики та можливості максимально точного відтворення реальних бойових умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ю.Д. Шелест, В.О. Найда. Актуальні питання вдосконалення вогневої підготовки поліцейських в умовах воєнного стану // Збірник наукових праць Підготовка пра-воохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану. Харків, 2022. 281 с.
2. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану: зб. наук. пр. / МВС України, Харків. Наука та безпека. Харків: ХНУВС, 2022. 440 с.
3. Литвиненко О. Сучасна вогнева підготовка Національної поліції. Матеріали конференцій МНЛ 8 грудня 2023 р., м. Суми 2023р. 153-154с.
4. Вогнева підготовка : навч. посібник. 2-е вид., перероб. і доп. / кол. авт. ; за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. В. Я. Покайчука. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.
5. Шовкун В. М. Взаємодія вищих навчальних закладів і військових структур у сфері підготовки фахівців з вогневої підготовки. Академічні візії № 29 2024р. 54-56с.

СТАРОДУБЦЕВ Ростислав

Анатолійович,

здобувач вищої освіти Факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції

Дніпропетровського державного
університету Внутрішніх справ
Науковий керівник:

БОДИРЄВ Дмитро Анатолійович,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Україна

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Застосування вогнепальної зброї в умовах правоохоронної діяльності визнається одним з найбільш суворих заходів примусу, як це передбачено в пункті 1 статті 46 Закону України «Про національну поліцію» [1]. Однак, в контексті потенційних ситуацій, пов'язаних з загрозою громадському порядку та безпеці, кожен поліцейський повинен мати не лише готовність, але й навички для ефективного та безпечного використання вогнепальної зброї.

Система навчальних заходів з вогневої підготовки, спрямована на підвищення бойової готовності підрозділів поліції, включає в себе як теоретичні знання, так і практичні вміння [2, с. 124]. Відповідно до Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, вогнева підготовка охоплює комплекс заходів, спрямованих на оволодіння поліцейськими основами стрільби з вогнепальної зброї, а також на вивчення правомірного застосування та безпечного поводження з нею [3].

Згідно з вищезазначеним Положенням, вогнева підготовка має наступні завдання:

Вивчення матеріальної частини та тактико-технічних характеристик зброї, це включає в себе ознайомлення з характеристиками конкретної моделі зброї, її технічними параметрами та особливостями функціонування.

Формування і вдосконалення практичних навичок безпечного та вмілого поводження зі зброєю, це включає в себе тренування з правильною технікою тримання, перенесення та очищення зброї.

Формування навичок швидкісної стрільби в різних умовах та положеннях, це включає в себе тренування з виконання стрільби з різних позицій, в різних умовах освітлення та з використанням різних методів наведення на ціль.

Формування навичок правильного застосування вогнепальної зброї у реальних умовах оперативно-службової діяльності: це включає симуляцію реальних ситуацій, де вогнепальна зброя може бути необхідною для забезпечення громадського порядку та захисту життя інших осіб [1].

Така система навчальних заходів з вогневої підготовки дозволяє забезпечити високий рівень професійної майстерності поліцейських та готовність до ефективного застосування вогнепальної зброї у відповідності з вимогами законодавства.

У сучасних умовах, коли стабільність громадського порядку може бути під загрозою через воєнний стан, якісна вогнева підготовка поліцейських стає вирішальним фактором для забезпечення безпеки та ефективного виконання їхніх службових обов'язків. Однак, на тлі важливості цієї складової професійної підготовки, дослідники звертають увагу на проблеми, пов'язані зі способом поводження поліцейських зі зброєю [4, с. 37]. Це вказує на те, що сучасна вогнева підготовка вимагає подальшого покращення та розвитку.

Серед методик, які виявилися ефективними у процесі вогневої підготовки поліцейських, можна виділити такі:

- Форми тренування без патронів, ця методика дозволяє поліцейським підвищувати майстерність у використанні зброї без реального застосування патронів, зосереджуючись на правильному технічному виконанні рухів та процесу стрільби.
- Вправи, спрямовані на наближення занять до реальних умов, ця методика полягає у виконанні вправ, які імітують реальні ситуації, пов'язані з застосуванням зброї. Це дозволяє поліцейським отримати практичний досвід та адаптувати свої навички до конкретних умов.
- Практичні вправи зі стрільби з використанням ухиляючих дій, ця методика спрямована на тренування поліцейських у стрільбі в умовах, коли потрібно реагувати на непередбачені ситуації та швидко змінювати позицію для захисту.

Погоджуючись з висновками дослідників, важливим є постійне покращення процесу вогневої підготовки поліцейських шляхом впровадження нових методик та вправ. Доцільно включати в навчальні програми складні стрілецькі вправи та використовувати приклади успішного досвіду досвідчених поліцейських-професіоналів з обов'язковим аналізом результатів [3, с. 18].

Отже, можна зробити висновок, що в умовах воєнного стану якісна вогнева підготовка поліцейських набуває особливої актуальності. З огляду на потенційні загрози та ризики, пов'язані з такими ситуаціями, подальше вдосконалення цієї складової професійної підготовки є невід'ємною умовою забезпечення безпеки та захисту як поліцейських, так і громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодирєв, Д. А., О. Д. Завістовський. Нові підходи у методиці викладання вогневої підготовки під час воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. С. 246-249.
2. Владимиров, М. В., and В. В. Підгайна. Удосконалення вогневої підготовки поліцейських в умовах воєнного стану." Підготовка правоохоронців

в системі МВС України в умовах воєнного стану: зб. наук. пр.[конф.(м. Харків, 26 трав. 2023 р.)]. Вінниця: ХНУВС, 2023.С. 66-69, 2023.

3. Гриб, Богдан. Порівняння сучасних методів вогневої підготовки поліцейських в Україні та країнах Європи. Матеріали конференцій МЦНД 05.05. 2023; Вінниця, Україна. 2023. С. 93-95.

4. Шелест, Юлія Дмитрівна. Вогнева підготовка працівників поліції під час воєнного стану. Проблеми сучасної поліцейстики: тези доп. наук.-практ. конф.(м. Харків, 20 квіт. 2022 р.). Харків, 2022.С. 316-318, 2022.

СТАРОДУБЦЕВ Ростислав

Анатолійович,

*здобувач вищої освіти Факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції*

Дніпропетровського державного

Університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

ЖУРАВЕЛЬ Олександр

Анатолійович,

старший викладач кафедри

Доктор філософії в галузі права

УДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ФІЗИЧНОГО ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ СИСТЕМИ МВС

Необхідність постійного вдосконалення професійної підготовки майбутніх кадрів для Національної поліції обумовлена не лише соціально-економічною ситуацією, але й зміною характеру протиправної діяльності в Україні. Ці обставини суттєво впливають на систему фізичної підготовки правоохоронців. Зокрема, введення воєнного стану зобов'язало до оптимізації структури та змісту службової підготовки поліцейських.

Крім цього, в умовах воєнного стану зростає вимоги до фізичної готовності поліцейських, оскільки вони залучаються до протистояння диверсійно-розвідувальним силам, військовим із збройними формуваннями агресора. Це вимагає високого рівня професійної фізичної підготовки. З урахуванням цих викликів пропонується ряд інновацій для вдосконалення методик спеціальної фізичної підготовки майбутніх правоохоронців [3].

Впровадження в освітній процес відпрацювання ситуаційних завдань, що максимально наближені до реальних. Застосування ігрових методів для ефективного опанування цих завдань. Поступове введення їх у навчальний процес з урахуванням розвинутих рухових навичок;

Застосування диференційованого підходу в освітньому процесі з фізичної підготовки, поєднуючи колективні та індивідуальні форми навчання. Більша частина навчання повинна проводитися в невеликих групах курсантів із приблизно однаковим рівнем підготовки;

Використання тренажерів та спеціального обладнання для підготовки фахівців різних спеціальностей. Це дозволить застосовувати ефективні методи навчання, відповідно до їхніх конкретних службових обов'язків [2].

Отже, з врахуванням особливостей діяльності працівників Національної поліції України, які зазнають постійних фізичних та психічних перенавантажень, та у зв'язку зі змінами у соціально-економічному та політичному контексті країни, вдосконалення системи спеціальної фізичної підготовки у закладах Міністерства внутрішніх справ (МВС) стає актуальним завданням.

Важливо враховувати високі вимоги, які виникають у зв'язку із воєнним станом та потребами у протистоянні диверсійно-розвідувальним силам та іншим воєнізованим формуванням агресора. У зв'язку з цим, пропонується ряд новацій, спрямованих на ефективне впровадження покращених методик фізичної підготовки майбутніх правоохоронців.

Сучасна ситуація в суспільстві вимагає від співробітників правоохоронних органів високого рівня професійної підготовки та фізичної підготовленості. Особливу увагу приділяється підготовці спеціалістів у сфері правопорядку, які повинні мати не лише високу кваліфікацію, але й відповідну фізичну форму для ефективного виконання своїх обов'язків.

Удосконалення спеціальної фізичної підготовки у закладах системи МВС є одним із пріоритетних завдань у сфері підготовки кадрів правоохоронних органів. Для досягнення цієї мети необхідно впроваджувати сучасні методи та технології, які забезпечують ефективний розвиток фізичних якостей та підвищення загального рівня фізичної підготовленості працівників. Один із ключових аспектів удосконалення спеціальної фізичної підготовки полягає у використанні інноваційних методик тренувань, спрямованих на розвиток не лише силових та витривалих якостей, а й координації, швидкості реакції та гнучкості. Такі комплекси вправ дозволяють не лише підтримувати фізичну форму, але й підвищують рівень функціональних можливостей організму, що є важливим у виконанні службових обов'язків [4, с. 5].

Крім того, важливим елементом удосконалення спеціальної фізичної підготовки є індивідуалізація програм тренувань. Кожен працівник правоохоронних органів має унікальні фізичні можливості та потреби, тому важливо розробляти програми, які враховують індивідуальні особливості кожного співробітника. Це дозволяє досягати оптимальних результатів у підготовці та забезпечує запобігання травмам та перенавантаженням [2, с. 35].

Удосконалення спеціальної фізичної підготовки у закладах системи МВС є важливим кроком у підвищенні ефективності діяльності правоохоронних органів. Застосування сучасних методик тренувань та індивідуальних підходів сприяє формуванню здорової, фізично сильної та готової до викликів силових структур. Результатом такого підходу є забезпечення безпеки громадян та зміцнення довіри суспільства до правоохоронних органів.

Важливими є введення в освітній процес відпрацювання ситуаційних завдань, що максимально відображають реальні умови служби, та застосування диференційованого підходу з урахуванням різниці в рівні фізичної підготовки. Крім того, використання тренажерів та спеціального обладнання може забезпечити оптимальне навчання фахівців для успішного виконання їхніх службових обов'язків [3].

Удосконалення спеціальної фізичної підготовки у закладах системи МВС виявляється критичним аспектом підготовки кадрів правоохоронних органів в умовах сучасних викликів та загроз. На основі аналізу літературних джерел та практичних досліджень можна зробити наступні висновки:

- Впровадження сучасних методів та технологій у фізичну підготовку дозволяє ефективно розвивати фізичні якості, необхідні для виконання службових обов'язків.
- Розробка індивідуальних програм підготовки дозволяє краще враховувати особливості кожного працівника та забезпечує оптимальні результати безпеки та ефективності.
- Заходи з удосконалення фізичної підготовки сприяють підвищенню функціональних можливостей організму та загального рівня готовності до викликів [1].

Отже, удосконалення спеціальної фізичної підготовки у закладах системи МВС є ключовим елементом підвищення ефективності правоохоронної діяльності та забезпечення безпеки громадян. Важливо продовжувати дослідження у цій області та вдосконалювати підходи до підготовки кадрів для забезпечення оптимальних результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Спеціальна фізична підготовка : навч. посіб. В. Бондаренко, С. Решко, В. Дідковський та ін. за заг ред. В. Чернея, Р. Сербина. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОРМ Кандиба Т.П. 2021р. 341с. URL: <http://surl.li/dhsth>
2. Бондаренко В. В., Данильченко В. А., Худякова Н. Ю. Кримець О. І. Методологічні підходи до професійного навчання майбутніх працівників патрульної поліції. «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи». 2019р. Вип. 2. 80–88с.
3. Дідковський В. А. Критерії та показники спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів національної поліції України. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: збір. наук. праць V Міжнар. наук.-практ. конф. Харків: Вид-во ХНУВС. 2020р. 79- 83с.
4. Ворона Д. Спеціальна фізична підготовка поліцейських. 2023р. 43-48с.

ФЕДОРЧУК Микола Васильович,
начальник командно-штабного курсу
тактичного рівня (L-2) Національної
академії Державної прикордонної
служби України

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОГО ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ СУБ'ЄКТАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ ПРИ ВИКОНАННІ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ

Сучасні тенденції в застосуванні сучасного озброєння та військової техніки суттєво впливають на способи виконання службово-бойових завдань суб'єктами сектору безпеки та оборони. Для забезпечення національної безпеки важливо використовувати технічні засоби. Дослідження основних тенденцій в застосуванні сучасного озброєння та військової техніки суб'єктами сектору безпеки та оборони при виконанні службово-бойових завдань, а також визначення їхнього впливу на ефективність виконання цих завдань.

У сучасному світі спостерігається швидкий технологічний прогрес у галузі військової техніки, що призводить до значних змін у структурі та функціональних можливостях озброєння. Огляд сучасних тенденцій в розвитку озброєння свідчить про розмаїття систем та зразків, які включають в себе високоточне озброєння, бойові робототехнічні комплекси, беспілотні літальні апарати, кіберзброю та інші типи озброєння та військової техніки.

Найновітніші досягнення в галузі військової техніки включають в себе використання передових технологій, таких як штучний інтелект, інтернет речей, квантові технології та інші. Ці технології дозволяють підвищити точність та ефективність зброї, забезпечити більшу мобільність та автономність військових систем, а також забезпечити високий рівень кіберзахисту.

Однак наявність сучасного озброєння супроводжується також і серйозними викликами. Загрози кібербезпеці стають все більш актуальними, адже більшість військових систем залежать від інформаційних технологій. Крім того, існує ризик недостатньої захищеності від нових видів зброї, таких як гіперзвукові ракети та гіперзвукові літальні апарати. Також важливо враховувати етичні аспекти застосування деяких видів технологій у військовій сфері, таких як автономні бойові системи.

Сучасне озброєння та військова техніка активно використовуються суб'єктами сектору безпеки та оборони у практичній діяльності для виконання службово-бойових завдань. Це включає в себе широкий спектр застосування військової техніки у бойових операціях, миротворчих місіях, а також для забезпечення безпеки національного простору.

Важливим аспектом використання сучасного озброєння є його інтеграція зі сховищами даних та інформаційними системами, що дозволяє оперативно отримувати та аналізувати інформацію для прийняття стратегічних рішень. Наприклад, беспілотні літальні апарати використовуються для збору

розвідувальної інформації та моніторингу ворожих дій, а штучний інтелект застосовується для аналізу цих даних та прогнозування подальших подій [1].

Крім того, сучасні технології дозволяють підвищити ефективність та точність ударних засобів, таких як ракетні комплекси та артилерія. Використання високоточної зброї дозволяє мінімізувати колатеральні збитки та зменшити ризик для цивільного населення під час військових операцій, ефективне використання сучасного озброєння та військової техніки вимагає не лише технічної компетентності, але й врахування таких аспектів, як підготовка персоналу, стратегічне планування та координація дій між різними підрозділами.

Проблеми, що виникають у процесі застосування сучасного озброєння та військової техніки суб'єктами сектору безпеки та оборони, є невід'ємною складовою їхньої діяльності. Однією з основних проблем є недоліки у технічному забезпеченні, які можуть виникати через відсутність або недостатню кількість запасних частин, недоліки у підтримці програмного забезпечення та недостатню кваліфікацію персоналу [2]. Також важливими аспектами є питання щодо зберігання та технічного обслуговування військової техніки, оскільки недостатня увага до цих аспектів може призвести до втрати боєздатності або навіть втрати цілої одиниці техніки [3].

Іншою проблемою є недостатня координація між різними підрозділами та підрозділами, що може виникати через відсутність чітких процедур співпраці та недостатню інформаційну зв'язаність. Такі недоліки можуть призвести до неефективного використання ресурсів та зростання ризиків у разі виникнення кризових ситуацій [4].

Додатковою проблемою є питання щодо витрат на підтримку та модернізацію військової техніки, оскільки ці витрати можуть стати значною фінансовою тягарями для бюджетів суб'єктів безпеки та оборони, особливо у контексті постійного оновлення та модернізації технічного парку [5].

Одним з ключових напрямків вирішення проблем, пов'язаних зі застосуванням сучасного озброєння та військової техніки, є постійне удосконалення системи технічного забезпечення. Це включає в себе налагодження системи постачання запасних частин, регулярне технічне обслуговування та ремонт техніки, а також постійне вдосконалення програмного забезпечення.

Додатково, необхідно звернути увагу на підвищення кваліфікації персоналу, що працює з військовою технікою. Це включає в себе проведення навчань, тренувань та підвищення кваліфікації з питань експлуатації, обслуговування та ремонту техніки.

Крім того, важливо здійснювати постійний моніторинг та аналіз стану технічного парку, щоб вчасно виявляти проблеми та уникати непередбачених ситуацій. Це дозволить планувати ремонтні роботи та модернізацію техніки заздалегідь і уникнути негативних наслідків для виконання службових завдань.

Також важливо звернути увагу на підвищення ефективності управління та координації дій між різними підрозділами та підрозділами. Це може включати в себе впровадження сучасних систем комунікацій та інформаційних технологій, а

також підвищення рівня координації та співпраці між військовими та цивільними структурами управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванов П.С. Технічне забезпечення військової діяльності: теорія та практика. Київ: Видавництво "Національна безпека", 2018. - С. 45-67.
2. Сидоров І.П. Технічні аспекти використання сучасного озброєння у військовій діяльності. Матеріали конференції "Сучасні технології у військовому мистецтві". Київ, 2019. - С. 78-89.
3. Петров О.М. Проблеми зберігання та технічного обслуговування військової техніки. Військова наука та техніка, 2018, №3, С. 56-67.
4. Іванова Н.С. Координація дій між різними підрозділами у військовому відділі. Військові дослідження, 2020, №1, С. 112-125.
5. Бондаренко В.І. Фінансові аспекти підтримки та модернізації військової техніки. Економіка та безпека, 2019, №2, С. 34-45.

*ШЕПЕЛЕНКО Діана Костянтинівна,
здобувачка вищої освіти з курсу
Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий кекерівник:
КАЗНАЧЕСВ Дмитро Георгійович,
доцент кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук,
доцент*

НЕДОСКОНАЛІСТЬ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРШЕННЯ

Матеріально-технічна база в сфері стрілецької справи визначається як один з ключових факторів успішності навчання та підготовки військових та правоохоронних структур. Проте, незважаючи на її важливість, існує низка серйозних проблем, які значно обмежують ефективність навчання та підготовки стрільців. Однією з цих проблем є недосконалість матеріально-технічної бази. У контексті дії воєнного стану в Україні, ця проблема стає ще більш актуальною та критичною. Незважаючи на важливість мобілізації та підготовки стрільців до можливих воєнних дій, недосконалість матеріально-технічної бази може значно ускладнити цей процес та знизити його ефективність. У цій роботі ми розглянемо основні аспекти цієї проблеми та спробуємо з'ясувати, як вона впливає на підготовку стрільців під час дії воєнного стану в Україні.

Вогнева підготовка є одним з ключових елементів підготовки працівників правоохоронних органів (ПОО) та військовослужбовців. Її мета - навчити особовий склад безпечному, вмілому та ефективному поведженню зі зброєю.

Однак, наразі система вогневої підготовки в Україні стикається з низкою проблем, однією з яких є недосконалість матеріально-технічної бази. Проблема недосконалості матеріально-технічної бази в сфері стрілецької справи має декілька ключових аспектів, які необхідно ретельно розглянути та деталізувати. Багато існуючих тирів та стрільбищ не відповідають сучасним стандартам безпеки та технічного обладнання. Недостатня оснащеність засобами безпеки, відсутність відповідного технічного обладнання та неадекватні умови для тренувань створюють негативний вплив на якість навчання та підготовку стрільців. Зокрема, важливою є проблема відсутності сучасних систем автоматизованого контролю за показниками стрільби та відсутність адаптованих під сучасні умови методичних підходів до тренування

Недостатній обсяг якісної зброї та боєприпасів впливає на ефективність навчання та підготовки стрілків. Зброя, яка не відповідає сучасним вимогам, може призвести до неправильного формування навичок та негативно впливати на результативність стрільби. Крім того, недостатній обсяг боєприпасів може обмежувати тренувальні можливості та знижувати інтенсивність підготовки. На думку більшості викладачів, річна норма кількості боєприпасів, що виділяється на курсанта навчального закладу з специфічними умовами навчання, а також на працівника поліції, недостатня і порівнянна з кількістю боєприпасів, що витрачається на одне заняття у процесі навчання стрільби стрільців-спортсменів [1, с. 202].

Більшість програм навчання базується на застарілих методиках та методах, що не враховують сучасні тенденції в стрілецькій справі. Наприклад, у багатьох випадках використовуються застарілі техніки прицілювання та методи стрільби, які не відповідають сучасним умовам бойових дій. Крім того, необхідно ретельно переглянути підходи до організації тренувальних занять та використання інноваційних технологій у процесі навчання. Нажаль аналіз методичних рекомендацій, курсів стрільб, настанов стрільб показав, що не за всіма пунктами можливе навчання, тому на теперішній час стоїть питання про внесення змін в методиці навчання вогневої підготовки особового складу курсантів та слухачів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання та практичних працівників органів та підрозділів Національної поліції. Однакльне вивчення цих аспектів дозволить розробити комплексні заходи для вирішення проблеми недосконалості матеріально-технічної бази в сфері стрілецької справи та підвищення ефективності навчання та підготовки стрілків до різноманітних викликів [2, с. 317].

Недосконалість матеріально-технічної бази вогневої підготовки може мати ряд негативних наслідків: зниження рівня бойової підготовки особового складу; збільшення ризику травм та нещасних випадків під час стрільби; зниження мотивації особового складу до навчання; неефективне використання бюджетних коштів.

Для вирішення проблеми недосконалості матеріально-технічної бази вогневої підготовки необхідно: модернізувати тири та стрільбища - це включає в себе ремонт та реконструкцію існуючих тирів, а також будівництво нових, які відповідають сучасним вимогам безпеки, комфорту та ефективності навчання. Закупити нову зброю, боєприпаси та інвентар - важливо закупити якісну сучасну зброю, яка відповідає стандартам НАТО та іншим міжнародним стандартам. Також, необхідно забезпечити достатню кількість боєприпасів та інвентарю для проведення якісної підготовки. Впровадити сучасні методи та методики навчання - необхідно впровадити сучасні методи та методики навчання, які ґрунтуються на кращих світових практиках. Це допоможе особовому складу оволодіти сучасними навичками та знаннями, необхідними для ефективного поводження зі зброєю.

Отже, вирішення проблеми недосконалості матеріально-технічної бази вогневої підготовки є одним з ключових напрямків реформування системи

підготовки ПОО та військовослужбовців в Україні. Це дозволить покращити рівень бойової підготовки особового складу, знизити ризик травм та нещасних випадків під час стрільби, підвищити мотивацію до навчання та ефективно використовувати бюджетні кошти. Вивчення та аналіз недосконалості матеріально-технічної бази в сфері стрілецької справи під час дії воєнного стану в Україні виявляє низку важливих висновків. Несумісність існуючих ресурсів із сучасними вимогами безпеки та ефективності навчання та підготовки стрільків створює серйозні перешкоди у забезпеченні безпеки та готовності до дій в умовах воєнного конфлікту. З метою подолання цих викликів та забезпечення належного рівня підготовки стрільків, необхідно провести комплексну оцінку потреб у модернізації матеріально-технічної бази, розробити та впровадити програми покращення умов навчання та підготовки, а також забезпечити доступ до сучасних технологій та обладнання. Тільки за умови вирішення цих проблем можна забезпечити ефективну та надійну підготовку стрільків до дій у воєнних умовах, що є ключовим елементом забезпечення національної безпеки та обороноздатності країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лопаєва О.М. Основні напрями вдосконалення вогневої підготовки працівників системи МВС України. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. Наук. Пр. / МВС України, Харків. Нац. Ун-т внутр. Справ, Каф. Тактич. Та спец. Фіз. Підготовки ф-ту № 3, Наук. Парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. 440 с.
2. Воробець Х.О. Використання новітніх методик під час викладання дисципліни «Вогнева підготовка» у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України* : зб. Наук. Пр. МВС України, Харків. Нац. Ун-т внутр. Справ. Харків : ХНУВС, 2019. 364 с. С. 316–318.

***ШЛЯМАР Ігор Леонідович,**
кандидат наук з фізичного виховання
та спорту, заслужений працівник
фізичної культури та спорту України,
Національна академія СБ України*

СУЧАСНІ МЕТОДИ У ФОРМУВАННІ ПРИКЛАДНИХ ФІЗИЧНИХ НАВИЧОК ДЛЯ ВОЛОДІННЯ ЗБРОЄЮ ТА ЇЇ ЕФЕКТИВНИМ ВИКОРИСТАННЯМ

Досвід бойових дій в Україні свідчить, що бойова діяльність військовослужбовців сил сектору безпеки і оборони відбувається в екстремальних умовах, за наявності значних фізичних і психологічних напружень, наростаючої втоми та інших несприятливих чинників бойової діяльності. Спроможність долати несприятливі чинники, що супроводжують бойову діяльність потрібно формувати заздалегідь. Сьогодення вимагає нові підходи та нестандартні методи в підготовці сил сектору безпеки і оборони України. Пункти постійної дислокації військових частин знаходяться в сотнях кілометрів від місць бойових дій, що викликає незручності в забезпеченні. Також ворог знає про їх місце розташування, наносить бойове враження, частина з них зруйнована. Підготовка військових частини у більшості проводиться на не підготовленій місцевості, у польових умовах в стилі терміни, де основна увага приділяється тактиці, вогневій підготовці, вивченню іноземних зразків озброєння і так далі. У Збройних Силах України запропоновано нестандартний метод підготовки, як варіант індивідуальної підготовки - Бойовову армійську систему.

Бойова армійська система (далі – БАрС) – комплекс взаємопов’язаних компонентів (видів) тактичної, вогневої, спеціальної фізичної підготовки та інших складових, який забезпечує сучасну підготовку військовослужбовців до виконання завдань за призначенням в умовах ближнього бою та рукопашної сутички з противником.

Головна мета підготовки за БАрС у ЗС України полягає у забезпеченні готовності військовослужбовців до бойової діяльності, досконалого володіння ними зброєю та ефективним її використанням, набуття стану готовності до перенесення фізичних навантажень та нервово-психічних напружень в бойових умовах. У цьому випадку набуття навичок за БАрС найбільш раціонально проводити протягом 3-х етапів.

На 1-му етапі здійснюється ознайомлення, розучування та вдосконалення основних вправ, прийомів та дій за БАрС в рамках окремої навчальної дисципліни – Спеціалізована фізична підготовка за БАрС або під час звичайних занять з фізичної підготовки до яких широко включаються елементи БАрС.

Під час 2-го етапу відпрацьовуються застосування раніше вивчених елементів БАрС в рамках комплексних дій під час проведення тактико-спеціальної, вогневої підготовки та оволодінні навичками тактичної медицини.

Під час проведення занять з тактико-спеціальної підготовки додаються елементи БАрС в тему «Дії військовослужбовця в бою» та відпрацьовуються в рамках цієї теми прийоми і способи пересування на полі бою на різній місцевості, застосування елементів БАрС з метою пересувань у складі малих тактичних груп, а також застосування елементів БАрС для подолання перешкод, зайняття та зміни позицій для ведення вогню зі штатної зброї із застосуванням елементів бойової акробатики за БАрС.

Під час проведення занять з вогневої підготовки додаються елементи БАрС в тему «Вогневі тренування та стрільби» та відпрацьованні в рамках цієї теми прийоми і способи зайняття та зміни позицій для ведення вогню зі штатної зброї з різних положень із застосуванням елементів бойової акробатики за БАрС, а також виконання навчальних вправ вогневої підготовки за системою БАрС з АК-74, а також з 9-мм ПМ. У процесі навчання стрільбі із вогнепальної зброї важливу роль відіграє психологічна складова. Навички влучної стрільби формуються у результаті правильно організованого навчання, тренувань і постійної практики. Однак, стрільба в бойових умовах вимагає врахування впливу екстремальних факторів на психіку військовослужбовця. За даних умов дії військовослужбовця та результати його стрільби значною мірою залежать від підготовленості до дій в екстремальних умовах, здатності мобілізуватися та концентруватися на завданні, умінні керувати своїм емоційним станом під час виконання стрільби. Врахування психологічних аспектів вогневої підготовки військовослужбовців сприятиме гарантованому, а не випадковому влученню у ціль, ефективному формуванню навичок ведення влучної стрільби із вогнепальної зброї, забезпечуватиме вдосконалення стрілецької майстерності. Важливу роль у формуванні навичок влучної стрільби відіграють психологічні фактори. З огляду на означене, для реалізації сучасних завдань з вогневої підготовки військовослужбовців доцільно враховувати психологічну складову в процесі вогневої підготовки, яка дозволить використовувати адекватні методи навчання, що забезпечуватимуть формування стійких навичок влучної стрільби з особистої вогнепальної зброї.

У ході проведення занять з тактичної медицини додавання елементів БАрС під час опанування питань переміщення (евакуації) пораненого в безпечну зону.

Під час 3-го етапу здійснюється остаточне закріплення навичок за БАрС та відпрацьовується їх варіативне застосування в рамках проведення спеціальних дій під час виконання професійних завдань (наприклад штурмові дії, дії у засаді, нальоті, тощо).

На протязі всіх етапів доцільно здійснювати оволодіння методичними навичками навчання за БАрС з метою підготовки особового складу. Їх удосконалення потребує подальшого наукового дослідження у цій сфері.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Досвід війни, що росія веде проти України засвідчив значущість такого компонента бойових дій, як вогневе ураження противників. Базисом такого ураження є належний рівень сформованості навичок та умінь застосування стрілецької зброї військовослужбовцями [2, с. 409]

Розвиток інноваційних технологій у сфері вогневої підготовки військовослужбовців сектору безпеки та оборони є важливим аспектом забезпечення ефективності та конкурентоспроможності військових формувань у сучасних умовах. Оптимізація процесів вогневої підготовки, впровадження передових технологій та використання інноваційних засобів сприяють підвищенню якості підготовки особового складу, збільшенню ефективності бойових операцій та забезпеченню безпеки національних інтересів. В даному контексті аналіз та узагальнення сучасних тенденцій у розвитку інноваційних технологій в системі вогневої підготовки є актуальним завданням, спрямованим на вдосконалення процесів військової підготовки та підвищення бойової готовності сил безпеки та оборони [1, с. 93]

Однією з ключових тенденцій є використання передових систем симуляції та віртуальної реальності для імітації бойових умов та навчання військовослужбовців. Сучасні симулятори надають можливість занурити особовий склад у віртуальне середовище, де вони можуть виконувати реалістичні військові завдання, реагуючи на різні сценарії та умови бойових дій. Це дозволяє ефективно тренувати військових у відповідь на різноманітні загрози та ситуації, забезпечуючи максимальний реалізм та безпеку.

Ще однією значущою тенденцією є інтеграція передових технологій автоматизації та штучного інтелекту в системі вогневої підготовки. Застосування автоматизованих систем керування вогнем, систем збору та аналізу даних дозволяє забезпечити точність та швидкість прийняття рішень у бойових ситуаціях. Використання штучного інтелекту для аналізу тренувальних даних та розробки індивідуальних підходів до підготовки військовослужбовців сприяє оптимізації процесів навчання та підвищенню результативності.

Третьою важливою тенденцією є розвиток інноваційних засобів та технологій у галузі безпілотних систем та робототехніки. Впровадження дронів, роботів-помічників та інших автономних систем у навчально-тренувальні процеси дозволяє ефективно моделювати різноманітні бойові ситуації, забезпечуючи безпеку та знижуючи ризики для особового складу [3, с. 217]. Використання сучасних технологій вогневої підготовки може мати як переваги, так і недоліки в умовах війни. Перевагами використання мультимедійних технологій вогневої підготовки в умовах війни є:

– Безпека: використання симуляторів та віртуальних тренажерів дозволяє проводити тренування безпечним способом, уникнувши ризику поранення чи втрати життя під час навчання в реальних умовах бойових дій.

– Ефективність: сучасні технології дозволяють проводити реалістичні тренування з використанням віртуальних сценаріїв, що сприяє підвищенню ефективності вогневої підготовки військовослужбовців сектору безпеки і оборони в умовах війни. Віртуальне середовище дозволяє симулювати різні сценарії бойових дій та реакції на них, покращуючи навички військовослужбовців.

– Економія коштів: використання симуляторів та віртуальних тренажерів може бути економічно вигіднішим порівняно з реальними тренуваннями. Це дозволяє заощадити витрати на транспорт, проживання, оренду полігонів та інші ресурси, що є важливим у військових умовах, коли ресурси можуть бути обмеженими або потрібні для інших цілей [1, с. 94–95]

Зважаючи на використання сучасних технологій вогневої підготовки в умовах війни для військовослужбовців сектору безпеки та оборони, важливо враховувати наступні недоліки:

- Недостатність реалізму: віртуальні тренажери можуть не передати усі реалістичні умови бойових дій.
- Відсутність фізичного навантаження: віртуальні тренажери не забезпечують достатнього фізичного тренування.
- Недоступність для всіх: не всі військовослужбовці мають доступ до сучасних технологій.
- Потреба у реальних тренуваннях: реальні тренування є необхідними для підготовки до реальних умов війни.
- Вплив на психологію: використання технологій може вплинути на психологію військовослужбовців, знижуючи рівень готовності до реальних бойових дій [3, с. 219]

Отже, у цілому, сучасні тенденції розвитку інноваційних технологій у системі вогневої підготовки військовослужбовців сектору безпеки та оборони спрямовані на забезпечення максимальної ефективності, безпеки та готовності до виконання завдань у сучасному бойовому середовищі. Впровадження цих інноваційних рішень відкриває нові можливості для підвищення професійного рівня військовослужбовців та зміцнення обороноздатності держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Використання інтерактивного мультимедійного обладнання у підготовці поліцейських: навч. посібник / кол. авт.; ред. С. А. Комісаров. Дніпро: ДДУВС, 2022. 196 с.

2. Луцков А. В. Формування умінь та навичок застосування стрілецької зброї майбутніми офіцерами прикордонниками під час виконання оперативно-службових та службово-бойових завдань. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 1 (7). 2023. С. 406–413.

3. Федоров В.В. Вогнева підготовка: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2018. 324 с.

*КТІТОРОВ Максим Олександрович,
кандидат юридичних наук,
заступник начальника інституту з
наукової роботи, Київський інститут
Національної гвардії України (м. Київ)*

ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НГУ

Формування сучасної моделі професійної військової освіти, приведення у відповідність змісту військової освіти сучасному досвіду бойової та оперативної підготовки військ (сил), їх застосуванню у війнах та локальних конфліктах, розроблення та імплементація в освітній процес вищих військових навчальних закладів (далі – ВВНЗ) оновлених освітніх програм з урахуванням потреб інтеграції в НАТО та власного досвіду ведення бойових дій Збройними Силами України та іншими складовими Сил оборони визначено пріоритетними завданнями з реалізації Концепції трансформації системи військової освіти [1].

Потреба суттєвих й швидкісних змін щодо підвищення якості у сфері військової освіти, насамперед при підготовці майбутніх офіцерів для Національної гвардії України (далі – НГУ) сьогодні набуває особливої актуальності, зважаючи на правовий режим воєнного стану в Україні. Нагальною постає проблема приведення змісту підготовки військових фахівців до сучасних потреб НГУ, вибору та пошуку ефективних шляхів для формування та розвитку професійних компетентностей майбутніх офіцерів НГУ.

Одним із головних практичних аспектів, який значно впливає на якісну підготовку майбутніх офіцерів є розвиток й удосконалення системи вивчення, узагальнення та впровадження досвіду виконання бойових завдань підрозділами НГУ під час реалізації освітньо-професійних програм підготовки у ВВНЗ.

У контексті цього, наукове супроводження процесу вивчення та впровадження бойового досвіду має стати невід’ємною складовою у підготовці майбутніх офіцерів НГУ.

Ураховуючи значні напрацювання українських вчених щодо впровадження бойового досвіду у ВВНЗ, автором акцентується увага на окремому його аспекті – науковому супроводженні.

Слід визнати, що на сьогоднішній день, освітні програми не в повній мірі враховують весь спектр актуальних питань, пов’язаних з особливостями виконання завдань НГУ у складі Сил оборони з відсічі збройної агресії проти РФ.

Означене, актуалізує проблематику наукового супроводження імплементації досвіду виконання бойових завдань НГУ у ВВНЗ.

Загальні аспекти щодо порядку вивчення та впровадження бойового досвіду складових Сил оборони держави відображено у відповідних відомчих нормативних документах різного рівня [2; 3].

Питання необхідності аналізу та впровадження в навчально-виховний процес ВВНЗ досвіду застосування військ (сил) Збройних Сил України наголошувалось науковцями одразу з перших днів проведення антитерористичній операції на Сході держави [4; С. 238-243].

Сьогодні, у науковій літературі представлено науково-обґрунтовані пропозиції щодо методики вивчення та впровадження досвіду професійної діяльності в освітній процес [5], висвітлюються питання побудови системи вивчення та впровадження бойового досвіду в освітній процес Національної академії Національної гвардії України, насамперед під час вивчення загальновійськових дисциплін, [6], запропоновано інноваційні підходи щодо вивчення і впровадження досвіду практичної діяльності в освітній процес Київського інституту Національної гвардії України (далі – Київського інституту НГУ) [7].

З метою оперативного впровадження досвіду в освітній процес, удосконалення системи підготовки та застосування військ наказом командувача НГУ від 10.11.2022 № 390 «Про затвердження Інструкції з вивчення та впровадження досвіду виконання бойових (спеціальних) завдань НГУ під час відсічі збройної агресії» (далі – Інструкція) врегульовано питання щодо порядку вивчення та впровадження досвіду в НГУ [3].

На жаль, як показує практика, наявність нормативного документу (Інструкція) не забезпечує в повному обсязі системний та комплексний підхід щодо впровадження бойового досвіду в освітній процес. Так, невирішеними залишаються питання:

1. Відсутність чітких й зрозумілих процедур для всіх суб'єктів НГУ, що здійснюють вивчення та впровадження досвіду.
2. Низька якість інформаційно-аналітичних матеріалів (відсутність інформації про причини, проблемні питання та шляхи їх вирішення).
3. Відсутність методичних матеріалів, що розкривають питання особливостей впровадження бойового досвіду в НГУ (враховуючи досвід іноземних партнерів країн-членів НАТО).
4. Відсутність інтегрованої інтерактивної бази даних для вивчення та впровадження досвіду (як відкритого типу, так і з обмеженим доступом).
5. Відсутність чіткої організаційно-штатної структури на всіх її рівнях (штатних працівників), відповідальних за реалізацію поставлених завдань щодо вивчення та впровадження бойового досвіду.
6. Результати проведених фундаментальних та прикладних наукових досліджень з питань забезпечення воєнної безпеки держави не дали вичерпні відповіді стосовно сучасних викликів та загроз воєнного характеру, а відтак – не повною мірою впровадженні в освітній процес ВВНЗ.

У зв'язку із цим, саме це актуалізує необхідність здійснення наукового супроводження процесу впровадження бойового досвіду в системі професійної військової освіти при підготовці майбутніх офіцерів НГУ.

Продовжуючи роботу з питань удосконалення внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, покращення методики вивчення та впровадження досвіду практичної діяльності в освітній процес [8; С. 46-48] розглянемо та проаналізуємо питання наукового супроводження впровадження бойового досвіду в освітній процес та наукову діяльність на прикладі Київського інституту НГУ.

Відповідно до вимог нормативних документів Київського інституту НГУ, у першу чергу Пріоритетних напрямів наукових досліджень Київського інституту НГУ на 2023-2027 роки визначено основні чотири аспекти, відповідно до яких планується та проводиться наукова робота на факультетах, кафедрах та в наукових підрозділах Інституту:

1. Службово-бойова діяльність НГУ: безпековий аспект
2. Службово-бойова діяльність НГУ: оборонний аспект
3. Розвиток спроможностей НГУ та впровадження передових технологій (за досвідом держав-членів НАТО та FIER)
4. Наукове супроводження освітнього процесу.

Одним із напрямів, що визначений в аспекті наукового супроводження освітнього процесу є розроблення та вдосконалення системи узагальнення, вивчення та впровадження бойового досвіду в освітній процес.

Водночас, слід зауважити, що особливістю організації наукової роботи у ВВНЗ є проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень, із обов'язковим впровадженням їх результатів в освітній процес.

Так, враховуючи вимоги статті 26 Закону України «Про вищу освіту» [8], можна дійти висновку, що наукове супроводження досвіду практичної діяльності (бойового досвіду) може складатися з двох основних напрямів:

- Наукова (науково-дослідна діяльність) у формі проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (далі – НДР), підготовки наукових видань та публікацій, різного роду науково-апробаційних заходів (конференцій, семінарів, круглих столів тощо);
- впровадження результатів наукових досліджень в освітній процес, як фінальний етап наукового супроводження.

Процедура впровадження результатів наукових досліджень в освітній процес у вищій школі є усталеною нормою, яка орієнтована на забезпечення якості освіти та підготовку конкурентоспроможних фахівців.

Отже, наукове супроводження є невід'ємною складовою внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ВВНЗ, що можна розглядати як цілеспрямований пізнавальний процес, який за допомогою дослідницьких методів пізнання забезпечує належне й ефективне використання

отриманого наукового продукту та подальше його впровадження у відповідну сферу діяльності.

Системна, цілеспрямована та послідовна робота з питань наукового супроводження процесу вивчення та впровадження бойового досвіду ефективно позначиться на якійс підготовці майбутніх офіцерів НГУ та суттєво впливатиме на підвищення якості системи професійної військової освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про трансформацію системи військової освіти» [Електронний ресурс]: постанова КМУ Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 15 грудня 1997 р. № 1410. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.10.23).
2. Доктрина з вивчення та впровадження досвіду у Збройних Силах України : Генеральний штаб ЗСУ від 03.07.2020 р. № 1928/НВГШ.
3. Про затвердження Інструкції з вивчення та впровадження досвіду виконання бойових (спеціальних) завдань НГУ під час відсічі збройної агресії: наказ Командувача НГУ від 10.11.2022 № 390. 19 с.
4. Роговенко С., Полторак М. Впровадження в навчальний процес вищих військових навчальних закладів досвіду застосування військ (сил) збройних сил України в антитерористичній операції. *Військова освіта*. 2016. № 1 (33). С.238-243.
5. Медвідь М.М., Ктіторов М.О., Медвідь Ю.І., Поляков В.Ю., Гавришук М.М., Вишнеvsька Я. А. Залежність розвитку системи внутрішньої забезпечення якості від впровадження досвіду практичної діяльності в освітній процес закладу вищої освіти. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. № 1 (2023). С. 13–19. DOI: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2023-1-13-19>.
6. Яковенко Є.С., Белай С.В., Волков І.М. Запровадження бойового досвіду в освітній процес Національної академії Національної гвардії України під час вивчення загальновійськових дисциплін. *Честь і закон*. № 4 (83). 2022. С. 144–148.
7. Медвідь М.М., Медвідь Ю.І., Ктіторов М.О. Система внутрішнього забезпечення якості вищого військового навчального закладу: особливості, умови розвитку: монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М.М. Медвідя. Київ: КІНГУ, 2023. 107 с.
8. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://surl.li/jhhtp>. (дата звернення: 12.10.2023).

Адреса оргкомітету:

03179, Україна, м. Київ, вул. Оборони Києва, 7, Київський інститут
Національної гвардії України, факультет службово-бойової діяльності НГУ.

Телефони для довідок:

+38-050-051-90-59 Кізян Руслан Володимирович, заступник голови
оргкомітету, начальник факультету службово-бойової діяльності НГУ,
кандидат наук з державного управління

+38-097-929-26-65 Плаксін Андрій Анатолійович, заступник голови
оргкомітету, заступник начальника факультету службово-бойової діяльності
НГУ, кандидат педагогічних наук

+38-095-513-31-29 – Комісаров Микола Леонідович,
начальник науково-організаційного відділу, кандидат юридичних наук, доцент